

am izbaja ob 4. zjutraj.

Štane mesečno Din 25; za in-
samstvo Din 40— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knašova ulica št. 5/L
Telefon št. 2073 in 2004, ponoči tudi
št. 2034.

Rekopis se ne vrača.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.Ispravitelj: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 2004.Podružnici: Maribor, Aleksandrova,
št. 23 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnem črt. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.423 - Praha čisto 78.180
Wien, Nr. 205.242.

Ljubljana, 9. junija.

Nasilje kleroradikalne vlade g. Vukičevića je doseglo vrhunec. Lotno se je izvrševalcev ljudske volje, narodnih poslancev, meče jih z žandarmerijo iz zbornice, da bi preprečili opravičeno kritiko narodnih mandatov, ki vrše le svojo dolžnost. Takega sredstva, ki po svoji brutalnosti spada globoko v srednji vek, se danes poslužujejo lahko samo vlade, ki jim je institut poslanske nedotakljivosti prazen zvok in ki jim manjka moralnih in čustvenih razlogov za vzdrževanje svojega stališča napram upravičeni kritiki opozicije.

Vsa znamenja pričajo, da radikali bojujejo obupni boj za obstanek stranke, ki razpada in se duši v zgoščenih korupcijah in fatalni brezidejnosti. Že pri volitvah so se obdržali le z nasiljem vsega državnega aparata, ki ima v južnih delih naše države še vedno ono veliko moč, da lahko potvarja narodno voljo, ali pa svojo voljo narodu naravnost vsili. To žalostno stanje je bilo v našem sedanjem parlamentu že opetovano povdarjeno in podprto z dokazi.

Radikalni metodi vladanja, ki ni drugo nego nasilje nad narodom, že od blejskega pakta sem krepko sekundirajo naši klerikalci in zdi se, da so v zvezi z radikali šele našli svoj pravi element, ki so ga nekaj let po prevratu tako zelo pogrešili, da se jim je neprestano tožilo po Avstriji.

Iz dobe, ko se SLS ni mogla znati v novih razmerah, ki so njeno veljavo potisnile močno v ozadje, se spominjamo onih sijajnih fraz o svobodi, o svobodnem udejstvovanju in o svobodnem razvoju, ki bi ga morala naša kraljevina jamčiti vsem strankam in vsakemu posamezniku. In država je res jamčila za ta svobodni razvoj. Leta in leta so klerikalci nemoteno agitirali med slovenskim ljudstvom z republikanizmom, s separatizmom in razvijali najostrejši protidržavno delovanje. Vsi njih listi in vsi govori njih veljavov so se cedili nekvega vzvišene svobodoljubja, ki ga naša javnost od klerikalcev ni pričakovala, vedoč, da sta svobodoljubje in klerikalizem dva nasprotna pola, ki drug drugega izključujeta. Vsa njih grenka opozicijska doba je bila ena sama nepretrgana visoka pesem svobodi in svobodoljubja.

Tem milim glasovom so nasledili samo naivneži, trezno misleči pa so vedeli, da klerikalci nikoli niso ubirali takih krotkih strun, kadar so imeli moč, da so lahko s pestjo lopnili po svojih nasprotnikih. Dolgoletno izkustvo, ki so si ga pridobili slovenski naprednjaki v dolgotrajni borbi z bivšim kranjskim deželnim zborom in odborom, ki v brutalnosti, brezsrčnosti in nekulturnosti ni poznal mere in meje, se potrjuje v vsem obsegu tudi v današnjih dneh.

Vsa dežela je pod klerikalnim terorizmom, ki je zavzel svoj nekdanji obseg in ki je izvel iz arhivov kranjskega deželnega zbora tudi vse nekdajne metode in ostudni način političnega boja. V opoziciji so naglašali svoje svobodoljubje, pravičnost in umerjenost v političnem boju, na vladi pa se ne strašijo najhujših napadov na svobodno parlamentarizma, napadov na nedotakljivost poslancev, ako le gre za njihovo začasno korist. Taki so, take smo jih spoznali v preteklosti in take okušamo danes, ko so po milosti nejasne parlamentarne konstelacije prišli na vlado.

Z vstopom v radikalno vlado so izdali prečanske interese in omogočili nadaljevanje politike carskega izmogočavanja vsega delovnega ljudstva naše države. Pomagali so s svojim sodelovanjem v vladi, da se še vzdržijo režim, proti čigar krivičnosti so se bili dvignili tako prečani, kakor Srbijanci sami. V tej kompromitirani družbi so moralni drveti čez drn in strn s svojimi gospodarji, dokler niso prispeli do tiste točke, kje so ob prevratu nehali.

Prej so brez vsakega pomisleka in v nasprotju z demokratičnimi načeli našega veka brutalno zatirali potrebni koraktiv zdrave opozicijske kritike, danes pa vneto pomagajo hegemonistični klikki pri istem delu. Slabo se je končalo prvič in blizu so bili, da narod za vedno obračuna z njimi; nič bolje se ne bo končalo to pot in zaupati je v zrelost našega ljudstva, da bo po tej nasilniški eri, ki vprega slovensko ljudstvo samo v voz beograjskih hegemonistov, prišla doba obračuna s klerikalnimi slugami nasilniškega režima.

Francija in haško razsodišče

Zeneva, 9. junija (be). Francija je vložila pri ljuštvo Društva narodov ratifikacijsko listino, katero priznava brezpozorno pristojnost mednarodnega sodišča v Haagu za rešitev vseh mednarodnih pravnih sporov in se odpoveduje priložnosti, da bi veljala ta izjava le v slučaju, kadar bi stopil v veljavo ženevski protokol.

Španski diktator razdril svojo zaroko

Madrid, 9. junija (be). Kakor se poroča, je španski ministrijski predsednik Primo de Rivera razdril zaroko z gđo Castellanosa, ker se je bavila z nedovoljenimi borznimi spekulacijami.

Oborožena žandarmerija nosi poslance iz parlamenta

„Policija je prinesla večino, sedaj pa odnaša manjšino!“

Neverjetni dogodki na včerajšnji seji Narodne skupščine. — V petek izključene opozicijske poslance je žandarmerija s silo odstranila iz zbornice. — Svetozar Pribičević o usodnih posledicah nasilja vladne večine

Beograd, 9. junija p. Narodna skupščina je bila danes pozorišče skrajno razburjljivih dogodkov, kakršnih naša parlamentarna zgodovina še ne beleži. Zvesta svojim zlasti v zadnjem času dokumentiranim načelom, se je vladna večina tudi danes posluževala policije, da ukloni ogorčenje po svobodni volji naroda izvoljenih poslancev, posušila se je metod, kakršnih ni poznala niti najnasilnejši avstro-ogrski režim. Na povlečje vlade odn. predsednika Nar. skupščine je oborožena žandarmerija navalila v skupščinsko dvorano in z brutalnim nasiljem odstranila izključene opozicijske poslance. Razumljivo je, da je tako postopanje vlade izzvalo v skupščini burne proteste ter da je vsa seja potekla v največjem nemiru.

Za današnjo sejo Narodne skupščine je vladala v vseh krogih izredno zanimanje. Galerija je bila že dolgo pred pričetkom seje popolnoma zasedena, ljudje pa so stali pred vhodom in v bližnjih ulicah, da bi dobili kako priliko in prišli v skupščinsko dvorano. Poslanci vladne večine so se zbirali le polagoma, opozicija pa je prišla v dvorano korporativno, vodeč v svoji sredi štiri izmed včeraj izključenih poslancev in sicer dr. Nikolo Dragičevića, Ivana Grandja, Jakoba Jelašina in Čedo Kokanovića. (Ostali štiri izključeni poslanci niso v Beogradu). Skupščinska policija jim ni delala pri vstopu v dvorano nikakih težkoč, dastavno se je zadrževalo, da je policija že včeraj dobila od skupščinskega predsedstva nalog, da jim za vsako ceno zabrani vstop.

Borba za zapisnik

V skupščini je že od vsega početka vladala velika napetost in nervoznost. Sejo je otvoril predsednik dr. Perić šele ob 10.45. Že med čitanjem zapisnika je prišlo do mučnega prekanja med vladno večino in opozicijo, ki je ugotavljala, da je zapisnik zopet netočen. Prerekanje ni več ponehalo, marveč se je od minute do minute stopnjevalo.

Po prečitanem zapisniku je v splošnem nemiru zahteval zemljorodnik Voja Lazić, ki je v svojem govoru ugotovil, da je zapisnik netočen. Zahteval je, naj se v zapisniku ugotovi, da je dogodek zadnjih dni zakrivila vlada s svojim partizanstvom. Žigal je zlasti postopanje demokratov, ki nosijo vso odgovornost za početje vlade. G. Davidović je še nedavno pozival mladino naj krene na levo, a danes je največji zagovornik najhujše reakcije. Skupščinski tajnik je zahtevo posl. Lazića odklonil in za njim seveda tudi vladna večina.

Nato je dobil besedo posl. Ivan Pucelj, ki je zelo ostro kritiziral izjavljanje vlade na glasu, da bo vlada nosila tudi vso odgovornost za posledice, ki morajo nastopiti, če bo nadaljevala s svojimi nasilnimi metodami, ki bljejo v obzor najprimitivnejšim pojmom parlamentarizma. Vladna večina je odklonila tudi od njega zahtevani popravek.

»Skupščinske klopi so bolj dragocene kakor glave mladine«

Posl. Vilder je ugotavljal zlasti trditvi v zapisniku, da so bili izključeni poslanci glavni povzročitelji in voditelji neredov na zadnji seji. Ugotovil je, da so bili samo tolači mišljenja celokupne opozicije. Dogodki v Narodni skupščini so bili samo reakcija na bestialno krvoželje v Beogradu, na masakriranje one mladine, ki je manifestirala solidarnost vseh krajev in celokupnega naroda, mladine, ki je manifestirala državno in narodno edinstvo. V nam zametle, da se borimo za enakopravnost vseh državljanskih, za interese krajev, katere zastopamo in nam potikavate separatistične tendence. Ko pa se zavzemamo za mladino, ki je manifestirala državno in narodno edinstvo, nas kaznuje in izključuje. Zgražate se, da so poslanci v skrajnem ogorčenju razbijali po klopih, a nikdo izmed vas se ne zgraža, da so vaši organi razbijali glave naše mladine. Vi to s tem, da nas izključujete celo odpravate.

Opozicija je govorniku viharno pritrdjevala, vladna večina pa ga je skušala prepričati. Posl. Vilder je zaključil svoj govor s konstatacijo, da hoče vladna večina z izključitvijo amputirati opozicijo. »Toda pazite kaj delate«, je končal govornik, »danes vem, kje se je amputacija začela, nikdo pa ne ve, kje bo končala«.

Izbruh viharja — Prekinjena seja

Napetost je čimdalje bolj naraščala in se je stopnjevala, ko je zahteval besedo posl. Sava Kusanović, a mu jo je predsednik odklonil, češ da hoče najprej izvršiti poimenovalno pozivanje poslancev da ugotovijo kvorum. Po izvršenem pozivanju je predsednik ugotovil, da je navzočih 261 poslanec.

Predsednik je nato odredil prehod na dnevni red, pred otvoritvijo razprave pa je izjavil da so navzoči štiri izmed včeraj izključenih poslancev. Pozval je prizadete, naj takoj zapuste skupščinsko dvorano. Ta njegova zahteva je vzbudila ogorčene proteste pri opoziciji, prizadeti poslanci pa so izjavljali, da se umaknejo le sil, ker se ne smatrajo za pravilno izključene. V dvorani je nastalo strahovito prerekanje, padali so ogorčeni medklici na vlado, tako da je bila vsaka stvarna razprava nemogoča. V največjem nemiru je zahteval besedo posl. Pribičević, predsednik mu jo je odklonil, kar je razburjenje opozicije še povečalo. Predsednik si je zamaš prizadeval, da pomiri ogorčene poslance, ki so neprestano vzklikali proti vladi in razbijali po klopih. Končno je seja prekinila.

Razburjenje pa se tudi med odmorom ni poleglo. Preprič med vladno večino in opozicijo se je nadaljevalo. Predmet ogorčenih napadov so bili zlasti demokrati, ki jih je postopanje skupščinskega predsednika spravilo v skrajno mučno situacijo. Do posebno ostrega spora je prišlo med poslanecem Vilderjem in demokratom Luno Jovanovićem kateremu je Vilder večkrat izgovoril: »V vaši sredini so ljudje, ki so dobavljali papirnate opanke. Dezertirji, strahopetci! Mi smo bili v Avstriji večji junaki nego vi!« Posl. Vilder je potegnil iz žepa izvod »Srbskih novih« iz volne dobe, v katerem so natisnjena imena dezertirjev, ki so pobegnili iz fronte. Z vseh strani so padali medklici: »Nekdanji dezertirji so danes narodni poslanci! Nam pa, ki smo se borili, hočejo odvzeti naše pravice«.

Ko je predsednik uvidel, da se duhovi ne morejo pomiriti je po četrtururnem odmoru ob 12. odredil nadaljevanje seje. Takoj po zopetni otvoritvi je zopet pozval izključene poslance, naj zapuste dvorano. Prizadei so to odločno odklonili, opozicija pa je spremljala predsednikovo zahtevo z ogorčenimi protesti. V dvorani je nastal zopet tak kraval, da so je bilo vsak čas bati dejanskih spopadov.

Žandarmerija v parlamentu

Ogorčenje opozicije pa se je še povečalo, ko je predsednik dal skupščinskemu tajniku nalog, naj pozove komisarija skupščinske policije, da s silo odstrani izključene poslance. V dvorani je nastal nepopisen kraval. Tajnik Popović se je vrnil v spremstvu komisarija skupščinske policije Milana Jovanovića, ki je pozval izključene poslance, naj zapuste dvorano. Poslanci so to njegovo zahtevo zavrnili, protestirali pa je začela tudi galerija, od koder so padali ogorčeni medklici proti vladi.

Ko je komisar Jovanović uvidel, da sam ne more ničesar opraviti, je pozval dva žandarmerijska narednika. Ko so se poslanci tudi še sedaj upirali slediti povelju policije, je policijski komisar pozval v dvorano še osem žandarjev in skušal je obkoliti klopi opozicije, kjer so bili izključeni poslanci. Opozicija je proti temu odločno protestirala ter vzela prizadete poslance v svojo sredo, da jih zaščitijo pred dejanskimi napadi orožnikov.

V dvorani je nastal nepopisen kraval. Predsednik je v bojazni, da ne pride do dejanskih spopadov, sejo ponovno prekinil. Medtem je poskušal policijski komisar znova pregovoriti poslance, naj se prostovoljno umaknejo iz dvorane. Poslanci so mu pojasnjevali, da je seja prekinjena, ter da ima med odmorom vsakdo pravico ostati v dvorani.

Skupščina je nudila v tem trenutku nepopisno sliko. V sredini dvorane se je skupina poslancev prerekala z orožniki, na levisi so zemljorodniki intonirali državno himno, z desnice je odmevala »Lepa naša domovina«, vmes pa je bilo slišati gromke medklice »Doli policija!« »Doli Davidović!« »Doli lažna demokracija!« »Živela svoboda!« Galerija je krepko pomagala, tako da je vladal v skupščini tolik hrup, da ga je bilo slišati daleč na ulico.

Žandarji so medtem stali sredi dvorane ter se ozirali na levo in desno in niso vedeli, kaj naj store. Situacija je postajala čimdalje bolj kritična. Krik in vik je stalno naraščal, v zraku so švigale pesti, po dvorani pa so orili klici: »Doli vlada, doli krvavi režim!«

Izpraznenje galerije

Predsednik je nato dal policiji nalog, da izprazni galerijo. V zbornico je takoj nato vdrla skupina orožnikov, ki so takoj izvršili ta nalog ter izpraznili ne samo galerijo, marveč tudi novinarsko ložo ter razgnali ljudi celo iz skupščinske dvorane. Kamor je trušč v Narod-

ni skupščini, ki se je razlegla daleko v okolico, privabil veliko množico.

Žandarji nosijo poslance iz dvorane

Napetost je dosegla vrhunec, ko so se orožniki nato zopet vrnili v skupščinsko dvorano in po nalogu skupščinskega predsednika, ki je medtem zapustil svoje mesto in odšel iz dvorane, z brutalno silo odstranili izključene poslance ter jih med nepopisnim kravalom na rokah nesli iz dvorane. Najprej so odnesli dr. Dragičevića, nato Jelašica in Grandjo. Najbolj se je upiral Čedo Kokanović, okoli katerega se je zbrala večja skupina poslancev in ga branila pred žandarji. Po dolgotrajnem natezanju in med urnebesnimi protesti so ga končno orožniki pograbil za roke in noge in ga dobesedno nesli iz dvorane. Ogorčenje opozicije nad brutalnim postopanjem žandarmerije na parlamentarnih tleh je bilo nepopisno in vse je mislilo, da bo postala Narodna skupščina torišče sličnih dogodkov, kakor jih je dr. Korošičeva policija uprizorila nedavno na beograjskih ulicah, ko je tekla kri omladine.

Zopetna otvoritev seje

Ko je žandarmerija opravila svoje delo, se je vrnil predsednik dr. Perić in odredil nadaljevanje seje. Posl. dr. Radojević mu je zaklical: »To ni Narodna skupščina, Policia prinaša semkaj večino, a odnaša manjšino.« Voja Lazić pa mu je zaklical: »Sram vas bodi, dr. Perić, vi ste rabeli, ne pa predsednik.« Dr. Perić je zaradi tega kaznoval s pismenim opominom.

Da bi pomiril opozicijo, je predsednik končno v največjem nemiru dal besedo posl. Pribičeviću, ki pa dolgo ni mogel govoriti, ker je vladal v dvorani oglušujoč krik in vik. Predsednik je grozil, da bo ponovno prekinil sejo. V odgovor pa so padali medklici: »Doli vlada!« »Vi živite od korupcije in policijskega nasilja.«

Pribičević govori

Končno je prišel posl. Pribičević do besede ter ugotovil, da je predsednik danes že nešteto krat kršil poslovnik. Po poslovniku bi se seja sploh ne smela več nadaljevati, ker je bila že dvakrat prekinjena. »Pri tej priliki tudi ugotavljam, da je predsednik, ki je v prvi vrsti pozvan, da čuva parlamentarizem, pozval oboroženo žandarmerijo v ta posvečeni dom. Zgodilo se je to, česar v bivšem srbskem parlamentu tudi v dobri najhujše reakcije nismo doživeli. Edino grof Tisza je dal nekoč s policijo odstraniti opozicijo, a tedaj je ves srbski tisk obsojal to enodušno kot najhujšo reakcijo, nasilje in rušenje parlamentarizma. In oni demokrati, ki so še nedavno ogorčeni metali kamenje na radikalni reakcijski režim, so danes ne samo asistrali prihodu žandarmerije, marveč to celo odobraval. Odkar je dobil G. Davidović vpliv na vlado, odkar je v vladi veliki demokratični levčar G. Milan Grol, so demokrati zašli v tako mučen položaj, da iz njega ni videti izhoda. Vprašam vas, čemu vam je to potrebno. Čemu je bilo treba izključiti osem poslancev?«

Minister Grol: »To je potrebno vam, da dražite narod.«

Pribičević: Ko je stranka g. Grola prinesla v skupščino golega človeka in povzročila svetovni škandal, zaradi tega ni bil nihče izključen.

Grol: To je bil samo incident.

Pribičević: Sedaj pa, ko so narodni poslanci v skupščini manifestirali in dali duška svojem patriotizmu, ko so peli državno himno, jih zato kaznuje. Ugotavljam pa tudi to, da je predsednik predlagal izključitev samo prečanskih poslancev, četudi je vsem znano, da so se teh manifestacij udeleževali v enaki meri tudi srbski poslanci. Vladi in njena večina hočeta s tem dokazovati fašizem, da protestirajo samo prečani, dočim Srbijanci odobravaljo njeno italijansko politiko.

Povem vam pa tudi to, da lahko dogodki, ki so se danes odigrali v tej dvorani, postanejo usodni za državo. S tem, kar ste zagrešili danes, ste oblatili Narodno skupščino in izpodkopali parlamentarizem. Postali ste grobarji parlamentarizma v naši državi. Varate pa se vi in vaša vlada, ako mislite, da boste s takim postopanjem strli naš odpor. Če bi na teh klopih sedela vlada, ki bi bila sicer naša nasprotnica, a bi spoštovala zakone in parlamentarno svobodo, bi mi ne ovirali njenega dela. Vaša

vlada pa bo delala samo ob asistenci žandarmerije na ministrskih klopih.

Zaključek seje

Opozicija je sprejela Pribičevićeva izjava s viharim aplavzom. Predsednik Perić je nato v daljšem govoru zavračal očitke posl. Pribičevića in skušal dokazovati, da je postopal pravilno. Posl. Pribičević pa ga je ostro zavrnil: »Sodbo o vas je izrekel že Aca Stanojević, sicer pa lahko govorite, kar hočete.« Vladna večina je odobrila tolačenje predsednika, nakar je dobil besedo posl. Branko Čubrilović, ki je ostro grajal postopanje demokratov, očitalo jim, da so hujši od radikalov. Med njegovim govorom je prišlo ponovno do strahovitega prekanja. Demokrat Luna Jovanović je planil proti govorniku in ga skušal dejansko napasti, tako da mu je ta zagrozil s revolverjem, če se takoj ne odstrani. Situacija je bila skrajno kritična in le treznosti opozicije je pripisovati, da ni prišlo še do bolj usodnih incidentov. Posl. Čubrilović je končno zahteval, naj uradni zdravnik preišče posl. Čedo Kokanovića, ki so ga orožniki ranili.

Med naraščajočim hrupom je nato govoril še posl. dr. Maček, ki je označil postopanje vlade za politiko tretjega ustavnega faktorja in ostro napadel demokrate, ki danes blagoslovajo to, kar so še pred par meseci preklinjali. Vladna večina je vse zahteve opozicije odklonila, nakar je predsednik v največjem nemiru zaključil ob 14. sejo in napovedal prihodnjo za ponedeljek dopoldne z nadaljevanjem istega dnevnega reda.

Minister dvora bo upokojen

Zagreb, 9. junija. p. Današnji »Riječ« poroča iz verodostojnega vira, da bo v kratkem upokojen minister dvora g. Dragomir Janković, in to zaradi dogodkov zadnjih dni, zaradi katerih ga je opozicija nazivala za tretjega ustavnega faktorja.

Silne nevihte na Hrvatskem in v Vojvodini

Subotica, 9. junija. n. V Vojvodini je v četrtek divjalo silno neurje. V mnogih krajih je padala debela toča, ki je povzročila veliko škodo. Ponekod so bile pretrgane telefonske in brzojavne žice. Vihar je ruval drevesa in razmetaval opeko raz streh. Toča je bila silno debela. V okolici Sente je strela ubila neko žensko, njenega moža in triletnega otroka pa lažje ranila.

Požega, 9. junija. n. V četrtek je besnelo veliko neurje nad Požego in okolico. Vsed hudega naliva so bile v mestu mnoge hiše in trgovine poplavljeni. Uničeni so vsi sadovnjaki, vinogradi in polja. Toča je padala do četrte kilograma debela, tako da so bili ljudje in živina, ki niso mogli priti pod streho od nje ranjeni. Škoda, ki jo je povzročilo neurje, je ogromna.

Nova Gradiska, 9. junija. n. Včeraj ob 3. popoldne je nastal hud naliv, med katerim je prišla padati debela toča, ki je povzročila veliko škodo. Na mnogih hišah je toča razbila šipe in strešno opeko, ponekod pa je vihar razruval tudi drevesa in povzročil na polju mnogo škode. Neki človek je bil težje ranjen.

Beograd, 8. junija p. V Sremski Mitrovici je razsajala v minuti noči zopet strahovita nevihta. Med hudim nalivom se je vsutil kot oreh debela toča, ki je padala skoraj celo uro, tako da je izgledala pokrajina zjutraj, kakor da bi zapadel sneg. Na polju je povzročila ogromno škodo. Tudi v okolici Požega je toča uničila vse vinograde.

Najdaljši polet preko Tihega oceana

London, 9. junija. (be.) Davi je bil izvršen največji preokeanski polet. Letalo Southern Cross, ki je zapustilo 31. maja Kalifornijo, je prispelo danes v mesto Brisbane v Avstraliji. Preletelo je okrog 7 tisoč milj nad Tihim oceanom. V letalu sta se nahajala dva avstralska kapetana Kingsford Smith in Charles Ulm. Oba sta bila uslužbena pri angleškem vojnem letalstvu. Poleta, ki se je izvršil v treh etapah, sta se udeležila tudi dva Američana. Prva etapa je bila iz Auclanda v Kalifornijo do Honolulu na Havajskih otokih ter meri 2100 milj. Druga etapa iz Honolulu do Suve na otočju Fidli meri 3200 milj, tretja etapa iz Suve do avstralskega mesta Brisbane meri 1700 milj.

Avtomobilska nesreča Scotus Viatorja

Košice, 9. junija č. Te dni se je vsoil zneni angleški publicist Scotus Viator, ki biva na Českoslovaškem v svrhu proučevanja razmer narodnih manjšin, v avtomobilu z velikim županom Slavikom. Med potjo je avtomobil povozil nekega otroka in se zaletel v drevo. Avtomobil se je prevrnil, kmetje pa so hoteli postreči linčati. Velikemu županu Slaviku se je posrečilo le z energično intervencijo rešiti sebe in svoje tovariše iz skrajno nevarne položaja.

Poskušen samomor turškega ministra

Angora, 8. junija s. Minister Greenstone, član mešanega turško-angelskega sodišča, je poizkušal izvršiti samomor. Vrgel se je skozi okno svoje vile ter obdelal s težkimi poškodbami na česti. Kakor zatrjujejo, je izvršil dejanje vsled neozdravljive živčne bolezni.

Dmiljena centralizacija železniških dobav

Zopet lep uspeh posl. dr. Žerjave. — Na njegovo zahtevo je prometni minister prekladal odredbo centralizacije nabave pisarniškega materiala

Beograd, 9. junija. 1. Minister za promet general Milosavljević je danes odgovoril na vprašanje, ki ga je namizni poslanec dr. Žerjav s ozirom na razpis licitacije pisarniških potrebščin po generalni direktiji državnih železnic. V svojem odgovoru skuša minister prometa naprej teoretično braniti stališče svojih organov, končno pa vendarle priznava, da je stališče poslanca dr. Žerjave pravilno. Minister prometa bo iz razpisa licitacij izločil licitacije pisarniških potrebščin za direktije in bo odredil oblastnim direktorjem, naj si te potrebšchine same nabavljajo.

Minister dalje izjavi: Razpis licitacij ni favoriziral nobenega kraja in ne daje nobenemu prednosti. Pri sestavi razpisa se je stremelo za tem, da se onemogoči vsak

vpliv in vsaka slika in da pride železniška uprava do čim bolj ugodnih cen. Čeprav sem se pričel, pravi prometni minister, o pravilnosti delovanja železniške uprave, sem vendarle hotel ugoditi Vaši želji odrediti, da se iz te licitacije izločijo pisarniške potrebšchine ter zaupam oblastnim direktorjem, naj si te potrebšchine same nabavljajo. Licitacija se bo vršila samo za tiskarski material in za potrebšchine ustanov generalne direktije državnih železnic v Beogradu.

Posl. dr. Žerjav je tako dosegel zopet lep uspeh tako v prilog rednejšega poslovanja oblastnih železniških direktorjev, kakor tudi v prilog malih trgovcev po pokrajini, ki so doslej dobavljali pisarniški material za direktije.

Kako skrbi dr. Korošec za Slovence

Finančni odbor je vstrel cel vrsto prošilcev po več let v državno službo. — Slovenci med temi srečnimi ni nobenega

Beograd, 9. junija. 1. Na današnji popoldanski seji finančnega odbora je klerikalna večina sprejela vse predloge odbora za prošnje in pritožbe ter priznala naslednje ugodnosti: Strojvodji državnih železnic Blagoju Vasojeviću se prizna s ozirom na njegovo nacionalno delovanje v Rusiji v leta ukazne službe za napredovanje in pokojnino čas od 1. januarja 1897 do 18. avgusta 1921, ki ga je prebil v službi na ruskih državnih železnicah. Faniki Lovinčič, vdovi po Milanu Lovinčiču, se vstrelje 15 let v pokojninsko dobo na podlagi druge uradniške kategorije 8. stopnje. Duhovniku Gjordiju Vasiću se vstrelje v ukazno službo čas od 1. septembra 1905 do 15. avgusta 1906. Na predlog notranjega ministra od 9. marca t. l. se vstrelje Josipu Kovačeviću v državno službo čas od 1. julija 1901 do 5. maja 1925, ki ga je prebil v samoupravni službi. Na predlog istega ministra od 7. maja t. l. se

prizna komisarju železniške policije v p. Jovanu Samokresoviću v ukazno službo čas od 2. decembra 1910 do 19. julija 1919, od 25. novembra 1919 do 5. oktobra 1922 in od 12. februarja 1923 do 7. septembra 1925. Torej skupno čas, ki ga je služil kot upravnik kopališča Koviljača. Na predlog istega ministra se je končno priznal pravemu referentu raške oblasti Miloradu Jakovljeviću čas od 14. decembra 1918 do 27. januarja 1926, ki ga je prebil kot veliki kapitan v občinski službi.

Med osebami, ki se se jim priznalo ugodnosti, ni nobenega Slovenca. Tudi pri tej priliki se je pokazalo, kako skrbi SLS za one tisoče slovenskih uradnikov, ki so bili svoječasno s prevečeno urebno zapostavljeni in kako skrbi tudi za one tisoče vdov in upokojencev, ki še danes kljub utemeljenosti zamažajo na državno podporo ali pokojnino.

Nemčija dobi socialistično vlado

V torek bo Hindenburg poveril socializmom mandat za sestavo državne vlade. — V Prusiji se bo nadaljevala dosedanja levičarska politika. — Novo predsedstvo pruskega deželnega zbora

Berlin, 9. junija. (be.) Državni predsednik Hindenburg je izjavil predsedniku Reichstaga dr. Loebeju, da bo dal v torek socialnim demokratom mandat za sestavo nove nemške vlade. Danes je sprejel Hindenburg v to svrhu več informacij političnih voditeljev.

Berlin, 9. junija. (be.) Na današnji seji novoizvoljenega pruskega deželnega zbora je prečital ministrijski predsednik Braun (socialist) razmeroma kratko vladno izjavo, v kateri je poudarjal, da so volitve potrdile sedanjo koalicijsko politiko na Pruskem in da ni pruska vlada samo upravičena, ampak tudi dolžna nadaljevati s sedanjo politično orijentacijo. Ministrijski predsednik je nadalje izjavil, da je naloga vlade utrditi in izgraditi demokratske republike in moderna

reforma državne uprave. Obenem je poudaril pripravljenost sedanje vlade, da vladno koalicijo razširi tudi na druge stranke.

Pruski deželni zbor je izvolil ponovno socialističnega poslanca Bartelsa za svojega predsednika. Za podpredsednike so bili izvoljeni: nemški nacionalec Kries, klerikalni Porsch in komunist Schwenk. Poslanec nemške ljudske stranke, nemški nacionalci, kmečka stranka, stranka ljudskega prava in hanoveranci so se združili v enoten klub, ki je izvolil za predsednika pristaša kmečke stranke Christiana. Komunistični poslanec Gohlke je bil izključen iz sej za 8 dni, ker je bil največ udeležen pri nemirih na včerajšnji seji, tekom katerih je bil ranjen poslanec kmečke stranke Ponfick.

Proces zaradi napada v Prestranku

Obsodba bo izrečena v ponedeljek
Trst, 9. junija. a. Proces zaradi napada na poslovi urad železniške postaje v Prestranku se bliža h koncu. V ponedeljek bo predsednik porote razglasil razsodbo. Na današnji razpravi je državni pravdnik P. la končal svoj govor. Dokazoval je, da sta Molik in Vilhar pripravljala napad iz političnih nagibov, obtožence Zele jma je dal potrebne informacije. Smeru preskrbel nekatere stvari, ki so bile potrebne za beg. Kogej pa preskrbel Vilharju puško in streliško. V svojih izjavah je državni pravdnik namigaval, da so morali vedeti za Molikove in Vilharjeve načrte še drugi, ki jih oblasti niso izsledile. Pozval je porotnike, naj v svojem pravdniku obsojijo obtožence, čeprav ne bi bili gotovi, da so bili soudeleženi pri zločinu. Dovolj je, če so v svoji notranjosti o tem prepričani. »Vaš pravdnik«, je dejal, »bo vplival tudi drugod in ne samo na obtožence, ki stojijo pred vami. Slišali ste, da je zločin v zvezi s politikom. Rečem samo to, da je proces socialne važnosti za vsa Julijsko Krajino.«

Bira v zgodovinski luči

Do leta 1848. je bil kmet dolžan odrahtovati svojim gospodskam, posvetnim in cerkvenim, ki jim je bil podložni, »urbarljajne« dajatve v novcu, pridelkih in delu. Ta pravna obveznost je bila deloma privatno pravnega izvora iz zakupnih pogodb, po večini pa je temeljila v stari navadi, ki se je ojačila tekom stoletij v običajno ali celo pisano pravo. Obseg teh dajatev so zaradi vedno glasnejših pritožb in celo pobun skušali določiti in omejiti že v 18. stoletju. Ta bremena so bila po raznih pokrajinah bivše Avstrije kaj različna. Najhujša je bila »daka«, t. j. obveznost kmeta, dati svoji gospodski delavci in vpregu, s katerimi je potem graščinski valpet razpolagal po mili volji; hudo breme, ki je mnogo kmetov spravilo na kant, je bila »desetina«, dolžnost odrahtovati del pridelkov graščini; zelo raznovrstne in ne majhne so bile razne pristojbine ob priliki posestnih in osebnih sprememb, ob smrti, rojstvu, ženitvi itd. ter dajatve cerkvam, župnijam in šolam. Često je moral kmet odrahtovati take pristojbine raznim gospodskam.

Revolucija l. 1848. je odpravila s enim samim zamahom te stare ostanke feudalnega suženjstva. Zakoni o odvezi zemljskih bremen so določili imperativno, da se ukinito vse te obveznosti deloma brez odškodnine, deloma proti primerni odškodnini. Tudi glede dajatev cerkvam, šolam in župniščem je bilo po zakonu določeno, da se »morajo odkupiti«, torej morajo, ne samo morejo odkupiti. Popolnoma nezakonito pa je odredila vlada l. 1850, da naj se odkup bira izvršuje le na predlog obremenjene ali upravičene stranke in da naj določijo komisije za odvezo zemljskih bremen roke, tekom katerih se morajo prijaviti taki predlogi. Naravno je, da večina kmetov, nevedeča še takih uradnih potov in brez stanovske zaščite, ni izkoristila določenih rokov in tako je ostala bira v veljavi do današnjega dne. Sicer so pozneje doželi zakon določili za odkup bira nove roke, toda brez pravega uspeha, kajti tudi ti roki so že davno potekli, ne da bi se temeljito pospravilo s tem ostanikom tlačanstvo.

Sele naša vidovdanska ustava prinaša slovenskemu kmetu odvezo in rešitev od bremen, ki postajajo vedno neznosnejša za obe strani. Člen 42. ustave namreč določa, da se smatrajo fevdni odnosi za pravno ukinjene s dnem osvoboditve od tuje oblasti. Da je bira ostanek starih fevdnih odnosov, smo pokazali zgoraj in o tem soglašajo vsi strokovnjaki. Glede nje je v navedenim členom ustave vzpostavljeno prav za prav samo pravno stanje l. 1848. Nujno je, da se ta ustavna določba tudi dejansko izvrši; kajti spori med kmeti in župnišči zaradi prevelikih dajatev se dnevno množijo. O njih je »Jutro« že obširno poročalo. Ako bi čitali v katerikoli zapadni evropski državi, da morajo v svobodni Jugoslaviji hoditi kmetje še na tlako župniščem, da jim morajo navoziti toliko in toliko voz drv oni posestniki, ki imajo gozde in vprežno živino, oni pa, ki tega nimajo, da morajo ta drva žagati in cepiti, bi pač ne verjeli, da se godi to v 20. stoletju, marveč bi mislili, da gre za pripovedke iz srednjega veka. Zato je nujen predlog, ki ga je stavil posl. dr. Žerjav v Narodni skupščini, gotovo utemeljen in ga morajo odkrito pozdraviti vsi, ki imajo srce in čut za našega kmeta, a tudi vsi, ki žele odstraniti vedno znova se ponavljajoče mučne konflikte med duhovniki in farani.

Dobri vojak Švejk

Snoči smo videli v ljubljanski drami premijero Haškovega »Dobrega vojaka Švejka«, pustolovščino v 14 slikah v dramatični zbirki Maksa Broda in Hansa Reimanna. Ta oderska prireditev je precej oddaljena od Haškovega originalnega Švejka, vendar je tudi v tej obliki ljubljansko gledališko publiko izvrstno zabavala.

Naslovno ulogo Švejka je igral gosp. C. s. a. r. Izdelal jo je doledno in je bil ves čas v osrednjem interesu. On je držal celo stvar pokonci. V »Švejk«, ki bi bil bolj Haškove kot Brodov in Reimannov, bi bil gotovo še mnogo boljši. Storič je vse, kar je v takem primeru mogoče storiti dobremu igralcu, in je situacijo rešil. Priznanje, ki ga je prejel s strani publike v obliki pritrditve in cvetja, je najboljši dokaz, da je popolnoma uspel.

Ostali ulogam je odmerjen manjši obseg, vendar so tudi drugi igralci pripomogli, da je bila predstava od začetka do konca napeta in animirana. Posebej velja omeniti dame: Medvedovo, Miro Danilovo in Vero Ralatkovo ter g. Skrbniška, Gregorina, Pluta in Kralja. Vsi so vložili vse svoje sile, da je dobila nedeljska publika komedijo, ki jo bo še dolgo zabavala.

Kdo je vojni hujskač?

Klerikalno časopisje dolži napredne Slovence, da hujskajo na vojno. — Klerikalci sami pa so bili najgrši vojni hujskači

Zadnje manifestacije vse dobromislječe jugoslovenske javnosti proti netunskim konvencijam, ki so odmevale po celim svetu in so glasno govorile o nasilnih politiki Italije, je klerikalno časopisje porabilo v svoji pokvarjenosti za gnusno obrekovanje KDK med ljudstvom.

Vse časopisje, ki stoji pod vplivom slovenskih cerkvenih krogov, podtika koaliciji namen hujskanja na vojno. Obdolžitev sama na sebi je absurda, ker nima nikake realne podlage in zlasti, ker prihaja iz tabora tistih ljudi, ki so l. 1914. dokazali, da znajo hujskaštvo spraviti na najvišjo stopnjo, kadar gre za to, da udarijo svoje politične nasprotnike. Pri tem jim je ljubezen do slovenskega ljudstva tako prazen zvok, kakor jim je prazen zvok današnja miruljubnost, ki jo povdarjajo pri vsaki priliki.

Ob tridesetletnici vladikovanja ljubljanskega škofa smo obzirno in taktno zamočali hujskaške izpade klerikalnih listov in nismo omenili, da je tudi naš vladika doprinesel lep del k tedanjemu početju svojih listov s pisano in govorno besedo. Našo prizanesljivost in taktnost do stvolnega jubilarja so klerikalni listi »Slovenec«, »Domoljub«, »Bogoljub« in drugi, katerih najvišji šef je koncem koncev le g. škof, poplačali tako, kakor klerikalci sploh vedno plačujejo obzirnost in taktnost: z zahrbtno zlobo in nesramnostjo.

S tem smo odvezani obzirnosti, tembolj ker so slavja in napitnice odvezne, in prinašamo slovenski javnosti hujskaško mojstrovino ljubljanskega škofa iz l. 1914. V jubilejnih napitnicah so bizantinska hvalisanja primerjala dr. Jegliča z Josipom Jurjem Strossmayerjem in z znamenitim belgijskim patrijotom kardinalom Mercierjem, zato smatramo ob tej priliki, ko nas klerikalci dolže hujskanja na vojno, primerno, da otmemo pozabi znamenite besede našega vladike iz l. 1914, da se javnost spomni, kje so vojni hujskači in kako zelo šepa zgoraj omenjena primera s Strossmayerjem in Mercierjem.

»Slovenec« z dne 11. avgusta 1914., št. 181 je priobčil sledeči vzorec vojnega hujskaštva, ki je vreden tem večje

pozornosti, ker je prišel iz ust najvišjega predstavnika cerkve in vrhovnega šefa naše klerikalne stranke:

»Slovenski križanski mošje, ubrani ste, da pred odhodom na bojno polje pred Bogom vasednim, neskončne svetim in pravičnim saprisekate neomahljivo svetostbo svojemu presvetlemu cesarju, svoji prelepi avstrijski domovini, in sicer svetostbo do zadnjega izdihljaja, svetostbo do smrti.

Mošje! Kličite vas cesar, da v imenu božjem s erojem v roki kasnujete hudodelstvo umorstva našega prestolonaslednika in njegove soproge, kakor se je v peklenki hudobiji zasnovalo in podpiralo v srbskem kraljestvu.

Mošje! Kličite vas cesar, da s erojem v roki maščujete skrajno krivično, še vedno prisrčeno, razkosati in uničiti krasno našo Avstrijo pod žerlom naše starodavne habsburške cesarske rodovine, da maščujete svlačno sapeljevanje naše mladine na isdajstvo domovine in cesarja, da, na črno, sramotno izdajstvo!

Mošje! Kličite vas cesar, da s erojem v roki branite katoliško Avstrijo, katoliško našo cesarsko rodovino soper saklete sovražnike samega Jezusa, pričujočega v sakramentu ljubezni. Vam je - li znano, od kdaj se naše cesarstvo, se presvetli vladar prav posebno sovraži, od kdaj so naporji soper cesarstvo in cesarsko rodovino posebno brezobzirni in posebno divji postali? Od septembra 1912, od onega svetnega kongresa na cesarskem Dunaju, ko smo se s cesarsko hišo na čelu klanjati svojem Jezusu, svojem gospodu in Bogu. Zato v boj soper sovražnike boje, soper sovražnike katoliške Avstrije, soper sovražnike katoliške habsburške hiše!

Mošje, kako višien, kako svet, kako Bogu dopadljiv je boj, v katerega ste poklicani! Z Vami je pravica, s Vami je Bog, gospodar vojskanih trum!

Kdaj se je slišala iz ust kategetičnih odgovornega slovenskega naprednjaka beseda, ki bi le od daleč nalikovala takemu silnemu hujskanju, ki je redka in zanimiva zmes ščuvanja na barbarsko bratomorno vojno in raznih pobožnomaziljenih rečenic? K temu pripominjamo, da naš vladika pri tem ni bil osamljen, pač pa je v istem smislu govorila, čutila, mislila in delovala vsa SLS s svojim posvetnim in cerkvenim aparatom. In ti ljudje si sedaj upajo očitati demokratom in samostojnim kmetom, da hujskajo na vojno!

Nobile izsleden?

Brezlična zveza z generalom Nobilom vzpostavljena. — Vsi člani ekspedicije živi

Rim, 9. junija. (ri.) Uradno se poroča, da je ladja »Citta di Milano« stopila večeraj ob 19. v brezlično zvezo z zrakoplovom »Italia«. V zvezi je bila s Nobilom okrog 20 minut. Zrakoplov »Italia« je označil kraj, kjer se nahaja in sicer 20 milj severno od Leigh Smitha. Brezlične brzojavke »Italia« so ujele tudi nekatere druge brezlične postaje. Akoravno se smatra, da so ti brezlični klici »Italia« avtentični, čakajo merodajni krogi na nadaljne znake. Ladja »Hobby« se skuša približati kraju, ki ga je označil zrakoplov »Italia«, tjakaj so bile odposlane tudi sani.

Rim, 9. junija. s. Kakor javljajo listi je matična ladja ekspedicije generala Nobile »Citta di Milano« vjela večeraj dopoldne ob 11.15 naslednjo brezlično brzojavko zrakoplova Italia: »Naša ekspedicija se nahaja 80 stopinj 15 minut severne širine in 22 stopinj vzhodne dolžine.« — Iz nadaljnjih poročil je razvidno, da so rešeni vsi udeleženci ekspedicije. V Rimu je ta vest povzročila veliko navdušenje. Označena

točka se nahaja med Severnim rtom in rtom Platen.

Moskva, 9. junija. (be.) Kakor se poroča, je sovjetska vlada zato poslala na sever tako hitro ekspedicijo za rešitev Nobile, ker hoče zasesti Franc Jožefovo doželo.

Berlin, 9. junija. g. Kakor javljajo listi, je Amundsen izjavil, da bo opustil svojo pomožno ekspedicijo, ker je postala ne potrebna.

Rim, 9. junija. g. Po brzojavki norveške brzojavne agenture, je vsa posadka zrakoplova »Italia« živa in se nahaja v dobrem stanju.

Rim, 9. junija. g. Ves, da se je končno vendarle posrečilo stopiti v brezlično zvezo z zrakoplovom »Italia«, je zbudila v Italiji velikansko radost. V nekaterih krajih so razobesili zastave. Posebne izdaje listov so bile takoj razprodane. Ponekod so priredili velike manifestacije za Nobila in za posadko »Italia«.

Šef beogradske policije obsojen na zapor

Beograd, 9. junija. p. Danes se je vršila pred tukajšnjim sodiščem razprava o obtožbi posl. Kosanovica proti šefu beogradske policije Jovanu Acimoviću, ki je ob priliki znane debate o beogradske Glavnjači objavil v beogradske listih napade na posl. Kosanovića. Zaradi razžaljenja časti je bil Acimović obsojen na 10 dni zapore in 1000 Din globe.

Polovična vožnja za sokolski zlet v Kočevju

Beograd, 9. junija. p. Na intervju posl.lanca Pucija je prometni minister dovolil za udeležence sokolskega izleta v Kočevju, ki se vrši 17. junija, 50 odst. popust. Povotno je dovolil le 25 odst. znižanje vožnje.

Slabe izkušnje mlade Francozinje na naši meji

Novi Sad, 9. junija. d. Ob 11. dopoldne je prišla semkaj Francozinja gđ. Dorange, ki živi v Parizu v Bukarešti. Gđ. Dorange je letovila novinarjem, da je zelo nezadovoljna s postopanjem finančnih organov v Somboru, ki so jo ostavili tri ure zaprti in izpustili šele na intervencijo drugih oseb.

Prepovedi zborovanj se nadaljujejo

Spit, 9. junija. a. Policija je na temelju poslednje obznanje notranjega ministra, izdane povodom demonstracij proti Italiji, prepovedala zborovanje delavcev, ki bi se imelo vršiti jutri dopoldne in na katerem bi se imelo govoriti o poslovanju v socialnih ustanovah v Dalmaciji.

Državni uradi zarubljeni
Vinkovci, 9. junija. d. Ker dolgaje državnega blagajna mestni občini večje vsote, je bila danes izvršena zaplenba državnih uradov v Vinkovcih.

Preganjeje slovenskih novinarjev v Trstu

Zagreb, 9. junija. n. »Novosti« poročajo: Karabinerji in fašistični miličniki so aretirali v Kopru urednika tržaške »Edinosti« Antona Greberja in upravnika istega lista Pertota.

Obsodba slovenske pustolovke v Zagrebu

Zagreb, 9. junija. n. Danes je bila izrečena pred tukajšnjim sodiščem obsodba nad Frančiško Rupar iz Ljubljane, ki je okradla japonskega poslanika iz Bukareste, ko je bival s svojo rodino na Dunaju, in mu odnesla za 40.000 Din dragocenosti. Kakor znano, je bila Ruparjeva aretirana v Zagrebu v hotelu Espanade. Obsojena je bila na dve leti težke ječe. Z obsodbo se ni zadovoljila niti zagovornik, niti zastopnik obtožbe ter sta oba vložila proti njej pritožbo.

Nov jugoslovanski trgovski parnik

Beč, 9. junija. d. Parobrodna družba »Oceanica« je kupila v Angliji parnik s 8000 tonami nosilnosti, ki se bo imenoval »Vila«.

Nov potres v Grčiji

Ateze, 9. junija. g. V Korintu in okolici je drvel nov potres. Prebivalstvo je v paniki strahu zapustilo hišne ter prebiva pod milim nebom. Mnogo oseb je lažje in težje ranjenih. Številni kraji so bile poškodovani. Tudi v Atezi se močno čuti potresne sunki.

Pangalos ostane v zaporu

Ateze, 9. junija. g. Zbornica je po dvodnevi ostri debati odklonila predlog, da se bivši diktator Pangalos proti kavciji izpusti iz zapore. Pangalos bo torej ostal v zaporu, dokler ne bo zaključena razprava proti njemu. Kakor zavtrajejo, se bo vršila razprava v prihodnjem tednu pred posebnim parlamentarnim sodiščem.

Dr. Seipel o prikloplitvi Avstrije k Nemčiji

Avstrijski državni kancelar za državno zajednico, v kateri bi bila Avstrija enakopravna

Dunaj, 9. junija. s. Državni kancelar dr. Seipel je imel razgovor z urednikom »Neue Freie Presse«, kateremu je izjavil, da bo pa daljšem presledku v leseni ponovno odpotoval v Ženevo, ker je Avstrija napram Društvu narodov sedaj zopet dobila popolno svobodo. Na vprašanje glede prikloplitvenega vprašanja je izjavil dr. Seipel, da se nahajamo na potu ustanovitve večjih enot. Ali bo to kakšna Panevropska, srednjeevropska konstelacija ali pa evropska sekcijska Društva narodov, se danes še ne more reči. Dejstvo je, da je potrebno spraviti Avstrijo v tako večjo enoto. Sicer pa danes še ni čas za ugotavljanje, kakšna bo končna rešitev tega vprašanja. Ze danes smo, je dejal dr. Seipel, z Nemčijo zvezani v višjem kakor samo državno-pravnem smislu. Nobena kombinacija, ki bi izključevala

Nemčijo, ne prihaja več za nas v bodočnost, v postev tako iz gospodarskih kakor čustvenih razlogov. Preostale možnosti so pa mnogo večje, kakor bi se mislilo na prvi pogled.

Urednik »N. Fr. Presse« pripominja k tej izjavi, da ima vti, da obstoji v glavi dr. Seipela ideja združitve, ki bi obsegala tudi Nemčijo ter vsebovala docela enakopravne države. Osebe, ki zelo dobro poznajo dr. Seipela, menijo, da bi bila ta rešitev, kompromis med dr. Seipelovim veleavstrijstvom in njegovim nemštvo.

Glede odnošajev napram Italiji je izrazil dr. Seipel prepričanje, da se bodo bitveno zboljšali, ako ne bo tega razvoja zavrl kak nepričakovan incident. Tudi Mussolinijev zadnji govor daje za to nekoliko upanja.

Južne kitajske čete zasedle Peking

Peking so zasedle južne kitajske čete v popolnem redu. — Zunanji minister nankinske vlade naglašja potrebo sistematičnega oboroževanja Kitajske

Peking, 9. junija. (be.) Kakor se poroča, so zasedle južnokitajske čete v popolnem redu in miru mesto.

London, 9. junija. s. Brzojavke iz Pekinga poročajo, da je vrhovni poveljnik nankingskih čet prevzel poveljstvo nad Pekingom. Posetil je angleškega poslanika, kateremu je zaotvil, da bo v Pekingu vzdrževal red in mir ter ščitil življenje inosemcev. Dosedaj je vkorakalo v Peking 5000 nankingskih čet. Pet nadaljnjih divizij tabori zunaj mesta. Peking je z zunanjim svetom v zvezi samo brezlično in deloma potom avtomobilskega prometa. O usodi anglosolna še vedno ni uradnega sporočila.

Paris, 9. junija. s. Novi minister nankingske vlade dr. Vangčenling je po poročilu pekingskega posebnega poročevalca »Petit Parisien« izjavil v kitajskem časopisju, da bo napram ostalim državam zavzel odločno stališče. Dr. Vangčenling je nadalje izjavil, da se mora na kitajskem uvesti vojska dolžnost in na Sicer na ta način, da se bo vsako leto vpoklicalo 50.000 rekrutov za dve leti. V desetih letih bi imela Kitajska na ta način 3 milijone dobro izvežbanih vojakov in bi nato mogla obračunati z drugimi državami. Pri tem je dr. Vangčenling očividno mislil na Japonsko.

Zasedanje sveta Društva narodov zaključeno

Poljsko stabilizacijsko posojilo.

Zeneva, 9. junija. g. Svet Društva narodov je imel danes svojo zadnjo zaprto sejo, na kateri je razpravljalo o poljskem stabilizacijskem posojilu, ki se je zvišalo od 4½ na 5 milijonov funtov. Takoj po seji so delegacije odpotovale iz Zeneve. Poljski zunanji minister Zaleski je odpotoval v Pariz, da poseti Brianda. Chamberlain odpotuje s svojo soprogo na oddih v Švicu, romunski zunanji minister pa bo odšel v Beograd.

Zeneva, 9. junija. (že.) Svet Društva narodov je odločil definitivno odločitev o gradnji nove palače Društva narodov na septembrski zasedanju. Glede grško - albanskega spora je Svet Društva narodov apeliral na albansko in grško vlado, naj rešita vprašanje eksproprijacije Albancev v Grčiji

— Grško - albanski spor. —

potom direktnih pogajanj. Svet Društva narodov je odklonil na podlagi čela 11. statuta Društva narodov prošnjo albanske vlade, naj se Svet bavi s položajem albanske manjšine v Grčiji. Končno je razpravljalo Svet Društva narodov o raznih bolških vprašanjih v Gornji Šleziji, ki so bila svoječasnno rešena na podlagi odločitve mednarodnega razsodišča v Haagu.

London, 9. junija. s. Kakor javlja »Daily Telegraph«, je zaradi resnega nezadovoljstva glede rešitve monostrske afere po tročlanskem komiteju mogoče, da bo Mala antanta postavila naknadno zahtevo glede nadaljnje preiskave, ki bi jo vodil preiskovalni odbor, določen v čl. 143. trianonske mirovne pogodbe.

Naši kraji in ljudje

Poljski dom nad Jadranom

Novine so te dni poročale, da so v Beograd prispeli poljski izletniki (50 oseb) in da se bodo dali časa muditi ob našem morju. To ni navaden izlet; gre za gradnjo Poljskega doma nad Jadranom.

V zadnjih dneh 1. 1927 se je v Varšavi ustanovil konzorcij s svrhu, da kupi ali sežida ob našem morju pensionat s 300 sobami, ki bi služil izključno Poljakom, potrebnim morskemu zdravljenju. V konzorciju je znani potopisec (raziskovalec Azije in Afrike) prof. F. A. Ossendowski in univ. prof. dr. Tadija Hilarović, ki v konzorciju zastopa varšavsko »Udruženje prijateljev Jugoslavije«, in več inženjerjev. V drugi polovici februarja t. l. se je večja poljska delegacija mudila v Splitu, kjer so ji šli prijazno na roko, in v Dubrovniku, da si ogleda prostor, ki bi za Poljski dom mogel priti v poštev. Zdelo se je takrat, da se Poljski dom sežida ali tik Splita ali pa se kupi neki grad na otoku. Obveščalo pa končno ni ne eno niti drugo, nego so kupili zemljišče na otoku Šolti, ki leži tik pred Splitom, in sicer ob zalivu Nečujmu, kjer je pričetkom 16. stoletja dalj časa živel in pesnil pesnik Marko Marulić. Početkom maja je v ime konzorcija poseben odposlanec kupil zemljišče.

Tu bodo dne 14. junija svečano položili temeljni kamen Poljskega doma nad Jadranom. Za to priliko je v Jugoslavijo pripotovalo 50 izletnikov. Dne 6. junija so bili v Beogradu, dne 9. v Sarajevu, dalje potujejo preko Dubrovnika v Split, kjer ostanejo 2 dni. Dne 16. junija bodo v Zagrebu, potem pa potujejo tudi Ljubljano. Med izletniki je več veleposrednikov in posestnikov, uradnikov, inženjerjev, trgovcev, industrijcev, 2 oficirja, 1 novinar itd. Prof. Ossendowski je obolel, najbrž pa zaradi bolezni tudi ne bo k nam prof. Hilarovića. Voditelj izleta je g. Jan Močidlovski, tajnik »Doma Poljskega« in član odbora »Udruženja prijateljev Jugoslavije« v Varšavi.

Italijani so skušali Poljake odvrti od zidanja »Doma« na jugoslovenski obali, ali v Varšavi niti od daleč nikdo ni mislil krebiti z jugoslovensko linijo. Za stvar se je v pozitivnem smislu zanimal sam poljski zunanji minister g. A. Zaleski. — Dr. Fr. I.

Pri mladih slikaricah in veziljah

Na licejski razstavi risb in ročnih del.

Ljubljana, 9. junija

V drugem nadstropju ženske realne gimnazije. V dvorani za risanje. Pred vrati te veselo pozdravljajo žareči, ponosni obrazi gojenk.

— Kar vstopite, prosim, v kraljestvo našega dela in si ogledite, kaj smo vse ustvarile v kratkem šolskem letu, razveselite si radovedne oči na bogastvu barv in črt, na bogastvu, ki je v ženskih urah med štirimi šolskimi stenami vrelo izpod naših drobniških prstov in cvetelo iz naših navdušenih src! Kar vstopite, prosim, in si ogledite! ...

Vstopiš in se ves začuden razgleduješ po dvorani, polni pestrih risb in finih ročnih del. In premišljuješ in se vprašuješ: Kdaj utegnejo ta šolska dekleta, ki se morajo vse leto in toliko ur na dan boriti z matematiko, fiziko in francoščino, s prirodoslovjem in zgodovino, kdaj utegnejo te mlade kodraste glavičke skompirirati toliko krasnih ornamentov, s svinčnikom in barvicami tako budno in vestno gledati v naravo, tolikokrat vbosti v platno in svilo, da ti zdaj, ob koncu leta, morejo odpreti vrata v razstavo, ki je tako bogata, peštra in harmonična? Kdaj? Kako?

Vprašaj njih dobrega profesorja, slikarja Franceta Podrckarja, ki stoji med svojimi učenkami in se smešlja kakor vedno, razkazuje gostom te in one risbo, spremlja svoje kretanje z domačo, skromno besedo, razlaga in povdarja: »To so vse napravile učence same. Nje vprašajte!« ...

Na drugem koncu razstavlja zadnje prtičke učiteljica ročnega dela gđ. Jospina Stanonikova. Prekineš njen poslednji aranžma in vpraša: »Kdaj? Kako?« Pa te vsa dobrodušna in zgovorna spremlja od dela do dela, od dela do dela, kramlja o raznovrstnih načinih vezenja in pletenja, šivanja in vbadanja. In spet končni refren: »To je vse lastno delo učenk. Pridne so bile, pridne!« ...

In zdaj verjameš in še bolj občuduješ, še bolj si vesel. Cestitaš direktorju in obema prirediteljem, nasmeješ se gojenkam, ki gledajo in kritizirajo svoja dela, in spet opazuješ. Vsa stena je polna divnih, pestrih risb za zavijačke. Ne veš, kateri bi prisodil prvenstvo. Toliko imen tretješolki! Katera se je najboljši postavila? Ali Slana ali Petja Jugova ali Omerzelova? In že ti zavajajo oči cela zbirka narodnih motivov: rožmarinov, nageljčkov, roženkravtov, nagelj-

Nagrada 2500 Din

v gotovini, ter nadaljnih 20 nagrad v materialu dajemo za najboljšo ime novega radio aparata švedske tovarne »BALTIC«. — Navodila za sodelovanje pri tekmi se dobe brezplačno od naših zastopnikov ali pa naravnost od nas. VIKING, ZAGREB, Ulica baruna Jelčića 2. 7499

RONOFIN
ČISTI VSE

Zamazane roke, kuhinjsko posodo, kopalne banje, kovine, sploh vse! RONOFIN JE NAJBOLJŠI IN NAJGENEJŠI!

7401 a

nov na kmetiškem oknu, stiliziranih cvetic, šopkov in tako dalje.

Pa so spet tam risbe po naravi. V tem oddelku prednjači Daria Znidaršičeva, talentirana mlada slikarica, in krog nje cel trop pridnih svečenic čopiča: petošolka Tanja Zerjavova in Brusova, četrtošolke Cestnik, Otomčar, Fetihič (ki ima še dve mlajši sestrji, navdušeni risarici in vezilji), Vojnović, Rozman Vika in Hrvat. Pa kdo bi vse našteval, pretežno se odločiš med tolikim bogastvom barv in črt.

Med ročnimi deli tudi ne veš, kam bi se najprej ozrl. Saj res! Truden si, odpočil bi se rad. No, kar izberi si blazino! Premalo? Tri, deset, dvajset! Zaloga je velika! In bogata! Sama svila in na njej poezija barv

Nastop pevskega zbora slepih v Ljubljani

Ženska skupina pevskega zbora slepih, ki nastopi jutri ob 20. v Filharmoniji.

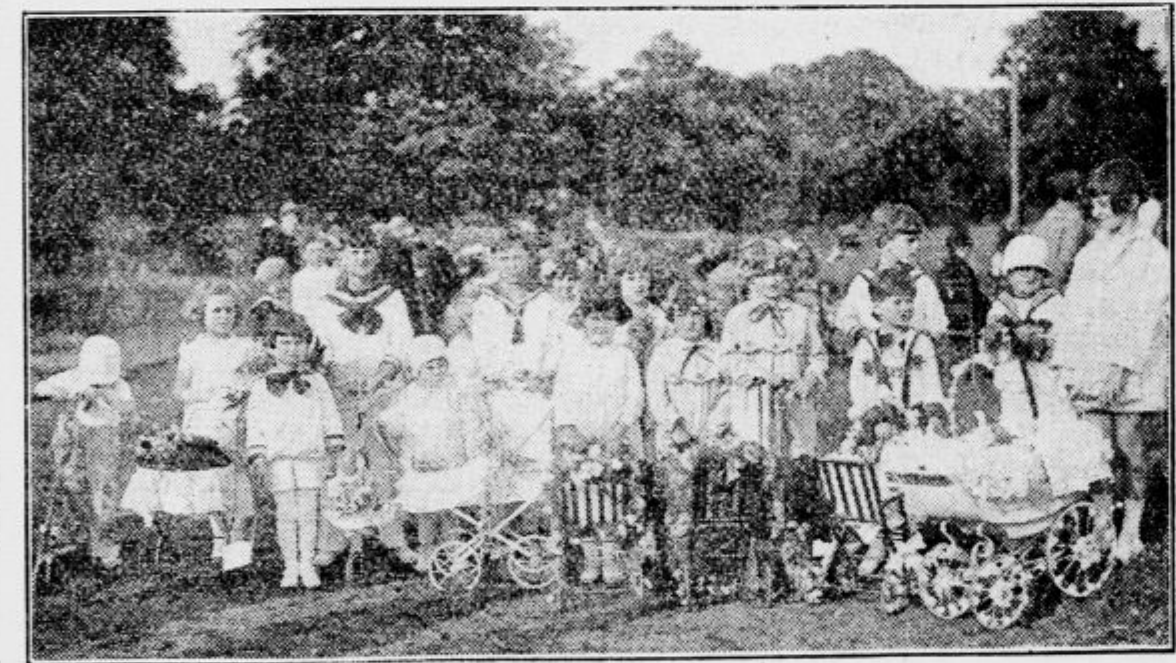
Slepci v kočevskem zavodu pri izdelovanju ščetk.

Iz svojega mirnega zavetišča v Kočevju pridejo jutri v Ljubljano redki gostje, ki jih bomo sprejeli s toplo simpatijo, pa tudi s prav bratskim sočustvovanjem. Najbednejši med nami, ki jim je ugrabljen vid, nastopijo jutri zvečer kot skrbno pripravljen pevski zbor v dvorani ljubljanske Filharmonije.

Sola za slepce je začasno nastanjena v bivši strokovni šoli za lesno industrijo v Kočevju. Nudi jim vso primerno izobrazbo po najmodernejših vzgojnih metodah za slepe. Tu se v posameznih oddelkih priučujejo čitanja, risanja in različnega rokodelstva. Žal je zgradba

premajhna, da bi nudila zavetišče vsem slepcom ne le v šolski starosti, marveč v vseh življenjskih dobah. Zbirati sklad za zgradbo velikega Doma slepih v Ljubljani, kjer bodo naši primerno zavetišče vsi slepci iz vse Slovenije — to je plemenita naloga, ki jo je prevzel »Kuratorij slepcev v Ljubljani«. Povečanju sklada v ta humani namen bo služil tudi jutrišnji koncert v Ljubljani. Gotovo bo ljubljansko občinstvo jutri ob 20. napolnilo Filharmonično dvorano in prisrčno pozdravilo slepe brate in sestre, ki so naši svojo najlepšo uteho v pesmi in petju.

Pomladno slavlje T. K. D. „Atene“

ki se je vršilo preteklo sredo na društvenem športnem prostoru, je bila prav dobro zamišljena in posrečena prireditve te vrste. Pomladno otroško slavlje ni zadostilo le otroški zabavi, temveč je njega pravi pomen v tem, da je pokazal telesno-kulturno odgojo dece. Ob ritmu godbe in harmonično ustavljenih korakih in gibih se otroci privajajo lepim kretnjem in zadobe smisel za vsestransko krepitev telesa na prostem, kar daje predmet vsem drugim sistemom, ki so navezani na zaprte prostore, kjer pač predvsem pogrešajo: solnce, zraka in popolne svobode

Naši slikci nam kažeta zmagovalce teka v vrečah, točka, ki je med gledalci povzročila obilo smeha in pa naše najmanjše z malimi okrašenimi vozički s punčkami. Nekateri so imeli kar dvojčke in je bilo zares veselo gledati ta drobci, ki je tako ponosno prevajal po igrišču lepo okrašene vozičke, svojo najljubšo igralko. Naše najmlajše »mamičice« so med igro kazale veselje in resnost, kakršna je potrebna pri odgoji otrok. Samo želimo, da bi jim ta ljubezen ostala vse življenje, tudi takrat, ko bodo same prireale enako slavlje, kakor je bilo to!

Pismo iz Kranjske gore

Kranjska gora, 8. junija
Eno najvažnejših vprašanj našega letovišča se bliža izvršitvi. Tekom meseca junija bo dovršeno kopališče v »Babi«, s tem bo večletnim željam naših poletnih gostov uspešno. Kopališče bo lahko v ponos Kranjske gori, saj bo obsežno in bo stalo na najkrajšnji točki okolice v romantični Mali Pišenci s krasnim razgledom na Prisanj, Razor in Kriške stene.

Tudi zunanje lice Kranjske gore se bistveno lepša, tako da je upravičeno upanje, da bodo gostje, ki po malem že prihajajo, prišli na svoj račun ter nas posetili tudi prihodnja leta. Dobro bi bilo, če se občinski očetje spomnijo tudi vodovoda; vaška korita so neestetična in tudi nehigijenična, zato proč z njimi!

Pereče je tudi vprašanje stanovanj. Zidajo le v malem obsegu privatniki. Tudi temu bi se dalo ustreči in sicer tako, da bi se sodišče premestilo na Jesenice. S tem bi se na prostorih mnogo pridobilo. V poslopje sedanjega sodišča bi se lahko namestila v prvi vrsti pošta, ki uraduje v popolnoma neprimernem prostoru, dalje orožništvo in finančna kontrola. Vsi ti uradi plačujejo sedaj najemnino in zavzemajo v privatnih hišah lepe prostore. S premestitvijo sodišča na Jesenice bi erar mnogo pridobil na najemninah, ne glede na to, kolikor se izda sodešče za razne pričnine. Notorično pa je tudi dejstvo, da ima sodišče s Kranjsko goro in okolico jedva eno desetino vsega posla, vse drugo pa odpade na Jesenice. Čudimo se le, da oblastva mnogobrojnim prošnjam občine Jesenice ne ustrežajo; zlasti ker jim slednja nudi mnogo ugodnosti, mislimo, da to ni ravno po principu skrajne štednje.

Omeniti nam je le še pridigo z škofa ob priliki birme; ob tej priliki mu potrdimo točnost njegovih informacij o številu naprednega časopisa, samo nlezgovi pobožni želji, da bi se to število zmanjšalo, ne moremo ugoditi in bomo nasprotno delovali na to, da se to število še čim najbolj zviša.

Beda rudarskih družin

Hrastnik, 9. junija

Hrastniški rudnik počiva danes, v soboto, že deseti dan. Potok Boben žubori čist, tako da se vidi do tam, v njem vesele ribice, ki se čudijo, kaj pomeni ta izprememba: poprej umazan, brezživljenjski, teče zdaj čist in življenja poln.

A hrastniška javnost gleda z žalostjo čisti potok Boben kakor da se v njem zrcali beda in strah vse doline, ki želi čim prej videti zopet črni in umazan »graben«.

Rudarji danes v strahu pričakujejo poročila od rudniškega vodstva, kajti govorice krojijo, da se do 15. junija ne bo nič delalo. Tako bi bil potem običajni plačilni dan 30. junij neplačilni dan, ker bi rudarji ne imeli v dobi od 1. do 15. junija niti enega zasluženega šinta. Zeleti je, da bi se difference med državno železnico in TPD čim prej poravnale, da ne bo po nedolžnem trpel naš rudar in njegova uboga družina. Beda že zdaj tako neumljeno trka na vrata vseh rudarjev, da bi bilo treba vsaj najštevilnejšim družinam preskrbeti podporo od koder že bode.

Žalostna smrt bivšega posestnika na brežiškem pokopališču

Brežice, 9. junija

Včeraj dopoldne se je pojavil v Brežicah še mlad možič, ki se mu je na obrazu opazala močna potrtost. Obiskal je več gostiln in povsod vzbujal pozornost zaradi očividno hude duševne depimiranosti. Nekateri Brežičani so spoznali v njem bivšega posestnika Jožefa Bartoleta iz Blatnega pri Gledboku. Bartole je ves dan pohajal po mestu, dopoldne okrog 16. pa krenil proti pokopališču.

Hodil je tam nekaj časa nervozno med grobovi, naposled pa se ustavil ob neki gomili, vzjel iz žepa svinčnik in papir ter jel pisati. Čez čas je popisan papir pritrdil na nagrobni spomenik in privlekel iz žepa malo stekleničko. Hlastno je nagnil in izpil vsebino ter že po par trenutkih omahnil nezavesten. Kmalu potem je prišlo na pokopališče več žensk. Ko so ugledale nepoznanega možaka na tleh ob grobu, se niti niso mnogo brigale zanj, meneč, da se je napil vina in si izbral pokopališče za svoj oddih. Bartole se je tedaj za hip zopet osvestil, se nekoliko dvignil ter pričel z oslabljenim glasom milo prositi vode.

Ženske, ki so bile precej oddaljene, pa so v prepričanju, da gre samo za pijanca, odšle naprej po pokopališču.

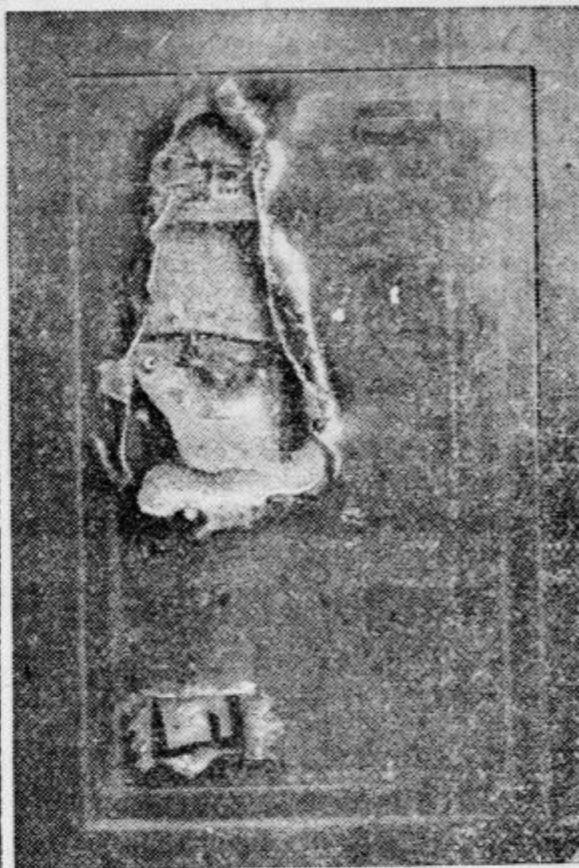
Bartole, ki je moral trpeti silovite muke, se je jel tedaj sam plaziti naprej in skušal doseči čeber z vodo, ki je stal precej daleč stran od njega. Revez je preplazil samo par metrov in je naposled obležal — mrtev.

Našli so ga ljudje šele proti večeru in so o dogodku obvestili varnostno oblast. Na kstu, ki ga je Bartole napisal neposredno pred samomorom ter ga pritrdil na nagrobni spomenik svojega brata, pojasnjuje, da je mladi, komaj 34letni mož obupal zaradi nesreče v zakonu. Bartole je bil svoj čas zelo imovit posestnik v Blatnem pri Gledboku, pa je pozneje posestvo prodal in se naselil v Zagrebu, kjer je imel

MAGNA
PURGA

Urejuje najbolje prebavo!
Čisti želodec in čreva brzo in ugodno!
1 omet pa vseh lekarnah Din 4.—

manjšo trgovino. Truplo obupanca je bilo po komisijskem ogledu spravljeno v mrtvašnico ter bo pokopano na brežiškem pokopališču.

Navrtana blagajna Zadrugne gospodarske banke v Kranju

Poročali smo o velikem vplomu, ki so ga drzni vlomilci izvršili v noči od ponedeljka na torek v podružnico Zadrugne gospodarske banke v Kranju. Navrtali so blagajno z navadnim orodjem ter odnesli lepe šope bankovcev v vrednosti okrog 200.000 Din. Zasedovanje zaenkrat še ni rodilo uspehov.

Pustolovska Ljubljancanka

Nedavno smo poročali obširneje o znani slovenski pustolovki Fanihi Ruparjevi, rodni iz Ljubljane, ki je ukradla japonskemu poslaniku na romunskem dvoru Kintoni Mustahoji več draguljev in okoli 60.000 Din gotovine. V petek se je vršila proti Ruparjevi pred zagrebškim sodiščem glavna razprava. Ruparjeva je tatvino v celoti priznala. Izgovarjala se je, da je kradla v velikem pomanjkanju. Bila je brez posla in sredstev za življenje. Ruparjeva je prosila sodnike, naj jo radi tega kaznujejo kakor mogoče milo. Obsodba še ni bila izrečena.

Geografsko društvo na univerzi v Ljubljani

se je ustanovilo 1. 1922. v težkih časih in je imelo velike težave v svojem delovanju. Klub tema je lepo uspevalo in izdaja od 1. 1925. dalje svoje strokovno glasilo »Geografski vestnik«. Dva letnika pričata o intenzivnem geografskem delu v Sloveniji in resnem hotevanju, da prav v tej stroki nečemo zaostajati za delom drugih narodov. Nedostajanje finančnih sredstev je v zadnjem času povzročilo neljubi zastank v izhajanju »Vestnika«, vendar pa sedaj lahko javimo našim članom in naročnikom, da se nam je posrečilo dobiti nekaj denarne podpore, tako da smo mogli dati novi zvezek v tisk in bo izšel v juniju t. l. Do neke mere nam je pomoč obljubljena tudi za naprej, tako da bo moglo naše glasilo, ki je našlo priznanje strokovnjakov v tu- in inozemstvu, odsej redno izhajati, ako nas tudi naročniki primerno podpro. Vabimo jih tedaj, da blagohotno poravnajo zaostalo in tekočo naročnino, da nam ostanejo naklonjeni še nadalje in da nam skušajo pridobiti čim več dohvi priljubljen, naročnikov in podpornikov. Čim trdnjša bo podlaga, na kateri stojimo, čim večji bo odziv in zanimanje najširših krogov našega naroda, tem več bo »Geografski vestnik« mogel nuditi svojim naročnikom in tem več pažnje bo mogel posvečati geografskemu raziskovanju slovenskega ozemlja. Slovenci, ki smo po svojem geografskem položaju na eni najbolj občutljivih točk Evrope, bomo potem imeli v Geografskem društvu in v njegovem glasilu kulturni faktor, ki bo tudi v našem narodnem življenju lahko igral veliko vlogo. Podpirajte Geografsko društvo in naročite »Geografski vestnik«!

Uprava »Geografskega vestnika« je te dni razposlala položnice onim gg. naročnikom, ki še dolgujejo zaostalo naročnino in jih tem potom še enkrat prosi, da se odzovejo čim prej s plačilom ter s tem omogočijo redno izhajanje lista.

Danes ob 3., 5., 6., 8., 9.
vesela »Ufa« premijera!

Vsaka hčerka! Vsaki sin!
si mora ogledati film zlate mladosti in zakonske prostosti.

Mladini prepovedano.

Možje pred poroko

V glavni vlogi naša dražestna rojakinja

KATY v. NAGY
iz Subotice

Ninna Vanna, Hanni Weisse,
Predprodaja vstopnic
od 11—12 ure

ELITNI KINO MATICA
Tel. 2124

Počitniška naloga

za naše najmlajše risarje

Naše zgodbe s podobami o »Prinčeski Zvezdani«, »Sinku Debelinku« in najnovejša o »Skoku, Cmoku in Jokici« niso našle v malih prijateljih »Jutra« samo navdušenih čitateljev, ampak tudi vnete posnemale. V misli nam leži že nekaj povestic izpod peres in svinčnikov te najmlajše sotrudniške garde. Svet bi kar stmel, če bi zagledale beli dan.

Pa ga na žalost ne morejo zagledati. Če bi jih dali v svet, take, kakršne so, bi bilo vendarle preveč kritik in oponašanja, zakaj tudi mali ljudje so nevoščljivi — in še kako! Vsa bi trdil, da bi to tudi on napravil; in tako bi nastal po naši krivdi cel kup preprirov, ki nas jih Bog obvarui! Zato naj ima do nadaljnjega tetka Metka besedo: stara je, veliko je izkusila in veliko ve, in z nje — storijo so — kakor silimo — vsi zadovoljni. A to je glavno.

Da pa ustrežemo našim malim risarjem, jim hočemo zadati lažjo nalogo — a vendar dovolj težko, da se ob njej izkažejo mojstre. Evo je:

Nariši k poleg natisnjeni zgodbi tri slike — k vsakemu poglavju eno!

Zgodba o žabi in volu

1. Podjetna žabica vidi vola na travniku. Ko občuduje njegovo mogočno postavo, jo obide prevzetnost.

2. »Zakaj mu ne bi mogla postati enaka?« de sama pri sebi. »Napihnem se, da bom tolikšna kakor on!«

Kakor je rekla, tako stori. Jame se napihovati — in se napihuje — napihuje...

3. — Čedalje bolj — čedalje bolj — dokler — lop! — ne poč! —

Taka je usoda napuha.

Daj te tri slike — obenem z listkom, na katerega napišeš svoje ime in naslov — v ovoj in pošlji ga najkasneje do 15. avgusta uredništvu »Jutra« v Ljubljani, Knafljeva ulica, 5-I. V zgornji levi kot ovoja napiši: »Pocitniška naloga«.

Tisti, ki nam pošlje najboljšo sliko, dobi lepo nagrado. Če najdemo med poslanimi risbami več izredno dobrih, bomo razdelili več nagrad.

Odlikovane slike priobčimo v »Jutru« Uredništvo.

Osmi dan velesoja

Tudi včeraj je bil obisk našega velesoja izredno živahen. Lepo vreme je privabilo mnogo občinstva iz bližnje in daljne okolice, prispeli pa so tudi številni gostje iz vseh krajev Slovenije, dalje iz Zagreba, Beograda, Bosne, Južne Srbije, pa tudi iz Avstrije, Češkoslovaške in Italije. Tudi včeraj je obiskalo velesojem veliko število solških otrok pod vodstvom učiteljev, in sicer tako iz ljubljanske kakor tudi iz mariborske oblasti.

Čim bolj se velesojem približuje zatvoritvi, tem bolj se razvija kupčija. S kupčijskim uspehom včerajšnjega dne je večina razstavljalcev prav zadovoljna. Razstavljalci pohištva, ki so razstavljene komade večinoma že po večkrat prodali, so dobili še nova naročila za Beograd, Hrvatsko, Bosno in seveda tudi za Slovenijo. Zlasti je za načeljni razvoj naše mizarske obrti važno in razveseljuje, da gredo izdelki naših mizarjev predvsem v pokrajine izven Slovenije, predvsem v Zagreb in Beograd. Pričakovati je, da si bo na ta način naša mizarska industrija in obrt tudi v ostalih pokrajinah naše države priborila zaslužen sloves. Dobre kupčije so sklepali tudi razstavljali pisalnih strojev, ki so včeraj prodali okrog 15 strojev. Prav tako so prišli včeraj na svoj račun proizvajalci ščetk, ki so sklenili dobre kupčije za Zagreb in Južno Srbijo. Dalje so bile sklenjene večje kupčije v kosah za Bosno, Liko in Srbijo. Ugodno se razvijajo posli tudi v radio-aparatih, Siemensovih električnih urah in v pletilnih strojih. Mnogo se je te dni prodalo šivalnih strojev.

Tudi kupčija z avtomobili postaja boljša. Včeraj je bilo prodanih večje število avtomobilov in motociklov. V galerijskih predmetih se kupčija sicer prilično razvija, vendar bi deloma lahko bila boljša; dobro pa se je odrezala kožna galanterija. Več zaključkov je bilo včeraj tudi v kristalnih zrcalnih in domačih vozovih. Za restavracijske štedilnike tvrdke Koloseus je mnogo interesentov, ki so s trdiko glede nabave že stopili v stike.

Med posetniki je tudi mnogo zanimanja za razstavo kanarčkov, katerih je bilo že precej prodanih.

Glede na veliko zanimanje, ki ga je vzbudila letošnja velesojna prireditev, se pričakuje za danes rekordni obisk.

Umetniška razstava na velesojmu

Vse ljubitelje slovenske moderne umetnosti opozarjamo na umetniško razstavo v paviljonu »K« poleg higijenske paviljona. Udeležuje se te razstave, ki vsebuje prikaz 10letnega udejstvovanja mlade generacije, okrog 30 umetnikov. Aranzirana je v več oddelkih: propagandni, umetni dekor, grafični in slikarsko-plastični oddelki. Prireditelj je za razvoj moderne pokretne smeri zelo poučna in nudi s svojim bogatim gradivom mnogo pregleda in užitka. Razstava se preko ponedeljka 11. t. m. ne bo podaljšala.

Naše tvrdke na velesojmu

Veliko pozornost vzbuja na velesojmu razstavljeno pohištvo tvrdke I. Naglas, kateri je z racionalnim načinom dela uspešno postavil na trg okusno in obenem izredno ceneno spalnico. Tvrdka je tako ugodila zahtevi današnjega trga, da si lahko tudi manj imoviti človek nabavi lepo in udobno pohištvo.

Precizne Berkelove vage. Kakor vsako leto, tako vzbuja tudi letos na velesojmu v paviljonu F, koje 231, 233, 235, razstava avtomatskih tehtnic in strojev za rezanje Berkel. On je stalen gost našega velesoja. Okoli koje se zbira množice, ki pazljivo slede plastični demonstraciji Berkelove zastopnika, ki vaga 10dinarski bankovec (kovača) popolnoma točno. Res, Berkelove vage so v občutljivosti, preciznosti in trajnosti neprekosljive. Zato uživajo zaupanje trgovskega sveta in zanimivo je, da so bile že takoj prvi dan popolnoma razprodane. To je ponoven dokaz solidnosti trgovskega sveta v Sloveniji, ki polaga veliko važnost na točno vaganje, obenem pa širi že davno znan dober glas slovenskega trgovca.

Moderne luksuzne in tovrstne avtomobile ter motorna kola razstavlja na letošnjem velesojmu v paviljonu »G« znana avtovtrdka Inž. O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 11. 'Interesente opozarjamo, da si v zadnjih dneh razstave ogledajo te krasne vozove.

Rezultat natečaja za izdelavo spomenic Maticе živih in mrtvih SHS

Razpisani natečaj Maticе živih in mrtvih SHS za izdelavo spomenic je vzbudil med našimi likovnimi umetniki iz vseh krajev naše države občno pozornost. Poslanih je bilo 44 osnutkov. Žiri se je sestel 27. maja pod predsedstvom g. dr. Frana Ježa, predsednika Maticе živih in mrtvih SHS. Od umetnikov so bili v žiriju zastopani g. profesor Ljuba Ivanič iz Beograda, prof. Ljuba Babič iz Zagreba, prof. S. Santel iz Ljubljane in g. Pier Križanič, akad. slikar iz Beograda. Razen tega sta bila zastopana v žiriju še dva člana Maticnega odbora. Žiri je po dolgem in vsestranskem razmotrivanju zaključil:

1. da se dodeli prva nagrada za »Občnarodno spomenico« v znesku 10.000 Din načrtu pod geslom »13«. Avtor tega načrta je g. Ernest Tomašević iz Zagreba, Ilica 54. Druga nagrada ni bila dodeljena, ker ostali načrti niso ustrezali.

2. da se dodeli nagrada za »Cerkveno (versko) spomenico« v znesku 7.000 Din načrtu z geslom »Črnorizac«. Avtor načrta je gospa Anka Martinič, Zagreb, Mažuraničev trg 10. Druga nagrada ni dodeljena, ker ostali načrti niso ustrezali.

3. da se dodeli prva nagrada za »Društveno spomenico« v znesku 7.000 Din načrtu z

geslom »1001«, ki ga je izdelal g. Božidar Klemenčič, Ljubljana, Delniška tiskarna. Druga nagrada ni dodeljena, ker noben drugi načrt ni ustrezal.

4. da se za »Vojno« in »Občinsko spomenico« nagrade ne dodeli nikomur, ker dela niso odgovarjala.

5. da se dodeli prva nagrada za »Družinsko spomenico«, v znesku 5.000 Din načrtu pod geslom »S. S. S.«, ki ga je izdelala gospa Nevenka Gjorgjevičeva, Zagreb. Hecogovačka 21. Drugo nagrado prejme načrt g. Hinka Smrekarija iz Ljubljane, Aleševčeva ulica 38. ki je vpsal pod geslom »Družina SHS«. Nagrada znaša 2500 Din.

6. da se na predlog g. prof. Ljube Babiča ne razpisuje novi natečaj za one spomenice, ki niso dobile nagrade in ki jih je potrebno ponovno izdelati, ampak da se naroče direktno pri umetnikih iz Beograda in Ljubljane.

Vsa dela, ki so na natečaju tekmovala, bodo te dni izložena. Dan in kraj izlozbe objavimo naknadno. Po končani izlozbi se vrnejo avtorjem vsa ona dela, ki niso dobila nagrade.

Sokol

Ob 20letnici Sokola II. v Ljubljani

Razgovor s prvim starostom in ustanoviteljem br. ing. Pavlom Endliharjem.

Na zelenem Rakovniku pod prijaznim gričkom, posejanim z bujnimi zelenjem pomladi, ima svoj dom, lepo in prijazno vilo.

Sredi lepe sobe je sedel ob mizi s sokolskim znakom na prsih in delal na rudarski terminologiji, obsehnem in napornem delu, ko sem vstopil. Bratsko me je povabil k mizi in mi stisnil s krepko roko desnico. Vi sok in ponosen je stal pred menoj. Odprte bistro oči so mi odkrito gledale v obraz. Sokol z dušo in telesom je stal pred menoj in na markantnem profilu 74 letnega br. ing. Pavla Endliharja je zaigral sveži, oživljajoči — spomin dvajsetih let življenja »Sokolskega društva Ljubljana II.«, katerega prvi starosta je bil on sam. Govoril mi je takole:

— Pred več kot 20. leti, stanoval sem tedaj še v Krakovem, — smo ustanovili tankanj napredno politično društvo, iz katerega je vznikla misel, da si ustanovimo na jugu Ljubljane tudi svoje lastno telovadno društvo pod imenom »Telovadno društvo Sokol II.« Naš namen ni bil, da z njegovo ustanovitvijo kljubujemo matičnemu Ljubljanskemu Sokolu v Narodnem domu, pač pa smo hoteli tega le razbremeniti in prihraniti ljudem našega okoliša dolgo pot v centrum mesta. Glavni činitelj pa, ki nas je privedel do ustanovitve sokolskega društva, je bil ta, da nudimo poleg zrelih mož v političnem društvu tudi mladini torišče in zavetišče, koder naj bi se kovali po Tyrševih sokolskih načelih nacionalni, slovanski, napredni značaji in se pripravljali na težko borbo za svojo slovensko-jugoslovensko stvar.

— Inicijativa je bila tu. Treba je bilo torej urediti idejo. Na pripravljanje drugih sem tedaj prevzel mesto starost in ob intenzivnem, vestnem in vnetem delu drugih (kakor bratov F. Kojana, Val. Goleba, Fr. Šebra, Ant. Trstenjaka, Ad. Petrina, Jos. Matjašiča, Fr. Andervalda, Fr. Berganta, Ferdo Primožiča, K. Jevšiča itd.) smo vsi krepko prišli za plug, da orjemo trdo ledino. V nevarnosti, da nas denudirajo nemškutarski provokaterji in ob neprestanem oviranju od strani oblasti smo šli krepko naprej ter se imamo zahvaliti v prvi vrsti naklonjenosti takratnega ljubljanskega župana br. Hribarja, da smo vztrajali in dvignili sokolsko društvo v neustrašnem elementu, ki je sejal našo sveto misel med ljudstvo.

— Dne 29. marca 1908. smo imeli prvi in ustanovni občni zbor v gostilni pri »Steinerju« na Opekarski cesti. Kot odposlanec in zastopnik matičnega društva v Narodnem domu nas je posetil br. dr. Anton Švigelj, ki je v zanosnem in navdušenem govoru pozdravil našo akcijo in poveljeval pomen in namen sokolske misli za naš narod, probujajoč se izpod težkega jarma avstrijske aristokracije. S pomočjo župana smo dobili na razpolago telovadnico v deški šoli na Grabnu, kjer smo pridno in z navdušenjem telovadili vsi, brez razlike starosti in krepili svojo telesa za sokolsko delo. Spomladi 1908. smo priredili tudi že prvi javni telovadni nastop v Koleziji za gostilno pri »Pelcu«. Da povzdigemo pomen svoje prve prireditve, sva jaz in br. France Bergant oficijelno posvela ljubljanskega župana, ki naju je sprejel z navdušenjem in v lepego govoru poveljeval naše sokolsko stremljenje. Najinemu povabilu na prireditve se je tudi z veseljem in s sokolsko točnostjo odzval. Na predlog tedanjega našega odbornika br. prof. Alberta Sica smo imenovali prostor, kjer se je izvršil naš prvi javni nastop »Hribarjev gaj«, kjer je Sokol II. leto za letom prirejal svoje uspele telovadne nastope.

Z zanosom mi je nadalje pripovedoval br. ing. Pavel Endlihar o prvem pešizletu Sokola II. po Cesti dveh cesarjev v Koseze, kjer jih je sprejel br. prof. Albert Sič po starem slovanskem običaju, s kruhom in soljo. »Tedaj smo imeli tudi že svojo fanfaro pod vodstvom br. F. Kojana, na čigar pobudo smo jo ustanovili. Nikdar ne bom pozabil trenutkov, ko smo mladi in stari z nepopisnim navdušenjem, kljub spremstvu in nadzorstvu c. kr. orožnikov, dali skupno svojemu totenju in v srcih prisegli večno zvestobo svojemu narodu in domovini...«

— Septembra istega leta, na dan česembrijskih dogodkov v Ljubljani, smo prireditelj izlet na Turjak. Nazaj grede smo izvedeli že na Skofijičevih dogodkih v Ljubljani, o padcu Lundra in Adamiča, in tedaj smo se prvič v svoji tuji zavedali pravega namena Sokolstva. Neustrašeni in v krajih smo korakali tedaj po Ljubljani in naše fanfare so kljub opozorilu od strani varnostnih organov, glasno zapele po ulicah pesem o skorajšnji osvoboditvi in osveti za nedolžne žrtve avstrijskega militarizma...

— Dve leti sem starostarol Sokolu II. Nato sem radi službene prezaoplenosti pristojnovoljno odstopil in nasledoval me je pok. br. Adolf Petrin...

Sokol pa je in bo ostal naš brat ing. Pavel Endlihar do zadnjega svojega vzdihla. Njegova skalnata narodna zavest, krepka volja in mladeniška čilost so nam najboljši poroki za to. Vedno in povsod je tudi danes med prvimi, ki vzorno izpolnjujejo svoje sokolske dolžnosti. Kljub temu, da mu leta ne dopuščajo več aktivnega sodelovanja pri našem sokolskem društvu, je vendar vsepovsod s svojo globoko sokolsko dušo med nami in pri našem delu, ki ga nam je izročil v upravljanje, potem, ko ga je tako rekoč s svojo srčno krvjo

iztrgal in trde ledine takratnih predvojnih razmer.

Brat starosta! Minéva dvajset let, odkar si z mladeniškim pogumom in žuljevo roko prijel za plug in zasejal med naš misel Tyrševo. Kmalu bomo razvili svoj lastni prapor, simbol tedanjih misli in del in izlili v njegovo belo-rdečo polje naše prizadevanje v dosego naših skupnih ciljev. Brat starosta, — ne pozabi nas in mi ne bomo pozabili Tebe, Zdravol!

K. P.

Sokol I. vabi svoje članstvo, da se glede na veliko važnost zleta v Skoplju, udeleži tega v čim večjem številu. Pohitimo med brate Srbe, ki nas pričakujejo z največjim veseljem in z vso iskrenostjo. Skopljanska župa priredi po zletu razne izlete po Južni Srbiji v svrhu spoznavanja krajev. Ker je dovoljena čettrinska voznja, je dana našemu članstvu prilika, da si z malimi izdatki ogleda jugovzhodni del naše države. Prijave sprejema in daje vsa potrebna pojasnila društvena pisarna med uradnimi urami. Zaradi poročanja bratski župi prosimo tozadevne prijave do 12. tega meseca. Zdravol Odbor.

Sokol II. bo proslavil v nedeljo 17. tega meseca 20letnico svojega obstoja. Proslava se izvrši v okvirju delnega zleta ljubljanske župe. Ob tej priliki razvije društvo tudi svoj prapor. Spored celotne proslave je naslednji: V soboto ob pol 21. podoknica kumici s. M. Puhovi v Gradaški ulici. Zbirališče za povorko na Prulah. V nedeljo ob 8. skušnje na Prulah; ob pol 12. slavnostno zborovanje v telovadnici realke; ob 15. uri povorka iz realke na telovadišče; nato razvite prapora, nakar bo sledil javni nastop. Ob pol 21. uri akademija na Prulah. V slučaju slabega vremena bo prelozčna prireditev na 24. junija. Zdravol

Družabni večer ptujskega Sokola. V soboto, 2. t. m. se je vršil 10. družabni večer našega društva in obenem odhodnica br. inž. Ozvalda in njegove soproge. Od obeh se je v izbranih besedah poslovil br. starosta dr. Salamon ter se jima zahvalil za marljivo sodelovanje pri našem društvu. Brata inž. Ozvalda bomo težko pogrešali, posebno sedaj, ko gradi društvo lastno letno telovadišče. Na sporedu sta bili tudi predavanji »Znanstvena organizacija dela« in »Skoplje«. Prvo temo je razvil br. inž. Ozvald v znanstvenem nadzoru trajajočem govoru; o Skoplju in njegovih znamenitostih pa je predaval br. Šestan. Oba predavatelja sta za izčrpnih predavanj žela zaslužno zahvalo. Obisk bi bil lahko boljše, če glede na to, da je bil ta družabni večer zadnji v letošnjem šolskem letu.

Letne obleke

buze, krila in predpavneke za dame in deklice zberete najceneje v trgovini Belihar in Velepič, Ljubljana, Metni trg

Praznik ruske kulture

(Objavljeno samo v enem delu včerajšnjih naklade.)

Po vsem svetu, posebno pa po slovanskih državah in mestih se je včeraj slavil dan ruske kulture. Tudi ljubljanska ruska kolonija je pristrčno izpolnila svojo dolžnost. Manj pa se je pomena tega dne zavedala naša slovenska Ljubljana, kajti med sto udeleženci, ki so se včeraj zbrali v dvorani vojaškega vodstva Mišica na Tabornu, smo našli le nekaj Slovencev in Slovenk. Naših umetnikov in drugih inteligentnih krogov menda praznik ruske kulture ne zanima. In vendar je to eden največjih slovanskih in kulturnih praznikov, ki družijo v eni misli vse, ki verujejo v veliko poslanstvo ruske slovanske kulture. Morebiti bi bila za to slavnost bolj primerna vseučiliška dvorana, ki privabi v sebe več našega občinstva. Tako se je smatrala ta prireditev bolj za zadevo Rusov, daji je bila zamisljena kot naša skupna kulturna manifestacija.

Dvorana je bila okrašena s sliko velikega ruskega genija Puškina in za mal prispelavek za ruske invalide je sprejel vsak udeleženec malo rusko trobojno kolkardo, ki je krasila tudi pesnikovo sliko. Goste je pozdravil predsednik »Ruske Maticе« prof. Bilimovič, predvsem zastopnik univerze prof. dr. Grivca, dekana teološke fakultete, proto Jankovič, kot zastopnika srbske cerkvene občine, predstavljatelja češkoslovaške konzulata, gospo dr. Jenkovo, blago podpornico in sodružno prvega ustanovitelja »Ruskega kruzha« dr. Ljudevita Jenka, in zastopnika države, ki je dala zavetja onim, ki so morali zapustiti Rusijo, da se rešijo pred uničujočo silo revolucije. Govornik se je spominjal onih, ki so to leto odšli iz vrst ruske inteligence v Jugoslavijo; mnoge je pobrala smrt, a ostala je vera, da ruska kultura, kot nositeljica idealizma pripravila notranje in zunanje osvoboditve Rusije, Rusija ima usodo idealista: ona je pomagala vsem — njej ne more pomagati nihče. Rešiti se mora sama, rešila jo bo ruska kultura, ki se ji danes klanja svet.

Besede gosp. predsednika so segle vsem globoko v srce. Nato je govoril prof. dr. Grivca, o dober poznavalec ruskega verskega in duhovnega življenja, ki je povdarjal važnost ruske krščanske misli, izražene v ruski literaturi. Sledil je krasen, globoko zasnovan in iz zgodovinskih dejstev zajet govor univerz. prof. dr. Radojčiča, ki je najprej sporočil pozdrave rektorja ljubljanske univerze, nato pa predaval o kulturnih in političnih zvezah med Srbi in Rusi.

Ostali večer je izpolnil program ruskih umetnikov, zbor, solospjevi Holodkova, recitacije Nablocke itd. Pri čaju in zakuskih je slovenska družba zavrla ta skromni, a tem bolj prisrčni večer na praznik ruske kulture z željo, da bi ga prihodnje leto slavili vsi kot svoj slovanski dan.

Oklic

Našim cenj. odjemalcem sporočamo, da g. Janko Gabron iz Trbovelj ne deluje več za podpisano podjetje in tudi ni upravičen sprejemati odnosno kasirati denarne zneske.

»MANA«

tovarna kandidate, mnenje dišav in soli v Ljubljani.

Preklic

Podpisani preključim in obžalujem svoje govorice proti obrtnemu ugledu g. Ivana Glihe, usnjarja v Kostanjevici in ne bom nikdar več kaj podobnega o njem trosil.

116

F. VRABEC, Mokronog.

Strašna tragedija dveh mladih političnih nasprotnikov

Bogat klerikalen mladenič zaklal naprednega rudarja in se nato obesil

Toplice pri Zagorju, 9. junija. Sinoči in davi se je odigrala v zagorski dolini strašna tragedija, ki je zahtevala dvojce človeških življenj: 22 letnega Andreja Zupana, po domače Hribarjevega iz Znojil v kotredeški občini, po poklicu rudarja in 22 letnega Janeza Kajbiča, posestnikovega sina iz Jesenovega št. 12 pri Čemšeniku v kamniškem srežu.

S stiletom nad prijatelja.

Včeraj popoldne se je vračal rudar Andrej Zupan, ki je bil uslužben v zagorskem rudniku, z dela domov. Ko je prišel do gostilne Forte, p. d. pri Dolinški, je opazil, da stoje pred gostilno konji in vozovi iz njegove domače vasi, kamor je bil Andrej sam namenjen. Andrej si je hotel hojo s prijateljskim razgovorom skrajšati, zato je stopil tudi sam v gostilno, da se pridruži znancem za skupni povratek proti domu. Družba si je naročila še liter vina, nato pa so pogнали konje. Na prvem vozu je sedel Andrej, ki se je živahno razgovarjal s svojim prijateljem Janezom Lebrom. Zadaž za družbo pa je stopal Janez Kajbič.

Kmalu potem, ko zavije pot z glavne ceste proti Znojilam, vidi nedaleč od gamberškega gradu skozi ozko sotesko. V tej Tesni pri Rovah pa je prišlo k Kajbiču k Andreju z dolgim stiletom v roki. Za napad se je Kajbič pripravil sigurno že poprej, ker je imel do tedaj bodalo skrito pod odejo na vozu. S silovitim sunkom je udaril Kajbič parkrat po nič hudega slutečem Andreju in je nato še parkrat zamahtnil. Vse te prizadejane rane so bile smrtno. Kajbič je Andreju Zupanu prerezal vrat, razparal mu je glavno žilo pod ušesom, usoden urez pa je dobil Andrej tudi v srce. Siromak se je takoj zgrudil; in pomoči zanj ni bilo več. Hitro je izkavarval in izdihnil.

»Kaj hočem sedaj narediti?« ...

Par trenutkov nato se je Kajbič že zavedel svojega strašnega dejanja. Ko je videl svojega prijatelja iz otroških let vsega v krvi in nepremičnega, je zaklical ves v obupu: »Kaj hočem sedaj narediti?« Ves zbežan je pustil nato konja in voz na cesti, sam pa se poglaval v divji beg in izginil v gozdu.

V Tesnih so drvarili tačas Stanko Dervovšek, Vincenc Krive in Vinko Juvan, ki so bili priča neobičajnemu dogodku. Ko so se prav zavedli, kaj se je zgodilo, so se napotili v Zagorje na orožniško postajo. Nastopila je takoj orožniška patrulja in je odšla pod vodstvom komandirja g. Goloba preiskovat vso tragično zadevo. Zaklani Zupan je še vedno ležal na cesti; potegnili so ga h kraju in ga pokrili s prtom, nato pa začeli ugotavljati sledove za pobeglim morilecem Kajbičem.

O prezgodnji, strašni smrti, ki je zadela brata Andreja, je izvedel kmalu po dogodku eden izmed njegovih bratov. Ta se je napotil v Kotredež, kjer je zaplena njh mati. Mukepo na je bila sinova izpoved svojih mater, ko ji je moral povedati, da njegova sina Andreja ni več med živimi. Predstavljajmo si pač občutek, ki so navdale mater ob bridem sporočilu! Po usodni novici je bruhnila mati v krčevit plač... Okrog ubožice se je zbrala kmalu gruča občinstva, ki so skušali utolažiti težko prizadeto materino srce...

Zasledovanje morilca.

Sinoči in današnja noč so vršili orožniki poizvedbe, a morilca niso našli. Ugotovilo se je pač, da je Kajbič pripeljal tekom dneva že dvakrat prej leso v zagorski rudnik. Mimogrede se je vedno ustavil v gostilni. Nabrat se ga je moral že precej, ker je tudi svojima dvema znancema grozil z dolgim nožem — stiletom. Ko je vzel Kajbič skozi kotredež je klical fante na korajžo: »Auf biks!« ...

Zobni atelje
Franjo Radovan
nasproti velesojmu
za naša šolskih počitnic
ob sobotah, nedeljah in ponedeljkih
zaprto.
Druge dneve normalno odprto.

Kožni manjka pri solnčenju masčoba. Temno polt in lepo gladko kožo dobite le ako se mažate pri solnčenju z original

NIGGEROL-oljem

za solnčenje in masažo. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. DROGERIJA GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

Strašno je pustošil potres po plovdivski pokrajini

Naš urednik v krajih na Bolgarskem, ki jih je uničil potres. — Skromni prispevek „Jutrovih“, čitateljev je prinesel mnogim žrtvam olajšanje in blagodejno uteho. — Prisrčna zahvala ministrskega predsednika in drugih odličnih bolgarskih funkcionarjev

V ponedeljek, 23. maja ponoči sem se odpeljal iz Sofije. Skoraj prazen je bil vagon in vsi smo se že veselili, da bomo lahko prav komudno spali. Vsa si je že poiskal svoj kup in se pripravil na počitek. Naenkrat pa je nastal v vagonu hrup in nemir. Kakor da bi vstopilo na stotine potnikov. Ljudje so tekali po hodnikih semintja, odpirali in zapirali vrata ter kričali, da so človeka bolela ušesa. Takoj sem slutil, da ne more biti to nihče drugi, kakor naši prijatelji z onkraj Soče. In res: naenkrat zaškripljejo vrata in ob vhodu se pojavijo rdečeličen, debel kapucin z lepo črno brado in naočniki. Ne da bi pozdravil, se je zavalil na sedež v kotu, da se je kupe kar stresel. Za očetom kapucinom je pridrvel suh, bled duhovnik z značilnim klobukom italijanskih „pretov“ na glavi. Temperamentno je kričal in krilil z rokami. Za njim je stopicala majhna, črna oblečena dama, ki je bila tudi dokaj glasna. Na rdečem križu na čepici sem spoznal, da je bila sestra Rdečega križa. Kaka italijanska pomožna misija bo to, sem si

mi je odkazal sobo v drugem nadstropju. »Veste«, mi je rekel »pri nas noče nihče več spati v drugem nadstropju. Saj veste potres pa živci. Potres nam je »razstrojil« vse živce!« Odložil sem prtljago in se umil, pa hajd na ulico kneza Aleksandra in naprej do velike džamije po Trgovski ulici. Tu je osredotočeno življenje vsega mesta, vsa velika trgovina in ves promet. Prekrasni ulici, tlakovani, asfaltirani, z mogočnimi modernimi hišami in palačami, ki nalikujejo že ameriškim nebotičnikom. Takšnih ulic je malo celo v velemestih! Sicer pa je tudi Plovdiv veliko mesto, saj šteje nad 100 tisoč prebivalcev.

Kontrasti

Oziral sem se naokrog in stikal po sledovih potresne katastrofe. Niskjer niti sledu. Vse hiše in palače nedotaknjene, nikjer nobene razpoke, niti špranje. Spomnil sem se, da je pred tedni pisal neki list, da so vesti o potresnega ozemlja močno pretirane in da škoda ni tako ogromna, kakor se

kevi nato od ulice do ulice, kjer je gospodarila strašna podzemna sila.

Popela sva se na Sahat-Tepe (turško ime; sahat je ura, tepe je vrh), holm, ki se kakor Ljubljanski grad dviga nad mestom. Diven, očarujoč pogled! Na jugu Rodopske gore, na zapadu »Balkana vrh visoki«, kakor poje Gregorčič, ob vznožju lepo se razvijajoče mesto in okrog in okrog plodna ravan, kjer zori riž, uspeva tobak in rodi plemenita vinska trta. Vsa pokrajina, odeta v pestro pomladansko obleko, žari v žarkih jutranjega solnca. Nepopisno krasen je razgled! A vsa ta pokrajina, kamor sega oko, je danes ena sama ruševina. Vse, kar je tu ustvarila marljiva človeška roka, je danes porušeno, razdejano, uničeno. Da podam samo blede slike razdejanj, povem, da je porušenih v celem 12.378 zgradb, izmed teh 6300 do tal razdejanj, pri katerih ni ostal kamen na kamnu, 6100 popolnoma in 2400 deloma porušeni.

Vrnila sva se v mesto in sedla v avto. Povsod drvenje in vrvenje. Grade barake, zbirajo izpod ruševin še eventualno porabeni material, nikjer pa nisem videl popravljati porušenihih poslopj, pač zategadelj, ker se ne dajo več popraviti. Kjer se ustavi avto in ljudje spoznajo episkopa, pritečejo ženske, moški in deca, sklepajo roke kakor k molitvi in kličejo: »Oče, oče, pomagaj!« In plemeniti mož jemlje iz listnice denar in deli na levo in desno. »Sirotninja je to«, pravi, »pomagam ji, ko likor pač morem.«

Brzimo zopet po glavni ulici, ki jo je popolnoma poštedit potres. Pred veliko džamijo se gnete gomila ljudi in opazuje družbo kakih 10 oseb, ki samozavestno hodi po trgu sem in tja in kriči na vse pretege. So to pritlikavci z ogromnimi kapami na glavi, na rokah pa imajo prišite v belem polju rdeče križe. Dal sem ustaviti avto in na lašč vprašal mimoidočega delavca: »Kdo pa so ti gospodje?« Prezirljivo je zamahnil z roko in odgovoril: »Od italijanske misije. Postavljajo in šopirijo se kot petelini na gnoju.«

Avto je odbrzel dalje in se ustavil pred mestno hišo. Župan — tu mu pravijo kmet — dr. Kostov ima kot po glavar razrušenega mesta, razume se, sedaj poslov nad glavo. Pozdravim ga in mu razložim smoter svojega prihoda. Ves vzradoščen vzklikne: »Episkop Dositej, srbski študent, prispevki »Jutra« iz Ljubljane, poljska misija iz Varšave, ki je pravkar prispela, pa naj kdo reče, da ni bratske ljubezni med Slovani!« Z velikim zadoščenjem je sprejel vest o darilu »Jutrovih« naročnikov in čitateljev» tudi okrožni upravitelj (veliki župan) Dim. Dimčev.

„Jutrova“ kuhinja za gladno deco

»Pa kako naj se razdeli ta podpora?« Med najboljše žrtve potresa, med delavce, male obrtnike, nižje državne nameščence, mu razložim.

»A kako določiti najboljše, ko je teh ne na stotine, marveč na tisoče,« pripomni episkop Hariton.

»Odrasli ljudje prenašajo bedo laglje, deca je, ki največ trpi. Prosi jela, a roditelji ji ne morejo nuditi niti koščka kruha. Morda bi kazalo za 20 do 25 otrok osnovati kuhinjo, kjer bi ti malčki dobivali toplo kosilo in večerjo.«

Ideja, ki jo je toplo pozdravil tudi upravitelj dr. Dimčev, je bila izvrstna. Od »Jutrovih« prispevkov sem v to svrhu položil v roke episkopa Haritona 30.000 levov. Episkop osnuje pod naslovom »Jutro« za bedno stradajočo deco kuhinjo, kjer bo 20 do 25 malčkov 3 mesece dobivalo vsak dan dobro, gorko kosilo in večerjo.

Vrneva se v mitropolijo. Mitropolit Maksim, dasi zelo bolan, je hotel vse, kakor govoriti z odposlancem »Jutra«. Tresoč se in opiraje na palico, je prišel častitljivi starček v sprejemno dvorano. Segel mi je v roke, solze so se mu zaiskrile v očeh in s tresočim glasom je govoril:

»Brat Slavjanin! Tisočera ti hvala, povej plemenitim naročnikom in čitateljem »Jutra« v bratski Sloveniji, ki so se spomnili svojih nesrečnih bolgarskih bratov, zadetih od potresne katastrofe, da se jim iz vse duše zahvalujem kot predsednik pomožnega odoora.

Bog jim bogato poplača, ker so prišli na pomoč bratu v bedi in stiski.«

Poslovil sem se od mitropolita v trenotku, ko se mu je prišla pokloniti poljska misija Rdečega križa. Nehote se mi je usilila misel: pred tedni Italijani, danes Poljaki, te dni Švedi, kaj pa mi Jugoslovenci?! Ali bo misija našega Rdečega križa poslednja, dasi je naša Narodna skupščina prva med parlamenti votirala svoj milijonski prispevek?!

V Čirpanu

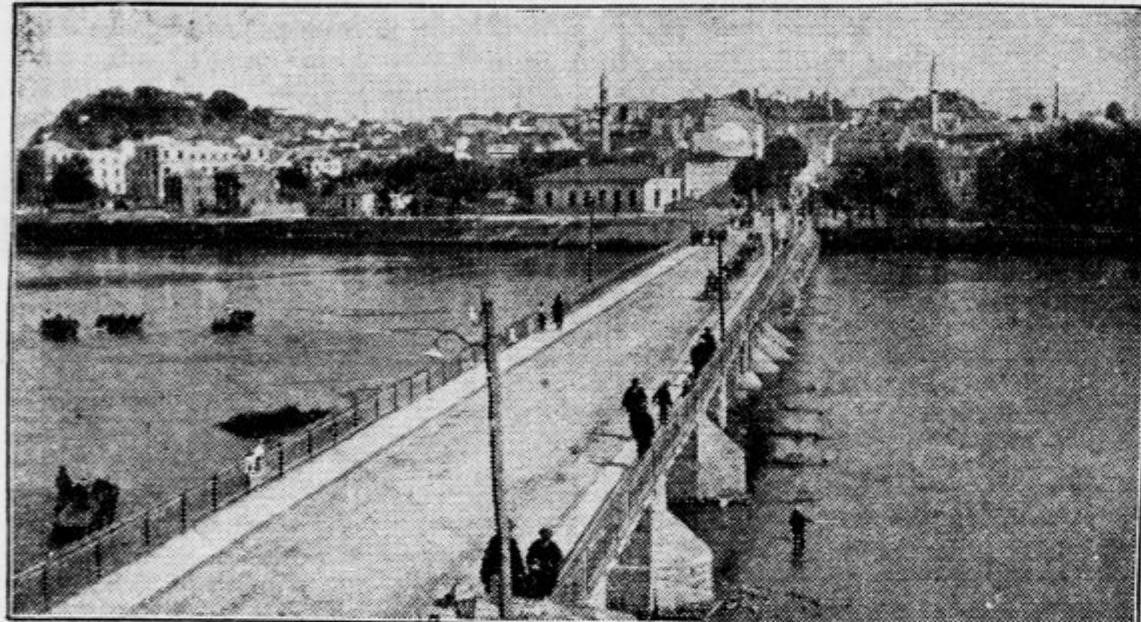
Ob 13. sem se po progi proti Burgasu odpeljal v Čirpan. Ob progi vsepo vsod same ruševine: veliki parni mlini, tovarne tobaka, kmečke kočice; kamor se ozreš, vse v razvalinah, postajna poslopja so izginila, železniški uradi poslujejo v lesenih barakah. Prešli smo mimo Filipova, Belozema, Orisova, posodi enako grozna slika razdejanja. Na holmu, ki se nalahno znižuje v dolino, zazremo veliko selišče, ki se iz dalje zdi kot ogromno taborišče, obstoječe iz rdečurjavih sotorov. Železniška proga napravi tu oster ovinek in se v loku vzpne kvišku. Tu je postaja Čirpan, natrpna s številnimi vagoni, naloženimi s samimi deskami. Ob progi na levo in desno šotori, nad katerimi plapolajo zastave Rdečega križa. Deske z vagonov izkladajo in odnašajo večina mladi ljudje v sivih, vojaškim podobnih uniformah. So to »trudovaki«. Bolgarija ima, kakor je znano, zakon o splošni delovni dolžnosti in te, ki izvršujejo to dolžnost, imenujejo »trudovake«. Vsak državljani v gotovi starosti mora vsako leto ob določenem času nekaj tednov delati za državo. Pokojni Stambolijski je uveljavil ta zakon in ostal je v veljavi še danes, Bolgariji v neizmerno korist rav-

nepoškodovana, hiša »babe (tete) Viče Mineve«, kakor ji pravijo po domače. Kako in zakaj, nihče ne ve razložiti. Kakor čudež je to.

V orkanu

Stopili smo v nizko, iz navadnih desk zbito barako, kjer ima pomožni odbor svojo pisarno. Odbor, ki ga tvori gošpod Očarov kot predsednik, župan dr. Hristov, A. Valev kot blaginik, »okoljski načelnik« Tonev, Pop-Dimitrov kot tajnik in protorejere Simeon Cvjetkov, je imel takoj sejo in se po vsestranskem prevdaru predložil 5 najboljše žena, večinoma vdov s 4 — 7 otroci, naj se med nje razdeli »Jutrova« podpora 10.000 levov.

Med tem se je mahoma nebo stemnilo in z Rodop so se jeli valiti kot tina črni oblaki, ki so v nekaj hipih pavi vsi pokrajino v najgostejšo meglo. »Zopet pride orkan, pa morda še celo z graduško (točo)«, je pripomnil protorejere Cvjetkov. »Bog se nas usmili, ali še ni dovolj nesreče?!« Še ni izgovoril, že je jel tuliti orkan. Nato pa je jelo listi kakor iz skafa. Baraka je pokala in se tresla, skozi špranje je lil dež in zdelo se je, da vsak trenotek vihar dvigne barako in jo odnese. Kakor onemeli smo si sedeli nasproti in poslušali, kako je mimo barake drl cel svetov vode. Takih viharjev pri nas ni, vsaj jaz jih še nisem doživel. Tudi tu jih doslej niso poznali, a od usodnega potresnega dne divjajo take vihere dan za dnevom in ljudje so se navadili že tudi na te orkane. In čudno: vsi ti siloviti orkanski nalivi minevajo brez grozila, bliska in treska. Ljudje pravijo, elektrika se je iz ozračja umaknila v zemeljsko osrčje, zato sedaj potresi. Skoraj dve uri je trajala vihra, končno je utihnil veter in polagoma je po nehal tudi dež.

Most čez Marico pri Plovdivu

domislil. Med tem je vstopilo v vagon še par gospodov in dam in truš se je še stopnjeval. Tekali so po hodniku semintja, odpirali vrata, lupotali z njimi ter prenašali svoje stvari iz enega kupeja v drugega. Ne meneč se za druge potnike, so se vedli, kakor da bi bili sami v vlaku, ali kakor da bi bili gospodarji v svoji hiši.

Zunaj na hodniku ob mojem kupeju je stal postaven, dokaj rejen gospod, ki se je le s težavo umikal neprestano mimo njega švigajočim kričavi »misionarjem«. Držeč v rokah svoj kovčeg, se ni mogel ganiti z mesta. Par minut je tako stal in mirno prenašal, da so se gnetli okrog njega kričavi tuji potniki, butali vanj in ga suvali, končno pa mu je le prešlo potrpljenje. Vzkipelo je v njem in vljudo, a s primerno odločnostjo je v francoskem jeziku raztolmačil italijanskim potnikom, da je dovolj kričanja in prerivanja in da hoče tudi drugo potujoče občinstvo priti do svojih mest. Mahoma, kakor bi trenil, je zavladal mir in izpraznilo se so hodniki. Tudi iz mojega kupeja sta izginila kapucinec in »prete« ter se nastanila v sosednjem oddelku. Pozno v noč sem jih še slišal debatirati in razločno sem čul, kako je abbé dokazoval redovniku, da je italijanski pohod na Balkan »una penetrazione pacifica della cultura italiana«.

V Plovdivu

Ob 6., ali po našem ob 5. zjutraj smo prispeli na postajo v Plovdiv. Brez hrupa in šuma so izstopali potniki, tudi moji laški sopotniki so mirno in molče hiteli proti izhodu. Očividno je zalegla ona nočna lekcija!

Zarko je sijalo solnce, kakor pač seva samo na jugu, toda njegov žarki so bili brez vsake moči. Hladno je bilo, kakor pri nas zgodaj zjutraj v zgodnji spomladi kje na Gorenjskem. Zavil sem se v plašč in sedel v izvoščka, da me popelje v kaka 2 km oddaljeno mesto. Povsod ob desni in levi eno, dvonadstropne hiše in vile. Pred 18 leti, ko sem bil prvič tu, je bila cesta prazna in pusta, le semterjate je samevala kje kaka napol razpadla kmečka kočica, danes pa je mesto zvezano s kolodvorom že s široko prometno ulico.

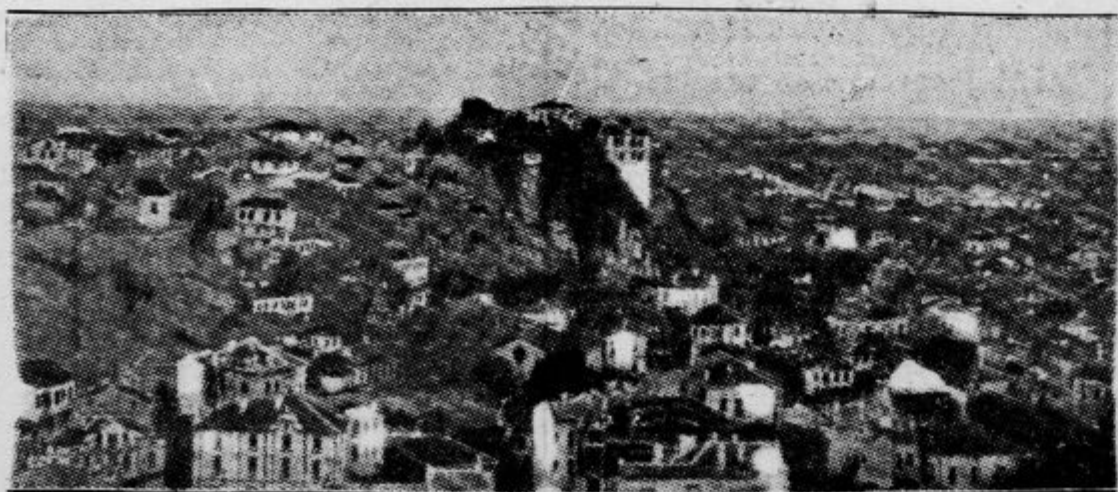
Na desni opazim dvonadstropno hišo z napol razkrito streho in z 10 do 15 cm široko razpoko, ki sega od stropa do tal. Prvi znaki potresa. Tam na levi hiša z ravidezno neznatnimi razpokami, a podprta z lesenimi tramovi. Tako skoraj vsa ulica, samo tam na desni vidim mogočno štirinadstropno poslopje »fabrika na tju-tjun« (tobak), ki je skoro docela razdejana. To je izjema, sem si mislil, takale je bila Ljubljana po potresu.

Med tem smo se primajali — izvošček ni bil baš prvovrsten — v mesto ter se ustavili pred hotelom »Molé« v ulici »na knjaz Aleksandra«. Lep udoben hotel, ki bi ne delal nečasti nobenemu zapadno-evropskemu mestu. Povprašal sem za sobo in vratar je nemalo začudil, da nisem ugovarjal, ko

S škofom Haritonom na potresnih ruševinah

Prišel sem v mitropolijo, tik ob katedrali. Na širokem dvorišču je množica ljudi, žensk, moških in dece. Siro-maki so, večinoma žrtve potresa, ki so prišli prositi podpore. Sekretar mitropolije me je sprejel. »Mitropolit Maksim,« mi je povedal, »je bolan, na domestuje ga episkop Hariton.«

Ljudje, ki so sedeli okrog po dvorišču, so se v tem hipu naenkrat dvignili ter se spoštljivo klanjali svečeniku, ki se je pojavil med njimi. Bil je to episkop Hariton, simpatičen mož s sivo brado in dolgimi lasmi. Vsaka črta na njegovem licu odraža srčno dobroto. Nadvse ljubeznivo me je sprejel, zlasti ko je zvedel, da prihajam od daleč, od tam, kjer se rodi Sava, kakor je rekel. »Dobri ste Slovenci, ko se spomnite svojih bratov in nesreči. Vsi mi nesrečniki se vam iz srca zahvalujemo. Dobri bog vam bo vse poplačal.« Tako je govoril episkop, me prijel pod pazduho ter me peljal v razrušeno cer-

Pogled na partijo Plovdiva na griču pred katastrofo

Razvaline v Čirpanu

V ozadju vidimo porušen stolp čirpanske cerkve.

no ob katastrofah, ki so letos zadele nesrečno Plovdivsko, kakor domačini imenujejo to pokrajino.

Ko sem izstopil, sta se mi približala dva gospoda, ki sta se predstavila kot dr. Stevan Hristov, kmet (župan), in Georgij Očarov, predsednik pomožnega odbora. Razen škofu Haritonu nisem nikomur povedal, da grem takoj popoldne v Čirpan, zato se mi je zdelo čudno, da bi me čakali na postaji. No, bila je pomota. Napovedana sta bila dva Američana, ki pa nista prišla. Mesto njih sem prišel samo jaz, toda žal ne z dolarji in milijoni, marveč samo s pešičko ponižnih naših dinarjev, oziroma levov, ki so jih zložili »Jutrovi« naročniki in čitatelji. Pa gospodje so bili tudi tako zadovoljni. Ko so zvedeli, da prihajam iz Ljubljane in da sem Slovenec, so takoj poslali po »trudovaka«, dr. Petra Kostova, simpatičnega mladega zdravnika, češ da govori srbohrvatski, meneč pač, da se ne bomo mogli drugače sporazumeti, kakor potem tolmača. Kasneje, ko smo se izvršno razumeli, so se gospodje sami smejali sebi in svoji nepoučenosti.

Mesto, ki ga ni več

Razložil sem jim, zakaj sem prišel in da imam 10.000 levov pripravljenih, da jih razdelim v Čirpanu med najsiromašnejše med siromašnimi. Takoj skličejo sejo, so mi rekli, ter mi predložijo imena podpore potrebnih in vrednih. Napotimo se v Čirpan, v mestec, »ki nekdaj je bilo« in štelu 12.000 prebivalcev. Pot vodi nalahko nizdol in v desetih minutah smo bili v mestu.

Nikdar ne pozabim trenutka, ko sem stopil v Čirpan. Na bivšem »ruskem Poljskem« sem videl razdejanja, ki jih je povzročila vojna, toda to, kar sem zrl tu pred seboj, je bilo tako strašno in grozno, da takih strahot ne more naslikati najsmelejša človeška fantazija. Vse, nekdaj očividno cvetoče in bogato mesto je danes ena sama ogromna razvalina, en sam kup kamenja, tramovja in opeke. Skoraj ni ostal kamen na kamnu, tako temeljito je opravil podzemski element svoj strašni posel. 2600 hiš je porušili in 2500 gospodarskih poslopj! Med vsemi temi ruševinami je ena edina hiša ostala cela in

„Jutro“ za nesrečnike v Čirpanu

Sedaj je šele mogel župan poslati »stražarja« po one, ki jih je odbor dolečil, da sprejmejo »Jutrove« podpore. In prišle so po vrsti: Elena Dineva, delavka s 7 otroci, Stevana Kojičeva, vdova s 6 otroci in 90letno materjo, Rada Lozeva, vdova s tremi otroci, jetična delavka, Delka Kamilarova s 4 bolnimi otroci in bolnim možem in končno Marija Džaponova, vdova s štirimi otroci, čije moči — delavec se je nedavno po nesreči. Vsaka je dobila na roke 2000 levov.

Nepopisna je bila njih radost in hvaležnost. Od vesolja so plakale, mi stiskale roke ter prosile, naj izročim njih »serdečno« blagodarnost na vsiki otvjesnik »Utro« v Ljubljano. Revicel! Morda še nobena izmed njih ni imela v svojem življenju naenkrat toliko denarja!

Zvedrilo se je in odvedli so me, da si ogledam »mesto«. Do gležnjev smo gazili blato, skakali preko tramovja ter grmad kamenja in ruševin. Še danes vidim pred očmi grozote te elementarne erupcije, ki je cvetoče to mesto in vso pokrajino zrušila v prah in pepel. Prav stopili smo iz hiše »babe Viče«, ki je ostala edina nepoškodovana, ko je komisija obstala kakor ukopana. »Čujte, čujte!« je zaklical župan dr. Hristov. In začulo se je votlo podzemsko grmenje in bobnenje: u-u-u-u-u je tulilo pod zemljo, trajalo je minuto, dve, prenehalo in se zopet laglje ponovilo, nato dva, tri sunki (tu jim pravijo trust) in zopet je bilo vse mirno. Ni me sram povedati: noge so se mi tresle in nepopisno, samemu sebi nerazumljiv strah me je obvladal.

Po končanem ogledu smo se napotili v barako, ki nosi napis hotel Moskva. In ne da bi ji dal povoda za to, je vsa družba sedeča za mizo začela govoriti o potrebi zbližanja, da, ujedinenja Bolgarske z Jugoslavijo. Eden izmed gospodov je kar napravil načrt: Bolgarska obdrži svojo dinastijo, a naj vstopi kot sestavni del v veliko, ujedinjeno Jugoslavijo. Finance, pa vojska in zunanja politika naj bodo skupne, je pripomnil drugi. Bavarska in Prusi-

la naj nam bosta za vzgled, je dodal tretji. Končno smo se vsi združili v tlic: «Da živeje golemata Jugoslavija in Triglav do Černoto i Bjeloto more!»

V Papasliju

Ob pol 23. sem se vrnil v Plovidiv. Na postaji so me čakali odposlanci naše jugoslovenske kolonije s predsednikom Dimitrom Georgijevem na čelu. Tudi med njimi jih je mnogo, ki jim je potres uničil vse. Zanje sem izročil *«Georgijevu, ki je znan kot eden najuglednejših obrtnikov v Plovidivu in na glasu po svoji čestitosti, 5000 levov, da jih razdeli med najpotrebnejše in najvrednejše rojake»*.

V sredo 30. maja sem se napotil v Papasli, kjer je bil, kakor znano, epicenter potresa. Leži 28 km iztočno od Plovidiva. Tu je razdejavanje morda še bolj strahovito, kakor v Cirpanu, vendar pa ne prihaja tako do izraza, ker je tu sulo, a tam mesto. Boda je seve povsodi enaka. Na priporočilo občinskega odbora in župana G. Tareva sem izročil po 1000 levov temle siromakom: K. Karakočevu, P. Pejevu, G. Stavrevu, R. Janjevu, J. Ivanovu, K. Gadevu, J.

Radevu, D. Pejevu, K. Ipijevu, A. Čikanovu, V. Rusevu, A. Čerepovu, M. Čerepovu, Trandafilu Markovu, T. Jankovu in končno Iv. Červenkovu. Zadnji, 81letni inteligenten starček, je plakal kot dete in se ginjono zahvaljeval bratom Slovincem, povdarjajoč, da so bili prvi, ki so nesrečnikom pritekli na pomoč.

V četrtek sem se vrnil v Sofijo. Naše poslanstvo mi je sporočilo, da želi videti odposlanca «Jutra» ministrski predsednik And. Ljapčev. Zvečer ob pol 18. me je sprejel g. ministrski predsednik v Narodnem Sboranju in dolgi, eno uro trajajoči dvajsetnici.

Zahvala bolgarskega ministrskega predsednika

G. ministrski predsednik me je naprosil, da naj sporočim vsem naročnikom in čitateljem «Jutra», ki so prispevali za žrtve potresa na Plovidivskem, da je bolgarska vlada globoko ginjena od teh dokazov bratske ljubezni in da se jim iz vsega srca zahvaljuje za plemenito požrtvovalnost.

Rasto Pustoslemšek.

Po konferencah v Beogradu in Dubrovniku

Rezultati posvetovanj češkoslovaških in jugoslovenskih parlamentarcev

Ta zanimivi dopis iz Beograda smo objavili samo v enem delu večerajšnje izdaje «Jutra», zato ga danes ponatiskujemo. Ured.

Beograd, 4. junija.

Lepi so bili dnevi sestanka češkoslovaških in naših parlamentarcev. Potovanje je bilo gotovo enim in drugim v korist. Kulturna sekcija je delala brez težav. Potni vizum je padel. Tudi gospodarski del je prinesel precej čistejšo situacijo in to je tudi lep napredek. Inicijativa za pospeševanje gospodarskih odnošajev preko medparlamentarnih konferenc je izšla iz Prage. To pot pa se je skoro zdelo, da čl. parlamentarci umikajo važnost svojega vpliva. Postavili so se popolnoma na stališče svoje vlade, ki je strogo agrarno — protekcionistična, obenem pa industrijalno-ekspanzivna. Bili so rezervirani, dočim je bilo opažati pri Jugoslovenih več ofenzivnosti in inicijative.

Že pri referatih se je pokazalo, da si stojijo nasproti dvoje stališč, ki jih ni lahko premostiti: Jugosloveni zahtevajo, da CSR odpre granice njihovim agrarnim produktom, Čehi se umikajo, da jim to po njihovem zakonu ni možno, da bi koncesije prišle v prid samo drugim, obenem pa podčrtavajo interese svoje industrije, zlasti pivovarske. Z naše strani se forsira trgovinska pogodba, CSR pa se ne more vezati za kratke roke. Jugosloveni naskakujejo sistem raznih dovoljenj, kontingentov, svetočb o izvozu, zabran, Čehi pa predvidevajo šele postopno likvidacijo. Resolucija, sprejeta v Dubrovniku, skorajda manj pove nego lanska v Pragi, kjer se je brezpogojno priznavalo, da se gospodarski strukturi obeh držav dopolnjujeta.

O carinskih uniži se je govorilo malo. G. dr. Kramarč je kar spočetka odpravil kot nemogočo, da se je še lani v Pragi govorilo drugače. Če pa bo kdaj možno govoriti o carinskih unižih, je ne bomo delali z Nemčijo, kakor misli g. Radić, ampak z Rusijo, veli gospod. dr. Kramarč, ki je to pot vodil gospodarski del čl. delegacije. G. dr. Kramarč je odločno branil agrarne carine in opozarjal, da je njih sprememba nemogoča, med tem ko so naši govorilniki trdili, da je negibljivost carinskih postavk (carinskih postavk) ravno rdeča točka Jugoslavije težka ovira bodočih odnošajev in apelirali na astopnike CSR, da se ta politika revidira.

Posebej se je govorilo o pivu, vinu in tabaku. Naša carina na pivo se je označila za prohibitivno, z obeh strani se je opozarjalo na visoke cene piva v Jugoslaviji. Vendar se je brž izkazalo, da je tudi na tem polju zmernega znižanja carine vsaka obsežna koncesija v korist CSR nemogoča, ker nas veže pogodba z Avstrijo, da vsaka pogodba (tudi indirektna) pripade i njej. Uvoz pilsenskega piva k nam more biti le bolj prestižnega pomena in ga je treba omogočiti, vendar to ne more igrati za produkcijo CSR kake vloge.

Glede vina se je s češke strani opozarjalo, da bi vsaka ugodnost šla v korist Italiji, naši poslanci pa so vztrajali na tem, da bi za naša vina bilo znižanje carin pretežno nam v korist.

Glede duhana so Čehi opozarjali na naše lastne pogoje in na svoje težave s Turčijo, Bolgarsko, Grčijo, ki jim ne morejo zaradi nas zapirati uvoza. Sprejeta resolucija pozivlja obe režiji, da se dogovorita za večletni minimalni kontingent. Čehi so med drugim želeli duhan iz Vojvodine.

Rezultat vsega? Besedo imata službeni delegaciji obeh držav. Nekaj vprašanj je morda zdaj izdiskutiranih, a v celoti se zdi, da tarifna pogodba ne bo obsežna. Bodi kakorkoli, pogodba naj ustvari jasne odnose in odpravi razne zapreke.

Več uspeha so dosegli razgovori o olajšavah in spopolnitvah prometnih zvez. Misli se na tesen odnošaj obeh paroplovnih organizacij, na direktne, oziroma kombinirane železniške in plovne tarife. Izreka se skupna želja o jadranskih tarifah tudi za naše luke,

ko nas je tržaška jadranska tarifa že tako težko pogodila. Govorilo se je o oni določbi trianonske pogodbe, ki predvideva direktne vlake med CSR in SHS z lastnim vozniškim materialom in personalom. Deluje naj se na čim krajšo zvezo CSR s centrom Jadrana (Split).

Medparlamentarne konference se bodo najbrže še nadaljevale. Vsekakor je treba gospodarski del bolje pripravljati. Neizogibno pa bo, da se bo češka carinska politika morala vsaj nekako prilagoditi češki zunanji politiki kajti trajno ti dve politiki ne bosta mogli iti glade naše države tako odločno narazen, kakor gresta danes.

Nova interpelacija o brutalnosti Koroševih organov

Poslanec KDK dr. Ivan Shvegel je naslovil na ministra dr. Korošca sledeče vprašanje:

«Na vesti o izpadih, ki so jih nedavno uprizorili proti naši državi fašistični policiji, pri kateri priliki je bila sežgana naša državna zastava, je izbruhnil opravičeni val nejevolje in nekatera naša mesta so dala svojemu ogroženju duška v resnih manifestacijah.

Razumljivo je, da so se temu protestu pridružila mesta Šibenik, Split in Dubrovnik, kot središča dalmatinskega narodnega življenja, kojih interesi so v prvi vrsti ogroženi po agresivni politiki Italije. To ogroženje je tem bolj razumljivo, ker bi imela Narodna skupščina sedaj izglasovati nettunske konvencije, ki so zlasti naperjene proti našemu Primorju.

Kakorkoli je vlada skušala preprečiti, da se na izvajanje zadržkih fašistov ne odgovori z isto vehemenco, vendar se ne more z ničemer opravičiti brutalno postopanje policijskih in žandarmerijskih organov o priliki demonstracije, ki se je 27. maja t. l. vršila v Dubrovniku v zelo blagi formi. To trdim, ker sem bil osebno navzoč in sem spremljal potek demonstracije ter postopanje Vam podrejenih organov.

Brez vsake uvidenosti in brez ozira na narodno ogroženje zaradi italijanskih izzi- vanj, ki so bila nad vse žaljiva in ponižajoča za našo državo, je policija, ojačena z žandarmerijo, prav po bašibozuško navelila na mešane takoj po prvih klicih «Živio kralj!» in «Živela Jugoslavija!» Ta naval je bil naperjen proti vsemu mešanstvu, brez ozira, da li se je udeleževalo manifestacije ali ne. Nastala je velika panika, da je bilo pohojeno nekoliko žensk in otrok, ki so jih podirli napadajoči orožniki z udarci puškinih kopit pod vodstvom šefa policije.

Policijski šef v Dubrovniku, Jakša Stanić, je očitno porabil to priliko, ne da napravi red, marveč da razkaže neko svojo namiselno strateško sposobnost. Še bolj čunauško se je vedel žandarmerijski major Dragoljub Štefanović, ki je z golo sabljo napadel manifestante ter je s tem razkazal celo ono del mešanstva, ki se manifestacije ni aktivno udeležil. Da to divjanje ni bilo tako žalostno, bi bilo silno smešno za gledalce in zlasti za inozemske goste, ki jih je zaradi sezone že vose mesto polno in ki so se zgražali ter obsojali naravnost barbarsko divjanje varnostnih organov. Tako sta policija in žandarmerija v Dubrovniku izvajali nered in odpor proti sebi, ko bi se z malo takta dalo vplivati na manifestante, da bi se bili mirno razšli.

Kolikoli sem isti večer mogel v naglici poizvedeti, je ranjeno od udarcev sabelj in puškinih kopit osem moških in več žensk.

Edino treznemu nastopu nekoliko narodnih poslancev KDK, ki so bili t. dan v Dubrovniku na zborovanju in ki so pomirjevalno vplivali na manifestante, se je zahvaliti, da se množice niso dale zavesti vsled brutalnosti policije k eksekciom.

Zaradi tega Vas vprašam:

1.) Ali so Vam znani dogodki z dne 27. maja t. l. zvečer v Dubrovniku, ob kateri priliki

Radioemanacijsko termalno kopališče 360 do 380 °C Dolenske Toplice (Toplice pri Novem mestu), postaja Straža-Toplice dolenske železnice, ozdravilo sigurno revmatizem, nevralgijo (ishias), ženske bolezni, ostarelost itd. Vsaka tukašnja kura čvrsti in pomlajuje. Uspehe tega že stoletja starega zdravljenja ne doseže nobena druga terapija. — V predsezoni znatno znižane cene — 20 dni z vsem pavšalno 1200 Din. Sezona od maja do oktobra. Železnični dopust. — Fina restavracija. — Zahtevajte prospekte.

Radioemanacijsko termalno kopališče 360 do 380 °C Dolenske Toplice (Toplice pri Novem mestu), postaja Straža-Toplice dolenske železnice, ozdravilo sigurno revmatizem, nevralgijo (ishias), ženske bolezni, ostarelost itd. Vsaka tukašnja kura čvrsti in pomlajuje. Uspehe tega že stoletja starega zdravljenja ne doseže nobena druga terapija. — V predsezoni znatno znižane cene — 20 dni z vsem pavšalno 1200 Din. Sezona od maja do oktobra. Železnični dopust. — Fina restavracija. — Zahtevajte prospekte.

Radioemanacijsko termalno kopališče 360 do 380 °C Dolenske Toplice (Toplice pri Novem mestu), postaja Straža-Toplice dolenske železnice, ozdravilo sigurno revmatizem, nevralgijo (ishias), ženske bolezni, ostarelost itd. Vsaka tukašnja kura čvrsti in pomlajuje. Uspehe tega že stoletja starega zdravljenja ne doseže nobena druga terapija. — V predsezoni znatno znižane cene — 20 dni z vsem pavšalno 1200 Din. Sezona od maja do oktobra. Železnični dopust. — Fina restavracija. — Zahtevajte prospekte.

Radioemanacijsko termalno kopališče 360 do 380 °C Dolenske Toplice (Toplice pri Novem mestu), postaja Straža-Toplice dolenske železnice, ozdravilo sigurno revmatizem, nevralgijo (ishias), ženske bolezni, ostarelost itd. Vsaka tukašnja kura čvrsti in pomlajuje. Uspehe tega že stoletja starega zdravljenja ne doseže nobena druga terapija. — V predsezoni znatno znižane cene — 20 dni z vsem pavšalno 1200 Din. Sezona od maja do oktobra. Železnični dopust. — Fina restavracija. — Zahtevajte prospekte.

Radioemanacijsko termalno kopališče 360 do 380 °C Dolenske Toplice (Toplice pri Novem mestu), postaja Straža-Toplice dolenske železnice, ozdravilo sigurno revmatizem, nevralgijo (ishias), ženske bolezni, ostarelost itd. Vsaka tukašnja kura čvrsti in pomlajuje. Uspehe tega že stoletja starega zdravljenja ne doseže nobena druga terapija. — V predsezoni znatno znižane cene — 20 dni z vsem pavšalno 1200 Din. Sezona od maja do oktobra. Železnični dopust. — Fina restavracija. — Zahtevajte prospekte.

Radioemanacijsko termalno kopališče 360 do 380 °C Dolenske Toplice (Toplice pri Novem mestu), postaja Straža-Toplice dolenske železnice, ozdravilo sigurno revmatizem, nevralgijo (ishias), ženske bolezni, ostarelost itd. Vsaka tukašnja kura čvrsti in pomlajuje. Uspehe tega že stoletja starega zdravljenja ne doseže nobena druga terapija. — V predsezoni znatno znižane cene — 20 dni z vsem pavšalno 1200 Din. Sezona od maja do oktobra. Železnični dopust. — Fina restavracija. — Zahtevajte prospekte.

Radioemanacijsko termalno kopališče 360 do 380 °C Dolenske Toplice (Toplice pri Novem mestu), postaja Straža-Toplice dolenske železnice, ozdravilo sigurno revmatizem, nevralgijo (ishias), ženske bolezni, ostarelost itd. Vsaka tukašnja kura čvrsti in pomlajuje. Uspehe tega že stoletja starega zdravljenja ne doseže nobena druga terapija. — V predsezoni znatno znižane cene — 20 dni z vsem pavšalno 1200 Din. Sezona od maja do oktobra. Železnični dopust. — Fina restavracija. — Zahtevajte prospekte.

Radioemanacijsko termalno kopališče 360 do 380 °C Dolenske Toplice (Toplice pri Novem mestu), postaja Straža-Toplice dolenske železnice, ozdravilo sigurno revmatizem, nevralgijo (ishias), ženske bolezni, ostarelost itd. Vsaka tukašnja kura čvrsti in pomlajuje. Uspehe tega že stoletja starega zdravljenja ne doseže nobena druga terapija. — V predsezoni znatno znižane cene — 20 dni z vsem pavšalno 1200 Din. Sezona od maja do oktobra. Železnični dopust. — Fina restavracija. — Zahtevajte prospekte.

Radioemanacijsko termalno kopališče 360 do 380 °C Dolenske Toplice (Toplice pri Novem mestu), postaja Straža-Toplice dolenske železnice, ozdravilo sigurno revmatizem, nevralgijo (ishias), ženske bolezni, ostarelost itd. Vsaka tukašnja kura čvrsti in pomlajuje. Uspehe tega že stoletja starega zdravljenja ne doseže nobena druga terapija. — V predsezoni znatno znižane cene — 20 dni z vsem pavšalno 1200 Din. Sezona od maja do oktobra. Železnični dopust. — Fina restavracija. — Zahtevajte prospekte.

Radioemanacijsko termalno kopališče 360 do 380 °C Dolenske Toplice (Toplice pri Novem mestu), postaja Straža-Toplice dolenske železnice, ozdravilo sigurno revmatizem, nevralgijo (ishias), ženske bolezni, ostarelost itd. Vsaka tukašnja kura čvrsti in pomlajuje. Uspehe tega že stoletja starega zdravljenja ne doseže nobena druga terapija. — V predsezoni znatno znižane cene — 20 dni z vsem pavšalno 1200 Din. Sezona od maja do oktobra. Železnični dopust. — Fina restavracija. — Zahtevajte prospekte.

Radioemanacijsko termalno kopališče 360 do 380 °C Dolenske Toplice (Toplice pri Novem mestu), postaja Straža-Toplice dolenske železnice, ozdravilo sigurno revmatizem, nevralgijo (ishias), ženske bolezni, ostarelost itd. Vsaka tukašnja kura čvrsti in pomlajuje. Uspehe tega že stoletja starega zdravljenja ne doseže nobena druga terapija. — V predsezoni znatno znižane cene — 20 dni z vsem pavšalno 1200 Din. Sezona od maja do oktobra. Železnični dopust. — Fina restavracija. — Zahtevajte prospekte.

Radioemanacijsko termalno kopališče 360 do 380 °C Dolenske Toplice (Toplice pri Novem mestu), postaja Straža-Toplice dolenske železnice, ozdravilo sigurno revmatizem, nevralgijo (ishias), ženske bolezni, ostarelost itd. Vsaka tukašnja kura čvrsti in pomlajuje. Uspehe tega že stoletja starega zdravljenja ne doseže nobena druga terapija. — V predsezoni znatno znižane cene — 20 dni z vsem pavšalno 1200 Din. Sezona od maja do oktobra. Železnični dopust. — Fina restavracija. — Zahtevajte prospekte.

ki so Vaši organi nastopili brutalno proti dostojanstvenim manifestirajočemu mešanstvu in s tem povzročili nered, mesto da bi vzdrževali mir in red zlasti z ozirom na razburjenje dubrovniškega prebivalstva zaradi vesti o zadržkih izvajanih?

2.) Kaj mislite podvzeti, da se taki izpadi policije in žandarmerije ne bodo več ponavljali, ker taki izpadi vcepljajo ljudstvo nezaupanje proti državi oblasti in njenim organom? Kaj nameravate naposled podvzeti proti imenovani dvojici, ki je na tak nečuten

Zanimivosti iz našega socijalnega zavarovanja

Koliko ljudi je zavarovanih pri „bolniški blagajni“. — Naš delavec zasluži na dan povprečno samo 23 Din. — Zakaj je Okrožni urad pasiven. — Zmerni zdravniški honorarji

Potrebno je, da bi se o našem socialnem zavarovanju večkrat pisalo in govorilo. Le potem bo naša javnost, ki napram zavarovanju živi v posebne vrste predsodkih, dobila o tem našem problemu pravo in nepokvarjeno sliko in bo problemu posvečala ono skrbno pažnjo, ki jo iz gospodarskega in socialnega vidika zasluži.

Socialno zavarovanje, dasi mlado in odsev naših splošnih nepravil in nepopolnosti, je ustvarilo mnogo. V najtežjih prilikah povojnih gospodarskih kriz in socialnih bed vrši v polni meri svoje dolžnosti. Okrožni urad za zavarovanje delavcev je pred časom interesotom doposlal letno poročilo o svojem poslovanju za leto 1927. Številke sicer niso sveto, vendar pa so živa pričja preteklosti in markirana smer v bodočnost. In te številke so zanimive in poučne, ne samo s stališča potreb zavarovanja, ampak tudi s stališča splošnih naših gospodarskih in socialnih prilik.

Pri Okrožnem uradu v Ljubljani je bilo v letu 1927 povprečno

zavarovanih 82.545 delavcev in delavk, kar napram celotnemu prebivalstvu Slovenije pomeni 7,90%. Ako k temu pristojemo vse družinske člane zavarovancev, kateri uživajo dajatve iz naslova rodbinskega zavarovanja in od števila prebivalstva odštejemo vse neproduktivne sile (otroci, pohabljeni, starčki itd.), je odstotek prebivalstva, katerega usoda je v slučaju bolezni, nezgode ali smrti odvisna od likvidnosti zavarovalne institucije prav zelo visok. V tem leži velik socialno — higienski in narodno-gospodarski pomen zavarovanja.

Od števila članstva odpade na moške 67,70 odstotkov in na ženske 32,20 odstotkov, kar govori o težkih naših socialnih prilikah, ko je ženska prisiljena biti izven družinskega kroga pridobitno delovna. Število ženskega članstva od leta do leta narašča. Delni vzrok temu leži tudi v nastajanju tekstilne industrije. Letna zavarovana medza tega članstva je znašala Din 575.985.330, ali povprečna dnevna medza na člana Din 23,26 številka, ki karakterizira

nizki življenjski nivo našega delavstva. Ta številka je osnova celotnega zavarovanja. Ona tvori podlago za višino dohodkov, ne tvori pa baze za višino izdatkov, ker se slednji ravno po drugih vidikih. Zdravila so sorazmerno dražja, kakor osnova dohodkov, isto je z oskrbovalino v bolnicah in sanatorijih, z instrumentalno, s pisarniškimi potrebščinami in upravnimi stroški, s honorarji zdravnikov itd. Ženske imajo nižjo medzo, stalen porast ženskega članstva pomeni zato za zavarovanje dvojno nevarnost: nižje dohodke zaradi nizke osnove, večje izdatke zaradi manjše odpornosti ženske, zaradi visokih porodniških podpor i. t. d.

Značilno je, da oblačilna industrija, katere je reprezentirana z nad 10.000 člani, izkazuje dnevno zavarovano medzo 14 Din! In koliko je v tej industriji težkih in dolgotrajnih bolnih (jetika!) Značilno je tudi, da mariborska oblast izkazuje dnevno zavarovano medzo nekaj nad 20 Din, dočim je ona v ljubljanski oblasti okoli 28 Din. Najvišjo zavarovano medzo izkazuje okoliš Tržič (26,64 Din), najnižjo Prekmurje (13 Din) in Ptuj (16 Din). Ta moment je zelo važen pri presoji vrašanja delitve okrožnega urada.

Odstotek poročenih in ovdovalih članov je razmeroma zelo visok (35,89% moških in 12,70% žensk), kar z ozirom na družinsko zavarovanje zelo neugodno vpliva na finančno stanje urada. Največ članov je bilo zaposlenih v lesni industriji (12.427 ali 14,56 odstotkov) s povprečno zavarovano medzo 24,36 Din (akordno delo!). Najvišjo dnevno zavarovano medzo izkazuje grafična stroka, t. j. 38,64 Din, kar pa za zavarovanje radi pogostih in težkih bolnih v tej stroki (jetika, zastrupljanja) kljub temu ne predstavlja ugodnega rizika.

Neugoden riziko za zavarovanje predstavljajo starostno onemogle osebe. Urad je zavaroval ca 4000 nad 60 let starih oseb. Te osebe zaradi stalne bolehnosti neprestanoma uporabljajo dajatve urada. Tudi pomanjkanje invalidnega zavarovanja je zlasti za bolniško, pa tudi za neugodno zavarovanje težko breme. Uvedba starostnega in invalidnega zavarovanja finančno — gospodarsko neuteleljiva in nerazumljiva. Socialno pa bi uvedba teh dveh panog zavarovanja pomenila velik napredek.

Po vseh teh, na kratko navedenih momentih socialne in gospodarske strukture zavarovanega članstva se mora presojati

višina zavarovalne premije

in njeno utemeljenost. V našem zavarovanju prevladujejo slabi riziki in kljub temu je zavarovalna premija pri nas znatno nižja, kakor v državah, kjer je življenjski standard delavstva, t. j. osnova dohodkov višja. Pri tem pa je treba vedeti še to, da se drugod za družinsko zavarovanje plačuje še posebna premija, dočim je pri nas le enotna 6% premija.

Poleg teh socialnih in gospodarskih osnov našega zavarovanja, ki neugodno vplivajo na višino dohodkov, so v našem zavarovanju tudi rizikovi momenti izdatkov neugodni. Pri nas se podpora izplačuje od prvega dneva bolezni, drugod od 4. ali 5. dne, za družinsko zavarovanje je predpisana večtedenska, ako ne večmesečna karenčna doba, pri nas pa te dobe ni. Drugod znaša denarna

način žalila plemenilo in mirno prebivalstvo Dubrovnička?

Prosim pismenega odgovora.

Povsod ista slika in povsod povdarjajo vedrostojne in nad vsak domov vzvišene priče, da so incidente in prelivanje krvi zakrivila varnostni organi, ki so po višjih instrukcijah morali postopati tako brutalno, da so izvalili reakcijo. Koroščevi pristaji na bi radi svojega miljenca oprali in dolže mirne manifestante prevratnih namenov in zločinskih dejanj!

je pač vredno 2 Din položiti na stran! Od predpisa je bilo na dan 31. decembra 1927. neuplačanih Din 13.483.396,03, ali 27,84%!

Trdi se, da »bolniška blagajna« nicesar ne da! Dejstva govore o zelo nasprotnem. V letu 1927 je bilo

število bolnih

spojenih z delanezmoglostjo 29.750, kar pomeni, da je vsak drugi član bolen in je bil povprečno 20 dni v staležu bolnih, kar da skupno število bolezenskih dni 618.963. Vse te dni so člani prejeli vse po zakonu predvidene dajatve! Povprečno so dnevno v staležu bolnih 1204 osebe brez porodnic in brez ambulantnih zdravljenj. Te številke pomenijo, da je bilo na direktnih dajatvah članom izplačano Din 25.081.453,81 ali 68,24% čistega predpisa (ne dejanskih vplačil!) Na osebnih in materialnih upravnih stroških, za vzdrževanje ambulatorijev, za zdravniške honorarje, za kontrolo bolnikov, za vzdrževanje in amortiziranje poslopij, za razne odpise itd. je bilo izdano Din 11.981.740,20, ali 32,59% čistega predpisa. Ker znaša zaostanek neplačanih premij nad 13 milijonov, je jasno, da je bolniško zavarovanje več izdalo, kakor je prejelo! Svota oskrbnih dni v zdraviliščih za tuberkuloze je dosegla 15.559, katero število pa se stalno večja. Za zdravila je bilo izdano Din 3.604.488 in kljub temu se trdi, da urad zdravi le z »barvano vodo«. Privatna klijentela porabi 3—4 krat manj zdravil! V fizikalnem zdravilišču je bilo 11.889 oskrbnih slučajev. Samo v ljubljanskem zobnem ambulatoriju je bilo 11.662 obiskov. V razne bolnice je bilo tekom leta oddanih 5676 bolnikov. V toplicah se je zdravilo 134 članov. V specializirano zdravljenje je bilo oddanih 9321 oseb.

Zdravniški honorarji

so znašali Din 3.715.796,65 ali povprečno na zdravnika in leto 27.000 dinarjev ali za eno prijavljeno obolelo (ne ordinacijo!) In celo zdravljenje enega slučajja 2283 dinarja kar pomeni, da zdravnik proti razmeroma majhnemu honorarju vrše težko in zelo nevaležno delo — z vso požrtvovalnostjo in s socialnim čutom. Seveda, tudi tu so izjeme: nerazpoloženje in nezaupanje proti tem pa ne sme pasti na vse. V nasprotnem slučaju se bodo dobri zdravniki branili službe pri uradu. V zavarovanje pa spadajo najboljši zdravniki!

Tako govore suha dejstva.

djb.

Naši onstran granic

Slovenski delavec na Primorskem brez kruha

Gorica, 6. junija.

Življenske razmere za našega delavca na Primorskem postajajo z vsakim dnevom slabše in kmalu bo prišel čas, ko bo naš delavski življenjski moral iz svoje domovine v daljni tuji svet s trebuchom za kruhom, ker ga na njegovih rodnihih tleh ni več zanj.

Fašistični režim je pred vsem porinil tudi naše delavstvo v svoje fašistične sindikate. Tu je bil vsak odpravi nemogoč. Kdor si je hotel ohraniti delo ali ga dobiti, se je moral vpisati v fašistični sindikat. Zato se je tudi v resnici velika večina našega delavstva vpisala v fašistične sindikate. Toda tudi ta korak mu ni pomagal bogve kaj. Danes namreč tudi za slovenskega delavca, ki je član fašističnega sindikata, ni več dela, ker ga skoraj povsod mečejo na cesto in nadomeščajo z renjolskimi privravnanci. Vsa javna dela, zlasti pa gradbo železniških prog in cest v vojaške in civilne namene imajo v rokah italijanski podjetniki, ki pripeljejo delavstvo že s seboj iz starih italijanskih pokrajin. Za našega človeka ni dela pri takih podjetjih. Tam pa, kjer so bili doslej nameščeni naši delavci, pa so jih v zadnjem času začeli odpuščati, tako da bo v kratkem vse »očiščeno«.

Tako je bilo n. pr. v Gorici pri gradnji baliovskega doma na Katarinijem trgu zaposlenih doslej 22 preprostitih slovenskih delavcev, ki so bili vsi člani fašističnega sindikata. Toda tujim jim ni pomagalo nič: 25 aprila je podjetnik inž. Bianchi odpustil 20 teh slovenskih delavcev, a 15 majnika je vrgele še ostala dva na cesto, češ, da za drugorodce ni dela v Italiji.

Na Panovcu pri Gorici so na tamošnjem strelišču nekaj popravljali. Pri tem delu je bilo v začetku zaposlenih nekoliko naših delavcev, toda danes ni niti enega več. Odpustili so vse.

Ko se je začel graditi železniški most čez Sočo pri Solkanu, je bilo začetkom tam, kaj na delu tudi nekaj naših ljudi, a v nekaterih tednih so jih odpravili vse do zadnjih. Pri železniških delih med Gorico in Prvačino, kjer je na delu več sto delavcev, je med njimi samo kakih deset domačin. Ljudi in sicer pri gradnji nekega mostu, ki jo ima v zakupu neki domačin. Pri gradnji znane strateške ceste iz St. Vida na Nanos je bilo tudi zaposlenih nekoliko naših ljudi, toda v zadnjem času so odpustili vse. Le tu pa tam vzamejo na delo kakega donarčarja pri cestnih popravilih pri Kneži. Vsi ostali množestevni delavci so iz starih italijanskih pokrajin. Pri gradnji nove ceste v Polog pri Tolminu so najprej odpustili vse domače delavce. Lahko pa šele potem, ko je bila cesta že dokončana.

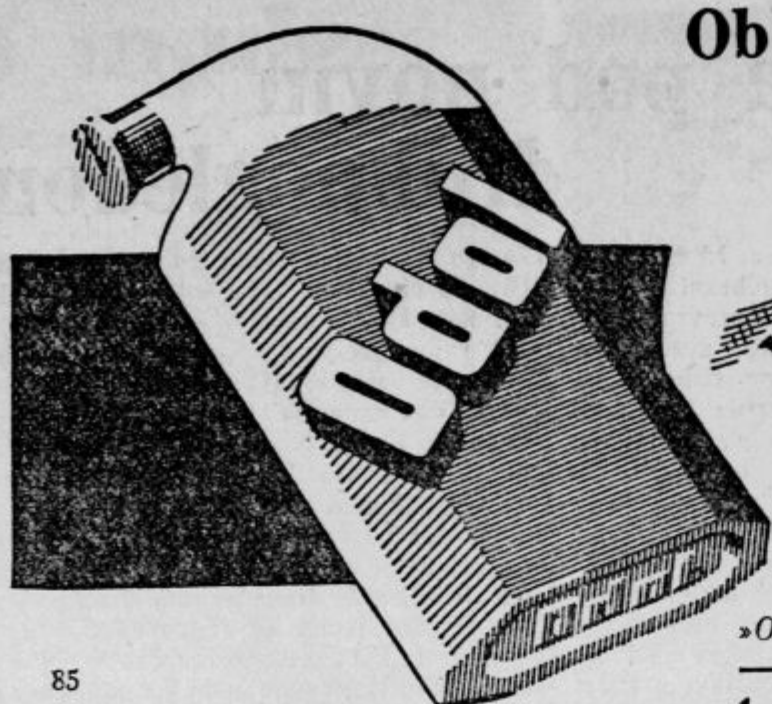
Na železniški progi danes ni niti enega slovenskega prožnega delavca več, a ravno tako tudi znana velika Brunnerjeva predilnica v Podgori pri Gorici, kjer dela tisoče delavcev in delavk, ne zaposluje niti enega domačina iz Podgore. Podgorci so se zato ali morali izseliti, ali pa opravljali doma gospodarska dela, ker predilnica vendarle še sprejema ženske domačinke na delo.

Tako bi se moglo nadaljevati brez konca in kraja in je razumljivo, da se našega delavstva ob tako vedno naraščajoči brezposelnosti polasača že obup. In še bi bilo, ko bi se vsaj moglo izseliti. Toda tudi tu ima renjolski prednost

Sredstvo zoper gobavosti

Pred kratkim so poročali časopisi, da so Angličani iznajeli zoper gobavost sredstvo, namreč *Hýdnocarpus*-olje in istega tako očistili, da se lahko uporablja za pobijanje te opasne bolezni. Na tej iznajdbi ni nič novega. *Taractogenos* in *Hýdnocarpus*-olje so pod imenom *Chaulmoogra* v tropskih deželah že dolgo poznana kot najboljša sredstva proti gobavosti ali lepri. Vendar jih pa želodec zaradi masti težko prenaša in se bolniki branijo, jih zauživati. Že pred 20 leti sta dva kemičarja v Elberfeldu našla način, očistiti *Chaulmoogra* olje vseh balastov in ga tako pripraviti, da ga želodec lahko preneša.

V novejšem času se je celo posrečilo, ga tako predelati, da se ga lahko vbrizgava. Ta preparat je pod imenom *Antileprol* že od 1. 1908. v prometu. Uvedel ga je profesor Engel v Egiptu in je dosedaj najboljšo sredstvo proti lepri. Uporablja se tudi v vseh angleških kolonijah, tako da je tudi angleškim učenjakom poznano. L. 1923., ko so nemške firme izgubile vse patente, se je neki profesor Deau na Hawai-u neopravičeno izdal za izumitelja sredstva zoper lepro.

85

Ob vročini in prahu desinficiraj usta z ODOLOM! Odol posvezuje in krepi.

»ODOLO« se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah, parlumerijah in podobnih trgovinah.

1 steklenica Din 22.—, velika steklenica Din 35.—, dvojna steklenica Din 65.

Domače vesti

* Ali bi Slovenci mogli kdaj mirno prenesti, da bi se od nas poslovili naši najboljši sinovi in odšli iz naše lepe domovine zato, ker hočejo služiti le znanosti in resnici? Ali tema božjima hčerka ni mesta med našim narodom? Pristopajte k društvu za nabiranje Narodnega univerzitetnega zaklada! Članarina je urejena takole: podporni člani plačajo letno Din 20; redni člani letno Din 50, oziroma juridične osebe Din 100 na leto; dobrotniki so oni, ki plačajo na leto 500 Din ali enkrat vsaj Din 5000; ustanovniki plačajo na leto Din 1000 ali enkrat vsaj Din 10.000; pokrovitelji pa plačajo na leto Din 5000 ali enkrat vsaj Din 50.000. Naslov: Ljubljana, Univerza. Poštni čekovni račun št. 12.368.

* Jules Sauerwein o naših razmerah. V petek se je mudil v Sarajevu na potovanju v Dubrovnik znani strojniki pariškega »Matina« Jules Sauerwein. Novinarjem je izjavil, da se je razgovarjal v Beogradu z mnogimi osebnostmi naše zunanje politike, ki zastopajo različna mišljenja, ali je opazil, da ne obstoje nasprotne prepričanja, temveč samo nasprotne metode. O političnih odnošjih v naši državi je izjavil, da so taki, kakršni so v vseh drugih državah. Največja sreča za našo zemljo je, da ima suverena s takimi vršinami in miroljubnimi narodi, kakor je naš kralj. Rekel je, da je videl dosedaj skoro vse naše dežele in da ga osobito veseli spoznati našo divno Dalmacijo.

* Izseljeniški komisariat v Zagrebu objavlja: Intervencije v predmetu zapuščin, zavarovanj, odškodnin, nastalih v prekomorskih državah v korist našim izseljencem in njih družinam, spadajo v smislu točke 6, § 4. pravilnika o izvrševanju zakona o izseljevanju, objavljenega v Uradnem listu za Slovenijo z dne 23. avgusta 1923, št. 279/78, v delokrog izseljeniškega komisariata kraljevine SHS v Zagrebu. Za zainteresirane stranke je najbolje, da se za izterjavanje takih zapuščin, zavarovanj in odškodnin obračajo na izseljeniški komisariat v Zagrebu. Kamenita ulica 15/I, ki je poklican prevesti brez posebnih stroškov zaščito njih pravnih interesov.

* Odbor za popravilo Jurčičeve rojstne hiše prosi vse one, ki imajo nabiralne pole, da jih blagovolijo vrniti do konca tega meseca. Odbor se zahvaljuje vsem, ki so doslej prispevali k tej zbirki (6700 Din). Ko bo delo končano, bo objavil njih imena ter podal obračun.

* Naročeni telefonski pogovori z Avstrijo. Po odloku poštnega ministra se naročeni telefonski govori med našo kraljevino in Avstrijo v času močnega telefoniskega prometa, to je med 8. in 21. uro, lahko vrše tudi ob nedeljah in praznikih. Naročnik takih pogovorov se mora vsak mesec vnaprej oddati, ali bo prihodnji mesec govoril tudi ob nedeljah in praznikih ali ne. Če bo govoril naročnik samo ob delavnikih, se bo računala mesečna naročnina za take pogovore samo za 25 dni, če bo govoril tudi ob nedeljah in praznikih, pa za 30 dni. Tako se bo tudi računalo, če se bodo pristojbine vračale.

* Poroke. V ponedeljek se je poročil g. Jože Zelenc z gđ. Ano Kunstljevo v farni cerkvi na Vrhniki. Nvesta je hčerka g. Jak. Kunstlja, poslovodje Tomšičeve tovarne. Drugi mesec odpotujeta novoporočena v Severno Ameriko. — V Dravogradu se je poročil 6. t. m. g. Matija Toplišek, poduradni finančne kontrole, z gđ. Ljudmilo Goršeto. — Mladima narodnim paroma želimo obilo sreče!

* Smrtina kosa. Na Privozu 4 v Ljubljani je včeraj umrla gospa Franja Kavčičeva, soproga veleuglednega ljubljanskega gostilničarja in posestnika, predsednika Zveze gostilničarskih zadrug. Bila je zvesta žena, dobra mati in prava slovenska gospodinja: solna vestna, gostoljubna in prijazna. Te njene odlične lastnosti so ji pridobile splošno priljubljenost v širokem krogu gostov in prijateljev Kavčičeve rodbine. Pogreb blage pokojnice se bo vršil jutri ob 16 izpred hiše žalosti k Sv. Križu, kjer bodo krsto položili v rodbinsko grobnico. Vse težko prizadeti Kavčičevi družini izrekamo najgloblji sožalje! — V celjski javni bolnici je v petek umrl 66 letni Filip Brečelj s Tolstega vrha. N. v. m. p.

* Izplačevanje kuponov za likvidacijo agrarnih odnošajev v Bosni in Hercegovini. Po odloku generalne direkcije pošte hranilnice v Beogradu so začele pošte izplačevati kupone števil 12 od 4% obveznic za finančno likvidacijo agrarnih odnošajev v Bosni in Hercegovini iz leta 1921., ki so dospeli v izplačilo dne 1. maja 1928.

* Zbori (št. 3) so se zaradi tehničnih zaprek nekoliko zakasnili in izidejo šele prihodnji teden, pač pa bo tretjemu zvezku sledil četrti že v mesecu juliju. Poravnajte naročnino in pridobite listu novih naročnikov! Letna naročnina je 40 Din!

* Železniške invalide opozarjamo, da bodo prejemali rente od direkcije državnih železnic, oddelek oblastna uprava humanitarnih fondov v Zagrebu. Vsi tožadveni dopisi, reklamacije in spremembe stanovanj se morajo torej pošiljati na gornji naslov. — Društvo železniških vpokojencev.

* Razpis natečaja. Razpisuje se služba pogodbenega poštarja pri pošti Nedelišče IV/3. Prošnje s prilogi naj se vložijo na pošto ravnateljstvo v Ljubljani do 15. tm.

* Z opeko razbil detetu glavo. V Zagrebu se je Marko Vrganović, stanujoč na Strmi cesti 10, sprl s svojim sosedom. Ta se je tako razburil, da je pograbil opeko in jo vrgel na Vrganovića, toda je po nesreči zadell njegovo triletno hčerko Vilmo, kateri je razbil glavo. Malo so v brezupnem stanju prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

Danes vsi na 7570 motociklistične dirke na dirkališče pri D. M. v Polju.

* Karambol dveh motociklistov pri Lepoglavi. Avtobus neke zagrebške tvrdke je našel pri selu Podšura v bližini Lepoglave dva mladenčca in eno mladenko, ki so ležali nezavestni kraj ceste. Avtobus je odpeljal vse tri v bolnico v Čakovcu, kjer so jim zdravniki obeležali rane. Ko so se zdravili iz nezavesti, so izjavili, da je pri selu Podšuri prišlo do karambola motocikla N. Koletiča iz Lepoglave in Balogha iz Čakovca, ki je vozil na svojem motociklu gđ. Ireno Kevešovo. Oba motociklista sta znatno poškodovana, dočim je gđ. Kevešova zadobila zelo težke poškodbe na nogah.

* V igri izpalila puško v prijatelja. V Zagrebu sta se igrali doma v stanovanju 13letna učenka ženske realne gimnazije Juliska Kaufrova in njena prijateljica. V igri je snela ta lovsko puško s stene in pomerila v Sali Juliški v lice. Puška se je nenadoma sprožila in dvajset šiber je zadelo Julisko v levi del obraza. Hudo poškodovano so jo odpeljali v bolnico.

Današnja nedelja naj velja obisku Ljubljanskega velesejma

Popoldne promenadni koncert vojaške godbe. 7593

* Zopet poskus samomora zaradi nesrečne ljubezni. V zagrebškem parku Maksimiru se je v samomorilnem namenu zastrupil z lizolom 25letni brivski pomočnik N. Gjunija. Prepeljali so ga v bolnico, kjer so mu takoj izprali želodec, vendar je malo upanja, da bo okreval. Polzvedbe so dognale, da se je mladi mož zastrupil zaradi nesrečne ljubezni.

* Pri telesnem zaprtju in hemeroidih, žledčenim in telesnem zaprtju, bolnim na jetrih in vranici, bolečinah v križu in hrbtu je »Franz Josef« grečnica izborna sredstvo, ako jo vzameš večkrat na dan. Stročkovni zdravniki za notranje bolnike daje v mnogih primerih vsak dan zjutraj in zvečer pitl po kuppe vode »Franz Josef«. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

* Pri slabokrvnosti, shujšanju, bledolčnosti, zatečenih žlezah, lišaju in izpuščaju kože, posreduje prirodna grečnica »Franz Josef« urejeno prebavo. Odlični zdravniki, so se priporočili, da je Franc Josef grečnica zelo priporočljiva za slabotne otroke. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Obleke

bluze, perilo, priporoča po zelo nizkih cenah IGN. ŽARGI, Ljubljana, Sv. Petra cesta 7546

* Rogaška Slatina, najbolj renomirano zdravilišče proti boleznim želodca, čreves, mehurju, žledčnim kamnom, srca, ledvic in jeter. Izven glavne sezone izredno nizke cene. Zahtevatve prospekt!

* Ali že imate srečke Zveze obrtnih zadrug? Naročite jih takoj pri Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani. Beethovnova ulica 10. — Cena srečki 3 Din. — Zrebanje 28. junija.

* Fotoaprate in vse fotopotrebščine dobite v največji izbiri in po najnižjih cenah v drogeriji »Adria«, Ljubljana, Selenburgova ulica, nasproti kavarne »Zvezda«, Mag. pharm. S. Borčič.

* Oblike kemlično čisti, barva, pisira in lika tovarna Jos. Reich.

Iz Ljubljane

* Odbor Narodne galerije v Ljubljani, ki je bil izvoljen na občnem zboru dne 2. junija t. l., se je konstituiral tako-le: predsednik Ivan Zorman, I. podpredsednik Ivan Jelačin ml. II. podpredsednik ga. Ivanka Leskovic, tajnik Franc Vesel blagajnik Fr. Pretnar, tajnikov namestnik Aleksander Železnikar, blagajnikov namestnik dr. Ladislav Lajovic, odborniki prof. Gojmir A. Kos, dr. Rudolf Krivic, Ing. Vlado Šubic, Božidar Borko; preglednik: dr. Joža Glonar in dr. Valentin Rožič vsi v Ljubljani.

* Recitacijska prireditev. V zvezi z razstavo slikarjev bratov Vidmarjev in kiparja Tineta Kosa se bo vršila prihodnji teden v Jakopičevem paviljonu recitacijska prireditev, na kateri bodo brali Angelo Cerkenik, Bratko Kreft, Miran Jarc, Karlo Kocjančič in Tone Seliskar odlomke iz svojih del. Vstop bo prost. Dan in ura bo sta javljina pravočasno.

* Pozor društva! Dne 1. julija prirede skupno tri dobrodelna društva veliko narodno proslavo za propagando narodne noše in dečve. Prireditev se bo vršila v ljubljanski okolici 10 minut od električne železnice. Prosimo društva, naj to upoštevajo in ne prirejajo isti dan veselje. Vozovi za narodne noše in dečve bodo brezplačno na razpolago na treh postajališčih sredi mesta: Marjini trg, sv. Jakoba trg in pred kavarno Evropa.

* Rezultate motociklistične dirke bo naznanjala posebna priprava na dirkališču. Razven tega se bodo rezultati po vsaki točki razlagali z megalonom. Med dirkači naše domovine bo vzbujal poleg drugih največ zanimanja Zagrebčan Anton Štrban, ki je lani odnesel pri dunajskih dirkališnih tekmah prvo darilo. Avtobusi bodo vozili na dirkališče od pol 4. naprej z Marjinega trga. Cena enkratne vožnje 5 Din. Osebnih vlak bo ojačen. Motociklisti se zadnjič opominjajo, da se udeležijo propagandne vožnje. Zbirališče ob pol 11. na igrišču Ilirije.

* Javno zahvalo izrekamo vsakemu posamezniku, ki je v katerikoli obliki prispeval k izvršitvi prekrasno uspešnega »pomladanskega slavlja Atene«. — Odbor

* Pevsko društvo Ljubljanski Zvon. V ponedeljek zvečer skupna vaja, nato odborova seja.

* Ciril-Metodove razglednice prodajajo v Ljubljani sledeče tvrdke: Ivan Bonač, M. Tičar, L. Schwentner in narodna knjigarna ter nekatere trafike. Nova naročila sprejema družbena pisarna, Ljubljana, Narodni dom.

* Ljudski kino (Ideal) bo predvajal danes senzacionalno filmsko delo »Črni Pierrot« oba dela v enem sporedu. Dveurne predstave. V glavni vlogi ljubljene kinopublike nenadkriljivi Harry Piel. Predstave ob 3., 5., 7. in 9. Cine prostorov 3, 5 Din

* »Berlin — srce Nemčije« je zadnje filmsko predavanje ZKD v tej sezoni. K sklepu letošnje tako bogate sezone poučnih in kulturnih filmov se bo predvajal danes ob 11. dopoldne izredno zanimiv in poučen film, ki nam kaže dnevno življenje in vrvenje v milijonskem glavnem mestu Nemčije. S filma posnemamo velikanski poluicni promet od jutra do poznega večera, vidimo mesto v zgodnjih jutranjih urah, množice na dolo hitečih delavcev, razvidimo krasno ulice, trge, mostove, javna poslopja itd.

* Policijski drobci. Od petka na soboto so bili policiji prijavljeni naslednji dogodki: 1 tatvina denarja, 1 sum sodeležbe tatvine, 1 tatvina kolesa, 1 poškodba tuje lastnine, 1 popadljiv pes, 1 izgred, 2 prestopka prekoračenja policijske ure, 1 sum tajne prostitucije, 1 nezgoda, 1 prestopke obrtnega reda in 24 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretacij je bilo izvršenih 14 in sicer: 6 zaradi tajne prostitucije, 1 zaradi grožnje požiža, 1 zaradi goljufije, 1 zaradi tatvine, 2 zaradi vlačugarstva in 3 zaradi razgrajanja in nedostojnega vedenja.

* Drzen vlom v stanovanje. Ko sta prišla zakonata Marn prednočniji z dela domov v Šmartno ob Savi št. 21. sta na svojo presenečenje zapazila, da je v stanovanju vse premetano. Uvidela sta takoj, da je vdrl med njuno odsotnostjo v hišo neznan umovnik in sicer na popolnoma preprosto način. Tat je oprezoval okrog niše najbrže že zjutraj in videl, da je Marn hišna vrata zaklenil ter skril ključ v drvarnico. Tam je tat ključ tudi našel ter nato iz stanovanja ukradel rjavo listino z 299 Din gotovine, nato pa odpeljal še Marnovo 1000 dinarjev vredno kolo.

* Izsledena pobijalka šip. Skladiščnik tovarne »Mana« na Rimski cesti št. 6. Anton Kmet je že nekajkrat ugotovil, da mečejo neznani pobijalniki v okna tovarne kameenje in z največjim veseljem pobijajo šipe. Kljub temu, da je take primere sproti prijavljal policiji, dolgo ni bilo mogoče izslediti zlikovcev. Po ponovnem takim dogodku, ki se je primeril predvčeršnjim se je stražnik France Pohleven potrdil in res izsledil dva navihana dečka, ki sta uganjala

ta čuden sport. Veselje do nadaljnjih takih poskusov jima bo sedaj bržkone temeljito pregledalo brežvo olje, če že ne pendrek.

* Izsleden tat. Kakor smo že poročali, je bil pred par dnevi izvršen v prostore Prosvečne zveze vlom in je storilec ukradel večjo svoto gotovine, obenem pa premetal in pokvaril nekaj knjig. Od izvestne strani so hoteli ta vlom naprtiti naprednim dijakom, pa se je hitro izkazalo, da je to samo podlo klevetanje. Predvčeršnjim je namreč policija aretirala slugo Prosvečne zveze Ivana O. ki je po daljšem tajeju in skušanem simuliranju blaznosti vlom priznal. Moža je policija izročila sodišču.

* Popadljiva mrha. Učitelj Ante Nant iz Mengša je prijavil, da je predvčeršnjim popoldne na veselemišču popadel neki pes njegovo učenko Peppo Plevčeljevo in jo močno ugriznil v roko. Pes je tekal okrog kljub pasjemu kontumacu brez nagobčnika.

* Tuje kolo si je izposodil. Delavec Iv. Dacar, zaposlen na neki novi stavbi za Bežigradom je prednočniji ugotovil, da mu je nekdo ukradel iz Slokanove barake 1000 dinarjev vredno kolo. Dacar je prišel takoj sam poizvedovati za tatom in je doznal, da je ta kolo odpeljal proti Štepanji vasi. Tatiča je Dacar še isti večer ujel v Hradeckega vasi na cesti v osebni nekega vajenca ter mu kolo odvzel. Obenem pa je dogodek prijavil policiji, napram kateri se je vaienček izgovoril, da si je kolo samo »izposodil«.

ORIGINALNI ANGLEŠKI TRENCHCOAT

za dame in gospode
GRICAR & MEJAC
Selenburgova ulica 3

7385-a

Iz Maribora

* a— Odhod jugoslovenske delegacije JČ lig na kongres v Plzen. Včeraj popoldne so se zbrali v Mariboru odposlanci raznih jugoslovenskih mest, ki so jih odposlale JČ lige na letošnji kongres vseh jugoslovenskih in češkoslovaških lig v Plzen. Predsednik Saveza minister Trifunović se je že predvčeršnjim pripeljal iz Beograda in takoj nadaljeval pot na Češkoslovaško. Včeraj so pa prispeli delegati iz Beograda, Zagreba, Splita, Kragujevca itd. Z Beograščani potuje tudi predsednik beogradske lige prof. Milan Pavlović in odbornik general Živanović. Ljubljano zastopajo mag. nadsvet. g. Govekar, slikar g. Vavpotič in publicist g. Borko. Ptuj je poslal inž. Ozvalda. Celje dr. Savhika, Maribor pa nar. posl. dr. Pivka dr. Reismana, inž. Lebnar, dr. Mihalič in dr. Sušo. Mariborska JČ liga je priredila pred odhodom celokupne delegacije s popoldanskim brzovlakom v restavraciji glavne postaje vsem udeležencem zakusko, ki so se je udeležili med drugimi tudi v imenu mestne občine mariborski podžupan dr. Lipold in drugi predstavniki oblastev. Pri formalnostih zaradi prekoračenja meje in dr. so šli ljubezljivo na roko našim delegatom načelnik in podnačelnik postaje, šef obmejne policije in upravnik carine.

* a— Odhodnica gđ. Lubejeve in g. Bratuža. Gđ. Lubejeva in g. Bratuž, dolgoletna člana našega gledališča zapuščata letos Maribor. Narodno gledališče priredi obema jutri, v ponedeljek, ob 20. v gledališču poslovilni večer, v katerem nastopita oba zadnjič na mariborskem odru v svojih najboljših ulogah. Vprizorila se bo opereta »Jesenski manevar«. Dolžnost mariborske publike je, da prisostvuje slovesu naših dveh ljubljencev, ki imata za naše gledališče zelo lepe zasluge.

* a— Umetnostna razstava. V mali dvorani pivovarne »Union« v Mariboru (prej Götz) v prtiličju prredi »dvna po pred kratkim umrlem akademčnem slikarju Oskarju de Pistoriju iz Vuzenice razstavo pokojnikovih del: portretov, skupin, pokrajin itd. Izredno zanimivo razstavo mojstra stare umetnosti pripravimo občinstvu, da si jo ogleda. Umetnina trajne vrednosti bodo našle gotovo tudi odjemalce. Razstava bo trajala od 10.—24. junija.

* a— Iz obrtniškega gibanja. Mestni magistrat mariborski je izdal v preteklem mesecu 12 novih obrtnih pravic, brisanih pa je bilo 5 takih pravic.

* a— Kdaj dobimo prepotebne šolske prostore? Že dolgo se v Mariboru piše in debatira o potrebi novih šolskih poslopj. Vendar še ni nikjer videti pravih početkov za uspešno rešitev tega važnega vprašanja. Nekateri pravijo, da bi na mnogo cenejši način uredili lepe prostore, kakor je to izračunal mestni stavebnik urad. Govori se, da se mestna hranilnica preseli iz svojega dosedanjega poslopja. Ali bi se v tem primeru ne dalo pripraviti še na južni strani palače precejšnje število šolskih prostorov, kakor jih že ima na severu v poslopju dekliska in meščanska šola?

Iz Celja

* e— Ministrstvo narodnega zdravja v Beogradu je naložilo velikemu županu dolžnost, da nastopi z najostrejšimi merami proti zdravniškim mazačem. Zdravnikom mora veliki župan naročiti, da vsak poedini primer lečenja od mazačev naznanijo sreskemu poglavarstvu. Vsem lekarnarjem se izda naročilo, da ne dajejo nikakih lekov na naročila mazačev. Mazače same pa je treba najostreje preganjati in kaznovati.

* Izlet inženjerjev in arhitektov v Celje. Po glavni skupščini UIJA v Ljubljani je posetila skupina izletnikov tudi Celje ter si ogledala pod vodstvom mestnega inženjerja Pristovskega ter inženjerjev cinkarne vsa večja celjska industrijska podjetja. Vodstvom cinkarne je nato izletnike ljubeznicu pogostilo. Gostje so se vrnili iz Celja z najlepšimi utisi.

* e— Konec šolskega leta na gimnazijih. Na državni realni gimnaziji se je pričel pod predsedstvom ravnatelja g. Antona Zupana včeraj pismeni višji tečajni izpit, ki bo trajal do srede, ustenjeni pa bo 15., 16. in 18. t. m. V 6. razredu je bilo 26 učenk in učencev od teh so 23 uspešno dovršili, 3 pa imajo ponovno odnosno naknadni izpit. K pismenskemu višjemu tečajnemu izpitu je bilo pripuščeni 23 abiturientov, med temi 7 abiturientk. Prvič na celjski gimnaziji je absolviralo 8. razredov tako visoko število deklic. Tretje tromesečje se je z zadovoljivim uspehom zaključilo 9. t. m. Dijaki so dobili dijaške knjižice, šolska izpričevala pa jim bodo izročena po primerni proslavi Vidovega dne 28. t. m.

* e— Planinska slovestnost. Savinjska podružnica SPD v Celju je otvorila v četrtek obnoveni prehod skozi Hudi graben. Po slovesni otvoritvi je zastopnik celjske podružnice SPD podal kratko zgodovino Hudega grabna, pozdravil planince bratskega Zagreba, Litičane in zastopnike novo ustanovljene podružnice v Trbovljah. Zahvalil se je za dobrodošlico prof. Loidl, ki je Celjane zagotavljal, da jih bodo Hrvati vedno radi posećali. Nato se je vršila prijetna domača zabava.

* e— Tujski promet. V Celju opažamo zadnje dni mnogo tuincev, ki so namenjeni v razna kopališča v bližini Celja. Polagoma se pričena tudi ob Savinji v raznih kopališčih in na produ niže mesta prav živahno vrvenje.

* e— Javna telovadba celjskega Sokola bo danes ob 16. na dvorišču mestne osnovne šole.

Iz Kočevja

* k— Poprava ceste. V bližini Male gore popravljajo naši Primorci cesto, ki je bila dosedaj že čisto v derutnem stanju. Posvoda se ukrepa o izboljšanju cest in o gradbi novih, za ceste, ki vdomi skozi mesto pa nihče ne gane niti s prstom. Sicer pa mora biti nekaj, kar nas odlikuje pred drugimi!

Iz Kranja

* r— Iz občinske seje. Pretekli petek se je vršila redna seja kranjskega občinskega odbora. Župan g. Ciril Pirce je poročal o akciji občine za železniško zvezo Kranj — Kamnik in o inspekciji državne pušarske šole, o čemer je »Jutro« že poročalo. O posameznih zadevah finančnega in policijskega odseka so referirali gg. M. Fock, R. Mayer in ravnatelj Franc Sirc. Plenum je odobril računske zaključke in bilanco kranjske mestne hranilnice za poslovno leto 1927., ki pomenja že 35. upravno leto. Parcela »Starosavsko mostišče« pri kolo-dvoru se bo prodala na javni dražbi, ker namerava g. Valentin Resman zgraditi tam valjni mlin z dnevno kapaciteto enega vagona na električni pogon. Za popravilo hujanskega mosta bo prispevala občina Kranj 20.000 Din, enako vsoto občina Predoslje, ostale zainteresirane občine pa manjše vsote. V popisovalno komisijo za popis in klasiranje zemljišč so bili izvoljeni gg. M. Fock, Franc Berjak in I. Kumer. Ker se v zadnjem času stalno množijo prošnje ostalih občin iz kranjskega in kamniškega sreza glede živinskosejskih pravic, ki že ogražajo velike mestne seje, je sklenil odbor, da bo ugovarjal vsaki ugoditvi. Občinski odbornik g. Anton Adamič je vložil nujen predlog glede zgraditve trotoarja in čistilnih jarkov od nove kolonije ob državni cesti mimo Adamičeve hiše do hiše g. Kokla na križišču cest v Kokrico in Kokro. Stroški so preračunjeni na okroglo 34.000 Din. Na občno bi odpadlo breme 19.000 Din, ker je pripravljen g. Adamič prispevati za vse stroške pred svojo hišo ter trgovca g. Kokl vsoto 3500 Din. Predlog o tej res potrebni zadevi kokrškega predmestja se je odkazal odseku.

* r— Gostilničarska zadruga za Kranj in okolico je imela pretekli ponedeljek svoj 17. redni občni zbor. Mesto umrlega načelnika g. Jerneja Ručigaja je bil izvoljen na njegovo mesto g. Franc Vozelj, restavrat ter pri kranjskem kolodvoru. V staro načelstvo je bil dopolnilno izbran g. Ivan Soklič, gostilničar na Gorenji Savi.

* Osebnost vest. Včeraj je odšel na novo službeno mesto v Ub pri Jaljevu v Srbiji g. Filip Pahor, dosedanj sreski veterinarski referent v Kranju. Pahor je bil agilen delavec in tukajšnjih prosvetnih organizacijah in kot prijeten družabnik priljubljen

pri vseh. Premestitev, ki je edinstveni čin politične persekucije, ki jo vrši sedaj SLS nad državnimi uradniki, zadene g. Pahorja, ki ne hujše, ker zapuša v Kranju družino in nedograjeno hišo. Slučaj g. Pahorja je iz zval zgražanje tudi med poštenimi pristasi SLS, zlasti pa med kmečkimi prebivalstvom kranjskega sreza, med katerim je bil izredno priljubljen in poznan zaradi svojih iniciativnih in sistematičnih akcij za povzdigo živinoreje v kranjskem srezu.

— **Kranjska podružnica SPD** opozarja ponovno vse one, ki želijo dobiti uverjenja za polovično vožnjo, da se prijavijo pri blagajniku g. Riciju Mayrju do prihodnje srede.

— **Brezuspešna licitacija.** Pretekli petek je bila javljena javna dražba oddaje pošte na vožnje Kranj kolodvor—pošta in Kranj Jezersko. Licitacija se ni vršila, ker je bil navzoč le dosedani zakupnik g. Leopold Lenardi.

— **Volitve v vodovodni odbor.** Vodovodni odbor, ki ima upravo vodovoda, ki crkbuje z vodo številne vasi od Pred-dvora do Hrastij in mesto Kranj, bo obli sedaj novo lice. Mestna občina kranjska ima v 17 članskem vodovodnem odboru mesto predsednika in štiri člane, dasi je nosila svoječasno sama skoro vse previse gradnje in se danes pripravlja na vzdrževalnih stroških z več kot 50 odst. Ljubljanski občinski odbor je šel tako daleč, da je znižal število članov iz Kranja od šest na pet. Pretekli petek je izvolil kranjski občinski odbor naslednje gg.: Maksa Focka, Ivana Savnika, Ferda Polaka in M. Peterlina. Zupan g. Ciril Pirc pa vrši posle predsednika.

Iz Litije

— **Občni zbor Jugoslovenske Matice** se je vršil v petek zvečer. O uspešnem podružničnem delovanju je poročal tajnik g. Josip Zupančič. Podružnica, ki je oddala letno letu pokrajinskemu odboru v Ljubljani 6000 Din in ima naloženih v tujakih hranilnici 6067 Din, šteje sedaj 130 članov. V odbor so bili izvoljeni gg.: Modic, Roštohar, Bizjak, vladni svetnik Podboj, Končar, Zupančič in ge. Steinerjeva, Kalinova Meškova in Rodetova.

— **Čudno postopanje našega občinskega odbora.** Pri zadnji občinski seji je predlagal član KDK, da naj občinski odbor protestira proti sprejemu nettunskih konvencij. Spetkleta so bili vsi občinski odborniki proti konvencijam, ki so za naš narod tako ponižujoče. Drugačniji nazorov pa je bil naš zupan g. Hinko Lebingar, ki je v svojem govoru apeliral na občinski odbor, naj ne sprejme predloga predsednika KDK. Pa se je res izkazalo slabo. Odbor se je zbal gospoda Hinka in je večina odbornikov glasovala za sprejem nettunskih konvencij!

Iz Zagorja

— **Člani krajevnice organizacije SDS** se vabijo, da se udeležijo sestanka, ki se bo vršil v ponedeljek 11. t. m. ob 19. v Sokolskem domu. Ker je med drugim na dnevnem redu določitev kandidatne liste za občinske volitve, naj se sestanka sigurno udeležijo vsi člani.

— **Izlet pevskega društva »Zvona« iz Trbovelj.** Na Telovo popoldne so »Zvona« šli napravili po romantični poti pod Sv. Planino pešizlet v Kotredž. V gostini kotredžkega zupana g. Drnovšaka jih je pričakoval tamonjski pevski klub »Kotredž«. Pevci »Zvona« so pod vodstvom svojega priljubljenega pevovodje g. Molla zapeli več lepih pesmi. Ravno tako je tudi »Kotredž« pod vodstvom g. Levstika zapel par pesmi in pokazal lep napredek kljub žalostnim socialnim razmeram, v kakršnih se nahaja delavstvo, ki pa vendar išče v lepi pesmi svoje utehe. Tamburški zbor »Kolo« iz Trbovelj, ki je prišel z izletniki, je z ubranimi akordi plesa željnim popolnoma zadovoljil. Kakor čujemo, namerava »Zvona« v Zagorski dolini prirediti še več enakih prireditev, da vzbudi več zanimanja za umetno petje.

— **Smrtina kosa.** Kruta smrt je ugrabila komaj 15letno hčerko rud. poduradnika Francu Beneta, sokolskemu naraščaju pa priljubljeno sestrico. Na zadnji poti je poleg velike udeležbe občinstva spremljal sokolski naraščaj svojo sestrico s cvetjem; krsto so nosili pa člani obrtnega naraščaja. Težko prizadeti rodbini naše sožalje!

— **Cerkvenikova veselozalostna igra.** »Roka pravice«, ki jo bo uprizoril prosvetni odsek sokolskega društva v soboto 16. t. m. zvečer, je nad vse zanimiva, zabavna in resnična slika današnje dobe. V tem tako komičnem, a obenem silno resnem življenjskem filmu najdemo tudi sebe samega. Ne dvomimo, da bo občinstvo zadovoljno z večerom.

Iz Trbovelj

— **Glasbeno društvo v Hrastniku** bo priredilo v nedeljo 17. t. m. koncert z zelo pestrim sporedom.

— **Seja Gornjega posavskega okrožja** pod vodstvom okrožnega načelnika g. Kužnika se je vršila minulo nedeljo v Trboveljah. Zastopana so bila vsa društva. Iz poročil delegatov je bilo razvidno, da se vsa društva pridno pripravljajo za župni zlet v Šoštanj in pokrajinski zlet v Skopljem ter za članske in naraščajske tekme. Društva so se tudi zedinila, da se bosta vršila domača javna nastopa dne 1. julija v Zagorju in 8. julija v Trboveljah. Okrožni zlet se bo vršil šele 16. septembra, in sicer v Hrastniku, združen z 20letnico hrastniškega društva. Ob tej priliki se bo vršila v Hrastniku tekma za delo Gornjega posavskega okrožja.

— **Desno roko si je zlomil** pri igranju sin hrastniškega steklarja Josip Zmrzli.

— **Prvega sulca je ujel** v letošnji sezoni g. Janez Dermovšek iz Hrastnika. Nad 70 let stari lovec in ribič je še z mladeniško urnostjo potegnil svoj okrog 13 kg težak plen iz Save.

Dopisi

— **KRŠKO.** Prostovoljno gasilno društvo priredi danes v nedeljo svoj velik in priljubljen letno veselico. Pričete ob 8. popoldne. Priznana dobra vina. Ples ob zvokih izborne domače gasilske godbe. Posetite to prireditev polnoštevilno.

— **DOVJE - MOJSTRANA.** Upravitelj šole se vsem dobrotnikom mladine, ki so pripomogli k lepemu majniškemu izletu s prispevki, v imenu dece najtopleje zahvaljuje — Upravitelj šole.

— **KRŠKO.** Narodna čitalnica v Krškem je priredila dne 6. t. m. narodno igro »Velejo«, ki je prav dobro uspela. Vloge so vsi nepričakovano dobro rešili, čeprav se je od govo-

strani hujškalo, da je igra pohujšljiva in se je hotelo na vsak način igro preprečiti. Igralci pa so vztrajali. Zato jim čestitamo. Najbolje sta igrala gospodična Petričeva in gospod Lojze Herzog. Upamo, da pride še več takih komadov na naš krški oder.

— **TESANOVCI.** Premurski šolarji iz Tešanovca in Moravca, ki so naredili dne 6. junija poučni izlet v Ptuj, se zahvaljujejo za sprejem, gostoljubnost in poštrevnost odoboru tamonjske CMD. — Posebno zahvalo moramo izraziti gosp. dr. Gosaku, predsedniku CMD, gospe Jeršetovi, dr. Muhovi, dr. Muhi in gospodu Fr. Jamškemu, nadučitelju na Bregu, ki nam je bil voditelj ob tej priliki. Malim Premurčkom in Premurčkam ter učiteljsstvu bo vedno v spomin ta dan. — Po redoslo Stefan, šol. uprav. v Tešanovcih in Škalič Jelisko, šol. uprav. v Moravcih.

— **DOLNJE JEZERO.** Naše prostovoljno gasilno društvo priredi v nedeljo, dne 10. t. m. izlet ob Cerkniškem jezeru na Goritico. Kdor hoče pogledati krasote in se voziti po jezeru, naj pride v nedeljo k nam.

— **ORMOZ.** Naša osnovna šola je priredila 7. junija t. l. šolsko slavnost. Otroci so ljubko podali žive slike iz Zupančičevih pesmi »Polkoncu izpod korenin«, prav dobro igrali Zolnirjevo igro »Grudica«, ter dovršeno izvršili obširen pevski program. Vsemu učiteljsstvu, osebno god. Bratančiču in g. Papstu gre posebna hvala za trud in čestitke na lepem uspehu.

Oblastna in sreska samouprava

Zakon in komentar s teoretičnimi in praktičnimi primeri. — Potrebna priročna knjiga za vsakogar, ki ima posla z oblastno in občinsko samoupravo.

Izpod peresa gosp. Celsa Cavalierija, predsednika upravnega sodišča v Zagrebu in avtorja odlične monografije »O pravnem odnosu med uradnikom in državo«, ki je edino delo te vrste pri nas, in drugih izvršnih strokovnih knjig, je izšla knjiga pod gornjim naslovom. Knjiga je tako vsestranska popolna, da postavlja pisca brez dvoma na prvo mesto med našimi komentarji. Delo je juristično na vrhuncu in ima posebno odliko v tem, da je pisano v sijajnem slogu in s toliko jasnostjo, da je dostopno tudi onemu, ki ni pravno naobražen.

V knjigi je najprej priobčen sam zakon o oblastni in sreski samoupravi, vsakemu členu zakona pa je dodan obširen komentar, opremljen z dragocennimi teoretičnimi pojasnili. Že ta pojasnila dokazujejo na prvi pogled avtorja kot temeljitelja poznavalca pravnega instituta samouprave, ki se je na tem polju izkazal že s svojim prejšnjim globokim delom »Reforma općinskog zakona«.

Razen tega vsebuje knjiga tudi vse ostale s samoupravo zvezane in doslej izdane predpise ter potrebne obrazce za provedbo oblastnih in sreskih volitev, in je tedaj tudi glede tega delo gosp. predsednika Cavalierija najboljša knjiga, ki je bila pri nas doslej izdana o tem predmetu.

Knjiga zasluži, da bi se podrobneje pečali z njo, vendar se moramo radi nedostatka prostora omejiti samo na nekoliko opazk, ki naj pokažejo, s koliko vestnostjo in marljivostjo je pisec izvršil to znamenito delo. V prvem delu, ki je juristično razločilen prvotnost, nam razlaga pisec — prvi doslej, ki se je lotil tega —, kaj pomeni zakonska definicija: Oblasti so samoupravne edine »po javnem pravu«. Te edine so kot take subjektivni javni pravici in javnih dolžnosti. K tolmačenju tega člena je dodan kot bilježka kratka ali jasna razlaga pojma samouprave s teoretskega gledišča. Pisca je samouprava državnopravni princip in je s tega stališča izjavil tudi svojo lastno definicijo samouprave.

Poleg ostalih lepo obdelanih členov moramo posebno poudariti obširno tolmačenje brez dvoma najvažnejšega člena zakona, t. j. člena o delokrogu oblastnih samouprav, ki obsega preko polovice tiskane pole. Pisec je tu na temelju svojega bogatega izkustva kot naš notorično najboljši upravnik in izvršen teoretik dal jasen kažipot o zadatkih samouprave. Zelo izčrpno in ostroumsko je izdelana razlaga o volilnih predpisih, pri čemer moramo poudariti določbo stališča pisca o ženski volilni pravici, o civilnem domicilu, o kritičnem času za pridobitev aktivne in pasivne volilne pravice ter o posebni kvalifikaciji, ki bi jo po njegovem mnenju moral imeti, kdor želi biti izvoljen za oblastnega poslanca.

Nič manj važno in zanimivo je tudi avtorjevo stališče glede tajnosti glasovanja, ker je glasovanje s kroglicami res dovelo že čisto do velikih zlorab. S stališčem pisca se popolnoma strinjamo. Pregledno in jasno je opisan način ugotavljanja volilnega rezultata, kar bo zlasti dobro služilo glavnim volilnim odborom.

Z globokim poznavanjem predmeta so razloženi tudi člani 53. do 100. tičejo se dela oblastne skupščine in oblastnega odbora. Med temi je treba posebno opozoriti na tolmačenje člena 64., ki je eden izmed najvažnejših predpisov zakona. Tu nam je prvič jasno podana razlika med uredbami, ki o njih govori druga in tretja alineja, in o njihovem pravnem učinku, ter razlika med pojmom samouprave in pojmom avtonomije, ki se v praksi čisto zamenjata. Važno je tu naglasiti tudi določbo stališča avtorja glede pristojnosti državnega sveta pri proučevanju oblastnih uredb (člen 66.). Po tem mišljenju je državni svet z zakonom omejen samo na konstatacijo, da - li je uredba osnovana na zakonu, in se zaradi tega ne sme spuščati v meritorno reševanje stvari. Takisto so posebno važna tolmačenja, ki se tičejo oblastnih in občinskih proračunov. V teh pojasnilih se najdemo podrobna navodila, ki bodo izvršeno služila tako oblastnim odborom kakor občinskim svetom.

Posebno pozornost je pisec posvetil državnemu nadzoru nad samoupravo, ki o njem govore čl. 121. in sledeči člani, ki spadajo med najvažnejše dele samega zakona. Da po določbo idejo o državnem nadzoru, je avtor razložil zelo koncizno tudi teoretsko stran tega vprašanja. Tudi iz te razlage se vidi, s koliko strokovno znanostjo razpolaga pisec, zato je večna škoda, da ni izdal obenem še svoje teoretske študije o samoupravi, ki jo omenja v predgovoru knjige. Na vsak način bi napravil našemu pravoslavlju veliko uslugo, ako pri prvi priliki izda to študijo.

Predsednik Cavalieri je v eksegetski metodi tolmačenja zakona vreden naslednik naših komentarijev Derentina in Rušnova ter je vsekakor želeli, da obogati naše pravno slovstvo zopet s kakim odličnim delom.

Iz vsega omenjenega je razvidno, kake važnosti je knjiga gosp. Cavalierija za vsa naša javnost in zlasti za one, ki so v neposrednih stikih z oblastno samoupravo. Knjiga se dobi neposredno pri avtorju.

Ljubljana pod novim drobnogledom

Ljubljana raste in se širi... Ni treba, da bi bil človek slep od same ljubezni do svojega kraja, če to pripiše. Po prevratu sem nekoč prišel kakor miš moker zvečer domov iz kina. Imeli smo takrat samo en kinematograf. Poleti so se vršile predstave kar na dvorišču, in razpeto platno ni bilo kos nalivu. Zdaj ni več te nevarnosti. Kinematografi so rasti kakor gobe po dežju še na Viču, v Cdmatu, v Šiški.

Prej bi lahko poginil človek po policijski uri v Ljubljani od lakote, ker nikjer ni dobil grizljaja. Zdaj pa se vozijo hrenovke z gorčico in žemljami vred kar po ulici ter uspešno tekmujejo pri ponočnjakih z Zrcel Kaliman Efendijevim turškim sladoledom. Samo Ljubljanski kolodvor pogumno kljubuje pritisku novih časov. Vedno se mi stori milo pri srcu, če se pripeljem z vlakom ponoči in slišim, kako preklinjajo mimo hitre tuji, ker ni ob nerodni uri tramvaja ter se ne dobi nič za pod zob razen pitne vode. In še cigarete si ne morejo kupiti. Pravijo, da je celo na Jesenicah čisto drugače. Pa naj bo! Pri nas živi še stara Ljubljanska ubodnost.

Samo... koliko časa bo trajala? Le tu in tam sreča še človek po ulicah dobrodušne napise, ostanke pristne, domače kulture: grozečo tablico: »Grem na poroči!« (pri babici). Ali krvoločno: »Tukaj se režejo ženske dečke glave-bubikopfi«. Ali vabljivo »Elegantno vrela za damske klobuke«. A te drobtine utonejo v morju novodobne, kričeče, s šepasto francosčino zabeljene navlake... Kako prijetno je videti manjce z otroci, ki si sredi ulice postavljajo stolčke in sprejemajo obiske tam za hišo očetov jezuitov, kjer čisti duhovščina maršira pri svojih vajah! A koliko časa potraja ta mir? V Ljubljani rastejo stanovanjske kasarne. Jeseni se že bom vozil z dvigalom v najvišje nadstropje. »Mala železnica« pravi liftu moja mala nečakinja, ki je napravo spoznala v Ljubljani! že v svojem tretjem letu!

Novi posetniki vneto gradijo hišice in povsod vneto razpredajo bodoče žice. Še na Rožniku in pod Rožnikom ogradijo z njo vsako mlako in vsak blaten obronek v veselje nedeljnim izletnikom in vsem nam, ki smo tako dolgo gledali svet iz avstrijskih vojaških in ujetniških taborišč žalostnega spomina.

Mesto raste. Kultura napreduje na celi črti, in nov rod hodi po ulicah. Koliko popre neznanega bi zdaj lahko zabeležil gospod Alešovec, če bi sedaj postavil Ljubljano pod svoj drobnogled, kakor je bil storil pred vojno! Nočem se poglabljati v strokovni študij neusahljivega gradiva, s katerim razpolagajo pri nas gospodje stražniki, strežaji, točaji in izvoščiki. Toda še povprečen opazovalec vidi takoj, kako neznanostko se ne na pr. izpremenili ljubljanski bivci. Ne pripovedujejo več nekdanjih nedolžnih pivskih in ljubezenskih zgodb iz svoje bližnje okolice. Postrežejo ti s političnimi dalekosežnimi senzacijami ali pa s satirično pobarvanimi zgodbami, n. pr. z ono o ameriškem posolju, za katero so po vsej Jugoslaviji iskali kot peroke Slovenca, ki ne pije, Hrвата, ki ne... in Srba, ki ne... Ne spominjam se več, kaj pripovedujejo brivci o Hrvatini in Srbi in mi je nerodno, da sem to že pozabil.

Splah je sedaj v Ljubljani narobe svet. Le si ogledaj služkinjo, ki je služila še pred dvema letoma doma in je molzla krave. Sedaj hodi po naši prestolnici ostržena, manikirana. Ima še krajše krilo, kakor ga je nosila časih pri domačih delih. In kdo se naj upa popisati njen jezik, katerega zakladnico nosi v svoji »dečji glavi«?

II.

... Novi rod, ki hoče postaviti našo ljubo Ljubljano na glavo, ima svojega boga. Ime mu je sport. Gospodje sportniki, v kolikor sem jih srečal v vlaku in drugod) sanjajo o velikih zmagah v bodočnosti. V sedanjosti pa si nasprotujejo med sabo — včasih se tudi sovražijo. Spričo njih se časih domislj cigana, ki je postal kralj. Takoj je dal obesti starega cigana, svojega očeta, da vidi, kako se to vidi. Neki slovanski narod ima smešnico o kmetu. Sanjal je, da bi carjeval: Sedel bi na pragu, pa če pride kdo mimo — takoj mu prisolim zašušnico! Morebiti ima mladina še druge ideale — žal pa so za sedaj prikriti mojemu očesu. Nastopa pa mladina zelo odločno.

Če je treba pri tekmi »prikritskati«, se poslužuje že srednješolec najodločnejših izrazov. Gospod razrednik stoji včasih zraven, a morda mirno poslušati... Saj spada vse kar je krepkega k sportu... Enkrat mi je prišlo na misel, če čita naša sportna mladina kedaj »Bon-ton«? Najbrž ne pride do tega — zaradi časa... Pribiti pa moram, da je naša mladina razgibala nekoč zaspalo Ljubljano. Nikar ne sedite ob delavnih popoldne na klop v Regalijem gaju! Nekoč sem to neprevidezno storil in — smuk! takoj mi je skočil čez glavo nadebudni fant. Sledili so mu še trije, in zadnji me je okregal, zakaj ne sklonim glave še nižje. Pravili so mi, da dnevno skakajo čez to klop, in da ne morejo prekiniti treninga, če kdo slučajno sedi na klopi! Ono nedeljo pa je bilo na Gradu še bolj živahno. Po ozkih in vijugastih, z občinstvom natpanjnih stezah so pridrvili na vrh trije motorni kolesarji. Da ste videli kako so od strahu pred njimi skakali čez ograje stari gospodje, in kako so zapuščale pestunje na begu otroške vozičke! Se varuh javnega reda se je režal nad temi prizori: tako smešni so se mu videli! Kaj se hoče? Mladina rabi sportni prostor in ne more vendar vsak dan pod širnoro gor! Brez motornih in drugih koles bi pa tudi postala Ljubljana pretihaj!

Motorni ropot je seveda novejši užitek, a mu stoji po strani še drug, starejši sport, ki ga izvršujejo gospodje cerkveniki. To je neskončno zvenenje, ljubljanska posebnost,

katero bi zaman iskali po drugih mestih. Drugod ni policija tako širokogrudna kakor pri nas. Pred vojno so imeli zvenenje na piki samo ljubljanski Nemci. Ne vem, kako je v tem oziru sedaj. Hudo je bilo posebno zadnji dan maja. Ta dan sploh ni hotelo biti zvenenju konca. Neusmiljeni mežnar je razbijal brez konca in kraja. Stekel sem ven, da ga podkupim toda zaman: niso mi dovolili vstopa na nunski zvonik... Tolažili smo se, češ da je danes zadnji maj, konec šmarinice. Jutri bo že drugače, smo si rekli. Tada ne. Prvega junija se je ponovilo isto, ne vem že iz kakega bogoslovnega vzroka. Če res imajo tako rade nebeške oblasti zvenenje, potem je pri njih Ljubljana brez dvoma posebno dobro zapisana.

Mežnarjev seveda ne smemo šteti med sportno mladino, ker se drže starega vzorca. Sicer pa vpliva novi duh tudi na starejši pokolenje. Mislim, da niso še nikoli tako drvele po ulicah mestne avtoškoplike kakor sedaj. Te dvigajo toliko prašne, kot da bi se vadile za ljubelsko tečeno. Samo mestni čestni valjar nič ne da na novo modo in prav tako počasi koraca kakor v starodavnih časih.

III.

Iz sv. pisma (Mat. XIII-8) je znano, da obrodí le seme, ki pade na dobro zemljo. Novodobno »vedenje« je pač hvaležno vzkli v ljubljanskih srcih! Vzrok to menda v tem, da imamo v naši prestolnici 90% individualistov, ki mislijo samo nase. Gospodji ki jaše v belih rokavicah po pešpotih a vajenci, ki po končanem delavniku smatrajo mesto za svoje kolesarsko dirkališče — vsi so le oznanjalci posebne duševnosti. Tozadnevne dokaze srečamo na vsakem koraku. Sicer ni več navada gojiti sredi mesta krompirček ali fižolček, kakor je bilo med vojno. A nobenemu ni prepovedano gojiti na vrtno namesto vrtnic — koprive, osat ali smrekove gozdove, pa naj bo tudi sredi mesta. Kie drugje bi dovolili ljubitelju nesnage obkoliti hišo s pravim trdnjavskim nasipom iz pepela, kosti, papirjev, cuni, pločevine? Vse to smrdi kakor kuga, vsi sosedje to volajo, in nihče nič ne reče. Vsem je prav, da imajo smetarije svoje hvaležne odjemalce. Po večjih mestih je strogo prepovedano držati v ujetništvu ptice-pevke. Pri nas je drugače. Če poje komu kos na vrtno, ga lahko vtakne v kletko, razstavi na balkonu in živ krst se ne zmeni za to. Najbolj pa so pri nas preskrbljeni vrabci. Vsaka nova hiša je prevrta z nebroti »uknjicami, kjer gnezdi in od koder pljujejo po zidu. Zada seveda! Duhovit izum.

Vse te navidezne nedoslednosti so dokaz enotne volje, ki je dika in odlika Ljubljane. Zato ni nikjer tako različnih cen za poljubno blago. Ena branjevka zahteva na trgu toliko in toliko za jajce ali drobnjak. Druga, zraven ne nastavi cene zopet po svoje. Vsaka ima svojo mero. Vse so nevoščiljeve bosancem ob času češpelj in grozdič, »ker ne znajo prodajati«. Isto izročilo sveto varujejo tudi večje trgovine, tudi specialne. Poizkusite si nabaviti recimo malo vinskega cveta ali krtičo za zobe; povsod boste drugače plačali. O Ljubljancem imajo vedno najboljšo zabavo, če kaj kupujejo. Barantajo po celem mestu, preden se odločijo In stanovi, ki prodajajo so si v tem oziru precej enaki.

Sicer se ljudje dobro razumejo. Če odvežemo samo malo gospode, smo v Ljubljani vsi demokratični. »Vi ste pa kakor mladi purmani, ki se vsake sapice bojite!« pravi gostilničar gostom, ki tožijo na prepil.

Vsi smo kakor ena rodbina. Še ta, ki v gledališča prah briše, ima prav kavališki nastop napram najrazvijačnejšim zvezdnicam. Odkod prihaja ta izvirna, domača ljuboznost, katere zaman iščemo v tujem svetu? Bogve! Imamo vsekakor v Ljubljani prapogosto dež, in smo vajeni vsi skupaj vedeti. Na trgu, kjer stanujem, mežika druga druga prijazno nič manj kakor pet gostu: »Pri živcu«, »Pri mišic«, »Pri puhli glavi«, »Na klancu« in »V jami«. Dve drugi »Pri osit« in »Pri sršenu« sta za oglom. Če bi zaprle oblasti polovico teh prostorov, bi v Ljubljani namah nestalo stanovanjske krize. Tako sem slišal govoriti nerazodone tujce, ki ne vedo, kako globoko posega ta javni čivčiv v naše duševno življenje, in kako močro se nam v njem oblikuje značaj...

Zato je Ljubljana tako izvirna in samozvoja kakor nobena druga pod solncem! Nove hiše imajo na solnično stran navadno slep zid. Balkoni so tudi obrnjeni proti severu, tako, da imajo prav malo sonca. Še novo veliki kopališče v Tivoliju je tako natančno preračunano, da bo imelo senco kma

lu popoldne. In prav je tako! Kaj bi se solnčili, ko smo lahko v senci!

Bogve koliko časa ostane Tivoli-Tivoli? Nacionalisti pišejo, da je to prefašistovski ime in zahtevajo novo, po kakem narodnem junaku. Ali ne bi se prav lepo čulo »Park Janeza Frakeljna«? Še separatisti ne bi mogli ničesar ugovarjati počastitvi te pristne domače osebnosti!

Vedno mi postane milo pri srcu, če »adišijo Tivoliski kanali ali če zagledam zvečer znano higijensko krovjo vprego. Tako domače je to! »Stranišča so v Ljubljani edina stvar, po kateri ni treba vprašati!« mi je rekel tujec, ki je zgrešil v Ljubljani smer sredi avtomobilskega izleta Berlin-Napoli. »Od daleč jih zavoham, in to je tako prijavno, ker slovenski ne znane«.

Tivoli je izhodišče vseh načrtov. Če bi res naredili še kopališče v Tivoliskem ribniku, bi bilo res hvalevredno. Ne vem sicer ali bi se prilegla kopalnica ta voda, zato bi pa bili na varnem kakor mestna nornarica, ki trhoži že toliko let. Na Ljubljani res vse izgleda manj svojevrsno... Seveda bi nasvetovali izvedenci našemu magistratu, naj razsuži itak slabo dostopen Tivolski ribnik. Seveda bi zajeli kake potoke in ustvarili sredi Tivolija jezerce z otokom za zverinjak. Tako pač delajo povsod: v zagrebškem Maksimiru, v praški Stromovki, v varšavskih Lazienkah, na moskovski Presnji itd. A kaj nam je za labode, ki plavajo po vseh teh parkih! Mi postavimo rajše naš Zoo v jamo, kjer je nekoč Kludskemu nosorog obolel na nahodu. Zadržjič je vabilo v malih oglaših na sestanek prijatelje narave še društvo akvaristov. Nu, če postavijo na močvirnatem travniku še akvarij, bo zadosti komarjev za ribice!

Rimski zid je tudi naša posebnost. Vsem delavcem na Mirju služi kot javno stranišče. Poleg tega lovi tamkaj dečad kuščarje in se vadijo bodoči planinci v plezanju po skalevju. Zda jim je tam postreženo celo s plazovi, kajti Rimski zid se ruši. Nevzdržno kljub vsemu krpanju. Naj le skrbi naše mesto za potrebne in pristne spomenike, ki rijo nikomur na poti! Kako lepo stanovanje ima n. pr. neki čevljar v uti nekd. dveh cesarjev na istoimenski cesti. Ljubljana zna varovati svojo preteklost!

IV.

Ljubljana raste in tudi njen smisel za lepoto raste. Pri sv. Jakobu obžalujejo pridobitni krogi ubogo mestno blaginjo, ker je baje 70 tisoč dinarjev izdala za preureditev trga. »Ta vodnjak je le za paglavce dober!« pravijo, »Škoda denarja!« V resnici pa jim je žal samo kmečkih kupcev, ki so stali poprej ves dan z drvmi na trgu. Zda so nagnali vsemogoči arhitekti drvarje za vodo. Odtod torej krokodilove solze. Zato se sliši zda vedno pri balincanju v gostilnah ob Rimski cesti: »Beži stran, klada nerodna! Na poti si kakor Zoisova piramida!«

In to je vendar dokaz, da cenijo v Ljubljani tudi najbolj široke ljudske plasti lepoto svojega mesta!

Seveda imamo v Ljubljani tudi berače (pa še koliko!) brezposelne in komuniste. Nekdanje devete dežele ni več, in upokojenci so pri nas najmanj slični brezskrbnim rajskim prebivalcem... A ogledite si Ljubljano na praznik zvečer, kadar posedajo zunaj po klopek kronični alkoholi in se potikajo okajeni, hreščuči pevci po ulicah kakor novinci pri naboru! Vsega tega drugod nimajo. Zato se mi držimo in ostanemo kakor smo b'li...

Dobrobratnjak

Pred sodniki

Obsodba zloglasnega tatu in potepuha

Že po aretaciji urarja Jermeja Dolinarja iz Kaplje vasi je »Jutro« obširneje poročalo, kako hitro se je ta varnostnim organom že znani tat ujel. Meseca novembra 1927 so ga izpustili iz prisilne delavnice v Stari Gradski, odkoder je odšel na Okučane k lesnemu trgovcu Srabu, kjer je ostal kakih 6 tednov v službi. Po božičnih praznikih je zapustil službo in se preživil po raznih vaseh s popravilanjem ur, dokler ni prišel v svojo domačo občino Sv. Pavel pri Prebodu. Po posredovanju borze dela v Celju je dobil leto marca službo pri nekem peku na Ostrožnem, kateremu je raznašal kruh. Nekaj dni nato je že z vsem izkupičkom izginil.

V noči na 9. maja t. l. je bil izvršen drzen vlom skozi izložno okno v urarsko delavnico Josipa Muška v Rogatcu. Že naslednji dan je vprašal sumljiv možki v trgovini urarja Antona Lečnika v Celju, če bi kupil staro zlatino in srebrnino. Na pozitiven odgovor je prinesel znamenec kmalu razne ure, nekatere brez notranjih delov, poročni prstan »M.M. 31.1.1921« in dva gumba z monogramom »I.N.« Ko je Lečnik policijsko policijo je skušal Dolinar pobegniti, a je bil kmalu zasačen in aretiran. Ni šlo drugače, kakor da je moral tatvino pred celjskim okrožnim sodiščem priznati. Jezilo ga je samo, da so baje od Muška navedene cene za polovico previsoke. Zaenkrat bo odsedel 14-mesečno ječo, nato ga bo po ponovno čakala prisilna delavnica v Novi Gradski.

Danes ob 3., 5., 6., 8., 9.

vesela »Ufa« premijera!

Vsaka hčerka! Vsaki sin!

si mora ogledati film zlate mladosti in zakonske prostosti.

Mladini prepovedano.

Možje pred poroko

V glavni vlogi naša dražestna rojkinja

KATY v. NAGY

iz Subotice

Kraljestvo mode

Pletenine na peščini

Novodobna moda si izbira svoje žrtve povsod — v domačem krogu, v družbi, pod streho in pod milim nebom. Začela je prav resno streei po življenju tudi dosedanjim kopalnim kostumom, kjer uvaža naravnost prekucne novosti.

Kopalni kostumi so se docela izpremenili. Bil je tudi že skrajni čas, da se je to zgodilo. Leta in leta so bile kopalne obleke enake. Menjale se niso ne v barvi, ne v načinu izvršitve. Zato bo letošnja moda z njimi temeljito obračunala.

Se lani smo videli na peščini kopalne obleke iz svile. Letos bomo to modo le izjemoma srečavali. Letošnji kostumi dajejo prednost pleteninam in modni ateljeji so z njimi že založeni v bogati izbiri.

Preobrat v kopalni modi je čisto stvarno utemeljen. Volna ima pred drugimi blagovi to prednost, da se hitreje suši. Kljubuje pa tudi prav pogumno soncu in se ne t. u. č. ka kakor svila. Njena štrapačna kakovost je naravnost odlična.

Kopalni kostumi pa pomenjajo novost še v nekem drugem oziru. Moda je pokazala z njimi čisto nove umetne obrti v pletenih. Način dekorativne uporabe so presenetljivo učinkoviti.

Na prvi pogled vidimo, da se skuša tudi kopalna moda približati principu kompletnega kostuma. Poslužuje se zavoljo tega kombinacij s kopalnim kepom z dolgim plaščem, s kopalno jopico in s kopalno ruto, ki je izredna novost letošnje sezone.

V bistvu razlikujemo dva tipa kopalne obleke:

1. Strog sportni kostum, ki sestoji iz dveh delov. Hlačke so temnejše barve, zgornji del je svetlejši.

2. Kopalna obleka, ukrojeno po načinu dnevnih oblek, ki se ravna tudi po njenih modnih smernicah in je praviloma vedno enobarvna.

Prvi model so črtasti ali pikčasti, včasih tudi enobarvni in pestro obrobljeni, drugi tipi pa so garnirani ter imajo aplikacije iz materijali, ki se lahko perejo in so zelo praktične.

Naša slika prikazuje najmodernejšo kopalno trikotnjo.

Prava pravcata tipično sportna kopalna obleka je takšna, kakor nam kaže primer na zadnji risbi današnje slike: črne hlačke z rožnato nadahnjeno ali zelenkastim gorjnim delom, ki je črno obrobljen. K temu spada platen pas. Kratka jopica izpopolnjuje triko ter je iste barve kakor zgornja partija kopalne obleke. Tako dobimo tipičen kopalni komplet. Dobra plavalca se lahko opremi še z čepico iz gumija, ki se drži vzorca Lindberghovega pokrivala.

Mnogo dekorativnejša je kopalna obleka, katero vidimo na predzadnji skici. Seveda prihaja ta kostum bolj v poštev za promenade na peščini, kakor za samo kopanje. Tak model je najprimernejši v bledelezi.

barvi. Zgornja partija je enostavno preprosta ter se loči od zvončastega krilca po pasu. Hlačke, ki se nosijo pod tem krilcem, so zelo kratke in se ne vidijo. Model je dekoriran z materialijami iz tafta in kretona.

Vrhu takega kopalnega kostuma se nosi kopalni plašč v obliki paltoja s stranskim zvončastim povdorkom in z aplikacijami, ki se v glavnem vjemajo z onimi na kopalni obleki. V modi je tudi širokokrajen klobuk, ki ščiti kolkalo pred prehudim solncem. Takisto je letos v modi solčnik iz naoljenega papirja.

Otroci nosijo male obleke iz trikoja, ki je letos prepašan.

Mesto kepa se nosi letos k črtasti ali karirani kopalni obleki na podoben način desinirana kopalna ruta, ki je tem lepša, čimbolj je postava dame vitka.

Sportne nogavice iz volne

se ne nosijo samo na turah, temveč tudi v mestu in celo na promenadi — zlasti če je vreme čemerno in deževno. Paziti pa moramo na razliko cec v barvi nogavic. Sportna nogavica je močno črtasta ter se sklada v barvi in načinu izdelave z volnenim jumperjem ali puloverjem, ki ga nosimo. Za mesto prihajajo v poštev čisto drugačni deseni — taki, ki harmonizirajo s kostumom, raglanom in svršnikom. Na naši sliki se jasno vidi razlika med prvo in drugo vrsto.

DAME

oglejte si prosim silajno razstavo kožuhovinstih plaščev v paviljonu

K 287 — 289

Najnovejša zimske modele.

Krasna izdelava. — Graška trdnja.

M. HOMSCHAK - GRAZ

RADECKYSTRASSE 10. 7487

Škotska svila

je zopet prišla v modo ter se nosi posebno na potovanju. Treba pa je vedeti, da ta svila ni nikoli glavni material za celo obleko ali celo za kos obleke, marveč samo izpopolnjuje popolno garderobo. Najprimernejša je v obliki šala. Čedna je tudi kot dekorativen trak na klobuku.

Radio

Iz večernih programov:

BERLIN (484 m 4 kw), FRANKFURT 428 m 4 kw), STUTTGART (469 m 15 kw Itua 4 kw), LANGENBERG (469 m 15 kw), STUTTGART (380 m 4 kw), ZAGREB (310 m 0.7 kw), BRNO (441 m 3 kw), LONDON (Davenport 1604 m 25 kw), PRAGA (349 m 5 kw), RIM (427 m 12 kw), DUNAJ (517 m 15 kw), VARŠAVA (1111 m 10 kw), STOCKHOLM (Motala 1380 m 30 kw).

Nedelja, 10. junija.

BERLIN 17.: Instrumentalen koncert kvarteta.

20.30: Mešan večer. (Solisti, orkester itd.)

FRANKFURT 20.30: Koncert orkestra in korolatornega soprana.

LANGENBERG 20.15: Koncert pevskega zbora in orkestra.

STUTTGART 20.15: Mešan večer. (Orkester, solisti, recitacije, burka itd.)

ZAGREB 20: Preno opere iz narodnega gledališča v Zagrebu.

BRNO 18: Koncert arij in pesmi.

19: Koncert glasbene akademije. — Preno koncerta z razstave.

LONDON 21.05: Koncert. — 1. Sinding: Groteskna koračnica. — 2. Sanderson: Harlekin. — 3. Bruck: Iz koncerta v G - molu. — 4. Puccini: «Tosca». — 5. Leoncavallo: «Glumaci». — 6. Ruske pesmi za sopran. — 7. Besly: Menuet za bariton. — 8. Pesmi. — 9. Drdla: Serenada. — 10. Molley: Stara ljubavna pesem.

PRAGA 18: Arie in pesmi iz operet. — Preno koncerta iz Brna.

RIM 21.10: Koncert instrumentalne glasbe.

DUNAJ 19: Komorna glasba: Brahmsove romane iz Tiecksove «Magelone». — 2. Brahms: Sonata za čelo, op. 99, v F-duru.

20.05: Raimund: «Uklenjena fantazija»; čarovniška igra v 2 dejanjih.

VARŠAVA 20.15: Večerni koncert glasbe. STOCKHOLM 20.45: Koncert orkestra na pihala.

BUDIMPESTA 18: Koncert pevskega zbora. (Moški zbor z 2000 člani).

Ponedeljek, 11. junija.

BERLIN 20.30: Orkestralni koncert. — 1. Weber: Čarostrelec; uvertura. — 2. Weber: Iz opere «Oberon». — 3. Mendelssohn: Godba za «Sen kresne noči». — 4. Wagner: «Lohengrin»; uvertura. — 5. Wagner: Siegfriedova idila. — 6. Wagner: Finale iz opere «Somrak bogov».

FRANKFURT 19.30: Preno opere «Marta» iz frankfurtske opere.

LANGENBERG 20.15: «Zoološki vrt». — 1. Rossini: «Kradljiva sraka»; uvertura. — 2. Recitacije. — 3. Molitev. — 4. Liszt: Ptičja pridiga sv. Frančiška.

STUTTGART 20: Koncert Bachovih skladb. — 1. Koncert v A - molu, za klavir, violino, flauto in godalni orkester, v A - molu. — 2. Koncert v D - molu, za klavir in godalni orkester. — 3. Koncert za tri klavirje in orkester. — Zabaven večer. (Solisti in orkester).

ZAGREB 20.30: Preno orkestralnega koncerta iz Berlina.

BRNO 20.30: Preno orkestralnega koncerta iz Berlina. — Preno z brnske razstave.

LONDON 19.45: Koncert okleta. — 1. Strauss: Valček. — 2. Drigo: Barkarola. — 3. Pesmi. — 4. Gounod: «Romeo in Julija». — 5. Pesmi. — 6. Laurence: Valse lente. — 7. Saint - Saens: Bakanal.

20.40: Klavirski koncert. — 1. Chopin: Tri etude. — 2. Liszt: Sanje o ljubezni. — 3. Debussy: Otok veselja. — 4. Rubinstein: Valse caprice.

PRAGA 20.30: Preno orkestralnega koncerta iz Berlina. — Preno z brnske razstave.

RIM 21.15: Meša večer. (Solisti, orkester, recitacije itd.)

DUNAJ 20.30: Preno orkestralnega koncerta iz Berlina.

VARŠAVA 20.30: Preno orkestralnega koncerta iz Berlina.

STOCKHOLM 20.15: Večerni koncert lahke glasbe.

BUDIMPESTA 17.30: Koncert orkestra budimpeštanske opere.

Torek, 12. junija.

BERLIN 20: Preno pevskega koncerta iz Filharmonije. — 1. Baukner: Pesmi. — 2. Wiesner: Pesmi. — 3. Moldenhauer: Noč in jutro; epična kantata za veliki moški zbor. — 4. Moldenhauer: Stiri balade in ljudski spevi za moški zbor.

FRANKFURT 20.15: Klavirski koncert. — 1. Brahmsove skladbe. — 2. Debussy: Na čast Rameaujiv. — 3. Toch: Capricetti, op. 36. — 4. Liszt: Dante.

LANGENBERG 18: Večerni koncert orkestra. 21: Leonhard: «Tek za stavo»; tragična sluhodrama z godbo I. Kneipa.

STUTTGART 20.10: «Pod zemljo». (Recitacije rudarskih pesmi).

20.45: Operni večer. (Filharmonični orkester in solisti.)

ZAGREB 20.30: Skladbe za čelo in klavir. — Večerni koncert lahke glasbe.

BRNO 19: Preno «Slovaškega večera» iz Bratislave.

20: Večerni koncert lahke glasbe. — Preno z brnske razstave.

LONDON: 1915: Bachova sonata za flauto in klavir.

19.45: Mešan večer. Nato violinski in klavirski koncert.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

PRAGA 19: Preno «Slovaškega večera» iz Bratislave. — Zabaven večer.

RIM 21.15: Prvo in drugo dejanje Puccinijeve opere «Turandot».

DUNAJ 20.05: A. Kirchlov večer. (Solisti in komorni pevski zbor.)

VARŠAVA 19.20: Preno Čajkovskega opere «Pikova dama» iz Katovic.

STOCKHOLM 20: Koncert orkestra in solistov.

BUDIMPESTA 20.30: Večerni koncert orkestra in solistov.

Sreda, 13. junija.

BERLIN 21.15: Skladbe za čelo. — 1. Volkmann: Serenada v D - molu, za čelo in godalni orkester. — 2. Davidov: Fantazija o ruskih pesmih. — 3. Čajkovskij: Roko - variacije za čelo z orkestrom.

22.30: Razvoj od valčka do Charlestona. (Orkester).

FRANKFURT 20.15: «Zaslanjena lipo»; sluhodrama v 2 dejanjih. — Schbeutov večer. — 1. Pesmi. — 2. Kvarlet za flauto, kitaro, brač in čelo. — 3. Pesmi.

STUTTGART 20.15: Preno programa iz Frankfurta.

ZAGREB 20.35: Koncert. — 1. Weber: Koncert za klarinet. — 2. Mozart: Violinski koncert v Es - duru. — 3. Cavallini-Bellini: Koncertna fantazija.

BRNO 20: Jugoslovanski večer. (Jugoslovanska glasba in poezija — narodne pesmi).

LONDON 19.15: Bachove sonate za flauto in klavir.

19.55: Puccinijeva opera «Dekle z zlatega zapada».

PRAGA 19: Preno Beethovneve opere «Fidelio» iz narodnega gledališča v Pragi.

RM 21.10: Večerni koncert italijanske glasbe.

DUNAJ 19: Preno Mozartove opere «Carobna piščal», iz dunajske državne opere.

VARŠAVA 20.30: Koncert. — 1. Mayerbeer: Iz opere «Perok». — 2. Rossini: Sevilski brivci; uvertura. — 3. Järnefelt: Uspavanka. — 4. Bizet: Arležanka; suita. — 5. Pesmi in skladbe za fanfare.

STOCKHOLM 20.15: Rubinsteinova opera «Demon».

BUDIMPESTA 17.10: Koncert. — 1. Mozart: «Don Juan»; uvertura. — 2. Brahms: Valček. — 3. Mascagni: iz opere «Cavalleria rusticana». — 4. Brahms: Madžarski plesi. — 5. Massenet: «Slikovite scene».

Janez Krvavec:

Divji lovec

Megle so se podile po vrhovih. Vihrale so od rebri do rebri in se gnetle med škrlatinami na grebenu. V daljavi je votlo grmelo, nad dolinami pa je migotelo, kakor bi vsa priroda v skrajni nestrpnosti pričakovala nečesa.

»Nevitita bo,« se je sivolasti gozdar obrnil k čuvaju, ki si je brisal debele znojne kaplje s čela.

»Taka soparica je, da. Koj doli tišči,« je rekel stari lovec — in mahoma pobledel. Na grebenu nad njima je bil jeknil strel. Ubit kozel se je privahil po meljišču.

»Vražji Tilen!« se je jezil gozdar. »Skriti se pa zna ta mrhar. Stavim, če greva zdajle gori, da ne bo ne duha ne sluha za njim! Niti kamna ne sproži ta dušana navihana.«

Tile je bil sin starega čuvaja in tako premeten lovski tat, da oče tega niti verjeti ni mogel o njem. Vedno ga je zagovarjal:

»Saj ni bil Tilen! Ko sva šla z doma, je seno grabil. Jelde, saj ste ga sami videli!«

»Predobro poznam, kako njegova risanica seka. Veš Fron, nič hud ne bi bil nani, če se ne bi priroda svetega de-

lal. Skoro vseh mi je nepridiprav, ker je tako zvit. A to je vendarle preveč, da bi ga zvali ravno pred noge, poštajna, kakor bi hotel reči: »Kaj mi pa moreš, stara kost!... zato me grabi to-gota!«

Čuvaj je pobesil oči in si tiho naložil kozla. Sam pri sebi se je jezil na Tilna, da bi ga bil kar iz kože stresel.

Ko sta dospela v vas, je Tilen ravno dokončaval zadnjo kopico in je spoštljivo pozdravil gospoda gozdarja...

»V nedeljo mora biti konec temu! Bomo videli, če je v tem lisiaku kaj mo-ža,« se je še obrnil starec do Frona.

»Nu, z Bogom hodi!«

»Pozdravljeni, gospod,« se je odkril čuvaj, trdno prepričan, da gori na grebenu ni streljal Tilen.

»Kako bi neki mogel drugače vso senožet v kopice zložiti?«

Zato mu tudi nič rekel ni, ko je prišel domov.

Gozdar pa je dobro vedel, kako se znebi najbolj navihanega »raubšica«...

Mamljivo je dehtel rožmarin v lesenem koritcu in luna je sijala, ko je sedel Tilen na oknu svoje ljubice.

»Naglo si zložila seno, Metka,« je hvalil predrzni divji lovec svoje dek-le, ki je vedno požrtvovalno sodelovala pri njegovih pustolovčinah. »Ti ne

veš, kako pisano so gledali gospod go-dar. A na sumu me pa vendar ima, od-ka sem na tistem streljanju najbolj zadel...«

»Naj te ima!« Metka se je privikla k Tilnu. »Naj te ima, ti si pa le moj fant. Koj notri stopi, stara dva sta šla na božjo pot. Jutri se z dnevom vrneta, pa jima bom s tvojim kozlom postregla. Ali bosta gledala!«...

Jutri zjutraj zarana sta res prišla Prsteni-kova domov. Mati so bili neznansko ozlovoljeni, ker jih je bil čížem ožulil in so bili patnašter zgubili.

»Oh, tako lep je bil...! Iz rožičevih pečka. In v krišču so bile »erikve«...«, so vekali. Kozla pa niti jesti niso hoteli.

»Saj vem, tisti Tilen ga je spet pobil, da bi ujezil gozdarja!«

Mati niso nič kaj marali Tilna, ker so ga ljudje obrekovali, da je nekoč na boga streljal. Metka je veselo stregla in hudomušno mežikala očetu, ki mu je bila Tilnova predrznost zelo pogodu.

Takega zeta si je želel ubogi bajtar, ta-kega, ki je prebrisan in priden za delo!

Deset je tolkla vaška ura. Oče Prste-nik so cepili pred hišo drva, mati pa so savtali okrog peči in zdaj pa zdaj segli z burkljami v črno, zakajeno luknjo.

Venomer so tarnali:

»Oh, moj krišč, moj krišč. Da sem ga morala zgubiti! Zdaj bo pa nesreča priš-la na to strgano bajto. Oh, ja, ja! Ko bi ga vsaj kdo »unešu«, da ne bi ležal tam na tleh...«

Tedajci pa se začuje na dvorišču ko-rak in Tilen krepko pozdravi:

»Bog daj, očel!«

Mati so se jezno našobili in obrnili hrbet proti vratom, Tilen je pa nada-ljeval:

»Tegale bohka sem našel. Menda sem ga v nedeljo videl pri vaši materi.«

»Kokopak,« je veselo pritrdil Prste-nik. »kokopak, to je krišč moje stare!«

Tisti mah so pa že mati planili na dvorišče:

»Tak si ga prinesel? O ti fant, ti! Kdo je pa vedel, da si tak poštenjak?... Metka...! Tak pojdi no! Vidiš, Tilen je moj krišč prinesel, oh, moj krišč...!«

Mati so poljubovali krišč in vekali, ko je prišla Metka s potoka, kjer je prala.

»I, kje pa je bil?« so očel pogledali Tilna.

»Tam na stezi je ležal in se je tako lepo svetil, da sem ga že od daleč vi-del. Naglo sem ga pobral in trikrat po-ljubil. Pa sem ga precej spoznal...«

»Tak poljubil si ga?« so se taji mati in vsi blaženi gladili Tilnu roko. Metka, ki je stala za materinim hrptom, je po-

mežiknila Tilnu; ta pa se je možko vzravnil in stopil k očetu:

»Pri tej priliki, ko tudi mati niso več tako hudi name, vas prosim, kakor mi govori srce: očel Prstenik, dajte mi Metko za ženo.«

Mati so ga potegnili za rokav in so mu pogledali v oči:

»Tilen, ali si res »raubšica?«

»Sem, pa ne bom več, če mi daste Metko,« se je podvizal Tilen.

Mati, ki so se takoj spomnili odpus-tka, ki je obljubljen tistemu, kdor koga »od greha spravi«, so pograbili brhko hčerko in so jo potisnili Tilnu v objem:

»Koj vzemi jo, saj je pridna in dobra gospodinja bo, jel stari? Le dote nima...«

»Za doto nisem baral,« je odločno de-jal Tilen in stisnil Metko k sebi. »Za lovca pojdem!«

Prišla je nedelja. Čuvaj Fron je bil vendarle malce v skrbeh, kaj namera-vajo gospod gozdar. Plaho se je oziral na sina, ko so po maši sedeli v krčmi.

Tedaj pa je vstopil gozdar in se ozrl po izbi. Njegove oči so se zapičile v Tilna, ki je držal svojo Metko okoli pa-su. Vsi so obmolknili... gozdar pa je spregovoril:

»Tilen, stopi semkaj, da vidim, če si mož!«

Kako smo šli prvič na višnjegorski Stari grad

Slično drugim krajem ima tudi Višnja gora svoje lepe izletne točke v bližini okolici. Kakor je »Ljubljanski grad« tipičen za Ljubljano, »Schlossberg« za Gradec, ravno tako je cenjen od višnjegorskih domačinov naš Stari grad. Ni ravno previsok; 570 m nadmorske višine mu daje dominujočo pozicijo nad mestom. Tujce kaj radi opozarjamo nanj, češ: to je pa naš Stari grad, ki je nekoč videl lepe čase. Sedaj je le še siva razvalina, a še v tej kaže s svojim orjaškim zidovjem nekdanjo silo in veličino.

Se preden ima nadebudni višnjegorski naraščaj čast, pobrisati prvi prah šolske klopi, mu mora očka ali mamica že vpisati v njegov turistični zamešek posest Starega gradu. Ti spisi so različni. Najobičajnejši so seveda oni z brezovnim oljem, ker zelo pogosto se zgodi, da prinese »pamž« domov raztrgano obleko. Pa ne pomaga dosti, ob prvi priliki je zopet gori, še celo na vrh razvaline se povzpne in gleda samozavestno dol v nižino.

Vedno se bom rad spomnil, kako smo pred 30 leti naskočili sivca na hribu.

Prvo majsko nedeljsko popoldne. Maj v naravi, maj v naših mladih srcih. Že ves teden prej smo bili dogovorjeni; vzajemno smo si dajali poguma, ker nekateri se kar niso mogli sprizniti z mislijo, da bo srečno uspešna naša prva velika tura.

Takrat smo se zbrali na »Konjskem brifofu«, ki je bilo najpriljubljenejšo igrišče mladih višnjegorskih gadkov. Tam je bila naša domena. Vse možne igre smo znali, neredko se je poskusil kak par tudi v silni rokoborbi. Če se je začel kdo kremeniti radi par kapljic krvi, ni bil posebno cenjen. Velik ugled pa je imel, kdor je znal dobro zadeti s kamnom ali pa da je imel brze noge. Posebno neki Jože, (danes je ugleden mešan-obrtnik in skrben oče številnega naraščaja), se je odlikoval v tej sportni panogi. Če je bila sila, je preskočil grm, višji od njega, ne glede na to, da je mimogrede ostala na trnjevi vejici kaka krpicca hlače.

Iz tega izhodišča je šla naša pot mimo »Kresa« navzgor. Mlade, meter visoke borke, danes že močna debela, so gosto rastle po pobočju. Kmalu smo bili na »Mali ravnini«, kjer je najlepša razgledna točka na spodaj ležečo Višnjo goro. Še par minut in za seboj imamo »Veliko ravnino«, bivše grajske vrtove. In že smo pri razvalini.

Z neko tiho tesnobo smo vstopili. Polna mistike je notranjščina, saj je to bilo bivališče mogočnejšev, ki snivajo sedaj svoj smrtni sen v kripti višnjegorske cerkve.

...Če bi zadle prišel Megušar... (poslednji grajski stanovalec), se nekoč oglašal.

Vse molči. — Iz dolbine v zidu zleti ptič, ki ga je pregnala naša prisotnost. Uverjen sem, da si je polovica mladih junakov trenutno želela domov. Seveda odšel ni nihče in po malem se je zopet vračal pogum.

...Kako smo se pa zmenili? Kaj ne gremo na zid?

Vsi pritrdijo. Onega, ki naj bi kot prvi tvegalo akrobatiko, pa kar ni bilo dobiti. Vsak je imel kak izgovor, zavedajoč se v globini svoje duše, da je to velik korak in dokaz neizmerne predrznosti...

...Fantje! Molimo... Udeleženci te slavne ekspedicije, danes raztreseni po širnem svetu in v raznih poklicih, se bodo gotovo spomnili tega trenutka, če jim pridejo pred oči te vrstice.

Ne le mlada naša usta, — srca, duše so izrekala besede »Očenaša« in »Vere«.

Odločen pogum in trdna zavest v nemožnost kake nesreče je nas navdala; v najkrajšem času smo bili vrh zidu... Zdi se mi pa, da smo bili videti kakor četa pingvinov na kaki morski črti. Glava pri glavi, vsak prstek se je posebej oprijemal silne kamenite mase.

Kakšna panorama za nas! Kako lep je svet! Kje globoko doli pod nami so Višnjegorci!... Na desno se vrste

ljubki dolejniški griči, kakor srebrni trak se vije med njimi bela glavna cesta tja daleč v nam še nepoznani dalj... Levo za Gradišcem in Kuceljem se vzpenjajo proti nebu Kamniške planine, deviško bele, kopajoče se v svetlobo in vse ozarjene od solnčnih žarkov. A tam preko Stehana je Ljubljana, kjer je neki nebeško lepo...

In venec bližnjih gričev je ves odtel v zelenje in bohotni pomladni cvet

...naj bo lepa le tujina, lepša kakor dom moj ni...

Nad vse srečni in polni prešernega veselja smo se ustavili domov grede na »Veliki planini«. Takoj je bila postavljena skakalnica v »vis in dalje«.

Nanosimo suhljadi veliko grnado in skoro zagori velik kres. »Starejši« si zapalijo cigarete iz bukovega listja ali srobota. Navdušeni vriskajo se križajo vseprek. Pesem za pesmijo prihaja iz grl mladih sbroritežev.

Čez tri gore, čez tri vode, čez tri zelene travnike.

Kar iznenada pa — grozanski strah... »He, kaj pa tu?!

Jo! gozdar, imenovan »Majsec-Kozja« je bil tu. Sedaj nič premišljevanja. Strašno se je vsakemu mudilo. Nihče ni iskal steze v dolino. Kar vse napreke je udrl nizdol, vsej junaški četi na čelu Jože brzotek in najboljši skakalec. Prvi je bil doma, nobenega grma se ni ognil. Večino jih je preskočil, če se pa ni dalo, pa kar po sredi skozi. Njegov »ta za hmašni gvan« je bil neki močno ranjen, kakor je pozneje tožila njegova majka.

V grenkem spominu smo ohranili gozdarja, ki nam je takrat tako nenapovedano prekinil naše zmagovalno veselje. Velik respekt smo imeli pred njim. Davno že se je preselil v večna lovišča in hudo nas bo pogledal, kadar se zopet snidemo.

Od Drave preko Pohorja do Dravinje

Pohorje s svojimi množičnimi vrhovi in lepimi razglednimi točkami. s svojimi najraznovrstnejšimi potmi, položnimi, mehikimi, pa tudi s strmimi skalnatimi in mestoma nevarnimi stezicami nad prepadi, s svojimi temnimi gozdovi, širnimi svetlimi planjavami in globoko izpranili prepadi in globača ni nudi tudi onemu, ki ga leto in leto ob vsaki dani priliki obiskuje še vedno neopredeljena možnost novih zvez med posameznimi izletnimi točkami. nove variante in kombinacije in mu odkriva vedno nove le malokomu znane in zato tem vabljivejše in blagodejnejše učinkujoče tajnosti iz svojega gorskega kraljestva.

Od kar je Dravska podružnica SPD urenila in planinsko tujskemu prometu izročila »Hlebov dom« na Smolniku nad Rušami, je planincem in izletnikom iz Dravske doline, posebno onim iz Maribora, izlet preko Pohorja ob njegovi vzhodni zarezni nad Lobnico mimo Beigota čez Veliki vrh do njegovega južnega vznožja, do železniške Zreče-Poljčane-Maribor, oziroma Slovenska Bistrica-Maribor zelo olajšala in čas, ki je za to izlet potreben, znatno skrajšala.

Samo da se moreš s sobotnim večernim vlakom odpeljati iz Maribora v Ruše, lahko izvršiš ta velezanimivi, mnogim prijateljem Pohorja še vedno neznani izlet brez vsakega pretrganega napanjanja svojih telesnih sil tako, da si v nedeljo zvečer lahko zopet doma v mestu.

Na Smolnik greš sicer lahko tudi iz Pale po dobro zaznamovani, toda v srednjem delu zelo strmi poti čez Činžat, Gračan Jurkov in Arinov vrh; za jesenski čas pa, ko se že precej zgodaj začneja mračiti, je zlasti onim, ki se vozijo z večernim vlakom priporočljivejša pot iz Ruš zato, ker je tu vsako zgrešenje poti izključeno, saj vodi od Viktor Glaserjeve hiše ob Dravi do Hlebovega doma na Smolniku samo ena, dobro izvožena pot.

Drugo jutro dospel v enourni hoji od Smolnika s Hlebovega doma po izvoženi poti do Beigota (1000 m). Od tu je treba iti desno naravnost po hribu navzgor, po neoznamovani stezi. Na vrhu hriba se razprostire na njegovem južnem obronku ob-

sežna svetla seča; skozi njo vodi v desni smeri mimo visokega lovskega prežališča kolovoz v gozd, kjer se pričinja markacija, sicer redka in nekoliko slabo vidna. Po dobri potni hoji po valoviti planoti, zasenčeni od starega smrekovja, se nam odpre velikanska poševnoležeča seča, obdana nad nami, kjer se vzpenja Veliki vrh, tudi Zupnik imenovan, in obrobjeni tudi na desno od smrekovega gozda. Pot tod neoznamovana, vodi preko te seče v diagonali levo navzgor do gozda in potem ob gozdnem robu mimo znamenja, ki naznanja, da je na tem mestu umrla 20. februarja 1860. mlada Janžič.

Izletnik, ki tu prvič hodi, ne more slutiti, kakšen neprecenljiv biser gorske krasote je v bližini skrit.

Ko dospel po gozdnih poti do seče, kreni na desno po stezi, ob gozdnem robu nekoliko navzgor do tja, kjer obrobila gozd seča v pravem kotu, potem pa po stezi in na to po izvoženi poti na kakih 10 minut navzdol. Tu stoji na desni strani v mladem smrečju koliba za prenočevanje drvarjev; na levo pa se odcepi mehka stezica; po njej stopi par korakov naprej in odpre se ti visokoplaninska idila, v svoji ljubkosti, zamišljeni mikavnosti tako edinstvena, da je ne najdeš na čem širnem Pohorju. Morala je sicer poseči vmes človeška roka, da je zaležila na močvirnatih tleh stekajočo se črnasto vodo, ki se kot Črneva izteka v Lobnico. Kakih 120 korakov dolg, pet korakov širok in 3 m visok nasip je zaležil nabrano vodo; toda delo človeške roke se komaj še spozna, kajti nasip je že — četudi šele leta 1924. nanovo napravljen — ves porasel s travo in cvetlicami; deloma pa ga obrobiljo vitke smrečice s tako gostim vejevjem in tako enakomerno ustvarjene, da bi za božično drevo ne mogel najti primernejših.

Krasen, naravnost diven in omamljiv je pogled na to jezerce, bodisi, kadar vihar, prihajajoč preko temnozelenih šum, podi valček za valčkom, ki se med sabo tekmujejo, igraje in tajinstveno poizkušajo drug za drugim v gostem šasi. Naravnost čudno sliko pa nudi ta pohorski biser, kadar se v mirni noči svetla luna koplje v vilami vred v lahko razgibanj hladnih valovih jezerskih za oddih in odmor na svoji nočni poti po nebeškem svodu.

Celo jezero tvori velik polkrog, dobršen kilometer dolg; umetno nasut jez pa je njegov premer. Okoli in okoli je obdan z gostim šašem in bičevjem, varnim bivališčem in zavetiščem nele rdečepikastim postvrim, ampak tudi mnogim vodnim pticam. Za bičevjem se dviga nekoliko ponižno in srmežljivo nizko ruševje in črteje, spreminljajoč svetlozeleno barvo bičevja v temnejšo. Za tem polkrogom je stvarnikova roka postavila vitke, deviško sveže in čiste smrečice v tako raznovrstni spremembi, da se jih oko kar nagledati ne more. V ozadju pa stoji amfiteatralno stare, častiljivo, deloma že s sivim mahom obrasle smreke. Resno in dostojanstveno, kot da bi hoteli zaščititi vsaki nepoklicani roki, da se dotakne deviških njihovih varovank, spomladno bivališče divjih petelinov in razboritih srnjakov.

To pohorsko jezerce s svojimi okvirjem je slika zase, enotna, edinstvena. Očarane od vse te krasote in zamaknjenega v najlažje čute, te ne moti nobena druga podoba, nobena druga slika, kajti narava je hotela, da na tem idiličnem mestu obdružuje samo to idilo, in je zato na vse strani zastrla okna v ves ostali svet. Le tam daleč neke čuječe, če potegne lahna sveža gorska sapica, komaj razločno zvonjenje gorskih zvonov; tudi kak piček se nemara oglašil izpod črteja, preplašen od glavnih udarcev neumljenih drvarjeve sekire.

Slika, vredna, da si jo ogledajo vsi številni ljubitelji Pohorja, ki o njej do sedaj še niso čuli!

Nad prej omenjenim znamenjem se začne odpirati svet, razgled postaja vedno obsenejši. Izplača se tu hitro skočiti še na rajvišjo točko Velikega vrha (1047 m); je samo 15 minut tja; razgled pa je s te točke sijalen na jug in vzhod in sever.

Na sever vidimo skozi zarezo, ki jo tvori Lobnica med Peršetovim vrhom in Rebrju na eni in Miznim vrhom in Brodnarjevim vrhom na drugi strani del našega Kozjaka s cerkvico Sv. Duha na Ostrem vrhu, potem cerkev sv. Aneha, Mariborsko kočo in cerkev sv. Urše; proti vzhodu in jugu pa ves raznoličen svet, ravnine, gore in doline od Paškega Kozjaka vse tja do Meliškega hriba pri Mariboru. Paški Kozjak, Stenica in Kojniška gora tvorijo z gozdom porasel zid; pred njim pa se razprostira območje Dravinje s Keblom, Oplotnico in Končicami. Viso-

ko se dvigata Boč in Rogaska gora, pred njimi leže vinorodne Haloze s Čmo goro, Dravsko polje, posejano z mnogimi vasmi, in ozadju proti severovzhodu Slovenske gorice s Ptujem in Vurbergom. Prekrasen je pogled na Sv. Martin nad Slov. Bistrico.

Pot, ki pelje horizontalno okoli Velikega vrha, se pred staro, polpodrto smreko razcepi, na desno vodi na Kebl, v Oplotnico in v Končice ali Zreče do Dravinje; na levo pa po stezi, ki je tudi temnordeče, slabo vidno zaznamovana, v desetih minutah do znamenite cerkve Sv. Treh kraljev, samotni stoječa sredi duhtečega smrekovja na majhni zeleni planici. Dvakrat na leto, na št.

Sodomerec v Ribnici

Ribnica je bila velikokrat pozorišče naših gledaliških gostovanj po sezoni. Takrat so živeli v Ribnici kulturno silno delavni možje; prav posebno pa so dvigali nad diletantizem gledališke predstave. Koncerte so prirejali, opere to celo gojili.

Spende, Toporiš, lepi Naci, notar Gruntar, višji svetnik Višnikar, doktor Šifrer in drugi. Toporiš pa je bil »spiritus agens« vseh gledaliških predstav. Dvorana pri Arku je bila vedno nabito polna in njegove hčerke so nas negovale, kakor negujejo drage goste.

Prvi večer smo uprizorili veselo igro, ki je imela v minuli sezoni silen uspeh. Tukaj pa sta polnila vse in meni, gledališkemu ravnatelju, srce in žep kar pokala od gmotnega zadovoljstva.

Drugo jutro sem zgodaj vstal; dan je bil prekrasen. Solnce se je smejalo, rože po vrtovih so dehtele in dehtela je tudi moja smotka po izvrstni kavi, ki jo je servirala lepa Tinka. Vse ji je dvorilo in vsak se je najraje sukal okoli nje. Posebno kolega Povhe je kikirikal kakor petelin in to je bilo povod, da sva se sprla zaradi krompirja.

Po zajtrku sem šel po trgu na izprehod in užival lepoto majskega jutra. Tisti dan bi bil tako rad kaj dobrega storil. Pa ugledam na trgu moža, ki meri sode. Opozaval sem, kako vitka metrsko palico skozi veho na levo, na desno in navpič. Pozdravim, stopim k njemu in mu ponudim smotko. Vprašam, zakaj meri sode z metrom. »Da ugotovim prostornino.« — »Pa se ne zmotite?« — »Niti za las ne; glejte, saj imam tabelo.« — »Jaz sem pa videl ta posel v Ljubljani, ko sem šel v Šoli trgati hlače, za Ljubljano — s pretakanjem vode.« — »Takrat že, ali dandanes merimo z metrom.«

Potentakem je bilo treba priti v Ribnico, da sem se poučil o novem tehničnem napredku. Nisem mislil, da mi bo to uradno cementiranje še kdaj v korist.

Nastala je svetovna vojna, ki je nas gledališke pare dobesedno vrgla na cesto. Treba se je bilo oprijeti česar koli. A česa? Takrat sem prvič doživel v življenju tako psihično depresijo, da se mi je naredila črna tema pred očmi. Imel sem občutek, da zblaznim. Ali v odločilnem trenutku sem se predramil, skočil z divana in ven na sveži zrak. Polagoma se mi je zjasnila misel. Postal sem trgovski zastopnik.

Banka, ki sem jo že večkrat zastopal, mi je sporočila, da moram s prvim vlakom v Škofjo Loko. Tam stoji dvanaest vagonov vina; glejte, da ga na vsak način predate »Fassungsstelle«. Kostanjevi sodi niso cementirani, toda teža je označena. Kilo za liter. Tu imate vozne liste in 500 kron. Plačajte prevoz od Ljubljane do Loke. Mudi se mi, adijo, in glejte, da dobro opravite.« To je bilo kakor dež iz jasnega. Prav ničesar nisem razumel. Vso noč nisem zasnil očesa. Pa se domislil tistega oficirja, ki je bil dobil nalog, da rekvirira za vojno upravo seno. Z metrom je premeril šupo s senom, čes toliko metrov vzame vojna uprava in toliko metrov ostane lastniku. Tako je hitro rešil svoj nalog. Po njegovem zgledu sem hotel tudi jaz opraviti posel, ki je bil zame čisto nov. Čeprav sem sin vinogradnika, se vendar nisem nikoli ukvarjal s tem žlahtnim blagom, razen kadar je stalo pred menoj na mizi.

Zgodaj zjutraj se pripeljem v sibirskem mrazu v Škofjo Loko in ugledam na rampi cel vlak. S tem vlakom mi je bilo razpolagati. — Kako naj začnem?

Lovrenčevu nedeljo in 8. septembra na malo Gospojnico, se vršita tu cerkvena shoda. Pristnejša in naravnejša kakor na Arehovo nedeljo pri Ruški koči

Od cerkve Sv. Treh kraljev dovede izletnika markirana pot v pičlih treh urah skozi prijazno vase Tinje na železniško postajo v Slov. Bistrico.

Kogar lepote tega pohorskega izleta mičejo, naj ga napravi na Malo Gospojnico; pri cerkvi Sv. Treh kraljev bo na cerkvenem shodu sredi naših Pohorcev preživel veselo urice, ki se jih bo tudi pozimi z veseljem spominjal. — Dr. M.

Mojo onemoglost je opazil neki »kadet-officir« in se ponudil, da mi pomore. Porežem vezi pri vratih, odprem vagon in jamem primerjati vozne liste s številkami sodov. Vse je bilo v najlepšem redu. Dalje — drugi vagon! »Saj to gre kot namazano«, si mislim — in napišem s kredo na vagone »Uebernommen«.

»Hala, kdo vam je dovolil odpirati vagone? Kje imate vozne liste? Prevoza tudi niste plačali!« me je zdajci nahrulil postajni uslužbenec.

Aha, sedaj se prične! Hitim v postajno pisarno. Tam so me poučili, da moram najprej plačati prevoz in ležarino; šele potem mi izroče izvirne vozne liste in šele nato smem razpolagati z blagom.

Vraga, denarja imam premalo, (in sam sem že razpolagal z njim) — in če ne plačam prevoza, odpeljejo vagone z rampe!

»Prosim, novinec sem, denarja imam premalo seboj; toda blago je vredno desetkrat več od tega. Upajate mi do jutri zjutraj. Za menoj stoji »Jadranska banka« in komandant Bebler prevzame garancijo. Dneva ne smem izgubiti, ležarina bi se podvojila.«

Načelnik mi je naposled dovolil kredit. Ko se vrnem k vagonom, kadeta že ni bilo več; menda ni mogel strpeti v tistem pasjem mrazu.

Ko odpiram četrti vagon, pride mimo cela četa oficirjev; menda je bilo neko inspiciranje. Ustavijo se in ogledujejo sode.

»Kaj pa to?« se zadere neki višji oficir. »Sodi niso cementirani!« — »To nič ne de, v Dalmaciji nimajo cementiranih sodov. Vino je vagano in kilo za liter...«

»Ne, ne mi kupujemo vino na litre in ne po teži.«

»Prosim, razlika je tako neznatna... odvisna je le od procentov alkohola,« poučim gospoda.

»Ne brbljajte! Odpeljite svoje vino, mi ga ne sprejemamo!« Tega pa ne! Kar mi šine v glavo — po tolikih letih — ribniški »sodomerec«. Ojunačim se: »Prosim, sodi se lahko cementirajo pri tej priči do lasu natančno.« V Loko pojdem po sodomercu, da ugotovim tu v vagonih prostornino sodov. Uradna oseba je in morate mu verjeti.

»Also in Gottes Namen,« odvrne mogočnik. Nekaj minut po tem sva sedela s poročnikom Beblerjem v kočiji, ki je drdrala z nama proti Loku.

Popoldne pa je bil sodomerec že na delu in jaz sem zapisoval litre, kakor mi jih je narekoval. Drugi dan kasno popoldne mi je komandant »Fassungsstelle« poročnik Bebler predal nakazilo za blagajno. Med računanjem sem sedel ves premražen ob peči pri vinu in zakuski z drugimi oficirji sosednjih etap. Vino jim je šlo silno v slast — in kako ne bi? Bilo je 12 odst. dalmatinsko vino, ki ga pozneje ni bilo več na trgu. V dobri volji mi reče eden izmed oficirjev:

»Veste, »Grosskaufmann«, da smo vas pošteno navili? Naročili smo sodomercu, naj pri vsakem sodu zamoli par litrov nam v prid.« Od srca so se vsi zasmeli v zboru in pili na moje zdravje. Ko smo trčili, popili in se vsedli, povzamem jaz besedo: »Lepi gospodje ste, da ubogega trgovca ukante. Ali, dragi gospodje, ne pozabite, da imate posla tudi s komedijantom. Vobče pa vi ne opravljate svojih dolžnosti po predpisih. Namestu, da bi bili komandirali v vagone zaupnega oficirja, da bi kontrolirali najino poslovanje, ste raje sedeli v topli pisarni pri moji pišči. Sodomerec je ugotavljal število litrov, jaz sem jih pa zapisoval. Zapisoval sem pri vsakem sodu po pet do deset litrov več.«

Zdaj jih je smeh minul. »Hinaus mit dem Komödianten!« je kričala mladina. Starejši nadporočnik pa je rekel: »Er hat seinen Mann gestellt. Prosit der Komödiant!« Kozarci so zazveneli in vsak je prižvižgal. »Respekt meine Herren!« sem salutiral — in brž v Ljubljano!

Banka pa je še tisti večer s pohvalo priznala moje trgovske sposobnosti.

Danilo.

Fiedlerjevo patentirano sredstvo za pospeševanje rasti las

Gamma

je obenem najboljšo sredstvo proti izpadanju las, priljubljen v krhkosti las. Daje življenjsko sposobnost oslabilim lasem in tvori puh v krepke lase. Uporaba je enostavna ter se že po prvih poskusih izkaže kot jako potrebna. Zdravniško preiskanih in priporočena. Cena ¼ litra 4 65 Din ¼ litra 4 85 Din. Dobiva se v vsaki lekarni in drogeriji. Ako tam ne dobite, obrnite se edino na

GENERALNO ZASTOPSTVO za SHS: drogerija »NADA«, Kolar i Gabrič, Subotica. telefon št. 637.

»Če sem mož? Krščan duša!«
»Da.« Gozdar se ni premaknil z mesta in tudi Tilnovih oči ni izpustil. »Tako je, fant. Povej mi možko iz oči v oči, ali si ti ubil v petek tistega kozla?«

Tilnu je šinila kri v lice. Metki pa je razbijalo srce. Vsi so molčali...

»Sem ga ja!« je priznal divji lovec. Gozdar mu je položil roko na ramo in mu je segel v desnico:

»Vidim, da si fant od fare, ki se nikogar ne bojiš. Glej, star sem že... Naradim te za lovca in za gozdarja te izučim...«

Metka je poljubovala gozdarjevo roko. Tilen pa je veselo zavriskal...

Cene:

Ni berač

Ali ste že kdaj naleteli na človeka, pri katerem niste vedeli, ali bi se mu smejali ali bi mu prisolili zvonočaušnico? Jaz sem že in še ni davno tega.

Pred menoj se je po ulici majal človek, ki me je živo spominjal pastirja iz jaslje naše cerkve; samo namestu ovce je imel na rami prazno in samo okoli lukenj še celo vrečo in razcapan je bil uprav čudovit. Čevlje sem take nekoč proti koncu vojske videl pri nekem vojaku. Ko je korporal poveljeval: »Kehrt

euch!«, se je vojak obrnil, čevlji so pa ostali kakor prej. Izpremembe je bilo v njih samo toliko, da sem namesto golih vojakovih petaj po obratu videl njegove prste.

Šel je mimo peka, pa se ni ozrl v izložbo, čeprav so mu zvečine mišice drgetale v blagi želji, da bi grizle in miele do onemoglosti. Tudi se ni ozrl v izložbo oblek, ko se je opotekal mimo, dasi je bil idealno razcapan.

Približal sem se mu bil že toliko, da sem začutil duh po lakoti, ki ga je obdajal, in pripravil sem bil dar v prepričanju, da je bednik lačen tako, da je slep za vse. Tedaj pa se je ustavil pred izložbo železnine in se je ozrl, da sta se srečala moj začuden in njegov — posmehljivi pogled.

Pomislite: lačen je bil in razcapan, pa gre in se ustavi pred izložbo železnine! In s prezirom me je pogledal! Nehote sem se ustavil.

»Kaj me pa gledate? Saj nisem komedija! Zaradi obleke ni vredno zijati vame; samo te nadležne luknje, ki se jih je res že mnogo nabralo, bom izstrigel iz nje, pa bo spet za silo. Obraz bi si bil pa tudi lepši izbral, ko bi si ga bil sam izbiral!«

Hotel sem mimo njega, pa mi je zastavil pot:

»Slišite, gospod!«
Kakor da je užaljen, je pogledal v izložbo, ko sem mu ponudil dar in ga je odklonil:

»Hvala! — Nisem berač! Samo vprašati sem vas hotel, če imate kaj vere. Ali jo imate?«

»Seveda!«
»Jaz tudi. Prav rad verujem, da je sto kil mesa velik kos; tudi ne dvomim, da je kruh božji dar, kakor so nas učili v šoli. Je božji dar, toda le za tiste, ki ga imajo. Za druge pa — oh, dajte no!«

»Saj nismo letošnji zajci! — Torej sem vas tudi potegnil? Kajne, da ste mislili, da se bom pri peku zamaknil? He, he! Je že dobro, saj vem!«

Hotel sem ga vprašati, kako se preživlja, ko pravi, da ne berači, pa me je prehitel, še vedno gledaje v izložbo:

»Ali že veste, da so dobili napadalca na laškega kralja v Milanu?«

»Ne. Kdo pa je to?«

»Neki učitelj petja v gluhoemnici!«

Ne bojte se! Nisem ga udaril. Obrnil se je k meni in pogoltnil smeh, nato pa je z opravičujočim glasom zaprosil:

»Sedaj mi pa je dajte, kar ste ponujali! Veste, prej nisem smel vzeti, ker je policaj gledal sem, sedaj pa je stopil za vogal — to sem dobro videl v izložbi, zato sem se tukaj ustavil. Nima-

pravice beračiti, pa takole kdaj pa kdaj dobim kako malenkost.«

»Pa ste si izbrali čuden in še nevaren način! Saj bi bili lahko rekli, naj spustim denar na tla!«

»Ko me pa tako veseli, če se morem s kom pošaliti, da sem rajši lačen, kakor pa brez tega veselja!«

»Pa vas bo kdo oklofotal za take šale.«

»Naj me! To me bo šele veselilo, ker bom vedel, da sem ga posebno dobro zadel!«

In spet se je zarežal vame, da je pokazal zob, ki mu stoji v loku spodnje čeljusti sam kakor deseti kilometerski kamen na ovinku za medanskim hribom. Nato pa je nerodno sunil proti kraju klobuka, menda za poslovlilo, in jo ubral nazaj. Gotovo k peku.

Nerodno je o sebi pripovedovati take stvari, ker sem pa prepričan, da se bo prej ali slej razvedelo, je gotovo boljše, da sam povem in tako

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Začetek ob 8.

Nedelja, 10. Pustolovščine dobrega vojaka Svejka. Izven.
Ponedeljek, 11. Pustolovščine dobrega vojaka Svejka. Izven.
Torek, 12. Zaprt.

Ljubljanska opera

Začetek ob pol 8.

Nedelja, 10. ob 8. popoldne: Čardaška knežinja. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.; zvečer ob 8.: «Dobri vojak Svejka». Izven.
Ponedeljek, 11. Zaprt.
Torek, 12. Tosca. Gostuje Henrik de Mazzei. Izven.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 8.

Nedelja, 10. ob 20. «Puščavnik zvonček». Kuponi.

Iz ljubljanske gledališke pisarne. Danes, v nedeljo sta v ljubljanskem gledališču dve predstavi, ob 3. popoldne poslednjič v letošnji sezoni «Čardaška knežinja» kot ljudska predstava po znižanih cenah; zvečer ob 8. je repriza «Dobrega vojaka Svejka». Predstava je izven abonmaja. — Gostovanje tenorista Henrika de Mazzeia v ljubljanski operi se vrši v torek, dne 12. t. m. Odlični pevec nastopi v uloži Cavaradossija v Puccinijevi «Tosci».

Mariborska opera pred likvidacijo

Mariborska opera bo dne 14. t. m. s skromno Maillartovo opero «Puščavnik zvonček» končala svoje življenje. Zaprla se bo stran mariborske kulturne zgodovine, ki pripoveduje o velikih stremilnih in lepih uspehih. Zadnjikrat se bo spustil zastor za opero; če se bo dvigal za dramo in nemara za opereto, ali za opero — mariborsko opero — nikdar več. Nikdar več? Prognosa našega kulturnega razvoja ni rožnata. Materijalni interesi čedalje bolj izpodirajo duševne. Marsikje, kjer je odpravljal široke možnosti, je vse porušeno; treba bo graditi znova, trudoma in zelo počasi. Tako bo morda pozneje, večji, bogatejši Maribor obnovil svojo opero. Ali sedanja faza je dokončno zaključena. Deseto leto narodne države jemlje Maribor, to, kar mu je dala zanosna leta in mladostna sila prvih svobodnih let... Tragično je to, da prihaja smrt v času, ko je mariborska opera pokazala, da bi bilo treba le še nekaj let nezmanjšane državne podpore in bi se lahko postavila na lastne noge ter si zagotovila obstoj. Sredi mnogo obetajočega razvoja so jo neusmiljeno podreli «budžetne» možnosti in nemožnosti. Brutalna gesta, kakor jih je danes toliko tam, kjer so bili pred leti še ideali in nadeji...

Mariborska slovenska opera je bila ponos Talijanskega hrama na Slomškovem trgu. Nastala je bolj poetična in počasi; ko pa je prispel v Maribor kapelnik g. Andro Mitrovič s svojo ženo pevko g. Anico Mitrovič, sedanjim članico ljubljanske opere, je prehajala njena sila v čedalje močnejši crescendo in naposled v fortissimo. Ko bo bodoči kulturni zgodovinar drugega srednjega Slovencev — Maribora — raziskoval razvoj slovenske besede in slovenskega duha in nekaj pomembnem mestu, se bo moral posebno ustaviti pri imenu Mitrovič, ki je bilo centralna točka v drugem slovenskem gledališču, najkrepkejša opora delavnemu upravniku dr. Brenčiču. Čudil se bo, koliko se je storilo v petih sezonah na področju operne glasbe. In bo moral priznati, da v tem delu ni bilo samo to, kar je veleval stan, gromitni interesi, predpisi, marveč še mnogo več — osebna požrtvovalnost, ljubezen do stvari, težnja, da bi bila mariborska opera čim boljša, čim slavnjejša.

In res: čudili smo se, da je bila taka! Takrat so celo zagrebški kritiki, ki so mimogrede z nezaupanjem vstopili v mariborsko gledališče, pisali o presenetljivi višini mariborske opere, o velikih uspehih province... Vsi se spominjamo, kako je občinstvo takrat ljubilo mariborsko opero in kakšna slava so bile operne premijere. V teku pet sezon je g. Andro Mitrovič sam nastopal, režiral in dirigiral tri v dvajset oper. Naj naštejemo samo nekatere: Prodana nevesta, Traviata, Carmen, Faust, Boheme, Tosca, Butterfly, Janko in Metka, Marta, Trubadur, Ples v maskah, Rigoletto, Pagliacci, Mignon, Manon, vse Parmove opere, Zrinskega, Mozartovo Bastien in Bastienere in druge. Operet niti ne omenjamo — g. Mitrovič niso bili nikdar simpatični, imela pa so v mariborskih razmerah svoj raison d'être.

Koliko ur tihga, požrtvovalnega dela, koliko truda, razočaranj, pa tudi uspeha in slave! Zdaj se vse to nagiblje v zgodovino; še malo in usoda bo zapečatila grob prve slovenske opere v Mariboru. Tih, brez hrupa, resignirano bo moral moister, ki je s toliko vnuem pet sezon dvigal mariborsko opero v višino umetnosti, odločiti taktirko. On, ki je toliko gojil in negoval s toliko ljubazno mariborsko opero, jo bo moral pokopati.

Nekaj melanholičnega leži v taki usodi. Posušene so lovovirke uspehov, izzvenice so slavne uverture, poslednje arije so se izgubile v nočni temini. Močna ljubezni, strasti, konflikti, umiranja — vse izginja v preteklosti. Zanos, navdušenje, aplavzi. Zadovoljni pevci in pevke, razigrana publika, vodbenik...

Stopili smo k mojstru Mitroviču in ga vprašali:

— Kaj nam ostavlja za slovo id mariborske opere?

— Odgaljal sem začetnike, odkrival dobre glasove, vodil pevce iz zboru, jim dajal navodila in vplival pogum, da se udeležijo na umetniškem polju. Postavil sem na noge nekatere lepe umetniške eksistence, ki jim je danes mnogo bolj nego meni. To bo ostalo.

— In Vi sami?

— Mnogo sem se boril, zato tudi zelo utrudil. Zdaj sem razočaran in zbit. Treba je misliti na odpočitek...

— A mariborska publika?

— Težko se je ločiti od nje, saj je izkazovala toliko ljubezni mariborski operi in meni! Laska akcija, da se mariborska opera vendar le otme pred poginom, mi ostane v neizbrisnem spominu: Toda — bolj ko je publika ljubila opero, bolj jo je

budžet tolkel po glavi. Morala je umreti. Ni smela živeti!

Koliko težke resignacije je v teh besedah!

Ali zdaj, ko pišemo nekrolog mariborski operi, vemo, da g. Mitrovič ne bo mogel mirovati in se nadejamo, da bo še našel priliko za udeleževanje svoje umetniške sile. Njemu ne pišemo nekrologa! Zahvaljujemo se mu samo za požrtvovalno delo, s katerim je pomagal polagati neumitljive temelje razvoju slovenske kulture v Mariboru. Zakaj toliko pozitivnega dela se ne more razbiti v nič. Ni bilo jalovo in minljivo — ne njegovo prizadevanje niti zanos publike. To, kar je bilo pozitivnega, ostane...

In Maribor bo moral čimprej misliti na to, da bolj ko doseje strne svoje pozitivne kulturne sile in postane tudi v duševnem pogledu drugo slovensko mesto...

Čemu razstava moderne umetnosti na velesajmu

Dočim imajo običajne vsakoletne umetnostne razstave namen pokazati občinstvu, kaj so umetniki-rastavljalci čez leto ustvarili in obenem vabiti k nakupu, je cilj te razstave v prvi vrsti drugam obrnjen. Saj namo pokazati le današnjega stanja, niti ne samo dela poedincev. Pregled zadnjih desetih let naj bo, ki naj pokaže, kaj je mladi rod, ki se je začel javno udeleževati po končani vojni, doslej ustvaril. Po desetih letih je čas, da naša moderna umetnost pregleda plodove svojega dosedanjega dela in napravi obračun.

Da je zajela v življenje in se ustavila v realnosti, pričajo poleg del čiste slikarstva in kiparstva, ki vsebujejo mnogo dokazov samostojnega talenta, vzorci umetno-obrtnih izdelkov. So posamezniki, ki so zastopali keramiko, sobna oprema, tiskarstvo in knjižna oprema. Arhitekturno kiparstvo in cerkveno slikarstvo kaže lep napredek. Moderna umetnostna stremilja so prodrla tudi že na naša odra. Tesni prostor, čas in omejena zmožnost sredstva niso dopuščala, da bi se pridružil še pregled stavbarstva, kolikor je sledilo sobnim smerem in se je že uveljavilo.

Ne smemo prezreti ob tej ugotovitvi socialnih in gospodarskih vidikov, ki se odvijajo. Pri nas se samorodna umetna obrt doslej ni dvignila preko skromnih pričetkov napačno pojmovane «narodne» umetnosti. Ta mlada generacija je na tem polju storila prve korake. Začetek je zdrav. Oglejte si na razstavi tiskarske izdelke, vezavo knjig, fajanse in res moderno in lepo pohištvo v fotoposnetkih.

Zavedati se moramo, da je Slovenija pasivna pokrajina, ki jo zemlja ne more preediti. Umetno-obrtni izdelki se plačujejo kot kvaliteto blago po najvišjih cenah. Tu se obeta zaslužek množicam inteligentnih in pridnih rok, ki nas bodo rešile odvisnosti od tujine. Temelj, od katerih bo treba začeti, so podani že v raznih panogah ljudske obrti: kovinarstvo, lončarstvo, lesna obrt, vezinarstvo, usnarstvo itd. Treba je pa resnično umetniškega duha in socialnega znanja.

Razstava bo pokazala, da ima moderna umetnost zares stike z življenjem naroda, ki jo je rodil in da ne stoji aristokratsko ob strani. To smer mora nadaljevati, če hoče, da bo umetnost splošna ljudska potreba in ne samo luksuz zgornjih deset tisoč. Stremiti mora, da bo vse vsakdanje življenje vsakega poedince prepojeno z lepoto, ki je v umetnosti. Ne samo osamljena slika na steni, vsak kos naskromnejšega pohištva, vsak tudi malo vreden predmet dnevnne uporabe, ki nas obdaja, vsaka soba priprtega meščana in delavca naj izžareva duha umetnikovega. Umetnost naj pronikne v vse vidne oblike našega življenja.

Potem ne bo več zvezočega prepada med maloštevilnim umetništvom na eni, in ogromno večino za umetnost neobčutljivega naroda na drugi strani. Likovna umetnost bo mogla dokazati svolo eksistenco upravičenosti in se vedno iznova oplajati ob svežih, neizčrpni virih narodove tvorne sile.

Iz teh početkov, iz te strnitve z realnostjo, bo izšla slepa prava, resnično samorodna slovenska umetnost, ki bo res naša in ki bo odsevala naš narodni značaj. Ogromno delo je začeto, treba vztrajnosti in poguma.

O dosedanjem delu podaja ta razstava vsaj nepopoln obračun.

Udeležujejo se razstave vsi pomembnejši mlajši umetniki. V splošnem oddelku so zastopani G. A. Kos, B. Jahac, brata Kralja, M. Maleš, ing. I. Omahen, V. Pilon, ing. D. Serajnik, Fr. Stiplovec in brata Vidmarja. Keramiko razstavlja gđin Jerajeva in Pajničeva. Fotografije izvršenega pohištva je razstavil prof. G. A. Kos. Inscenacijske osnutke od slike so vposlali ravnatelj V. Bratina, Br. Kreft, ravnatelj R. Pregarc in ing. Spinič. Vzorci knjižne vezave sta razstavila inženjerja Omahen in Serajnik. V slikarskem oddelku so zastopani vsi znani mlajši ljubljanski slikarji, od zunanjih pa Ivan Kos in A. Trstenjak iz Maribora, V. Pilon in Fr. Stiplovec. Kipe razstavlja L. Dolinar, brata Kralja, Iv. Napotnik in Veno Pilon (portreta I. Canakarja in pok. notarija Lokarja). Prijavil se je tudi tržaški kipar A. Gorsé. — Razstavni paviljon je s skromnimi sredstvi zelo okusno aranžiral ing. Dragotin Fatur. Razstavno je priredila »Umetniška Matica« v Ljubljani.

Zakaj vas ljudje tako radi berejo

S tem vprašanjem se je obrnila nemška revija «Litt. Welt» na nemške pisatelje in pesnike ter je prejel veliko število odgovorov, ki so tem bolj zanimivi, ker se je menda prvič zgodilo, da so povprašali avtorje same, kako sodijo o tem predmetu. Tako je odgovoril Thomas Mann, «da ustvarja vsak umetnik natančno to, kar je on sam, kar ustreza njegovi estetski razsodnosti in potrebi». Ne briga se za uspeh in ta mu pride povsem presenečujoče. Heinrich Mann povdarja, da je imel petnajst let samo slučajne uspehe, ker je bil pred svojim časom in ga je ta šele pozneje dočel. Hermann Hesse meni, da vidijo njegovi bralci v njegovem delu in njegovi osebi predstavnika nekega psihološkega tipa, ki mu sami pripadajo. Jakob Wassermann pravi, da bi bil posel pi-

satelja brezmiselnega eksistenca in pisanje neplodno delo, če bi ne bil za tem narod ali del naroda, ki dojema. Lion Feuchtwanger, prosluli pisatelj historičnih romanov, pravi, da se mora za svoje uspehe zahvaliti povdajanju splošno človeškega v svojih delih. Hesse, Wassermann in Feuchtwanger imajo torej precej slično naziranje, ki ga deli tudi večina ostalih literatov, v kolikor so odgovorili.

Literarne nagrade Francoske akademije. Francoska akademija je letos podelila dve važni literarni nagradi. Prva v znesku 10.000 frankov je bila prisojena pisatelju Jeanu Loisu Vaudeyerju za knjigo «Prva ljubezen». Pisatelj, ki je rojen 1. 1883, je potomec znane rodbine, ki je dala Franciji celo vrsto odličnih arhitektov. Nagrado za roman pa je prejela pisateljica Jeana Baldyeva za knjigo «Kraljica Arbieuxa». Baldyeva je rodom iz Bordeauxa ter je že 1. 1911. priborila neko francosko pisateljsko nagrado ter angleško nagrado lorda Nortcliffea.

Mednarodna konferenca za avtorske pravice v Rimu. Na mednarodni konferenci za avtorske pravice v Rimu sta se jasno pokazali dve naziranj: latinsko in anglo - saksosko. Latinska skupina je napravila iz avtorskih pravic vprašanje pravice in morale, anglosaksoska pa čisto enostaven trgovski problem, ki ga je treba v tem smislu rešiti. Z velikimi težavami se je naposled posredilo rešiti berlinsko tezo. Rezultat konference je prilično jalov. Naslednji sestanek se bo vršil v Bruslju leta 1935.

Riharda Straussa «Egiptovska Helena» se je prošle dni z velikim sijajem prvič uprizorila v dražlanski operi, kjer je bila krstna predstava že več drugih Straussovih del. Poročali smo že, da je prejel skladatelj za to svoje delo ogromno nagrado. Partituro dobi mestni arhiv na Dunaju.

Zdravstvo

Zdravniška posvetovalnica

Vse p. t. stranke in vpraševalce prosimo, naj ne prilagajo svojim pismom ne denarja, ne znamk, ker nam delajo s tem samo nepravice in nepotrebnega dela. Odgovori so brezplačni; v privatno korespondenco pa se uredišništvo »Zdravniške posvetovalnice« pod nobenim pogojem ne more spuščati. Na anonimne dopise ne odgovarjamo. — G. J. S. v P. V. p. C. Vsi »grehi« prošlosti, ki jih navajate, niso taki, da bi po svojih posledicah v vaših letih povzročili trajne okvare zdravja, če ste jih opustili. Po vstisu, katerega smo dobili iz vašega pisma, ste k hipohondričnemu čustvanju naklonjen nevrastenosti, ki si dela vsakovrstne očitke in si v nepotrebnem razmišljanjem o pretečih boleznih gremi življenje. Skušajte si pridobiti zopet zaupanje v samega sebe, ostrumite se iz svoje neutemeljene potrtosti in mlahovitosti. Živite solidno, telovadite, izpolnite vsako minuto s kakim delom, a ne izpavajte se s prekomernim naporom! Alkohol omejitve po možnosti in posejite, če se čutite utrujenega in izčrpanega, raje po čašici dobre črne kave. Če se bavite s kmetijstvom, se nam zdi odveč, da bi se razburjali. Niso vam potrebna ne letovišča, še manj pa morje. Jejite lahko prebavljive stvari, predvsem živite ob mleku. Vsak večer, preden greste spat, si umijte celo telo s postano vodo, in si ga otrite do pordečenja kože s kako bolj ostro otiščo. Če že treba kakega zdravila, vzemite natrijevega bromida po 2 do 3 noževke konice na dan. O sušici hrtjenja ne govorite. Knjepp je bil velik človekoljub in dobrosrčen človek z najboljšimi nameni. Kot zdravnik pa seveda ne prihaja v poštev. Pretežni del njegovih ozdravljenj izhaja iz njegove osebnosti, kot take, ali temelji na glasu o njegovih zdravilnih uspehih. Smatrat jih je torej za sugestivna ozdravljenja. — Kar je dobrega v njegovem ozdravljenju z vodo, je bilo znano že davno pred njim. Te metode si je že pred najmanj 50. leti že prisvojila znanstvena medicina. Sicer pa knajpovanje prihaja počasi iz — mode. — «Rožnik». Zanesljivega sredstva, t. j. takega, ki bi enkrat za vselej odpravilo pege, ne poznamo. Vsa sredstva jih odstranijo le mimogrede, za nekaj časa. To so sredstva, ki povzročajo, da se lupi koža. Poskusite na lahko namazati pegaste partije s 5 odst. vodenčevim superoksidom, ali s sledečim mazilom: naftola 0,5, zelenega mila 3,0, omehčujočega mazila 30,0 gramov, kar vam napravi vsak lekarnar. Vsa krepkejša sredstva, v katerih učinkuje sublimat, so pridržana zdravniški recepturi. — G. B. M. v Lj. Po vašem opisu ni moči povedati, za kaj gre. Verjetno je pojav kake vrste pegavost. V tem primeru najdete odgovor par vrst višje. Ali ne bi rajše vodili bolnice h kakemu strokovnemu zdravniku. — G. I. P. v L. Skrbite za redno odvajanje. Ne jejte zvečer po 7. uri,

tudi pijte malo po noči. Eno uro preden greste spat vzemite 1 noževko konice natrijevega bromida. V primeru navala mrzle obkladke. — G. dr. E. P. v P. V. mislih imate menda Guérin-Calmettov B. C. G. Izkušeni ž njim nimamo, zdi se nam pa, da ga Friedmannov tuberkulozni antigen, kakor sklepamo iz literaturnih podatkov, znatno prekaša, osobito kot preventivno sredstvo. Z njim cepljeni novorojenčki in deca tuberkuloznih staršev ostanejo zdravi in se krepko razvijajo. — Znano je, da natropoidi v naših krajih vsi pomno v najkrajšem času na tuberkulozi. Hagenbeck je dal torej od 70 šimpanzov, došlih v njegov zverinjak, cepiti s Friedmannovim antigenom nad 30, od katerih so doslej ostali vsi zdravi in čili, dočim so cepljeni že davno pomrli. — G. V. K. v V. N. Kar zahtevate vi, presega okvir zdravniške posvetovalnice in bi zahtevalo celo razpravo. Morda vam prilično ustrežemo s kakim posebnim člankom. Napoved o boleznih na ledvicah je vedno resna. Vobče ne nudijo obolenja, katerih je več vrst, dobre prognoze. Zdravil, ki bi vplivala specifično, ne poznamo. V prvi vrsti je treba gledati na dijeto in odvracati ž njo od bolnika vse, kar utegne dražiti oboleli organ. V poznejših štadijih se je treba seveda boriti proti nabiranju vode v tkanih in votlinah in paziti na močno preobremenjeno srce. — Nasvetov glede vaše bolnice vam ne moremo dati nobenih. Zaupati se morate izbranemu zdravniku. V takem primeru lahko tudi najbolj nedolžen nasvet škoduje.

Kaj vem? — Koliko znam?

Vprašanja iz kemije

Od 26. do 50.

- 26.) Kaj je karbolna voda?
- 27.) Odkod ima salicilna kislina svoje ime?
- 28.) Kaj je nikotin? Kakšen je?
- 29.) Kaj je kakra? Odkod je in kako se loči naravna od umetne?
- 30.) Kateri plini so plemeniti plini in zakaj se imenujejo tako?
- 31.) Kaj je caput mortuum?
- 32.) Zakaj rabijo na litiju bogate vode za protin?
- 33.) Kdo je napravil prvo fotografijo in kako?
- 34.) Katera kovina se da najbolje kovati in najbolj razvleči?
- 35.) Katero zmes rabijo fotografi za razsvetljavo, če fotografirajo v temi?
- 36.) Katera zlitina se rabi za aeroplane, ker je zelo močna in lahka?
- 37.) Kaj je modra galica, kaj zelena, kaj bela?
- 38.) Katera edina sol živega srebra ni strupena?
- 39.) Kaj so bolonejske sveče?
- 40.) Kaj daje raketam rdeč, kaj zelen plamen?
- 41.) Zakaj se rabi za röntgeniziranje želodca in črev barijev sulfat?
- 42.) Zakaj aluminij ni priporočljiv za kuhinjsko posodo?
- 43.) Od katerega elementa poznamo največ kemijskih spojev?
- 44.) Kako se zove največji diamant, kje je bil najden in zakaj se tako imenuje?
- 45.) Kdo je delal umetne diamante in kako?
- 46.) Kaj so pilulae aeternae (večne kroglice)?
- 47.) Kaj je mineralni kameleon?
- 48.) S katero tekočino se izpremenje črni lasje v zlatorumene in zakaj?
- 49.) V kakšnih posodah se mora shranjevati radij?
- 50.) Katera kovina je še boljši prevodnik elektrike kot baker?

na reki Vag v Karpatih. ČSR. Vulk. žvepl. močvirni vrelci iz globine 1000 m (670 C.). z brezprimernimi uspehi pri ozdravljenju Revme — Ishiasa — Protina — Eksudatov. Idealno bivanje v hotelih, ki so direktno zvezani s kopalniciami: Therna-Palace la Pro Patria Ita. počenši od KČ 45. Krasen park, obalne in solne kopeli, zabave vsake vrste. Polasnila tudi glede zdravljenja v hiši: L. Schreiber, Zagreb, Akademski trg 1/II.

Kospite

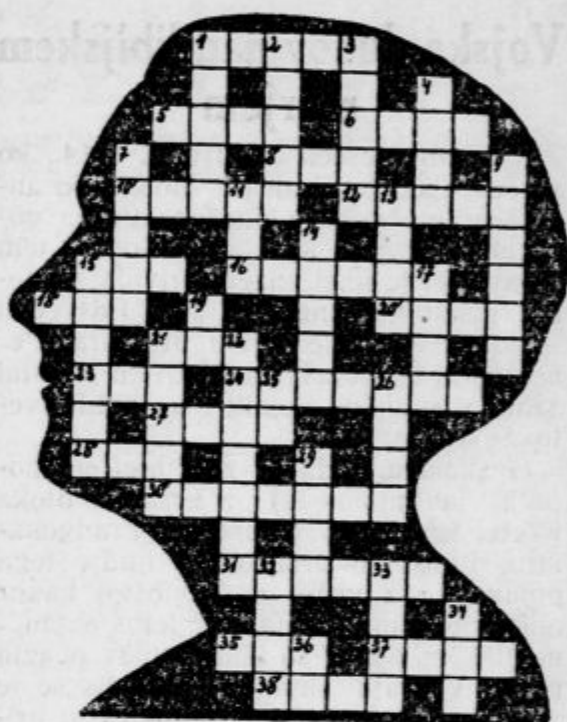
Vam ni treba imeti nikakih skrbi za perilo, ker

ŽENSKA HVALA

raztaplja nesnago tako, da drugo jutro trebate perilo samo malo kuhati v rastopini, za katero vzamete

Schichtovo Terpentin milo

Križanka „Glava“

Pomen besed.

Vodoravno: 1. najvažnejši del telesa, 5. zabela, 6. pol aeroplana, 8. nit, 10. kača, 12. francoska kolonija, 15. najkrajši mesec, 16. množina, 18. zločinec, 20. reka v Italiji, 21. klic na pomoč, 23. umetni jezik, 24. sir, 27. kravata, 28. veznik, 30. papeževa palača, 31. rakota, 35. drevo, 37. padavina, 38. okončina. Navpično: 1. ptica, 2. športni prostor, 3. žensko ime, 4. mesto v Dalmaciji, 7. mistično bitje, 9. jedilno orodje, 11. bolezen, 13. prižnica, 14. mesto na Češkoslovaškem, 15. moško ime, 17. vojni bog, 19. veznik, 21. peč, 22. slovenski pesnik, 25. grška črka, 26. visoka planota v Aziji, 29. del moške obleke, 32. svetopisemska oseba, 37. sorodnica, 34. bližnji sorodnik, 36. grška črka.

Rešitev križanke «Štor».

Vodoravno: 1. Ljubljana, 8. Fala, 9. as, 10. oral, 12. med, 14. ne, 15. Krapež, 18. drao, 20. ni, 21. planšarji, 24. s. r., 25. Ada, 26. petarda, 29. it, 30. Rada, 31. mol, 33. Erato, 36. les, 37. Renan, 38. moda, 41. trab, 43. Noe, 44. ednina, 46. se, 47. ta, 48. čaka. — Navpično: 1. Leon, 2. Ufa, 3. Balkan, 4. I. I., 6. Jama, 6. nadenj, 7. as, 11. Redl, 13. ep, 16. rošad (rochade), 17. žlica, 19. rama, 21. preden, 22. Adam, 23. Ra, 24. Spa, 27. tara, 28. Rut, 29. Ileana, 30. R. U. R., 32. old, 34. Ante, 35. Oman, 39. obisk, 40. Vega, 42. rdeč, 45. Nea (politanka).

Neslišni zvočni valovi

Kakor znano, dojema človeško uho samo tiste zvoke, ki ne zavalovijo več nego 40.000krat v sekundi. To so naši najvišji zvoki. Še višji povzročajo sicer neke fiziološke učinke, a uho jih ne sliši več.

O zvokih posebne vrste poročajo sedaj iz Amerike. Bogati bankir Alfred Loomis, ki se bavi za sport s fiziko, je v zvezi z enim izmed ravnateljev newyorškega naravoslovnega muzeja, Frankom Lutzem, eksperimentiral z »zvoki«, ki valovijo 300.000 krat na sekundo. So seveda neslišni in tudi se ne gibljejo skozi zrak, temveč najboljše skozi vodo ali olje. Loomis in Lutz sta jih prvotno proizvajala s pomočjo kremenastega oscilatorja, ki sta ga v oljni kopeli spravila v tresenje z električnim tokom visoke napetosti.

Nad vse zanimivi so učinki teh valov. Imajo izredno sposobnost, da uničujejo organsko življenje, ki ga zadenejo. Ribe so usmrtili po nekaj sekundah in žabe istotako. Miši so se bolje odrezale. Najpro so jih omotili, potem so prebile to stanje in so postale proti nadaljnjemu vplivanju imunizirane. Psi in mačke so takoj poginile, dočim niso majhne žuželke, zlasti murni, odnesle nobene poškodbe. Preiskave so dognale, da uničujejo valovi rdeča krvna telesa. Steklo se je izkazalo kot izbornen prevodnik nadzvočnih valov. Če je prišlo v dotiko z njimi in obenem s človeškim telesom, je povzročalo na tem težke opekline. V dotiki z vodo ali z drugimi tekočinami jih je spravilo v nekaj sekundah do vrenja.

Ti valovi imajo torej precejšnjo podobnost s smrtonosnimi žarki, ki je z njimi svojočasno eksperimental Grindell Matthews. Če imajo kakšno praktično vrednost, bodo pokazali bodoški poskusi.

Iz življenja in sveta

Kitajski maršal Čangtso Lin
o katerem se je pisalo, da je ranjen in celo mrtev. Poveljeval je severnim četam in se je moral umakniti iz Pekinga.

Vojska duhov nad libijskim morjem

Koncem meseca avgusta 1. 1914., ko so se vojaki bojevali pri Monsu, so angleške čete nekega dne opazile na obzorju velikanska krda angelov. O tem pojavu, ki je imel značaj privida, so tedaj pisali vsi angleški listi. Posvečali so stvari po cele strani prostora. Fenomen ni bil pojasnjen in privid je ostal samo v spominu vojakov na listih svetovne vojne.

O sličnem, toda še značilnejšem pojavu javljajo sedaj z grškega otoka Krete, kjer stoji trdnjavnica Frangokastro. Letos so pričakovali ljudje tega pojava še z večjo nestrpnostjo kakor običajno. Minilo je namreč letos natančno 100 let, odkar so ljudje pojav opazili prvič. V kraju Thyme - Kambos se je nekoliko minut pred jutranjo zarjo prikazala nad Libijskim morjem cela vojska pešcev in konjenikov. Vojaki so mahali s sabljami, na glavah pa so jim vihrale perjanice. Vsi, ki so ta pojav opazovali, so dobili vtis, kakor da gre do vojakov nad trdnjavo.

Odkod ta pojav? Kako ga raztolmačiti? Mnogo znanstvenikov si je že belilo glave s tem vprašanjem. Eni so prikazen smatrali za fano morgano, treba pa je brž povedati, da se fata morgana prikazuje na največjo daljavo 40 milj. Po tej strani bi torej bila prikazen sporna. Zato imajo Grki za ta pojav še drugo tolmačenje. Dne 17. maja 1828., torej pred sto leti, se je na tem mestu boril za narodno osvoboditev grški vojščak Hadži-Mihalīs s 335 vojniki. Tolkel se je s Turki, ki so bili v silni

premoči. Turke je vodil Mustafa paša, ki je izgubil v bitki 800 mož in je seveda premagal Grke. Od tega časa vlada na Kreti prepričanje, da se vračajo vsako leto na dan svoje smrti padli junaki v opomin grškemu prebivalstvu na težke boje, kateri so mu prinesli svobodo.

Zadeva pa s tem še ni odpravljena. Ker je danes veliko zanimanje za okultne pojave, presoja nekateri stvar z vidika okultizma in član londonskega društva za psihična raziskovanja Bennett se je celo odpravil na Kreto, da s pomočjo atenskih učenjakov prouči pojav s stališča okultizma in ga kolikor mogoče pojasni svetu.

Avanture lažne kneginje

Pred kakšnimi štirimi tedni je izstopila pred enim najelegantnejših hotelov v Celovcu zelo lepa in elegantna dama, ki je navedla, da se imenuje kneginja Ana Bogdanova, da je pred desetimi leti bežala iz Rusije, kjer so ji boljševiki ugrabili obširna posestva in palačo in jo hoteli celo umoriti. O svojih potovanjih po Evropi je znala pripovedovati tako zanimive stvari, da je vzbujala splošno pozornost. Kmalu se je nabral okoli nje trop oboževalcev, ki so ji ponujali svoje srce in listino. Zdelo se je pa, da ji denarja ni toliko treba, ker je živel zelo razkošno, imela svoj avto in druge ugodnosti. Le tu in tam je prišla v kakšno »trenutno denarno zadrego.« iz katere so ji številni kavalirji seveda kaj radi pomagali. In tudi po hotelih, zdraviliščih in raznih privatnih podjetjih je uživala neomejen kredit.

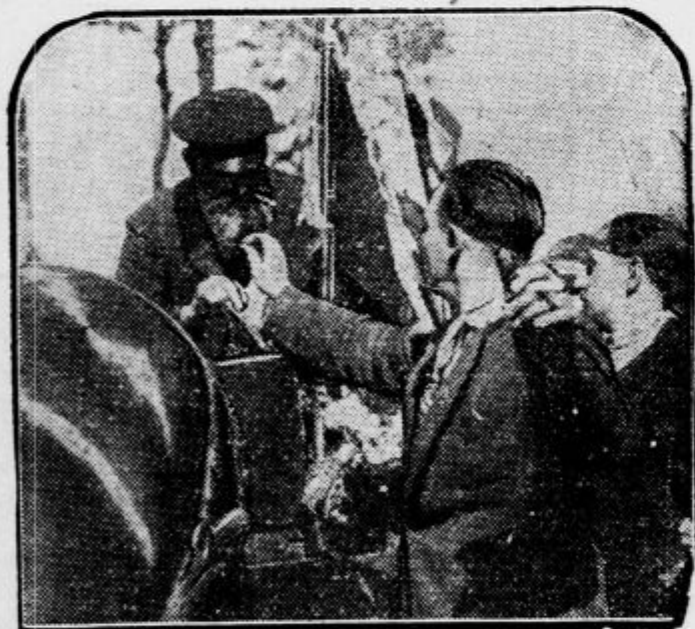
V zadnjih dneh pa so pričele prihajati na celovško policijo pritožbe, da kneginja svojih dolgov ne plačuje, in od mnogih strani so deževala vprašanja, ali je policija o ugledni tujki kaj bolj poučena. Hočeš nočeš se je moral policijski komisariat odločiti, da povpraša njo samo, kaj ve o sebi in zakaj ne plačuje svojih dolgov. Kriminalni agenti so jo posetili, baš ko je v nekem baru pirovala v veseli družbi. In tedaj je priznala naravnost, da ni ne Rusinja ne kneginja ne bogata, ampak baje neka dunajska filmska igralka po imenu Anitta Trost. Ko so jo aretirali, ni imela niti facka v žepu. Šampanjec pa je v njeni družbi tekkel v potokih. Oddali so jo deželnemu sodišču.

Zavrtnjeni milijarder

Newyorški milijarder Harry Thaw se je pripeljal s parnikom »Aquitania« v Southampton. Angleške oblasti pa so ga na parniku internirale in mu niso dovolile izstopa. Vrniti se bo moral v New-York. Vse to se je zgodilo radi tega, ker je l. 1906. ustrelil ljubimca svoje žene Stamforda Whiteja, a angleški tujski zakon daje oblastim pravico, da smejo preprečiti vstop na angleška tla vsem onim, ki so bili v svoji domovini obsojeni radi težkih zločinov. Tudi milijarde temu zakonu ne imponirajo.

Berlinski kočijaž v Parizu

Kakor smo v »Jutru« že pisali, se je pripeljal Gustav Hartmann te dni v Pariz. Iz Berlina se je odpeljal pred dobrim poldrugim mesecem. Hartmann je radi svoje odpornosti in vztrajnosti dobil pridevek »Železni«. V Parizu je bil gost nemškega poslanika ter je sedel za mizo z grofi in baroni.

Ksenija Prunkova:

Tičkin zaklad

V babičini sobi je stenska omara, velika in globoka. To je Tičkin kraljestvo, ki ga lahko doseže z noskom. Zgoraj ima pa babica svoje obleke. Tudi tu diši po lavendli in kutinah in po blagoslovljeni vodi. Vsaj Tički se zdi tako. Zakaj v tej omari hrani babica med obično stekleniko blagoslovljene vode. In Tička nikoli ne ve, ali diši babica po blagoslovljeni vodi, ali blagoslovljena voda po babici. V omari pri tleh pa ima Tička svoj zaboj za igrače. V zaboju so punčke: drobna punčka z globoko višnjevinimi očmi in zlatorumenimi lasmi, ki bi bila komaj ped velika, če bi bila cela — pa ji manjkajo roke, noge in trup, vse, razen glave. To je Tičkina ljubljena. Najljubša ji je zaradi svojih globokovišnjevin. Žalostnih očk in zato, ker je tako podobna krilatcem, onim krilatcem, ki imajo le glavo in perutničke in nič drugega in ki se Tički tako strahno smilijo, ker ne morejo nikoli sestiti in se odpočiti.

Druga punčka je Rozina, s sladkim imenom. Je velika za pol Tičke in oglata, ledenomrzla in nerodna, škripnje v sklepih, če jo premakneš, in neoremično in topo strmi s svojimi steklenimi očmi vate. Te nima Tička posebno rada. Ljubša ji je tretja punčka: ni ledeno mrzla in ne škripnje v sklepih, prožna

je in kima z glavo. V naročju leži kakor bolan otročiček. Vsak večer jo Tička položi v posteljo, vsako jutro jo zbudi in obleče. Če je pa huda nanjo, jo vrže ob tla, in glej čudo, punčka poskoči, enkrat visoko, drugič nižje. Pravo čudo, kaj? Pa je le punčka iz cunj: Tičkina žoga v očkovi nogavici je glava. Tička je zarisala z mamino pomočjo dve piki in dve črti — oči in usta — poveznila ji je na glavo staro lasuljo ravnke punčke — nu, ostala nogavica je pa trebušček — kaj hočete še več?

V zaboju so poleg igračk še druge dragocenosti: prazne polžje hišice in školjke, pisani kamenčki, od morja obrušene zelene in rumene steklene črepinice, ki jih Tička prinaša s sprehodov ob morju, divji kostanji, prazne škatle in škatlice, prazna kolesca sukanca, rdeči in beli fižolčki, pisani trčkovi in odrezki blaga in končno podobica, tiste od babice pribarantane. To je Tičkin zaklad. Tička ga tako vama čuva, kakor babica svoj predanik. Pa se vendar zgodi, da se včasih, kadar Tičke ni doma, kdo izmed velikih spravi nad ta zaklad in ga nosravi. Ko se Tička vrne, ni več najdragocenejših stvari: izgubili so polžki, školjke, kamenčki in pisane črepinice, kostanji, škatle in kolesca, fižolčki in pisani odrezki. Ves ta zaklad je romal med smeti.

V Tičkinem zaboju pa je red in dolgčas.

Goyi so ukradli lobanjo

Veliki španski slikar Francisco de Goya, čigar stoto obletnico smrti so praznovali pred nedavnim po vsem svetu, je bil, kakor znano, pokopan na kartuzijanskem pokopališču v Bordeauxu. Nedavno tega so njegove zemeljske ostanke odkopali, da jih prepeljejo v domovino. Pri tem so odkrili, da ležita v grobu dve okostji. Eno med njima so identificirali za okostje nekega Goyevega prijatelja, drugo je bilo Goyevo samo. A temu je manjkala lobanja. Kam je izginila? Marljivim raziskovanjem francoskega Goyevega profesorja Pierrea Parisa se je posrečilo dognati, da so lobanjo pred mnogimi leti odnesli neki fanatični pristaši frenologije, ki je baš takrat poganjala svoje najbolj čudne cvetke. Uporabili so jo v študijske namene. Zdi se, da je ne bo več mogoče najti.

Zaroka v angleški vladarski hiši

Tretji sin angleškega kraljevskega para, princ Henry, vojvoda gloucesterski, se je zaročil s princeso Julijano Holandsko. Poroka se bo vršila v kratkem.

Vloga rdečih krvnih teles

Na kongresu fiziologov, ki se vrši pravkar v Moskvi, je nastopil profesor Zbarski s senzacionalno trditvijo, da oskrbujejo rdeča krvna telesa prehrano stanic. To se mu je posrečilo dognati po dolgotrajnih raziskovanjih. Doslej so mislili, da služijo samo za prenos kisika iz dihal v stanice, kar se dogaja zaradi posebne lastnosti njih sestavine, tako zvana hemaglobina, ki veže kisik le rahlo nase in ga takoj odda na kraje, kjer je manj kisika. A hemaglobin, ki je beljakovina snov, tvori samo tretjino krvnega telesa in ni bilo znano, čemu služita ostali dve tretjini, kakor tudi ne to, zakaj se število rdečih krvnih teles v stanju gladi pomnoži. Po odkritju profesorja Zbarskega se je pojasnilo, da vežejo nase tudi hranilne beljakovine v drobovju in jih oddajajo stanicam. Odkritje bo imelo silne posledice za zdravilno vedo.

Nobilovi radiogrami potvorjeni?

Pred tednom dni je gospe Nobilovo v Rimu prijetno iznenadila vest, da je prišla od njenega moža radio brzojavka, ki pravi, da je posadka »Italie« rešila vsaj golo življenje. Nestrpnost je pričakovala generalova žena, kakšna sporočila bodo sledila. V terek zvečer se je baje klic ponovil in tudi skozi naslednje dni so se pojavljali zagonetni znaki, ki so dajali slutiti, da nekdo kliče na pomoč, katerih pa le ni bilo mogoče natanko razbrati. Direktnih in pravih vestu torej nimamo in baš radi tega se je začel pojavljati dvom, niso li vsi ti znaki, ki so jih sprejeli in transmutirali radio-amaterji potvorjene brzojavke, s katerimi si nekdo dovoljuje krute šale.

Ruski pomožni komite, ki je že ukrenil obsežne priprave, da pohiti Nobilu na pomoč, je zaradi dvomov celo začasno ustavil reševalna dela. Prevladuje prepričanje, da je komaj verjetno, da bi general Nobile klical na pomoč, pa tudi da bi pristal v deželi Franca Jožefa. Baje so vsi radiogrami, ki so jih smatrali za Nobilove vesti, brutalne mistifikacije.

Dne 7. junija so poročali iz New-Yorka, da je neki radio telegrafist v North-Walesu v Pensilvaniji sporočil dnevniku »Central News«, da je prejel brzojavko te-le vsebine: »Pridite na pomoč. Pozicija 54 stopinj 15 minut, 10 sekund severne širine in 15 stopinj, 20 minut, 40 sekund vzhodne dolžine. Silno prezebamo in smo v velikih skrbih. Nobile.« Po teh podatkih bi se nahajala Italija severno Spitzbergov na odprtem morju. Znano pa je, da so vsi strokovnjaki izključili možnost takega pristanka in napovedali sigurno smrt posadke, če bi bila morala pristati na odprtem morju.

Italijanska oporiščna ladja »Città di Milano« neprestano kliče in išče zveze z aparati »Italie«, a ne more dobiti nobene prave zveze. V četrtek dopoldne je radio-telegrafist sicer zabeležil šibak signal. Brž je telegrafiral, naj »Italie« naznači pozicijo, vendar ni prejel nobenega odgovora. V Kingsbayu so

Leteča restavracija

Pogled v restavracijski oddelek zrakoplova na liniji Berlin-Pariz. Razpoloženje pasažirjev priča, da potniki v letalu ne živijo samo od zraka...

zaradi natančnejše kontrole brezžičnih brzojavk celo zgradili posebno radio postajo za kratke valove. Obenem so preuredili radio-telegrafsko službo, da je na razpolago v prvi vrsti za sprejemanje morebitnih brzojavk od Nobilove ekspedicije.

Z Norveškega javljajo, da se je vreme na severnem tečaju in v njegovi bližini zopet poslabšalo. Sneg pada po cele ure. Pokrajina je pod belo odejo. Mraz pritiska z vso vehemenco. Reševalna dela so radi teh nepriključnosti otežena in trenutno ustavljena.

je primoran nastopati v procesih kot priča ali strokovnjak v zadevah svojega pacienta?

Kakor je videti, bo treba v tem oziru še veliko rešiti. Nemški zdravniki smatrajo ta vprašanja za tako važna, da so jih dali kot posebno točko na dnevni red svojega kongresa, ki se bo vršil 29. in 30. t. m. v Gdansku. Dr. Ebermayer sam bo imel referat o tem. Do kakšnih zaključkov bo prišla podrobna debata, bomo še poročali.

Gracijoznost kot - zdravilno sredstvo

Američani si izmislili vse in tako so si izmislili tudi tole:

V newyorški bolnišnici Sv. Marka so otvorili za bolničarke kurz o gracijoznosti. Prišli so namreč na idejo, da bolniki težje ozdravijo, če jim streže osebe s slabimi manirami, slabim glasom, slabo držo in — izgovorjavo. Zato je treba bolničarke poučiti, kako naj bodo z vsako svojo kretnjo, z vsako svojo besedo gracijozne. Učiteljica ima zelo praktično učno metodo: Vsak popoldan povabi učenke na čaj in porabi priliko, da jim vcepi fine maniere, ljubek izraz in vzvišene misli. V to svrhu jim je na razpolago celo radio z nalašč izbranim sporedom. Uprava bolnišnice zagotavlja, da ji bolniki veliko prej ozdravijo, odkar jim strežejo na ljubkost zreširane bolničarke. To bo gotovo res, ampak Američani ga vendarle pihnejo!

Ječa »na nedoločen čas«

V Argentini so izumili novo kazen, in sicer gre ta zasluga v nemu sodišču. Major Sebastian Baldassar je umoril v januarju stotnika Joseja Navarra. Ob sodili so ga na ječo »za nedoločen čas«. To se pravi, da ga bodo izpustili, ko se jim bo zdelo, da se je že dovolj pokoril, ali pa tudi nikoli.

Šampanjec, ki gasi požar

Londonski brodolastnik Raver Ismay je priredil v svoji palači plesno zabavo, da uvede svojo hčer v družbo. Med plesom se je prevrnil gorilec za špirit, na katerem so kuhali punč, in ogenj se je razširil po dvorani. Večina gostov je ubežala na prosto, drugi, ki so bili blitnejši, so se lotili gašenja s — šampancem v pomanjkanju vode. Steklenico za steklenico so izlivali v plamene. Ko so prihiteli poklicni gasilci, je bila njih pomoč že odveč.

V večnem ledu in snegu

Slika s Spitzbergov, kjer se zbirajo reševalne ekspedicije za generala Nobila.

Z ognjem proti ledu

Kapitan Wilkins, ki je s poročnikom Evelynom preletel severni tečaj, pripravlja sedaj ekspedico na lužni tečaj. Znano je, da so ledeniki najopasniji nasprotniki pristajajočega letala. In ker pojde Wilkins tudi na lužni tečaj z letalom, bo vzel s seboj brizgalnico za oljnat plamen, ki bo, kakor nam kaže ta slika, izliral led ter omogočil letalu sigurno vzlet in pristank.

Zaklad Inkov

V La Paz (Bolivija) je dospela angleška arheološka ekspedicija, ki ji je namen, da bi poiskala zaklad Inkov. Ekspedicijo so organizirali nekateri londonski listi, dalje Angleško-južnoameriška geološka družba in pa neka družba za raziskovanje. Vodi jo deloma žurnalistični in znanstveni interes, deloma pa dobičkarstvo. Zaklad obstoji namreč baje iz zlatih in srebrnih predmetov v vrednosti nekoliko milijonov dolarjev, ki ne bi nikomur škodovali. Že od sreče prejšnjega stoletja so se trudile mnoge ekspedicije, da bi našle te bajne dragocenosti, a zaman. Iskale so tudi brez vsake opore, na slepo srečo. Šele ta ekspedicija je v posesti dokumentov, ki trdijo, da so zakladi zakopani v bolivijski vasi Inquisivi, kamor so jih skrili jezuiti, njih zadnji lastniki, ko so dobili od Karla III. 1. 1767. povelje, naj ameriška tla zapustijo. Bolivijski jezuitski pater Luis Maria Capitan je podal sicer izjavo, da so te vesti bajke, a kateri iskanci zakladov so se dali kdaj po takšnih demantijih prestrašiti? In tako je pričela angleška ekspedicija svoje delo, dobro opremljena z 200 tonami najrazličnejšega orodja in pripomočkov, vrtilnih strojev, lučnih naprav, dihalnih aparatov, tovornih avtov in motornih koles, s čimer misli priti čisto gotovo do pravih zakladov nekdanjih indijanskih vladarjev.

Moški šparglji so najboljši

Šparglji so rastline, ki rasejo po svojem spolu v treh različnih oblikah: v moški z velikimi, rumenimi cvetovi, v ženski z manjšimi, bledozelenimi in v dvospolni, ki nalikuje na zunaj moški obliki, a ji notranjost cvetov vsebuje plodilne organe obeh spolov. V Kaliforniji so sedaj dognali, da daje moška oblika večja in okusnejša stebila, nego drugi dve. Vredno bi bilo torej, da bi za trg pridelovali samo to izdatnejšo obliko, vendar bi bilo potrebno, da bi mogli razločevati spol rastline že tedaj, ko je še mlada, česar dosedaj ni bilo. V nekaterih kalifornijskih laboratorijih so zato začeli sistematično iskati teh razlik. V Kaliforniji so ogromni nasadi špargljev, čijih izdatnost menijo še povečati, če se eksperimenti posrečijo.

Spomini starega detektiva

Pariški detektiv Raoul Deboissigne bo izdal te dni knjigo spominov iz svoje bogate prakse. Knjiga bo silno zanimiva, če sodimo po posameznih poglavjih, ki jih objavlja razni listi. Nekoč, ko je bil Deboissigne še zelenec v detektivski stroki, je dobil nalog, naj aretirati tri nevarne mednarodne sleparje, ki bi morali po vsej priliki dospeti istega dne na severno postajo. Deboissigne se je odpravil in čakal. Ob določeni uri je videl izstopiti tri elegantno oblečene gospode, ki je eden med njimi na las sličil enemu izmed avanturistov, kakor ga je imel mladi agent popisane v tirnici v žepu. Stopil je k trojici in jo aretirati navzlic protestu »v imenu zakona«... In kaj potem? Na komisariatu se je izkazalo, da je bil avanturista slični gospod — kralj Aleksander Obrenović, ki je pogostoma zahajal incognito v Pariz na zabave. Kralj je vzel dogodek s humoriistične strani in je prestrašenega agenta na koncu še pohvalil, češ da mu je priredil senzacijo, kakršne še ni imel v življenju.

Ko je nekoč angleški kralj Edvard VII. posetil Pariz, so mu določili med policijskim osebom, ki bi ga naj varovalo, tudi Deboissigne. Kralj je pa bil zelo siten in ni maral varuhov okoli sebe. Ko je torej zvečer pristopal na neki operni predstavi, se je ta neopaženo skrivil v bližino kraljeve lože. Hipoma je zaslišal v loži velik hrup. Planil je no-

ter in je na svoje veliko začudenje opazil kralja, ki je pravkar z nekoliko dobro namerjenih sunkov s pestjo položil elegantnega možakarja na tla. Mož je hotel odnesti biserno ogrlico stari dami, ki je bila zaspala v sosedni loži. Kralj je to opazil, ga zgrabil za vrat in ga potolkel po vseh pravih boksarske umetnosti. Izkazalo se je, da je pomagal spraviti v zapor nevarnega tatu draguljev, ki ga je policija že dolgo iskala.

Cisto slučajno je Deboissigne preprečil atentat na ruskega velikega kneza Vladimira, ko se je ta prikazal nekoč v Pariz. Med dinerjem, ki ga je dalo rusko poslanstvo knezu na čast, se je nahajal Deboissigne v kuhinji poslanstva. Tu je opazil, da hoče eden izmed strežnikov zamenjati nekaj trdo kuhanih jajc, ki so jih nameravali servirati gostom, z drugimi jajci. Dal jih je takoj preiskati in so ugotovili, da so napolnjeni z razstrelivom. Strežnik je bil anarhist, ki se je vtihotapil na gostijo.

Umetni paradizi

Dr. Emil Lenk iz Frankfurta poroča v tedniku »Die Umschau« o zanimivih eksperimentih, ki so jih napravili v zadnjem času s sanjajočimi osebami. V sanje so jih spravili večinoma z raznimi mamili.

Posebno značilne so bile te »sanje na naročilo«, če so dajali spečim ljudem duhati razne dišave. Neka oseba, ki so ji dali duhati kolinsko vodo, je zasanjala, da je v Kairu v znani parfemerijski veletrgovini in je doživljala v zvezi s tem najbolj čudne avanture. V Ameriki so dali celi vrsti poskusnih oseb 10 noči zaporedoma na jezik dišavnih klinčkov; od 254 sporočenih sanj jih je bilo 17, ki so zadevale okus, in 8, ki so se tikale vona. Samo 3 med temi so se nanašale na dišavne klinčke. Večinoma se je dražljaj javljal povsem drugače. Tako je sanjala neka dijakinja zaradi zgočega okusa na jeziku o požaru v domači hiši. Lenk sam je preizkusil 420 oseb z vonji. Ženske so na splošno reagirale boljše od moških. Z močnejšo dišavo se je ojačal tudi spomin na sanjo. Tekočine, ki dišijo prijetno, so povzročale prijetne sanje, slabo dišeče pa slabe. Možu, ki so mu v spanju polili malce vode na čelo, je sanjal, da je v Italiji, da se grozno znoji in da pije orvinskih vino. Ropotanje budilke je povzročalo prav zanimivo sanjo: možakar je videl kuhinjsko dekle, ki se mu je približevala po nekakšnem koridorju s celim stolpom krožnikov na rokavi. Stolz se je nevarno majal, možak je zavpil dekli, naj pazi, v istem hipu je zropotalo vse na tla in revež se je ves prestrašen — zbudil. Tudi hipnoza pomaga do zelo živih sanj. Nekemu človeku so vsugerirali, da ga zob boli. Sanjal je, da stoji v dunajskem Praterju pred lutko za kľufutanje. In to lutko je tako dolgo nabijal po obrazu, da ji je obraz postajal večji in večji — zobne bolečine so se spremenile torej v figuralno predstavo. Drugi mož, ki so mu dali utež 20 g na čelo, je sanjal, da ga objema ljubica; pri 2 kg na čelu je sanjal, da ga Culukafer pobija z batom. Tiktanje meter oddaljene žepne ure je občutil kot prijetno muziko, tiktanje 20 cm oddaljene budilke pa se je spremenilo v nevihto z bliskanjem in gromom. Enoodstotna raztopina vanilina je povzročila sanjo o čokoladi in torti, enoodstotna raztopina amoniaka predstavo o napadu s strupenimi plini, petodstotna pa občutek pogrezanja v greznico. Tako vpliva živost dražljaja na živost sanjske predstave.

Učenjak, ki žrtvuje samega sebe

Zdravnik dr. Delher v Parizu se bavi s proučevanjem žarkov X že dolgo časa. Pred štirimi meseci je nenadoma izgubil vid. Oslepel je na posledicah vplivanja teh žarkov. Ves ta čas je ležal v postelji, zdravniki so že obupali, da ga

izlečijo. Tu je pred nekaj dnevi istakto nenadoma spregledal, kakor je prej obolel. In komaj je prišel v svoj laboratorij, se je pričel baviti s svojimi prejšnjimi raziskovanji. Novinarjem, ki so ga posetili, je izjavil, da se nikakor ne misli odpovedati svoji življenski nalogi, vsekakor pa bo bolj oprezen nego prej.

Ob stoletnici Zavoda Ossolinskih v Lvovu

Zavod Ossolinskih v Lvovu je javna znanstvena knjižnica, muzej, galerija slik, velika tiskarna in založništvo znanstvenih knjig. Temu velikemu kulturnemu zavodu je z delom svojega življenja in s svojim denarjem položil temelje grof Josip Maksimilijan Ossolinski (1748 — 1926). Statut je dobil cesarsko potrdilo že l. 1817., a realiziral se je šele l. 1827., torej eno leto po ustanovitvi smrti.

Dne 27. maja, na binkošno nedeljo se s posebno svečanostjo proslavi 100letnica zavoda, ki je bil v času težke germanizacije predmarčne, pa tudi še pomaranje Avstrije centrum ne le literarnega, ampak sploh nacionalnega poljskega življenja vzhodnih krajev poljskega sveta.

Brž v prvih početkih njegovega razvoja, ga je trdo prišla težka pest avstrijske policije. Prav takrat, ko se je tragično končala poljska novembarska vstaja, je bil (dec. 1831) za direktorja Ossolineja imenovan vneti slavofil Konstantin Slotwinski, Čehi Hanka, Šafařík in Kollar so bili leta 1834 izvoljeni za člane sodrujnice. V Galiciji so revolucionarno delovali poljski emigranti, »patriotski komitet« je snoval zarote, ves ta pokret pa je potegnil k sebi tudi ravnatelj Ossolineja, ki je že prej s svojim ponašanjem »obrnil na sebe natančnejšo pozornost deželne vlade«. V litografiji Zavoda se je proti odredbi cenzure natisnila slika Kotuškov! Zavod in dežela sta bila polna revolucionarnih brošur in knjig, ki jih je cenzura prepovedala, in izkazalo se je, da so bile tiskane v tiskarni Zavoda Ossolinskih.

In visoke sfere so začele postopati »zaradi veleizdaj«. V Zavodu so izvršili hišno preiskavo in ga končno zatvorili z litografijo in tiskarno vred. Dne 13. junija 1834. so zaprli direktorja Slotwinskega in obenem z njim slušatelja filozofije Emila Koritka. Proces je trajal tri leta. Slotwinski se je branil odločno in ponosno; posebno je kril Zavod; ni ga zlomila niti osebna nesreča, ko so mu sporodili, da je njegova žena možovo ječo plačala s smrtjo, zapuščajoč troje malih otrok. Končno je bila dne 24. junija 1837. izrečena sodba: Slotwinski je bil kot »Hochverrat« sträfling« obsojen na 8 let ječe v trdnjavi Kufstein na Tirolskem, ravnatelj tiskarne Kornicki je dobil 6 let, Koritka pa so internirali v Ljubljani.

Bil je in ostal je za Lvov dan narodne žalosti oni dan, ko so obsojence peljali iz mesta. Po dveh letih je bil Slotwinski »potem milostito izpuščen«. Prišel je iz ječe popolnoma zlomljen; nastil se je v svojem domačem kraju Globokovu, pisal religiozne spise, vzgajal sinove gospodarice in skrbel za kmečko ljudstvo. Čutil se je varnega, ko so avstrijski provokaterji iz zvali znano kmečko buno l. 1846. ter so kmetje klali »gospodov«, ali nahujskana množica je morila brez razlike. Dne 21. februarja 1846. so pijani ljudje vdrli v dvorac Slotwinskega ter ga klečečega pred sliko Kristovo ubili. Tako je Avstrija ubila plemenitega moža, ki se ga je bil oklenil tudi mladi vneti Koritko.

Ves ta proces je imel za Zavod fatalne posledice. Zavod je prišel pod policijsko nadzorstvo; za pet let so mu vzeli vse knjižnice. Posebna »c. kr. revizijska komisija« je pregledala vse tiskovine, ki so prišle v Zavod po letu 1830., ter »škodljive in prepovedane« izročila policiji. Odslej se brez dovoljenja te komisije ni smela kupiti niti ena knjiga, pa tudi ne sprejeti v dar. Čitalnica Zavoda se je zatvorila. Direktor ni bil imenovan. Tiskarna je stala prazna.

V te razmere je Avstrija poslala v Lvov na nadškofo koroškega Slovenca Lušina. Že v enem letu se je pa Lušin uveril, da kot avstrijski »delegat« v nacionalno samozavestnem poljskem elementu ne opravi nič, in odšel je na Tirolsko.

Ves svoj imetek je Ossolinski žrtvoval za svojo ustanovo, ki ji je v središču znanstvena biblioteka. Kot mecen in ljubitelj knjig spominja na Čojza, svojega vrstnika. Tudi Ossolinskemu je oseba usoda bila težka: 3 leta pred smrtjo je oslepel. Dunajska policija ni dovolila, da bi se mu na grobu poljski govorilo.

Ko se je bližal čas, da se uredniški življenska težnja Ossolinskega ter otvori v Lvovu Zavod z biblioteko, je bil naš Čop že tam...

Spominjajo se ob stoletnici Zavoda Ossolinskih njegovega ustanovitelja rojaki Kopitarjevi in Čopovi, čuvarji groba Koritkovega...

Dr. Fr. Ilesič.

Počiščena tla

so želja vsake gospodinje.

Zato uporabljajte

Schicht-Ominol

Kino

Konec »srečnega konca«?

Še pred kratkim je bil v filmski industriji, zlasti ameriški, napisan zakon, da se morajo filmi srečno končati. Občinstvo je zahtevalo, da se junaka na koncu »vzameta« in zaključita historijo s tradicionalnim poljubom, in producentom zato ni ostalo nič drugega, kakor da se hočeš nočeš uklonijo.

Danes se je okus občinstva menda že spremenil. Družba MGM, ki je iz umetniških razlogov že večkrat prekršila tradicijo »happy-enda«, se je mogla uveriti, da posnetiki kinematografov niso več brezpogojno za srečni izid. Publiku je danes že tako daleč, da hoče imeti tak konec filmske drame, ki je v skladu z dejanjem, pa najsi bo še tako krut.

Da dobe točen pregled o uspehih svojih filmov, objavljajo ameriške film-ske družbe v svojih atelejih na ogromni plošči vsak mesec imena desetih filmov, ki so tisti mesec želi največ uspehov. Zanimivo je, da je bil pred kratkim na čelu take liste film »Ana Karenina«, ki je po svoji vsebini tragičen in se tudi nesrečno konča. Takisto je na listi tudi film »Neznavec«, čigar junak Lon Chaney v poslednjem dejanju umre.

Iz tega se vidi, da občinstvo ne zahteva brezpogojno srečnega konca in da čisto tudi tragedije doživljajo velike uspehe, ako je tragičen konec logična posledica fabule. To velja, kakor že rečeno, v prvi vrsti za ameriško publiko, kakaj da naše občinstvo najraje gleda tragedije in najbolj gustirno jokave konce, četudi so za lase privlečeni, je znana stvar.

Prva velika moderna vloga Lillian Gishve

Dosedaj je filmska zvezda Lillian Gish vedno v preteklosti — vsaj kolikor se tiče njenih filmov. Pravili in verovali so, da prihajata njena lepota in način iziranja do izraza najbolje v filmih iz časov, ko ljudje niso bili tako mrzlično nazli in brezobzirni kot dandanes.

Toda v filmu »Sovražnik« se je Lillian Gishve »odpovedala« vsem starim oblekam in se odela v moderna oblačila. Film »Sovražnik« se začel leta 1925 in se razvil do današnjih dni.

Dejanje se vrši v Avstriji. Gre za vojno nevarnost in za strašne posledice, ki jih je izzvala vojna. Gotovo je, da bo ta film mnogo prispeval k medsebojnemu sporazumevanju narodov, in da bo zrodila trpinke žene, ki jo podaja Lillian Gishve, zanila tisoče in tisoče.

Lillian Gishve igra vlogo mailne Paule, katere družina pride po vojni na rob propada. Njen partner je Ralph Forbes, ki je igral tudi v filmu »Mr. Wu« in ki si je kot partner Dolores del Rio pridobil slošne

simpatije. Režiser pa ni nihče drug kot znameniti Fred Niblo, ki je ustvaril film »Ben Hur«.

Duhoviti John Gilbert

John Gilbert je strasten ribič in izrabljuje slaherni prosti čas, da gre lovit ribe. Ker je, preden se je posvetil filmu, študiral pravo, dobro pozna zakone in se jih tudi držl — časih pa ga lovska strast vendarle premaga, da se pregreši proti zakonu. In tako se primeri, da sedi ves zadovoljen in srecen ob vodi s trnkem v roki. Čeprav se jedva dva koraka od njeza blešči na tabli napis »Ribarenje prepovedano«.

In tako se je nekoč zgodilo, da je John mirno lovil ribe, ko je naenkrat zagledal pred seboj oko postave.

»Kako si dovoljujete tukaj ribariti? Ma niste čitali, da je prepovedano?«

John Gilbert se je začudil:

»Jaz da ribarim? Mi ni niti na misli!«

»Saj imate palico v roki!«

»To je res!«

»In na palici imate vrvice.«

»Točno.«

»A na vrvici imate trnek.«

»Tudi to je res.«

»In na trnku črva.«

»Pogodili ste.«

»To pomeni, da lovite ribe.« vzklikne re-

dar triumfalno.

»Kaj še!« odvrne John. »Samo črva bi rad okopal!«

In tako je John Gilbert prevaril policijo.

Ali veste...

da je največja želja Ramona Novarra, da bi mogel javno nastopiti kot koncertni pevec? da prejme Lon Chaney vsak mesec povprečno 10.000 pism od svojih oboževalcev? da je bil Karel Dane na Danskem vojni avijatik?

da je Gertrude Olmstedova prišla k filmu kot Miss Chicago 1925?

da je Dorothy Sebastianova absolvirala univerzo v Alabami?

da je bil režiser John S. Robertson prej igralec?

da je Frances Marionova angažirana pri družbi Metro - Goldwyn - Mayerju za pisateljico scenarijev in da ima 4000 dolarjev na mesec?

da je Lillian Gishova nekoč režirala film svoje sestre Dorothy?

da sta William Haines in Eleanor Boardmanova zmagala pri istem natečaju za filmsko zvezdo?

Kino Matica:

Možje pred poroko

Ljudski kino (Ideal):

Črni Pierrot

KOPALIŠČE LIPIK

vo'nega kopaljšča. Opozorjamo na izvanredne udobnosti pomadanske sezone (do 15. junija). Popoln penzijo, obstoječ iz: stanovanja s postrežbo in razsvetljavo, dnevne prehrane, kopeji s perilom, vplačila zdravilišnih in glasbenih pristojbin, ter enkratnega zdravniškega pregleda, stane za osebo tedensko: za drž. in samoupravne uradnike, častnike, vpokojence, invalide in člane bolniških blagajin od Din 380—580, za vse ostale od Din 450—700. Zahtevajte prospekte od uprave kopaljšča Lipik!

Nenadkrilni uspehi zdravljenja. Moderne naprave sveženj. Izvanredne udobnosti pomadanske sezone (do 15. junija). Popoln penzijo, obstoječ iz: stanovanja s postrežbo in razsvetljavo, dnevne prehrane, kopeji s perilom, vplačila zdravilišnih in glasbenih pristojbin, ter enkratnega zdravniškega pregleda, stane za osebo tedensko: za drž. in samoupravne uradnike, častnike, vpokojence, invalide in člane bolniških blagajin od Din 380—580, za vse ostale od Din 450—700. Zahtevajte prospekte od uprave kopaljšča Lipik!

6244 a

Br.:

Z dolenjskim vlakom

Na Grosupljem je stopil v naš kupe mlad dečko z ogromnim sveženjem. Tih in mirno, skoro plaho je sedel na klop. Nekoč baje je skrivaj opazoval sopotnike; baje je bil redko potuje, se boji tujih ljudi in smatra potovanje samo za nekakšno nesrečo. Vlak se je že precej časa pomikal dalje, ko postane dečko nemiren; čedalje bolj plah mu je pogled in z očmi prosi pomoči. Ko pa baš pod našim oknom zakliče sprevodnik, da smo v Žalni, se prestraši, solze mu udarijo na lice in v obupu nekaj zajeclja ženi, ki je sedela poleg njega.

»Kaj je? Kaj mu je, da joka?« se zaima vse kupe.

»Na Kočevje bi moral, pa je zašel v novomeški vlak,« pojasnjuje ženska veselo in iz glasu ji razločno odmeva zadovoljstvo nad nesrečo, ki je zadela bližnjega. Vse kupe ima isti veseli občutek, kajti na vseh obrazih se zrcali škodoželjnost, ki je baje najčistejša veselje tega sveta. Ne škodi nikomur in vendar človeka tako razveseli, kakor da se je njemu zgodilo kaj posebno prijetnega. Fantu reže v srce ta veselost sopotnikov, da obsedi nepremično

na sedežu, samo iz široko odprtih oči mu zdaj pa zdaj kane grenka solza na ogromni sveženj.

»Ne jokaj, saj ni nič hudega, ga tolažim. V Višnji gori boš izstopil in se popelješ z drugim vlakom nazaj na Grosuplje. Malo se boš zakasnil, to je vse. Nič ne jokaj!«

»Hek, hek, saj to je, da nima denarja,« se z očitnim zadovoljstvom med sladkim smehom oglasi ženska. »Kar peš jo boš mahnil, hek, hek.«

»Saj res, kar peš,« se oglasi z vseh strani. »Saj si mlad, hitro boš pritekel na Grosuplje. Dež te bo močno pri ganjal. Sveženj boš pa kar pod suknjo skrili.« Tako mrcvarijo dečka, da se mu solze posuše od groze nad to okrutno družčino. Zanj je to grozna dogodivščina: sam brez denarja v tujem svetu in peš v dežju z ogromnim sveženjem!

»Nazaj stane voznika pet dinarjev in pol. Zložimo vsak po en dinar, rešimo fanta iz zagate,« predlagam in dam obenem prvi svoj obolus. Splošno začudenje med sopotniki! Samo delavec poleg mene takoj seže v žep in da, mož se tudi ni udeleževal splošnega zasmehovanja. Imel je morda isto misel kakor jaz, samo ni vedel, kako bi jo izrazil. Dobro oblečeni mladenič nasprotni mene raje in tiplje po žepih toliko

časa, da je zbirka končana in si prihrani prispevek. Vsi drugi dajo svoj dinar. Gledajo me sicer nejevoljno, ali ničimurnost jim ne da, da ne bi igrali dobrotnikov. Z jezo gledajo name, ker sem razgalil njih zlobo. Sami pri sebi odobravajo mojo misel in se jim zdi umestna, toda v pogledih, ki jih mečejo name, ne čitam prav nič priznanja.

V Višnji gori fant izstopi; neroden in zmešan je, niti besedice zahvale ni iz njegovih ust. Dobro oblečeni mladenič, ki nikakor ni mogel dotipati dinarja, razlaga kupeju, kako je to nerodno, kar se je pripetilo fantu, med ljudmi, ki govorijo drugi jezik. Njemu da se je to pripetilo v Ameriki, ko je potoval k roditeljem in je stopil v napačni vlak.

»Nu in kako se je izteklo?« ga vprašam.

»O, Američani so fini ljudje, pomagali so mi na vse načine. Vozni listek sem pokazal, pa so me sprevodniki prav ljubezljivo podajali drug drugemu, da sem skoro brez zamude prišel k očetu. Sprevodniki so me imeli vedno pri sebi, sopotniki pa so mi dajali denarja in jedi. Tam so fini ljudje.«

»Dobro, mladenič. Vi, ki ste izkusili isto zadrego, zakaj ste delali dečku težko srce? Spomnili se pa niste, da bi

vrnili dobroto, niste se mogli dotipati do dinarja. Pač pa ste se krepko norčevali iz dečka. Ali se vam zdi to krščansko?«

»To vam nič mar,« me zavrne ošabno in — čudež božji! — zopet je ves kupe zoper mene. Vse me porogljivo gleda, češ: Ali si jo izkupil, ti, ki si nas spravil ob dinar in nas hočeš učiti. V zadregi sem; naj dokazujem logičnost svojega izvajanja ali naj reagiram na oholo surovost? Osramočen sem utihnil in premišljeval, kaj sem neki storil tem ljudem, da niti moja dobra in pametna misel, niti očitna logika mojih besedi ne najde milosti v očeh sopotnikov.

Tisoč let smo že kristjani in tako malo se nas je prijelo. Kakšno začudenje v očeh vseh sopotnikov na moj predlog za pomoč bližnjemu! Ne more se reči, da ljudje ne bi bili radodarni. Slovenec nima čisto nič prisilovne škotske skoposti, tudi je znane francoske štedljivosti pri nas tako malo, da pravimo taki štedljivosti pri nas že skopost. Radodarnost naših ljudi je čisto zapravljivost in morda celo bahavstvo, sam Bog ve, koliko je v tem duševne potrebe in želje lajšati bližnjemu gorje. Morda bi se bili spomnili pomagati dečku, ali najprej so hoteli imeti

okrutno zabavo za svoj dinar, ki bi ga dali pozneje. To zabavo sem jim prehitro skvaril, zato so mi tako privoščili, ko me je, mislim, po krivici tako grdo naharili oni Amerikanec. In celo ta Amerikanec: Tam so fini ljudje! Videl jih je, čutil njih dobroto v potrebi, sam pa je vključ temu ostal tako srčno surov. Kakor bi hotel dejati: Ja, tam so fini ljudje, mi pa smo nekaj drugega in sploh ne smemo biti fini.

»Mi nimamo srčne kulture,« bi rekel na to prijatelj Joško. »Ne pomaga deklamirati o našem dobrem ljudstvu, ako pa na vseh straneh naletiš na samo srčno surovost.« Jaz ne sodim tako strogo, vendar se mi zdi, da ima prijatelj Joško katerikoli močno prav.

Zaključil sem ta svoja premišljevanja, pozdravil sopotnike in brez zdrava izstopil. Za menoj je šel oni delavec in zrl name s simpatijo. Zdelo se mi je, da ni bil rad rekel nekaj prijetnega. Pa ni znal formulirati te svoje misli, za to je preprosto dejal: »Ali so ljudje čudni.«

Pristopajte

k Vodnikovim družbi!

Rok za prijavo do 30. junija.

Gospodarstvo

Kriza v čevljarstvu

V zadnjem času se je v javnosti mnogo razpravljalo o stanju čevljarstva in trgovine. Objavljale so se tudi statistike o uvozu čevljev iz inozemstva ter se je ugotovljalo, da je uvozna carina na čevlje previsoka. Ker podatki, ki so prišli v javnost, niso točni, ne odgovarjajo dejanskemu stanju in bi mogli o krizi v čevljarstvu ustvariti povsem drugo sliko, kakor je v resnici, je potrebno, da ponovno spregovorimo o krizi v tej obrti.

Zveza trgovcev v Hrvatski in Slavoniji, sekcija trgovcev s čevlji v Zagrebu je objavila statistiko, po kateri se je v letu 1927 uvozilo v našo državo čevljev za 396.823 kg v vrednosti 82.097.600 Din, kar predstavlja 610.000 parov.

Zveza trgovcev navaja nadalje, da je po izjavah uradnih obrtniških organizacij v državi 200.000 čevljarjev. Ti podatki pa niso točni, ker se cenilo število vseh obrtnikov v državi na 200.000. Kolikor pa je mogoče ugotoviti, pa je izmed teh 200.000 obrtnikov le okrog 14.000 čevljarjev mojstrov. To število pa povsem preobrne sliko, ki se je pokazala v javnosti, češ da uvoz čevljev ne povzroča krize v čevljarstvu. Če bi bilo v državi res 200.000 čevljarjev, potem bi bil pač vsak čevljar škodovan vsled uvoza letno za 3 pare čevljev. Ker pa je čevljarjev le 14.000 in znaša uvoz 610.000 parov, je vsak čevljar škodovan letno za 43 in pol para. Objavljeni statistični podatki so torej popolnoma napačni.

Če preračunamo v dinarje, je vsak čevljar v državi škodovan na uvozu za Din 5864.— letno.

Dokažen vzrok krize v čevljarstvu obrti je torej baš neomejen uvoz čevljarških izdelkov. Konzum čevljev znaša v naši državi po statistiki Zveze trgovcev 3.860.000 parov čevljev. Na uvoz odpade 610.000 parov, na domačo čevljarstvo industrijo 750.000 parov, na čevljarje pa bi odpadlo potem takem 2.500.000 parov.

Dejansko pa pri številu 14.000 čevljarških mojstrov odpade pri 250 delovnih dneh in pri dnevni produkciji 1/4 para na čevljarje le 1.750.000 parov. Manjka torej 750.000 parov. Tudi ti podatki ne odgovarjajo dejanskemu stanju in nastane v statističnem pogledu vprašanje, na kega odpade manjkajočih 750.000 parov.

Za znižanje uvozne carine se agitira tudi s tem, da je tri četrtine prebivalstva bosa. Ta argumentacija je popolnoma jalova. Če je konzum čevljev v državi letno le 3.860.000 parov čevljev, ni še s tem rečeno, da moramo za tri četrtine bosa prebivalstva čevlje uvažati, zlasti ko je domača čevljarstva industrija in obrt nezaposlena.

Ze čevljarstva obrt sama lahko pri 43,5 parih, za katere je vsak čevljar letno škodovan zaradi uvoza, dvigne domačo produkcijo za 609.000 parov. Upoštevati pa moramo tudi, da vlada v čevljarstvu obrti velika brezposelnost. Če torej potreba po čevljih v naši državi ni krita, zapolnite domačo obrt in industrijo! Kar pa se tiče tri četrtine bosa prebivalstva, to boso prebivalstvo tudi z uvozom ne bo obute, ker opank še ne uvažamo. Prebivalstvo skoraj vse južnih pokrajin uporabljalo kot obvalno opanke in torej števila prebivalstva v državi ne moremo vzeti kot merilo za potrebo uvoza.

Čudno pa je tudi, kako more kdo z ozirom na narodno gospodarstvo tako krčevito zagovarjati uvoz posebnih, ko domača industrija in obrt nudi kvalitativno ne le enake, temveč tudi boljše izdelke. Če visoka carina draži čevlje, naj se uporabljajo domači izdelki in naj se na uvoz usnja ne nalagajo uvozne carine. Saj bo cena čevljev padla sama po sebi, če bo trgovina ustvarila med domačimi producenti zdravo konkurenco.

Iz stališča zaščite domače produkcije je potrebno, da se uvozna carina ne le ne zniža, marveč da se uvoz tudi kontingentira. Ni potrebno niti gledati na konzum niti gledati na cene, da bi favorizirali uvoz v škodo domači obrti in industriji. Naloga državne uprave je, da z dobro trgovinsko politiko podpira domačo delavnost in tudi 14.000 čevljarjev je vredno, da se jih uvažuje, saj zaposlujejo na tisoče delavstva in vzgajajo našačlaj.

Zalostno pa je, da se interesi inozemske industrije predpostavljajo interesom domače produkcije.

I. Kaiser.

— Uredba o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic. V založništvo Tiskovne zadruge v Ljubljani je izšla v priročni knjižici Uredba o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic, kakor tudi o delovnem času pomožnega osebja v dotičnih obratovalnicah (podjetjih). Uredba je važna za vse trgovske, obrtniške in industrijske obrate, na kar opozarjajo prizadete kroge. Cena knjižnici s poštnino vred 650 Din.

— Dolgovi in terjatve naših državljanov na Češkoslovaškem. Češkoslovaška vlada je predlagala naši vladi, da se potem sporazuma uredi vprašanje dolgov in terjatev naših državljanov in pravnih oseb na Češkoslovaškem. V ta namen poziva na inicijativno ministrstva za trgovino in industrijo Zbornica za TOI v Ljubljani vse fizične in pravne osebe na svojem področju, ki so imele pred razpadom avstro-ogrske monarhije kake dolgove ali terjatve na Češkoslovaškem, pa nje še ni bilo drugič stavljeno.

Rano v jutro drugega dne, ko je stopil jetniški zagnik v Lichtfelderjevo celico, je viselo njegovo truplo na omreženem oknu, občeeno na šalu. Svetlo pismo, ki ga dobi vsak jetnik, je ležalo pred nogami mrliča. Na deski v celici pa je bilo zapisano:

«Vojak sem, svojega čina nočem povedati... Angleška vlada me je zaslišala pravilno. Ne umrem kot vohun, temveč kot vojak. Udam se v svojo usodo kot mož, toda krivopriščnik nočem biti in tudi ne lažnik... Kar sem storil, sem storil za svojo domovino. Zahvaljujem in blagoslovim vse.»

In deset odvetnikov — osem Angležev in dva Američana — ki so z menoj poslušali to zgodbo, je soglasno zamrmalo: «Hraber dečko!»

In to je bil v resnici!

Čitajte jutri

„Ponedeljek“!

do danes še niso urejene, da jih najkasneje do 25. t. m. pismeno prijavijo ministrstvu za trgovino in industrijo, oddelek za notranjo trgovino v Beogradu. Iz vlozene prijave morajo biti razvidni naslednji podatki: 1.) ime in priimek upnika, odnosno dolžnika in njegovo bivališče; 2.) ime in priimek upnika, odnosno dolžnika na Češkoslovaškem, odnosno njegovo bivališče; 3.) na kakšni podlagi je nastala terjatev ali dolg; 4.) ali se je obrestovala in kako in 5.) koliko je terjatev ali dolg prvotno znašal, v katerem znesku še obstoja danes, z dosedaj dospelimi, a še ne plačanimi obrestmi. Interesi se opozarjajo, da se točno odzovejo temu pozivu. Ako svojih dolgov ali terjatev ne bi prijavili v določenem roku, bi jih zadele težke posledice, ker bi se njihovi dolgovi in terjatve ne upoštevali pri sklepanju nameravnega sporazuma.

— Pogajanja za ustanovitev srednjeevropske kartela lesnih trgovcev. V Budimpešti se že dalj časa vršijo pogajanja med češkoslovaškimi, jugoslovenskimi in rumunskimi lesnimi trgovci glede ustanovitve kartela. Kakor poročajo, je prišlo že do sporazuma, po katerem naj bi bila centrala tega kartela v Budimpešti, kjer se ima v kratkem ustanoviti posebna delniška družba z glavnico 2 milijonov pengov, ki bo vodila posle tega kartela.

— Občni zbori. Redni občni zbor Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani, se bo vršil 21. t. m. v družbeni pisarni v Ljubljani (bilanca 1927); redni občni zbor Jugoslovenske industrije ulja i boja, d. d. v Dolu pri Ljubljani 23. t. m. v prostorih Jadransko - podunavske banke, podružnice v Ljubljani (bilanca 1927, predlog o prodaji premoženja in nepremičnega imetja, predlog o likvidaciji družbe); redni občni zbor Tiskarskega in litografskega zavoda, knjigovodnice in založništva I. Blasičkovi nasledniki, d. d. v Ljubljani, 23. t. m. v družbeni pisarni v Ljubljani (bilanca 1927).

— Pred likvidacijo tarif boja med Hamburgom in Trstom. Te dni se bo v Monakovem vršila ponovna konferenca srednjeevropskih železniških uprav v svrhu pogajanj za definitivno likvidacijo tarifnega boja med Hamburgom in Trstom. Kakor znano, so se v tem pogledu vršile že številne konference, ki pa so dosedaj ostale brez uspeha. Kakor zatrjujejo, obstojajo možnosti, da se bo končno vendar sprejelo kompromisno rešenje vprašanja. V tem primeru bi bil končno likvidiran tarifni boj med obema lukama, kar pa ne pomeni, da bo istočasno prenehal konkurenčni boj, ki se bo potem odigral v lokalnih mejah.

— Zanimiva plačilna bilanca Zedinjenih držav. Glede aktivnosti ameriške plačilne bilance so v javnosti glede na ogromen izvoz kapitala iz Zedinjenih držav razširjena napačna naziranja. Ameriške investicije kapitala v inozemstvu so lani sicer dejansko dosegle ogromno vsoto 1648 milijonov dolarjev, vendar pa je istočasno inozemstvo v Ameriki investiralo nič manj kakor 919 milijonov dolarjev, tako da znaša saldo le 671 milijonov dolarjev. Do slinčnega rezultata prihaja ameriška statistika pri sestavi plačilne bilance za l. 1927. V tem letu je znašal ameriški izvoz 5037, uvoz pa 4189 milijonov dolarjev, ter je bila torej trgovinska bilanca aktivna za 548 (1926 426) milijonov dolarjev. Bilanca nevidnih postavk pa izkazuje 1723 milijonov dolarjev izdatkov in le 1672 milijonov dolarjev dohodkov. Če od suficita trgovinske bilance odštejemo pasivnost bilance nevidnih postavk, dobimo presežek od 497 milijonov dolarjev; h tej svoti lahko še prštejemo 166 milijonov za izvožen zlat, tako da pridemo do končne vsote 663 milijonov dolarjev, ki predstavljajo aktivnost ameriške plačilne bilance in se le malo razlikuje od prvotno izračunane vsote. Glavno postavko med nevidnimi izdatki predstavljajo izdatki ameriških turistov; ti so lani izdali v inozemstvu nič manj kakor 770 milijonov dolarjev, dočim so inozemski turisti izdali v Ameriki le 153 milijonov. Na drugi strani pa so dohodki ameriških državljanov od obresti posojil v inozemstvu, dividend itd. znašali 795 milijonov dolarjev, slinčji izdatki nam prinesejo v inozemstvu pa 281 milijonov dolarjev. Skoro vse dohodke od inozemskih posojil, dividend itd. so torej ameriški državljanji lani pustili v inozemstvu v obliki izdatkov turistov.

— Na DLG potovalni razstavi v Lipskem je trdka Krupp - Essen krasno zastopana z različnimi kmetijskimi stroji za spravljaje letine. Poleg tega razstavlja Krupp posode za mleko, celice za led ter posode za sir iz jekla, ki nikdar ne rjavi kakor tudi dele plugov iz posebnega Kruppovega jekla. Produktivno zmoglost trdki Krupp nam kažejo v tehnični popolnosti 4 stroji za košnjo in vezanje snopov, 2 stroja za košnjo žita, 3 stroji za košnjo trave, 2 motorna stroja za košnjo znamke Rapid, 5 praktičnih strojev za preobračanje mrve in 3 vprežne grablje. Vsi stroji so solidno izdelani ter iz prvovrstnega Kruppovega materiala, ki se ne da uničiti. Trdka Krupp kontrolira produkcijo svojih strojev od rude do gotovega izdelka, kar je glavna prednost njenega načina produkcije. Zato je Krupp danes ena najboljših tvornic strojev za spravljaje letine. Tudi na velesejmu v Poznanyu so ti Kruppovi stroji dosegli mnogo komentiran uspeh. Zmožne nemške trdke prihajajo v inozemstvu sploh do veljave. Svetovno znana avtomobilska marica Mercedes-Benz prodira povsod tam, kjer so pravi sportniki, ki znajo ceniti svoj voz. Poselniki olimpijci v Amsterdamu se šušijo, da je v bogati Nizozemski toliko lepih Mercedesov voz. V Schweningu je mogoče na obzreju v kratkem času našeti takih voz na duceate. Schweningen, to izredno elegantno luksuzno kopališče severnega morja, ki je solidnejše od francoskih in belgijskih kopališč, kaže tudi v avtomobilskem prometu odličen in soliden luksuz. Nadaljnja trdka, ki se v inozemstvu visoko ceni, je trdka Conti, katero poznajo vsi avtomobilisti in kolezarji. V zadnjem času se vedno bolj uveljavljajo Contijeve velike zračne pnevmatike. Uspeh nemške industrije v inozemstvu je dokaz za kakovost njenih izdelkov.

1103

— Dobave. Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave 10.000 kg portlandskega cementa. (Pogoj so na vpogled pri omenjenem oddelku.) Strojni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 15. t. m. ponudbe glede dobave 153 komadov raznih pil v nasekovanju in popravilo. Prometno - komercialni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave 2000 litrov špirita ter glede oddaje

železnih in lesenih klopi, omar, miz in stolov v pleskanje, do 26. t. m. glede dobave konopnenih vrvic in konopnega motovza ter glede dobave 9000 komadov nalunčnikov. Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 18. t. m. ponudbe glede dobave 10.000 kg jamskih tračnic, do 25. t. m. pa glede dobave 10 strojev za vrtnenje (Bohrmaschinen). Direkcija državne železnic Vares - Majdan sprejema do 26. t. m. ponudbe glede dobave 4000 kg domače svinjske masti in 2 vagonov pšenične moke. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 25. t. m. pri ministrstvu za vojsko in mornarico, oddelek za mornarico v Zemunu glede dobave telegrafskega materiala in materiala za električni daljinovod, 26. t. m. glede dobave raznih olj in bencina; 26. t. m. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave bombaža za čiščenje in bombaža za lažje. Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Pri glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: 25. t. m. glede dobave raznih šotorov, 26. t. m. glede dobave 2000 komadov košar za sanitetni material, 27. t. m. pa glede dobave 6000 komadov slamnjač. (Pogoj so na vpogled v pisarni omenjenega skladišča.)

— Ameriški konsum gumija za zvečenje. Za presojo ogromnega konsumnega tržišča Zedinjenih držav je zanimiva najnovejša cenitev glede tamošnjega konsumna gumija za zvečenje. Po podatkih ameriškega trgovinskega urada znaša letni konsum gumija za zvečenje v Zedinjenih državah 35 milijonov evrov v vrednosti 100 milijonov dolarjev. Čeprav je tudi izvoz tega artikla znaten, vendar je v primeri z domačim konsumom uravnost neznaten.

— Prodaja. 20. t. m. se bo vršila pri komandir. 8. žandarmerijske polka v Ljubljani ofertalna licitacija glede prodaje raznih odpadkov.

Novo milo s pomnožno čistilno močjo

Tvornice Zlatorog so se poslužile prilike na Ljubljanskem velesejmu, da prikraj pokažejo na trgu povsem nov izdelek. Kakor je razvidno iz nazvida imenovanega trdke, gre tu za novi znanstveni podlagi izdelano domače milo, imenovano

Benzit-milo s pomnoženim dvojnim učinkom. Bistvenega se pri pripravi mila v teku stoletij ni ničesar izpremenilo — saj tudi ni bilo tehnege vzroka, kajti zadostovalo je zahtevam tedanjega čiščenja. Vse drugače pa je bilo v zadnjih desetletjih, ko so izumili parne stroje in ko se je ogromno razvila industrija. Delo pri strojih, pridobivanje in uporaba premoga, uporaba strojnega olja, iz nebroj snovi sestavljeni dim tovarna in železniških strojev so povzročili madeže na obleki, perilu, obrazu in rokah, tako da doslej uporabno milo ni več zadostovalo in razmere so zahtevale vsesplošno

pomnožno čistilno moč mila.

Tega doslej uporabno milo ni bilo v stanu doseči. Najti je bilo treba novih metod in sredstev, ki bi omogočile, da se madeži, ki se je močno oprijel tkanin, obraza in rok, najprej razkrojijo, preden se z milom izpere.

Nežnejši okus in finejša tkanina zahtevajo danes uporabo mila, pri katerem je vsaka mehanki pranje perila popolnoma odveč in ker bi tudi tako pranje brezpošojno uničevalo perilo. Poskusili so s sredstvi za razkrajanje madežev! V prvi vrsti so to bili ogljikova kislina, bencin, petrolej, eter itd. Obsežno uporabo teh sredstev doma pa je ovirala nevarnost ognja.

K odločilnemu preobratu v tem vprašanju, s katerim se je pečala znanost, je prišlo šele tedaj, ko se je posrečilo ta razkrajalna sredstva stopiti v vodi, kajti šele sedaj je bilo mogoče združiti ta sredstva z milom v enotno telo. Temu na ta način pridobljenemu razkrajalnemu sredstvu se je nadele ime benzit, na omenjeni način izdelanemu domačemu milu, ki združuje lastnosti prvovrstnega mila ter ima istočasno razkrajalne lastnosti bencina, pa ime

Benzit-milo s pomnoženim učinkom.

Pomen te iznajdbe, ki je zavarovana s tremi nemškimi in nebroj inozemskimi patenti, med katerimi je tudi jugoslovanski, se v gospodinski uporabi še danes ne more dovolj prenesti.

Sele sedaj se lahko z benzit-milom izperejo vsi madeži od olja, masti, smole, krvi itd. iz perila in delavskih oblek.

Benzit-milo ne vsebuje nikakih ostrih snovi, kakor n. pr. klor, kisik itd., tudi barva perila po njem ne obledi, kar se zgodi pri mnogih drugih pralnih sredstvih. Vsebovani benzit le razkrajja madeže. Benzit-milo je absolutno neškodljivo, niti najfinejšemu ženskem perilu ali barvam, v kolikor sploh prenesejo vodo. Strojničkom, šoferjem, monterjem, mehanikom, rudarjem itd. je naravnost neobhodno potrebno, da si očistijo od olja, masti, smole itd. umazane roke. Ni si več treba s peskom raniti obraza niti roke, kajti Benzit-milo odstrani takoj brez težave celo najhuše madeže. Benzit-milo je koži absolutno neškodljivo.

Uporaba Benzit-mila je v gospodarstvu vsestranska. Uporablja se povsod, kjer je pač treba kaj očistiti in to kakor navadno domače milo. Benzit-milo je gotovo triumf na polju znanosti. Prizadevanje trdke Tvornice Zlatorog je tem bolj ceniti, ker pridejo tu v prvi vrsti v poštev gospodarski interesi. Da se omehča voda, ki je zlasti pri nas običajna, se letno porabi več milijone množine mila, torej tudi velike vsote denarja, ki se potroši, ne da bi prinašal koristi. Zanimivo je ugotoviti, kako malo pažnje se pri nas posveča omehčavanju vode. Za omehčavanje vode v Ljubljani n. pr., ki ima 12 trdnostnih stopinj, se mora porabiti na 100 litrov vode 200 g mila, samo da se veže v vodi nahajajoče se apno.

Za uporabo od iste trdke proizvajane omehčevalnega sredstva

»T R I«

se more prištetih 3 Din na 100 litrov vode. Previdno računano znaša dnevna poraba vode za pranje (perilo, kuhinjska posoda, tla, kuhinjsko orodje) 10 litrov na osebo. Če računamo 50.000 prebivalcev, znaša že dnevni prihranek 15.000 Din, letni prihranek pa 4 do 5 milijonov Din.

Pri tem pa je ni upoštevano, da se z Benzit-milom zaradi izredno velike razkrajalne moči dosežejo še nadaljnji prihranki. Vsekakor more ta poučna propaganda trdke Tvornice Zlatorog izredno koristiti ne samo posamezniku, temveč tudi splošnosti ter more narodnemu gospodarstvu prištetih milijone. Cenjeno občinstvo naj se prepriča o vrednosti tega kolosalnega izuma in si naj ogleda to atrakcijo na razstavnem prostoru na velesejmu.

Tvornice Zlatorog predvajajo tam praktično pranje z Benzit-milom, in sicer najbolj umazanih delavskih oblek kakor tudi najfinejšega ženskega perila. Zanimivo je opaziti, da se perilo, prano z Benzit-milom, ohrani mehko kot žamet in da se niti v najmanjšem obsegu ne pokvari.

Položaj na naših borzah

Devizni promet na ljubljanski borzi 23.1 milijona Din. Tendence v Vojni škodi nespremenjena. Nadaljni dvig Praštedione.

Ljubljana, 9. junija. Pretekli teden je bil devizni promet na ljubljanski borzi zelo velik. Čeprav je borza zaradi praznika v četrtek poslovala le 4 dni, je skupni tedenski devizni promet dosegel vsoto 23.1 milijona Din namr 15.7, 27.3, 20.7 in 16.8 milijona Din v zadnjih 4 tednih. Največji je bil promet v devizah na Prago, Curih in London. Tečaj deviz se niso bistveno spremenili, edino deviza na Berlin, ki se je v zadnjem času dvignila na 13.6025, je zopet popustila na 13.585. V sredo je bilo na borzi ekskluzivno prodanih 3800 delnic Ljubljanske kreditne banke po 126.

Na zagrebškem efektomnem tržišču kažejo tečaj Vojne škode tudi ta teden le neznatne spremembe. Namr tečajem koncem zadnjega tedna je Voja škoda v tekočem tednu popustila od 447.5—448.5 na 444—446.5. Promet v tem papirju je bil bolj umjeren ter zaenkrat ni pričakovati večjih sprememb, v kolikor ne bodo nastopili novi važni momenti v vprašanju najetja velikega zunanega posojila. Tudi investicijsko posojilo ne kaže sprememb ter se je trgovalo nespremenjeno po 92, dočim je za agrarne obveznice manj zanimanja (v sredo so bile zaključene po 56.5).

Zanimanje za bančne vrednote je deloma nekoliko popustilo. Za Praštedione je dalje veliko popraševanje pri naglo naraščajočih tečajih. Tečaj Praštedione se je tekom tedna pri znatnejšem prometu dvignil od 890 na 935 do 955. Tudi Srpska se je dalje okrepila od 138 do 142. Poljedelska, ki se je v zadnjem tednu dvignila na 21, je zopet malo popustila ter se je včeraj trgovala po 19—20. V ostalem so se trgovale Jugobanka po 87—88 in Hipotekarna po 58.5.

Za industrijske vrednote je bilo zanimanje prilično. Čvrsta je bila tendenca v Dubrovački, ki se je zadnji teden dvignila od 460 na 480. Te dni pa se je po odbitku kupona (30 Din) zopet okrepila na 460. Trboveljska, ki se je že koncem zadnjega tedna trgovala brez kupona, se je ta teden zaključevala po 505—510. Dalje so se trgovale Drava po 335, Isis po 30—33, Sečerana Osijek po 505—510, Slavonija po 12, Union Osijek po 240 in Danica po 151.

Ljubljana (Prosti promet). Dunaj 7.996, Berlin 13.585, London 277.42, Milan 239.2, Praga 223.5, Newyork 56.82, Praga 168.45, Curih 1095.

Dunaj, Beograd 12.49 — 12.53, Berlin 169.57 — 170.07, London 34.65885—34.75885, Milan 37.97 — 37.47, Pariz 27.89 — 27.99, Praga 21.02875 — 21.10375, Curih 136.72 do 137.22.

Curih, Beograd 9.1325, Berlin 124, Newyork 518.925, London 25.33625, Pariz 20.415, Milan 27.32, Praga 15.375, Budimpešta 90.56, Bukarešta 3.18, Sofija 3.745, Varšava 58.175, Dunaj 73.

Trst, Beograd 33.3 — 33.6, Dunaj 264.2 do 270.2, Praga 56.1 — 56.4, Pariz 74.5—74.8, London 92.65 — 92.85, Newyork 18.93 do 18.99, Curih 364.75 — 366.75; dinarji 33.25 do 33.75.

Blagovna tržišča

Novosadska blagovna borza. Tendence mirna. Promet: 17 vagonov pšenice, 1 vagon ovs, 26 vagonov turščice, 3 vagone moke in 1 vagon otrobov. Cene turščice in moki so nekoliko popustile. Pšenica: baška, 77/78 kg 347.5 — 350; baška, 78/79 kg 350 — 352.5; južnobanaška, 78/79 kg 345 — 347.5. O v s: baški in sremski 265 do 270; makedonski originalni 222.5 do 227.5. Turščica: baška ali sremska 287.5 do 292.5, za julij 297.5 — 302.5; banaška 285 — 287.5. Moka: baška »og« in »egg« 470 — 480; »2« 457.5 — 467.5; »5« 440 do 450; »6« 420 — 430; »7« 350 — 360; »8« 240 — 245. Otrobi: baški in sremski 215 do 220.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (8. t. m.) Na dunajski borzi je tendenca nazvalje prijaznejšim budimpeštanskim tečajem nespremenjena. Promet je dalje zelo slab. Tudi za novo pšenico je malo interesov. Nova jugoslovenska pšenica Tisa (77 kg) se nudi po 1.8 — 1.85 Kč ex šlep Dunaj. V turščici je razpoloženje čvrsto, ker je malo ponudb. Uradno notirajo vključno blagovno-prometni davek brez carine: pšenica: črna 42.25 — 43.25, mađarska Tisa 47.25 do 47.75; rž: mađarska 41.25 — 41.5; turščica: 37.25 — 38; oves: domači 37.25 — 37.75.

Franc Jožef ali Tisza?

Stavbni odbor mestnega sveta v Budimpešti je sklenil postaviti na peštanskem verziemnem mostu spomenik jezdeca na konju. Jezdec naj bi bil cesar Franc Jožef I. Na mestu, kjer je projektiran spomenik, je namreč Franc Jožef I. 1876, ko je bil kronan, vsekal z mečem na vse štiri strani sveta, kakor veleva tradicija tega ceremonijela.

Načrtu za postavitev spomenika se ni nihče upiral, dokler je živel stara monarhija in dokler so prejemali Mađžari z Dunaja več nego ostali narodi. Tudi politik Štefan Tisza je popolnoma soglašal z idejo, da se postavi Francu Jožefu spomenik. Položaj se je spremenil šele po smrti Franca Jožefa in po razsulu monarhije. Po smrti Štefana Tisze se je namreč konstituiral odbor, ki je sklenil postaviti pokojnega mađarskega politika na mesto Franca Jožefa. Tako je nastal spor za dve figuri iz preteklosti, prepri, ki še danes ni odločen in ki bo najbrže še precej časa trajal, zlasti ker je prostor, na katerem kanijo postaviti spomenik, zgodovinsko važen in pa ker je Štefan Tisza za Mađžare kot narod le pomembnejši mož kakor Franc Jožef I.

AGFA-fotografski aparati

so razstavljeni na velesejmu v paviljonu E 18-20

Foto-material JANKO POGAČNIK Ljubljana, Tavčarjeva ul. 4

Sigurna eksistenca

V razpečevanje oddam svojo z zakonom zaščiteno novost. Velik zaslužek in lahko potovanje. Potrebno 15—20.000 Din. — Po bližje v petek 14. junija od 4. do 7. ure v hotelu »Slon«, Ljubljana, H. Steinmeier.

7591

Kranjska gora.

Učiteljica vzame čez poštice v Kranjsko goru dekleta v starosti od 15 do 18 let v popolno oskrbo v novo preurejeno stanovanje z vrtom. Stalno nadzorstvo. Tuberkulozno bolnih se ne sprejme. Cena 2000 Din. Ponudbe na Kranjska gora 74.

7421-a

Trgovski lokal

v centru Ljubljane išče svetovna trdka.

7580

Ponudbe pod »CENTRUM 8«.

Vojne škode (raime štete)

in drugih sreč lastniki se naj v lastno korist javijo: dr. Ivan Černe-tu, gospodarski pisarni v Ljubljani. Dobe brezplačno važna pojasnila. Znamko za odgovor!

7557

Ni človeka, ki ga ne bi ničli, se poznajo veliki učili se boste in dobili stane menata za peko ako se poslužite Kanipos, cvetlične hrane, z uporabo dodanega navodila. Ovitke 12.50 in 42 Din. Brez vsake škode za reio perutnine se uporabljajo že

**Velika in
pestra izbira
blaga za
kopalne plašče**

A. & E. Skaberne
Ljubljana

Lepota lica!
Creme Rose Centifolia

dananašnji ideal vsake
bolje dame. Krema daje
frapantni ljubi in nežni
ten, lice postane zamamljivo,
mladeniško in čarobno,
ter s svojim milim mirisom
vzbuja splošno zavistnost.
Zaključje vse greške je naj-
boljša podloga za puder, a
nenadomestljiva za ples in
promenado. Din 50.—

Cold Cream
originalna angleška mastna nočna krema, ki popolno-
ma vsake v pore lica in brani ter dnevno pomlajuje
kožo, dela jo elastično. Nenadomestljiva za vsako
lano, ker preprečuje prerano starost in perfektno
odstranjuje vse nečistoče lica. Din 50.— Centifolia
kosmet. zavod, Zagreb, Ilica 37. Zahtevajte brezplačne
ilustrirane propekte!

**FIAT
AVTO**

type 510, HP 24/38, 6 sedežni,
v dobrem stanju

se prodaja.

Vprašanja nasloviti na oglašni odd
„Jutra“ pod „Fiat 510“.

**UREDITE SVOJO PREBAVO IN IZGI-
NILE BODO VAŠE BOLEČINE.**

Bolečine v želodcu in črevesih, zapeka,
glavobol, naval krvi v glavo, nervoznost,
nespanje, hemeroidi: slab tek imajo svoj
izvor v slabi prebavi. Uredite svojo pre-
bavo s preizkušenim eliksirnim „FIGOL“,
pa bodo minile vaše bolečine. „FIGOL“,
eliksir ureja prebavo in vam povrne
zdravje. „FIGOL“ izdeluje in pošilja po
pošti proti povzetju z navodilom o upo-
rabi lekarna 111

Dr. SEMELIČ, DUBROVNIK 2.

Originalni zavojček 3 steklenice, z ovojem
in poštino vred Din 105.— 8 steklenice
Din 245.— 1 steklenica Din 40.—
Mnogostevilne zahvalne izjave dobijajo
vsak dan o uspešnem delovanju „FIGOLA“.

**Najpopolnejši
Stoewer
šivalni stroji**

za šivilje, krojače in čevljarje ter
za vsak dom. Preden si nabavite
stroj, ogledajte si to izrednost pri
tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ulica 6 I.
Izročalčen pouk 15-letna garancija
Telefon št. 980.

AUTOBUS

ceno naprodaj.

Autobus znamke Fiat za 16 oseb, karoserija skoraj
nova, voz je brezhiben, sposoben za takojšen pro-
met. Proda se vsled opustitve prometa. Cena — po-
leg garniture novih gumijastih obročev Din 31.000.

Ugodni plačilni pogoji.

Kompletna dieselmotor naprava, ki se lahko ogleda
v obratu, je prav tako poceni naprodaj.

Informacije daje tvrdka
A. & E. Skaberne, Ljubljana, Mestni trg.

Vaše telo

zahteva nego, da ostane zdravo. Za
pravo nego telesa se uspešno rabi že
od dedovskih časov pravi Fellerjev
miločistični Elsalfuid. Oslabljenemu
telesu doprinese moči in svežosti,
oživljuje živce, jača mišice in tetive
ter deluje na vse ostale dele telesa.

Masiranje in drgnjenje z Elsalfuidom
pospešuje obtok krvi ter vzdržuje ta
ko telo vedno odporno in čvrsto za
delo. Pranje z Elsalfuidom jača trudne
oči, deluje umirjeno na živce ter ubla-
žuje boli. V zunanji in notranji upora-
bi je najboljša zaščita proti kihavic, in-
fluenca, gripi in drugim nalezljivim
bolezni in prehladu. Raztopljen je
izvrsten za pranje ust, grla in goltan-
ca. Elsalfuid je že 30 let tako priljub-
ljen je zato, ker je vsestransko upo-
rabljiv zunanje in notranje kot najza-
neslajvejši domači sredstvo in kozme-
tikum. Jači je kot francosko žganje.

Zahtevajte v lekarnah in tozadevnih trgov-
nah tudi v najmanjših krajih izredno »Fel-
lerjev« pravi Elsalfuid v poizkusnih stekle-
nicah po 6 Din, dvojne po 9 Din ali speci-
jalne po 26 Din. Drugače naročite direktno
po pošti, potem je ceneje čim večjo količino
naročite naenkrat, ker stane z omotom in
poštino vred:

9 poizkusnih ali 6 dvojnih ali 2 spe-
cijalni steklenici 62 Din
18 poizkusnih ali 12 dvojnih ali 4
specijalne steklenice 102 Din
54 poizkusnih ali 36 dvojnih ali 12
specijalnih steklenic 250 Din

Naslov označite jasno:
EUGEN V. FELLER, Stubica Donja
Elsatz 245 Hrvatska.

Zahvala.

Za izraze iskrenega sočutja, za poklonjene vence
in obilno udeležbo pri pogrebu najinega dne 24. ma-
ja 1928 umrlega nepozabnega brata

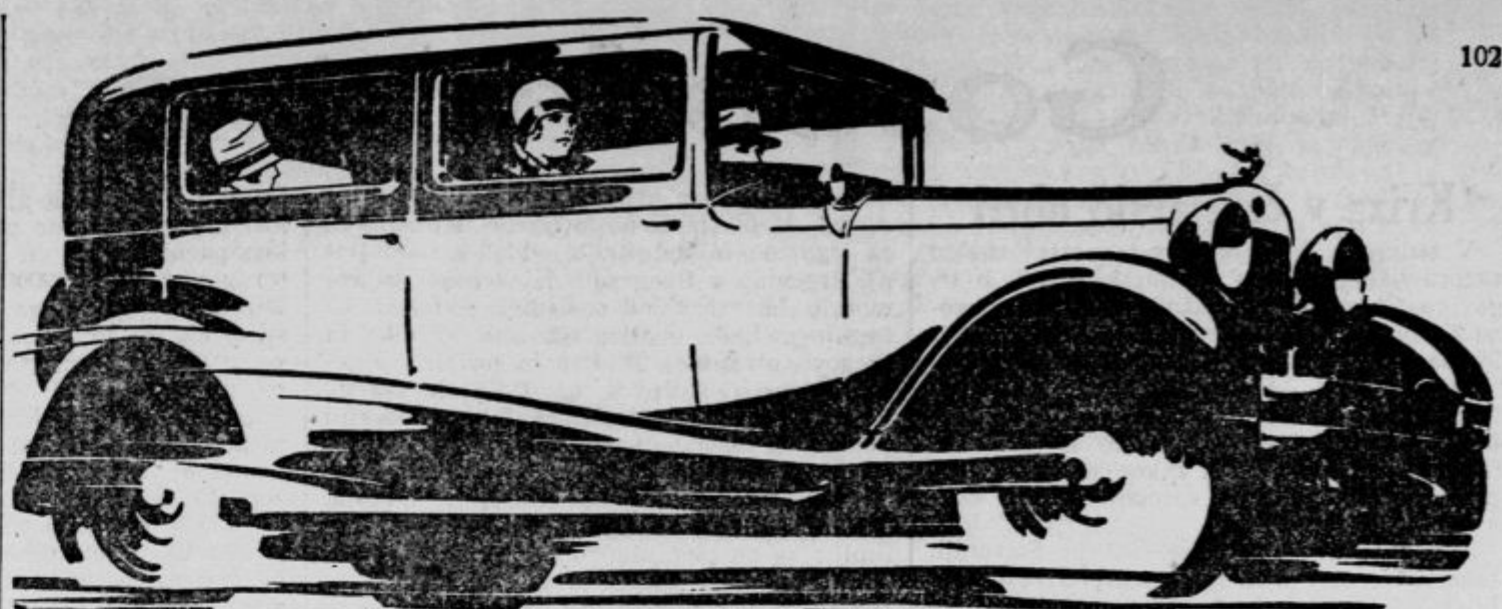
Fr. Callistusa Rahle

usmiljenega brata v Kainbachu pri Grazu

izražava tem potom najino globoko zahvalo. Poseb-
no se zahvaljujeva č. duhovščini in č. usmiljenim
bratom za njihov trud in spremstvo pri pogrebu.

Graz-Poljčane-Celje, 2. junija 1928.

Alojzija Rahle, sestra; Florian Rahle, brat.

Največja svetovna vrednost

Najnižja cena

Favorit svetovne avtomobilske publike

Pol milijona voz prodanih v prvih štirih mesecih tega leta

Dovršen motor, vozi docela neslišno in največje vzpetine z direktno brzino. Vzdržljivost v pogonu do 300.000 km. Poraba bencina 8—9 kg na 100 km. Brzina na uro 120 km.

Glasovita nenadkriljiva prožnost zmeti. Užitek vožnje na najslabših cestah. Za-
vore na 4 točke. Novi avti - Knock mo-
tor z Hudson patentom. Prekrasna linija
in razkošna oprema voz.

6 Cilind. — 40 HP.

Grande Sedan de Luxe	88.000	Torpedo de Luxe	78.000
Sedan Coach	79.000	Roadster 2-Seater	88.000

ESSEX SUPER-SIX

Glavno zastopstvo za Slovenijo: **O. ŽUŽEK,**

Ljubljana, Tavčarjeva ulica št. 11. Telef. 2461.

Veleseiem paviljon „G“

Strojniki (Obratovodja)

se sprejme takoj z večletno prakso v ce-
mentni industriji. — Samo prvovrstne moči,
kateri so popolnoma večji v elektrotehnični
stroki — strugarstvu — samostojno popra-
vila v mlinih, v vodno-turbinskem obratu
in da so trezni ter pošteni, kateri tudi sami
delajo in se ne sprehajajo v tovarni — naj
pošljejo ponudbe z navedbo višine plače
pri prostem stanovanju in razsvetljavi — na:
Tovarno Portland-cementa v Mojstrani (Go-
renjsko). 7497

Reform steklenice

so za konzerviranje sadja in povrtnin
najboljše in najcenejše.
Glavna zaloga za celo Jugoslavijo
pri tvrdki

LOVRO PETOVAR, Ivanjkovec.

Istotam se dobi Zupanc-eva knjiga:
Konzerviranje sadja in vsakovrstnih
povrtnin za domačo uporabo
Ceniki na zahtevo. 11

„SPECTRUM“ d. d.

Inž. Kopista, Dubsky in Krstić, tvornica
ogledal in brušenega stekla,
Ljubljana VII, Medvedova ul. 38, tel. 343
Zagreb, Beograd, Osijek, Središnjica:
Zagreb

Zrcalno steklo, portalno steklo, mašin-
sko steklo 5—6 mm, ogledala, brušena
vseh velikosti in oblikah, kakor tudi
brušene prozorne šipe, izbočene plošče,
vstekljevanje v med. Pina, navadna
ogledala 82

Potnika,

ki hočeta prevzeti velik špecerijski predmet
proti visoki proviziji za razpečavanje v Ljub-
ljanski in Mariborski oblasti in ki redno po-
tujete z avtom, naj sporočita svoje naslove
in ev. pogoje pod šifro: R. O. K. 345 na ogl.
odd. „Jutra“. Mesečni zaslužek za vsacega
znaša nekaj tisoč Din. 7598

Živela sreča!

Premija od Din 1.201.500 je bila v 5. raz-
redu 15. kola izžrebana pri naši tvrdki.

Nov načrt za 16. kolo: Vsaka druga srečka zadene!
Za I. razred 16. kola so že dospеле srečke v vseh
razdelbah in se jih zamore takoj dobiti.

Cene: 1 cela srečka Din 100.—
1 polovica srečke Din 50.—
1 četrtina srečke Din 25.—

Ne zavrzite prilike, ker lahko kmalu postanete
srečni in si zasigurate bodočnost. Naročite srečke
tako pri najuspešnejši kolekturi

Jakob C. Zumbulović, filijala, Ljubljana,
Aleksandrova c. 12.

Žrebanje 9. julija. 6702

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

+

Potr v neizmerni žalosti naznanjam v svojem in v imenu
svojih otrok Aleksandra, Francita, Dušana, Bele, Bože in Fanči
omož. Kučič pretresljivo vest, da nas je za vedno zapustila naša
dobra žena, mamica, hčerka, stara mama, sestra, teta in sva-
kinja, gospa

Franja Kavčič
soproga gostilničarja in posestnika

po dolgi, mukopolni bolezni, previdena s svetotajstvi za umi-
rajoče.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v ponedeljek 11. junija
t. l. ob 4. uri popoldne izpred hiše žalosti Privoz 4 na pokopa-
lišče k Sv. Križu, kjer se položi truplo v rodbinsko grobnico k
večnemu počitku.

Maša zadušnica se bo darovala v farni cerkvi sv. Jakoba
v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 10. junija 1928.

Franjo Kavčič, soproga, in ostali sorodniki.

Stanley Weyman:

Rdeča kokarda

Roman.

Uverjen sem bil, da nam bo poslopje zgorelo pod nogami in da tam je umreti strašne smrti; a vendar sem dihal tu bolj svobodno, nego spodaj v markiznem budoarju, kjer mi je srce omagovalo od tesnobe. Tam sem v duhu že videl podivjane seljake, kako bodo planili na nas, na ženske, ki se bodo tuleč skrivale za naslanjači in kanapeji; tu pod milim nebom, je bilo vsaj upanje, da poginemo v boju. Onkraj žlebov je zevala globina: tudi najmanj hrabremu izmed nas se ni bilo bati drugega kakor smrti. In mimo tega je bil naš pogin odložen, zakaj poslopje je bilo veliko in ogenj ga ni mogel zajeti vsega namah do vrha.

Tudi rešitev je še utegnila priti odkod. Zasenčil sem si oči pred svetlobo ter jel oprezovati proti vasi in po cesti, ki vodi v Cahors. Čez kako uro je morala dospeti pomoč. Sviti požara so gotovo videli več milij daleč; prepričan sem bil, da bo priganjal maščevalce k naglici. Tudi abbé Benoît je utegnili vsak trenutek prihiteti, če je le vedel kako sredstvo da nas otme. Po tem takem je bilo še ranje.

A tisti mah se je oglašil stari sluga.
»Kje je gospod Gargouf?« je šepnil s pridruženim glasom.
»Oh,« sem vzdiknil, »pozabil sem nani.«
»Na streho je zbežal,« je nadaljeval stari, gledaje okoli sebe.
»Ko smo prišli mi, gospod vikont, so bila ta vrata odprta.«
»Nu, kje je tedaj?«
Ozrl sem se po strehi; bila je temna in sence dimnikov so po-

40

nekod ovirale razgled. Oskrbnik se je bil nemara skril kje v temi blizu nas — če se ni iz obupa strmoglavil v globino. A v tem je pritekel dečko, ki sem ga bil pustil pri opeki.

»Tamle je nekdo!« je dejal.

Ves prestrašen se je oklenil starega sluga.

»To mora biti Gargouf!« sem odvrnil. »Počakajte me tu!«

Ne da bi poslušal ženske, ki so me zaklinjale, naj ostanem, sem oprežno krenil v naznačeno stran. Izprva nisem mogel ničesar opaziti; a kmalu se mi je zazdelo, da se nedaleč od mene, prav na robu strehe, nekaj giblje. Ne vedoč, s kom imam opravka, sem se približal. In res — bil je Gargouf!

Ždel je ob dimniku, v najgostejši temi, tam, kjer je končna stena stranskega krila štrlela nad vrhom, skozi katerega sem bil prišel v grad. Ta končna stena ni imela oken in večina vrta pod njo je bila temna, zakaj vogal zgradbe ga je skrival odsevu gorečih poslopij. Mislim sem, da se je oskrbnik umaknil semkaj, ker se je hotel skriti, in da me zaradi teme ne spozna. Ko sem pristopil k njemu, se je vzdignil na kolena ter zarenčal kakor pes.

»Nazaj!« je rekel z glasom, v katerem ni bilo več človeškega zvoka. »Nazaj, če ne...«

»Pomirite se, prijatelj,« sem rekel s tehtnim glasom, meneč, da ga strah pripravlja ob razum. »Jaz sem, vikont de Saux.«

»Nazaj!« je bil njegov edini odgovor, in dasi je ždel tako nizko, da nisem videl njegove sence na ozadju dreves, ki jih je škrlatil požar, sem vendar opazil svetlikanje pištole, s katero je meril name. »Nazaj! Date mi minuto časa« (glas mu je meketal od groze), »samo minuto, da ukanim te peklenšče! Če pa vzdignete hrup, tedaj vedite, da ne poginem sam! Ne, sam ne bom poginil! Nazaj!«

»Ali se vam je zmešalo?« sem vprašal.

»Nazaj, če ne ustrelim!« je zarohel. »Ne maram poginiti sam!«

Pokleknil je bil na rob strehe, držeč se z levico za dimnik. Pla-

niti nanj je pomenilo v tem položaju strmoglaviti se v smrt; nikakega haska se nisem mogel nadejati od takega poizkusa. Odmaknil sem se. In baš tisti mah je Gargouf zdrknul čez rob ter izginil.

Globoko sem zasopel in nastavljal uho; toda nikakega padca ni bilo slišati. Približal sem se žlebu in pogledal v globino.

Oskrbnik je visel v zraku, kakih deset črevljev pod menoj. Plezal je, počasi in presledkoma prestavljal noge; očrti njegove temne postave so postajali čedalje bolj nerazločni. Nehote sem potipal okoli sebe; in res sem zadel z roko ob vrh, po kateri se je spuščal nizdoli. Bila je zadržana okoli dimnika. Razumel sem ga. Lopov nam je bil zamolčal svoj načrt za beg, da bi bil tem bolj gotov uspeha in da mu ne bi bilo treba ustopiti prvenstva Denizi in ostalim ženskam. Ogorčenje, ki me je prešinilo ob tej misli, je bilo v prvem trenutku tolikšno, da sem se vprašal, ali ne bi bilo pravično, da mu prečezem vrh in ga strmoglavim v globočino. Baš tisti mah pa se je vrt pod menoj napolnil s svetlobo in kakih petnajst upornikov je pridrl proti vratom, skozi katerega sem bil prišel v grad.

Dih mi je zastal. Oskrbnik, ki je visel pod menoj baš na sredini poti, se je prestal spuščati in se ni več genil. Le zibal se je še nekoliko; v jarki luči plamenic, s katerimi so si svetili novodošleci, sem razločil sleherni vozec vrvi in čelo njen konec, ki je segal do tal.

Besneži ga v prvem zaletu niso opazili. Kri mi je oledenela, ko je prišel kolovodja do vrvi; mislim sem, da ga mora ugledati. Toda zdiral je mimo in izginil skozi vrata. Malone vsi ostali so za njim minili vrh, ne da bi se bilo kaj zgodilo. Zadnja je bila ženščina, ki me je bila obsula s kletvinami, ko me je videla pri oknu. S plamenico v roki je hitela za ostalimi. Tik pod oskrbnikom se je ustavila, z nogo že iztegnjeno, da bi stopila na prag. Videl sem, kako je počasi okrenila glavo. Vzdignila je oči... in ga je zagledala!

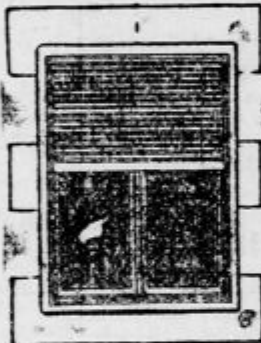
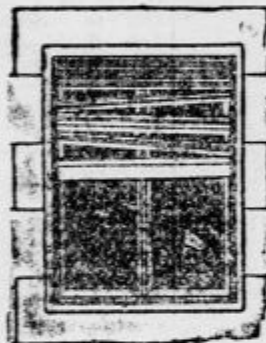
Sprejmemo

vodjo tiskarne

Predpogoj popolna usposobljenost v tiskarski stroki, primerna šolska predizobrazba in neoporečnost. Vstop, plača, stanovanje po dogovoru. — Reflektira se le na spretno in sposobno moč. — S priporočili opremljene ponudbe na Predsedstvo upravnega sveta tiskarne »Merkur« d. d. Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. 7505

7429a Esslingske rolade

so samo s patent »BENCZE« mehunastim klinčcem neporušljive Stari sistem Patent »Bencze«

Edina tvornica ANTON BENCE I SIN, tvornica lesenih rolojev Vel. Bečkerek. Agenti se sprejemajo. Zahtevajte ponudbe.

MALINOVEC

Orangeade, Citronade, malinov sukus in ekstrakte za pokalce izdeluje v najfinjših vrstah in prodaja po zmernih cenah

„ALKO“

tvornica konjaka, likerja, ruma in sadnih sokov LJUBLJANA

Svetovnoznana zdravilišča in odpočivališča.

Penzijonati, Internati, Domovi za dečke in deklice.

Cena za celo penzijo za otroke 140 šfr., za odrasle 150 šfr., ki velja za 4 zdravilišča pri tedenski premenjavi. Reference nad 1000 družin. Prospekti (Poštna za odgovor.)

BIRO PENZIIONATOV PESTALOZZI.

(Fédération Internationale des Pensionats Européens).

Budapest V., Alkotmány - str. 4., 1. Telefon: Teréz 242-36.

Zdravilišča in odpočivališča:

Na Madžarskem: Budapest, Siófok. V Švici: Zeneva*, Lausanne*, Neuchâtel*, Luzern*, Montreux*, Zürich*, Lugano, St. Moritz. V Franciji: Paris*, Deauville, Trouville, Biarritz, Aix-les-Bains, Grenoble*, Evian (Zenevsko jezero), Chamonix. Na francoski rivieri: St. Raphael, Cannes, Nizza*, Juanes-Pins, Monte-Carlo, Menton. V Angliji: London*, Cambridge*, Brighton, Folkestone. V Italiji: San Remo*, Nervi, Benetke, Bordighera, Opatija, Riccione, Rim*, Neapel*, Palermo, Meran. V Avstriji: Wien*, Zell-am-See, Linz*, Innsbruck*, Salzburg*. V Nemčiji: Berlin*. V Belgiji: Ostende. V Afriki: Algir, Tunis.

Z * zaznamovani kraji so stalni internati, domovi za dečke in deklice (tudi za odrasle) odprti vse leto. Drugi penzionati v zdraviliščih so odprti le v juliju, avgustu in septembru. Potovanje v družbi popust (25-50%) direktni ekstra Pullmannovi vagoni. Cene internatov v šolskem letu (od 15 septembra dalje) 110 šfr na mesec.

OPSTE JUGOSLOVENSKO BANKARSKO DRUSTVO A. D.

Beograd - Zagreb.

Delniška glavica 6382

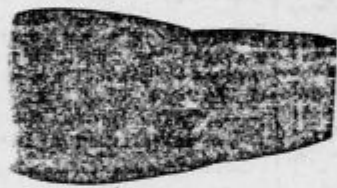
100 milijonov dinarjev, vplaanih v gotovini.

Reserve 25 milijonov dinarjev.

Opravlja vse v bančno stroko spadajoče transakcije po najkulantnejših pogojih.

Sprejema vsak čas prosto razpoložljive hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 5%.

Dame in gospodje!

Velika izbira vseh vrst nemških in francoskih gumi-steznikov in kombinacij, gumi nogavic za bolne noge in krčne žile, trebušni pasovi iz najfinjšega blaga za pred in po porodu. Za gospode gumi-jevi trebušni pasovi (Marsgürtel). Pri posebnih slučajih se izgotavlja tudi po meri pri tvrdki.

G. BESEDNIK IN DRUG

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 5. 748

Oblastno kopališče Ilidža

zdravilišče I. reda zdravi:

Rvmatizem — išias — nevralgijo ženske bolezni — kronične eksudate onemoglost — anemijo

Žveplene kopeli — močvirne kopeli ogljikovo-kisle kopeli — hidroterapija ritmične vežbe — sport — tenis

Strokovno osebje kopališča pod vodstvom dr. J. Saloma, bivšega asistenta na kliniki na Dunaju

12 km oddaljeno od Sarajeva, 500 m nad Jadranskim morjem, živopisna okolica s krasnimi izleti, hoteli z vzornim komfortom. Restoran prvovrsten, dietična hrana. Cene zmerne. Popust na železnicah preko »Putnika«.

Uradniki, oficirji, zdravniki imajo popust na kopelih. Vojaška godba igra trikrat dnevno. Prospekti in informacije se dobe pri Upravi kopališča.

Sezona od 15. maja do 15. oktobra.

Ime 7572

SCHEMBER

jamči za kakovost

VAGA d. d.

ZAGREB

Savska cesta šte. 25

dobavlja odslej i to znamenito

SCHEMBER-ovo

TEHTNICO

Kupim:

Vreče od soli, Vreče od sladkorja, Vreče od kave, Rabljene odeje, Mehka drva.

Nudim:

Izven kartela: Lahek avtobencin Din 9.50 za kg. odgovarja po litrah Din 6.85 za k. Kamin (kot so) za shranjevanje leda po 100 kg. Din 110.— 6587a

Desider Lederer,

Sombor (Bačka).

Vreće

ovje in rabljene vreće za embalažu na vodno i suho. MIRKO MLAKA, Ljubljana, Slomškova 1

I. Vardijan, Slomškova 5A. Hrv.

Priloga kot stara izdelava celotne svoje najbolje izdelane vrste vrst. Cenik v prilogi.

EAU de BOTOT

Edina voda za usta, ki je na Pariški zdravniški akademiji priznana

Higijensko antiseptična VODA ZA USTA Botot

najbolje sredstvo za osveževanje ust, osobito prijetno poleti.

Znižane cene!

Zahtevajte Botot mlo za zobe in pasto za zobe.

FISALNI SKOJI

novi in rabljeni in sicer

Halda

Underwood

Smith & Bros

Continental

Adler

Ideal

Monarch

Remington i. t. d.

se dobijo po najnižjih cenah

Ant. Rud. Legat & Co, Maribor

Slovenska ulica 7,

Telefon 100.

Pozor obiskovalci Ljubljanskega velesejma!

Avtomobilske in motocikelske interese vladno vabimo na ogled velike razstave

svetovnoznanih, kvalitetnih avtomobilov: limuzin in odprti; osebnih in tovornih PEUGEOT, od najmanjšega do največjega.

ESSEX SUPER - SIX ameriških 6cilindrskih.

AUSTRO - FIAT 1 3/4, do 2-, 3- in 5tonskih.

Na zalogi svetovnoznani sportni avtomobili BUGATTI in AMILCAR

VSI REZERVNI DELI STALNO NA SKLADIŠČU. NAJNIZJE BREZKONKURENČNE CENE!

Generalno zastopstvo: O. ŽUŽEK, Ljubljana, Tavčarjeva ulica šte. 11. — Paviljon »G«.

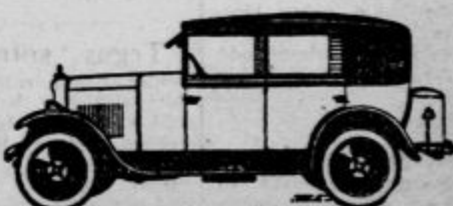
svetovnoznanih kvalitetnih motociklov z in brez prikolic:

A. J. S. angleška zmagovalna znamka 1- in 2cilindrskih.

EXCELSIOR and HENDERSON ameriških 2- in 4cilindrskih.

GILLET belgijskih 1cilindrskih.

GRIFFON francoskih 1cilindrskih.

Naročila in vse dopise, ki se
v malih oglaševanjih, se pošiljajo na
Oglasi oddelke JUTRA, Ljubljana,
Prešernova ul. 4. Čekovni račun
pošte hranilnice Ljubljana, št. 1842

Telefon številka 2492

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene
občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.
Priročnik za šifro Din 3. - Izvirne, dopisovanje in oglaševanje

Trgovskega ali reklamnega značaja, vsaka beseda Din 5.
Najmanjši znesek Din 10. - Priročnik za šifro Din 5. - Vse priročnik
ne je upoštevati obsema z naročilom, saj se oglaševanje priročnik

Sprejemanje naših oglasov za pri-
hodajočo številko JUTRA se zaključijo
dan pred izidom lista ob 17 uri.
Poznejše sprejete oglase bodo pri-
ročene v naslednji številki lista

Telefon številka 2492

Službe dobi

Brivski pomočnik

dober delavec, ki dobro
znanje ima v vseh
delih, ki jih zahteva
naš trg. Posreduje
naš trg. Posreduje
naš trg. Posreduje

Korespondenta

ali korespondent
zmožnega slovenskega
italijanskega, isče le-
na na trdnici, na
oglasni odd. Jutra pod
»Perfektne«. 20492

Blaginčarko

zmožnega slovenskega
nemškega, isče na-
vedbo plače, sprejeml-
ja začetnice imajo pred-
nost. Ponudbe na oglasni
odd. Jutra pod »Kavari-
ja«. 20353

Gaterista

na polnoletnik, z več
letno prakso, na turbi-
nističnem delu, prednost
imajo naslov v oglasni
odd. Jutra. 20351

Vodovodnega

inštalaterja
ki ima najmanj 4 leta
poslужbe prakse, sprej-
ma J. Ustav in drug dr. v
o. Gorje pri Bledu 20326

Kontoristinja

dobro računsko in samo-
stojno korespondenčno ta-
koj sprejeml. Posreduje
naš trg. Posreduje

Frizerko

veščo, prijetno, sprej-
ma plačo mesečno
Din. Stanovanje hrana,
pranje perila, okrožna
kajanja. Posreduje: Alj
Kopcký, frizer, Daruvar. 20473

Učenca

sprejeml. v trgovino
z mehanizmom P. Pin-
terič, Muta. 20436

Mizarski tehnik

majski, aglini
izkušen mizar, z umetniško
zmožnostjo, za fino pohi-
stvo, razne notranje opre-
me in boljše stavbo delo
dobro službo. Ponudbe s
spričevali, lastnorodni
rišami in zahtevi po šifro
naš trg. Posreduje

Vzgojiteljica

z dvema dekletoma (9 in 4
leta stara) sprejeml.
Zmožna ravnateljica ima
prednost. Ponudbe z
nametnimi podatki doseže
naš trg. Posreduje

Šoferja

za tovorni in osebni av-
tomobil, osebje, sprej-
ma. Stanovanje in delo
vrti kakor tudi polje na
razpolago. Ponudbe na
Ed. Suppanz, Pristava, Slove-
nija. 20410

Brusača

za brusenje žag na Schmal-
tzerovem avtomatu sprej-
ma. Znan mora tudi si-
kati jermena. Nastop ta-
koj Parna žaga V. Soga-
netič, Ljubljana. 20444

Stroj. ključavničarja

ki ima tudi šoferstvo, ki
ima tudi šoferstvo, ki
ima tudi šoferstvo, ki
ima tudi šoferstvo, ki

Služkinjo

zanesljivo in poslušno, ki
zanesljivo in poslušno, ki
zanesljivo in poslušno, ki
zanesljivo in poslušno, ki

Knjižnica

sprejme moško ali žensko
moško ali žensko, moško
ali žensko, moško ali
žensko, moško ali žensko

Sobarico in

služkinjo
izkušeno za splošno hišna
dela, izjem Naslov v oglasni
odd. Jutra. 20455

Dekle

za vsa hišna in vrtna de-
la sprejme uradniška dru-
žina 3 oseb z enoletnim
otokom Naslov Gorjane,
Bostanj pri Sevnici. 20453

Kletarja

izkušena, z večletno
prakso, ki bi tudi funkci-
onal kot viniki potnik.
sprejme tako dobro lodo-
vinska trgovina. Ponudbe
je poslati na oglasni odd.
Jutra pod »Izveščen klet-
ar«. 20452

Kontoristinja

absolutno izkušena, so-
le avst. začetnik, sloven-
ščine, uradniška, nem-
ščine, uradniška, nem-
ščine, uradniška, nem-
ščine, uradniška, nem-

Briv. pomočnika

izkušena in solidna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Brivski pomočnik

inteligenten, zmožnega
italijanskega, isče le-
na na trdnici, na
oglasni odd. Jutra pod
»Perfektne«. 20492

Sobarico

zanesljivo in poslušno, ki
zanesljivo in poslušno, ki
zanesljivo in poslušno, ki
zanesljivo in poslušno, ki

Šoferja

za tovorni in osebni av-
tomobil, osebje, sprej-
ma. Stanovanje in delo
vrti kakor tudi polje na
razpolago. Ponudbe na
Ed. Suppanz, Pristava, Slove-
nija. 20410

Steklar. pomočnika

majski, aglini
izkušen mizar, z umetniško
zmožnostjo, za fino pohi-
stvo, razne notranje opre-
me in boljše stavbo delo
dobro službo. Ponudbe s
spričevali, lastnorodni
rišami in zahtevi po šifro
naš trg. Posreduje

Klepar. pomočnika

izkušena in solidna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Inteligentno

gospodinjico
postavno, solidno, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

2 brivska

pomočnika
majski, aglini
izkušen mizar, z umetniško
zmožnostjo, za fino pohi-
stvo, razne notranje opre-
me in boljše stavbo delo
dobro službo. Ponudbe s
spričevali, lastnorodni
rišami in zahtevi po šifro
naš trg. Posreduje

Gaterista

z dohodu prakso, za tri
leš, isče naslov do 15. ju-
nija, na oglasni odd. Jutra
pod »Referenci«. 20359

Zastopnik

odprti oči, pripravljeni so
naš trg. Posreduje

Žagarija

z vseh vrst, isče naslov
do 15. junija, na oglasni
odd. Jutra pod »Referenci«. 20359

Brivskega

pomočnika
izkušena in solidna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Mašinista

dobro izkušena, ki dis-
tribucija, isče naslov do
15. junija, na oglasni odd.
Jutra. Ljubljana. 20380

Krojaškega

pomočnika
prevratno, moško ali žensko
moško ali žensko, moško
ali žensko, moško ali
žensko, moško ali žensko

Mizarskega

pomočnika
izkušena in solidna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Postrežnica

pridno in poslušno, sprej-
ma Naslov v oglasni odd.
Jutra. 20359

Služkinjo

poslušno, starbo, isče dru-
žina z dvema otrokoma in
za vsa hišna dela. Naslov
v oglasni odd. Jutra pod
»Referenci«. 20452

Maserja in

pedikera
sprejeml. v stalno službo
poslušno, isče naslov do
15. junija, na oglasni odd.
Jutra. Ljubljana. 20643

Praktikantinja

zmožna slovenske, nem-
ščine, uradniška, nem-
ščine, uradniška, nem-
ščine, uradniška, nem-

Trgov. sotrudnik

majski, aglini
izkušen mizar, z umetniško
zmožnostjo, za fino pohi-
stvo, razne notranje opre-
me in boljše stavbo delo
dobro službo. Ponudbe s
spričevali, lastnorodni
rišami in zahtevi po šifro
naš trg. Posreduje

Devojko mlajšo

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Šiviljo

prejeml. za poslušno, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Pekovskega

pomočnika
starbo, ki je poleg
druga dela izkušeni pri
prejeml. Jutra pod »Referenci«. 20359

Trgovski

potnik
zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Potnice

za obisk privatnih strank
proti visoki proviziji sprej-
ma agencija v Slove-
niji 2. 1. naved. soba 7
Zgleda se popoldan 20330

Trgovski

potnik
zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Plaćilna natakrica

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Službo skladiščnika

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Krojaški pomočnik

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Tapetnik

majski, aglini
izkušen mizar, z umetniško
zmožnostjo, za fino pohi-
stvo, razne notranje opre-
me in boljše stavbo delo
dobro službo. Ponudbe s
spričevali, lastnorodni
rišami in zahtevi po šifro
naš trg. Posreduje

Stroinik

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

24 let star fant

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Mizarski pomočnik

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Perica

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Šivilja

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Pouk

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Soferska šola

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Čevljarji pozor!

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Učiteljica

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Pokrajinska zadruga

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Gospod

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Gospodična

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Trgovski pomočnik

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Autogeničen varilec

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Spreten rokodelce

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Plačilna natakrica

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Službo skladiščnika

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Krojaški pomočnik

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Tapetnik

majski, aglini
izkušen mizar, z umetniško
zmožnostjo, za fino pohi-
stvo, razne notranje opre-
me in boljše stavbo delo
dobro službo. Ponudbe s
spričevali, lastnorodni
rišami in zahtevi po šifro
naš trg. Posreduje

Stroinik

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

24 let star fant

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Mizarski pomočnik

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Perica

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Šivilja

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Pouk

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Soferska šola

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Čevljarji pozor!

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Učiteljica

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Pokrajinska zadruga

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Prodaj

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Sportni čoln

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Vrvarske izdelke

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Trgovski pomočnik

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Autogeničen varilec

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Spreten rokodelce

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Plačilna natakrica

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Službo skladiščnika

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Krojaški pomočnik

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Tapetnik

majski, aglini
izkušen mizar, z umetniško
zmožnostjo, za fino pohi-
stvo, razne notranje opre-
me in boljše stavbo delo
dobro službo. Ponudbe s
spričevali, lastnorodni
rišami in zahtevi po šifro
naš trg. Posreduje

Stroinik

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

24 let star fant

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Mizarski pomočnik

zmožna in poslušna, is-
še naslov do 15. junija
naš trg. Posreduje

Perica

zmožna in poslušna, is

Motvoz Grosuplje:

domač slovenski izdelek
Svoji k svojim
Razstavljamo na Ljubljanskem velesejmu od 2. do 11. junija. Paviljon I. 554 — 558.

Sivalne stroje
dobro ohranjene, 2 ševlar-
ska in 1 krmarska —
predam. Cena niska. Kre-
kov trg 10, dvorišče. 20688

Razno
Lisičje,
polhove kože

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Briti se
je užitek, ako brusite
britev na Akra-bru-
silniku. Jamčim Vam
za vedno dobro re-
zilo, brez vsakega
družnega brušenja —
Cena za manjše 30 in
50 Din. Cena za večji
z ročajem 60 in 75
Din. Plačati je naprej
in priložiti poštino s
čekom št. 35.734.

Griffon
najboljši motocikl!

za vsako svrhu in za
vsakogar s prestava-
mi, — kickstartarjem,
kompletnim orodjem
za časa velesejma
Din 7480 mesto
Din 7800. — prompt-
no dobavljivi od skla-
dišča generalnega za-
stopstva O. ŽUZEK
Ljubljana, Tavcarjeva
ulica 11. 7474

D. M. C.
znamovanec bel in bar-
van, Peril-prejica št. 5 in
3, kvačkanec št. 30—100
in
MOULINE
v večji izbiri in najce-
njeje pri
OSVALD DOBEIC
Trgovina galanterije in
pletenja
Ljubljana, Pred Ško-
ljo 18. 4613

Skladiščnik
z večletno prakso, zmožen slovenskega
nemškega jezika išče mesta v Ljub-
ljani ali izven Ljubljane. Ponudbe pod
»Zanesljiva moč« na ogl. odd. »Jutra«

Iščemo
firme, katere bi hotele imeti
agilne
7494
zastopnike
za Niš in celo Niško oblast.
Pisati na »Alkalaj i Mandilo-
vič«, Niš, Voždova ulica br. 124

20 dobrih zidarjev
sprejme v trajno delo stavbeno
podjetje
7603
J. Slavec, Kranj.

VELIKO IZBIRO
Izbranih vrst
VINA
po najugodnejši ceni.
ter žganih pijač 33
sudi Vam
PIVNIČARSTVO »OPSKRBA« D. D.
Zagreb, Frankopanska ul. 12.
Ako potrebujete izvolite ogledati naše kleti
in sokasti vrste brez obveze za kupčijo

Če Chevrolet Ton
ring-ov, 1927, od
pr. 5. sedežni,
selo dobro ohr-
anjen stanju, ma-
lo voženi od
Din 40.000—48.000

Če Chevrolet Ton
ring-ov, 1926, 60
bro ohranjen, od
Din 20.000—35.000

Fiat 501 Sport,
4-sedežni, brezbi-
na, gume skoraj
nove, Din 40.000

Fiat 501 Torpedo
v zelo dobrem stanju
po ugodni ceni.

**S. A. M. dvosedež-
ni, poldrinski,**
Din 25.000

Ford, 1926, dobro
ohranjen
Din 15.000

Peugeot Sport, 4-se-
dežen, tipa 26, do-
bro ohranjen,
Cena Din 35.000
494

M. Marešič & Co.
LJUBLJANA
Dunajska cesta 12.
Tel-fon 22-92.

„Underwood“
pisalni stroji ima svetovni sloves

nad 2.000.000 strojev v prometu,
nedosegljiv v trpežnosti in vsled
tega najcenejši
LUDVIK BARAGA
LJUBLJANA
Selenburgova ulica št. 6/I.
Telefon št. 2980

Po vseh večjih mestih države
išče protokolirane firme (kot hranil-
nice, menjalnice, trgovine, knjigarne,
trafike)
za subko'ektorje drž. razredne loterije
za takoj ali pozneje. Reflektanti naj bla-
govolijo poslati svoje dopise z žigom
tvrdatke na
Glavno kolekturo držav. razr. loterije
Bankovno koman-
dno društvo
A. REIN i DRUG
ZAGREB
Gejeva
ulica 8
Trg Kralja Tomislava
broj 17.

Iščem v najem
dobro kdočo vpeljano

gostilno ali restavracijo
v mestu ali večjem trgu v Sloveniji blizu kolodvora. Bi bi ev-
tudi pripravljen, pod ugodnimi pogoji tak objekt kupiti. Prednost
imajo tisti, ki imajo v posloplju večje kleti in večje posestvo.
Imam osebno pravico. Ponudbe je staviš na ogl. oddelku »Jutra«
pod št. »Vinski trgovec 200«.

Knjiga krojaštva
za samouke o prirojanju moških oblačil.
A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7
Zahtevajte opis knjige 255

Stanovanjska hiša v Ptuj
na prodaj — vili podobna, obstoječa iz glavnega po-
stlopa 7 sob, 3 kuhinje, prane kuhinje, 5 po-tran-
skih prostorov. Posiransko poslopje z 2 sobama in
kuhinje. Posebej so štiri dvorane in veliko cemen-
tirano poslopje (hlev) za konje, govejo živino in svinje.
Remiza za vozove — vse je tudi za druge namene spo-
sob o (adaptacija). Zazidana površina znaša 486 m²,
945 m², veliko tlakovano dvorišče, 560 m² ogra enega
najboljšega vrta za zelenjavo, električna razsvetljava,
lastni vodovod z rezervarjem. Eno stanovanje (večje)
tako na razpolago. Vprašati pri g. Francu Mülleret-u
Ptui, Ljutomerška cesta 6. 7514

Načelstvo »Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev« v Ljub-
ljani objavlja tužno vest, da je danes po težki bolezni v najboljši
življenski dobi preminila gospa

Fanica Kavčičeva
soproga našega velespoštovanega načelnika g. Frana Kavčiča.

Pogreb bo v ponedeljek ob 16. popoldne iz hiše žalosti na
Privozu na pokopališče k Sv. Križu.
Pozivamo gg. tovariše, da se udeležijo pogreba v čim največ-
jem številu.

Pokojnici prijazen spomin.

V Ljubljani, dne 9. junija 1928.

Sobo
na Mirje, svet. s hrano,
oddam. Našlov v ogl. odd.
»Jutra«. 20645

Sobo
8 postelj, elektrika, oddam
1. junija. Poirve se Og-
narjeva ulica 6, I. nadst. 20602

2 opremljeni sobi
oddam za julij v lepem
kraj Savinjske doline tik
ob Savinji. Našlov v ogl.
odd. »Jutra«. 20623

Lepo sobo
v mirni okolici oddam
po 20. VI. boljšemu stam-
naru gospodu ali dami. Ul-
na Stare pravde, 5. I. — 20563

Opremljeno sobo
lepo, separirano, v bližini
Ljubljane, oddam 1-2 gos-
poda. Našlov v ogl. odd.
»Jutra«. 20564

Separirano sobo
s parketom, elektriko —
razsvetljava za takoj ali 15.
junijem v bližini ka-
sarnice Vojkova ulica 10.
Ponudbe na ogl. odd. »Ju-
tra« pod »Office«. 20516

Sobo
v Mariboru, s dvema po-
steljama, za 800 Din me-
sečno, oddam. Slomškov
trg 7, I. 20538

Opremljeno sobo
s kuhinjo, v okolici Ce-
lje ali Maribora, oddam
za takoj v najem. Ponudbe s
navedbo cene na oglašni
odd. »Jutra« pod »Celje
— Maribor«. 20542

Sobo
brano, prazno, 180 gos-
pa, tako pri starejši go-
spej. Ki bi med dnevom
okvirno, dnevno otroka.
Ponudbe pod »Mirna«
na ogl. odd. »Jutra«. 20549

Opremljeno sobo
s razsvetlavo, oddam
1. junijem. Našlov v ogl.
odd. »Jutra«. 20552

Sobo
lepo, solinno, v visokem
pristiku, in eno malo sobi-
co, opremljeno ali prazno,
oddam gospodu ali gos-
podini. Našlov v ogl. odd.
»Jutra«. 20554

Sobico
s elektriko razsvetlavo
in posebnim vzhodom, ta-
koj oddam Florjanska uli-
ca 5, II. 20576

Sobo
skromno in čisto, s po-
sebnim vzhodom, v bližini
kolodvora, 180 šel. urad-
nik. Ponudbe na ogl. odd.
»Jutra« pod »Točen pla-
tnik«. 20461

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom in
stopalo, oddam. Cena s po-
strežbo 250 Din. Našlov v
ogl. odd. »Jutra«. 20613

Gospoda
sprejem na stanovanje,
Našlov v ogl. odd. »Ju-
tra«. 20560

Opremljeno sobo
lepo, s posebnim vzhodom,
oddam dvema gospodoma
ali zakoncem peru brez
strok. Poirve se Florjan-
ska ulica 15. 20572

Prazno sobo
takoj oddam. Našlov v ogl.
odd. »Jutra«. 20568

Mesečno sobo
prikolirano, s separatno
vzhodom in elektriko raz-
svetlavo, takoj oddam.
Popraviti Kobi, Slomško-
va ulica 14, II. nadst. — 20535

Lepo sobo
oddam takoj 1-2 gos-
poda v bližini pošte, parter.
Našlov v ogl. odd. »Jutra«
20581

Sobo
značno, s posebnim vho-
dom, oddam gospodini.
Našlov v ogl. odd. »Jutra«
20525

Opremljeno sobico
s hrano ali brez hrane, v
Ljubljani ali predmestju.
Ešte za časa poletnega uti-
lija. Ponudbe pod »Sepa-
rirano« na ogl. odd. »Ju-
tra«. 20522

Lepo sobo
oddam, s bližini Ljubljane,
Našlov v ogl. odd. »Jutra«
20566

Prazno sobico
s posebnim vzhodom oddam
Vraka se Karadortova
ulica 10. Trnovo. 20556

Seitve
mestu in na dežel-
skovno in najcenejši
potom
Ljubljana
Krištofova cesta 9
Din 4. 2115

Dopisi

Vašo usodo,
bodočnost, značaj
boste doznali, če polijete
na našlov: Marij Radovni-
kovič, Split, Benjaka uli-
ca 31, Dalmacija. Deset s-
tinte pisanih vrst, označi-
te spol, starost in adreso
ter priložite plačilo 10 di-
narjev. 20430

2 mladi gospodični
želita znanja s dvema in-
telligentnima gospodoma za
skupno sabavo. Dopise na
značko »Breda in Ovesta«
na ogl. odd. »Jutra«. 20460

Trgovka
srednjega let, čedne znan-
josti s okrog 50.000 go-
stovine in posestvom, se
teli tem potom sestaviti s
trgovcem s lastno tergo-
vino ali državnim uradni-
kom (najraje šel). — Le-
rore ponudbe s polnim na-
šlovom in silko pod »Sim-
patija« 284 na ogl. odd.
»Jutra«. 20460

Za potovanje
na morje ali v Salakam-
mergut, v sredini julija,
iščem sopotnika. Neano-
nimni dopis na oglašni
odd. »Jutra« pod »Siro-
vo deljen račun« — 20438

Osamljena!
Držite za danes naro-
čeno pismo! 20522

Gospodična
ki je bila v opernem glo-
balu na galerijskem se-
dežu št. 8, naj polje svoj
našlov na oglašni oddelku
»Jutra« pod št. »2224«. 20545

16. avgust
Pridem v ponedeljek, ako
mogoče, svidenje ob 19.
uri. Troj . . . 20535

»Vera 38«
Blagovolite pismo v po-
družni Maribor dvigniti
ter prositi odgovora. 20533

Mlad gospod
žel znanja s damo, ki bi
mu na dva meseca posodila
majhno vato. Cenj dopi-
se na ogl. odd. »Jutra«
pod »Diskreten prijatelj«. 20519

Trz. poslovodja
star 30 let, žel poznanstva
s trgovsko neobrazovano
gospodično ali mlajšo vdovo
brez otrok, ki bi posedovala
v svojo nekaj premoženja,
v svrhu naš trgovine. Če-
njeje ponudbe prosim s sil-
ko na ogl. odd. »Jutra«
pod značko »Dobrodošče«. 20534

Marijo
ki mi je pisala 21. maja,
prosim, da mi piše znova
in da drugo značko ali na-
šlov, ker se bila moja pi-
sala na njo dvignila in od-
govorila po drugi osebi. 20530

V oglašnem oddelku
»Jutra«
je dvigniti sledeča pisma:
Ariel, Amerikane 38, Ape-
ram, Aglen začetek, Aglen-
damik, Berger, Bolja ro-
dina, Dobro, Delaven in
vesten, Dobra gospodinja
58, Dobra bodočnost, En-
kopnost, Eksistenca si-
gurna, Fatto, Fjedor de Si-
ra, F. K. H., Georgejev, Har-
monija, Hita, Ingenier,
ur. 1. junij, 231, I. I. 35,
Ivan Ljubljana, Industri-
ja 500.000, 1. junij, Kiju-
čavničarstvo, Kavčija, —
Krasna, Kralja, Kuharica
4743, Konverzacija, Lepo
ravnanje, Ljubljana, G.
Logar, Lokal prima, Mali
dom, Mlada vdova, Mirna
peč, Maska, Mlada gos-
podinja, N. P. 30, Miren in
solinčen kraj 720, Modren
par, A. Mohorik, Merkur,
Metarja, National, Novje-
H model, National, Osm-
ljeni večeri, Ogje, Plin
avto, N. Petez, Prometen,
Posebna plaža, Posredoval-
ci letališča, Prilika 204,
Pomlad 44, Pošten 133,
Planinka, Promet 700,
Potnik 86, Pošten in zane-
ljiv 53, Pomočnik, Rema
takojšnja šentler, Sporan-
ski, Samozojna moč 15,
Soba 22, Simpatija pod-
letna, Sreča 100, Samotar,
Sigurna eksistenca, Solte-
vanka, Sivija 535, Sivija
95, Trami 7, Takoj ali ju-
nija, Tanja, Vlasto, Tra-
nja renta 30.000, Trezen
19356, Trana, Travn
3244, Trz. poslovodja,
Vedno sveto, Veselje in
talent za prostoročno rše-
nje, Varnost in svetoba
118, Večji gosd. Vredno
1944, V pomoč gospodini
50, 2 dolgi pripravi,
Zora, Zmožnost 56, Zdrav
40 — 50 letnik, Znanje
19451, Zelo ugodno —
19357, 181928, 50, 30000 ali
več, 28, 50—60.

Planino
dobro ohranjen, vredno
prodaj. Našlov v oglaš-
nem odd. »Jutra«. 20495

Klavirni mojster
internacionalen, vešč vseh
jezikov, gre v kino ali ho-
tel igrati Bolo v Slovenijo
Našlov v ogl. odd. »Jutra«
20556

Klavir
dobro ohranjen, ceno na
prodaj. Našlov v ogl. odd.
»Jutra«. 20550

Planino
prodaj. Poirve se v trgo-
vini Vehovec, Florjanska
ulica 5. 20577

Krasni mladi psički
nemški ovčarji (Schäfer-
wolfshunde) garantirano bi-
stokrvni, s rodovnikom.
na prodaj pri A. Gustin.
Selo 88, Moče — Ljublj-
na. 20508

Dobermane
lepe, mlade, čistokrvne, s
rodovnikom, prodaj; sta-
riši na mednarodnih ras-
stavah 19krat premirani
Ivan Grlic, gojitelj, Ljub-
ljana. 20521

Jazbecarje brake
osem tednov stare, čistokr-
vne; mati premirana »Val-
dine v. Hrastrnik«, obe
Schaffl von der »Germe-
burg«, odda Molej, Brade-
nice — Poljane. 20510

Foksterljerje
čistokrvne, resaste, pisane
v jugoslovenski rodovnik,
prodaj. Poirve se Dunj-
ska cesta 94 (začne hila
na desno). 20537a

Kanarčke
haroerje, isborne pevce,
— prodaj. Miklošičeva 8, II.
deno, od 12.—15. 20505

Stroji za obdelavo lesa in kovin

Zastopstvo prvovrstnih nemških, avstrijskih in belgijskih strojnih tovarov.

PRVOVRSTNA IZDELAVA. POPOLNA GARANCIJA. NIZKE CENE. NAJUGODNEJŠI PLAČILNI POGOJI.

I. Stroji za obdelavo lesa, direktno spojeni s motorji. Univerzalni mizarski stroji (6 strojev v enem). Stroji za žage in razne lesne industrije. Sušilnice za les.

II. Orodni stroji vseh vrst za obdelavo kovin. Stružnice vodilne tovarne stružnice Bernhard Glas, Chemnitz.

III. Parni stroji, kotli, motorji vseh vrst in velikosti. Specijalne kurilne naprave za vse vrste kuriva.

IV. Komisijna prodaja rabljenih strojev vseh vrst, kotlov, lokomobil, motorjev itd. — Velika izbira! ZAHTEVAJTE PROSPEKTE IN PONUDBE!

Ing. G. Römer

LJUBLJANA, Kongresni trg št. 8, I.

Peč „Monolit“

najcenejša, najizdatnejša.

Velesojem koja 670

Zaloga Ljubljani peči

INŽ. GUZELJ, LJUBLJANA VII.

Jernejeva c. 5.

Ravnatelj Volkove male turbine in Ganz-ovi

Tel. 3252

elektromotorji.

Strokovnjaki so si edini v tem, da so

„WECK“

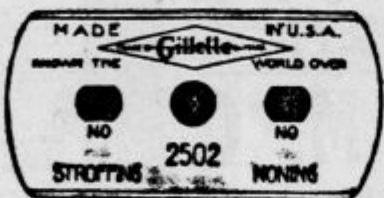
čisto in aparati za vkuha-

vanje najzanesljivejši.

Tovarniška zaloga „Weck“ pri trdki:

„FRUCTUS“, Ljubljana, Krekov trg 10/I.

Na velesojmu paviljon „H 456“

Gillette

In vse druge britvice vseh znamk

prodaja in sprejema v brušenje

DROGERIJA „ADRIJA“

Ljubljana, Selenburgova ulica 1.

Rast brade pri damah

Vse nadležne dilačice na tlini ku pod pazduho in na obrazu odstranite sami na najpreprostejši način s molim preizkušnim odstranjevalcem dlačic — Kompletni set Din 60 franko. ako pošljete denar napred.

Kosm. laboratorij 41
W. ECKHARDT, Augsburg, Deutschland.
Ravensburgerstr. 12/93.**Obnavljamo**

našo akcijo cene prodaje, s katero smo imeli v zimski sezoni

najpopolnejši uspehi.

Nudimo Vam: 3 m modernega blaga za damske plašče s la podlogo po

bajno nizki ceni
Din 396.—

In to na šestmesečne obroke!

Oblačilnica „ILIRIJA“Ljubljana, Mestni trg št. 17-I.
telef. 2825**Sanatorij dr. Hansa**

GRAZ, Körblergasse Nr. 42

telefon št. 23—52.

Edini privatni zavod za vse operativne, interne porodniške slučaje in za ženske bolezni.

Moderno ureleno. — Višinsko solnce, roentgen diatermija — Zdravniški poslastni volji. — Zmerne cene. — Prospekti na zahtevo. 101

Volneno, belo in pisano platno

hlačevino, delene, kambrike, druk, srajce, kravate, žepne rute, svilene rute, nogavice, dežnike itd. kupite najceneje pri trdki!

ALOJZI DROFENIK, CELJE

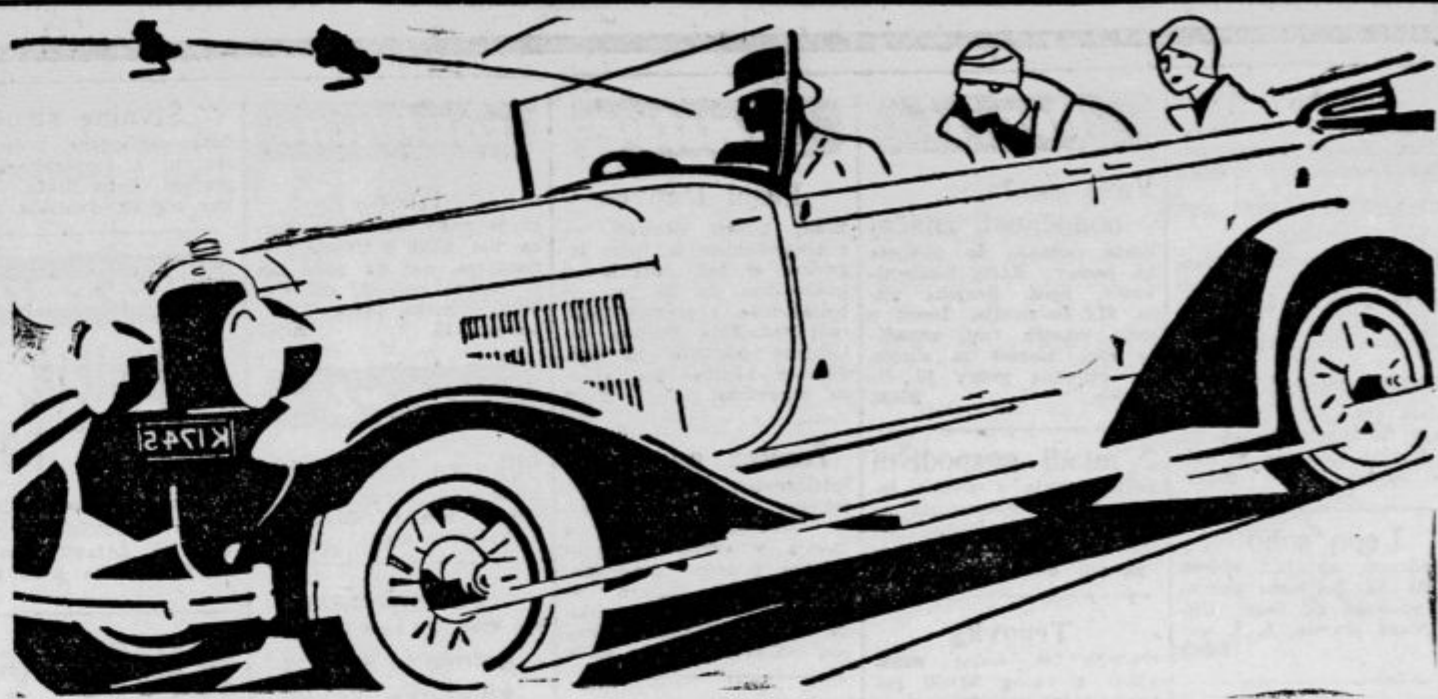
samo Glavni trg št. 9.

Vsakovrstni OSTANKI za polovično ceno.

Nepotrebne dlake!

po lcu, rokah, nogah, žensko brado in brke odstranjuje za vedno „RAPIDENTH Nr. 1“ od dr. Dorraine & Cie. Pariz To, skozi 30 let preizkušeno sredstvo ne samo da odstranjuje momentano dlačice, nego jih počasi za vedno uniči s korenino. — Garnitura 60.— dinarjev. — „RAPIDENTH Nr. 1“ služi samo za odstranjevanje velikih površinskih dlačic. — Garnitura Din 80.— „TARNA“ lotion ima to dejstvo, da dlačice pobeljuje, ter one počasi same odpadejo stane Din 40.— „CENTIFOLIA“, kosmet. zavod, Zagreb, Ilica 37. — Zahtevajte zastoj ilustrovane prospekt!

Izkušnje, pridobljene v teku 32 let in sredstva General Motors, so zagotovila novemu Oldsmobile prvo mesto, ki ga je dosegel že v letu 1896.

Novi Oldsmobile je odlično prestal vse najvestnejše preizkušnje tudi po najslabših cestah.

Z izdelovanjem prvega Oldsmobile leta 1896. je napravila Olds Company silno delo, ki je svoečasno vzbujalo občudovanje.

Danes je Oldsmobile s pomočjo General Motors popolnoma preoblikovan ter med vozovi svoje kategorije zavzema zopet prvo mesto, ki mu je pripadalo že leta 1896.

Stremljenje izdelovalcev Oldsmobile je bilo vedno to, da povečajo

veselje in zadovoljstvo vozača tega voza. Da se doseže popolna tišina, poživlja motor na blazinah iz kavčuka, vezava je pokrita na isti način in tudi vsi sklepi so opremljeni z dvojnimi blazinami. Karoserija je izdelana tako, da je onemogočeno vsako škripanje.

Novi Oldsmobile tvori z radiatorom novega tipa in pa z izredno elegantno ter mehko oblikovano linijo nove karoserije, neprekosljivo harmonično enoto.

OLDSMOBILE SIX

IZDELEK GENERAL MOTORS

Glavno zastopstvo: **VIKTOR BOHINEC, Ljubljana**
Dunajska cesta 21

6555 a

2 leti kredita!

Vseh vrst

mizarski in kolarski stroji

posamezni in univerzalni z vgrajenim motorjem ali brez njega

Polnojaremniki**Welker Werke I. Wachstein, Wien X.,**
Luxenburgerstrasse 14.**Kostanjev taninski les**

n smrekove skorje oziroma čreslo plačujem po najugodnejših dnevnih cenah in takojšnjem na željo akreditivnem plačilu.

Ernest Marinc, Celje, Zrinjskega ul. 4

Telefon interurban št. 136.

Dražba zastavljenega blaga

v Mariborski zastavljalnici, Gosposka ul. št. 46, bo 13. junija 1928, efektna dražba od 9. do 12. ure dopoldne. Dragocenosti od 14. do 16. ure popoldne.

ZELO ZNIZANE CENE!

Dvokolesa, novi modeli 1928., motorji, otroški in igračni vozički, najnoviji šivalni stroji in pnevmatike Michelin. Poseben oddelek za popolno popravilo emuliranje in ponikanje dvokoles in otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. Prodaja na obroke. — Ilustrovani ceniki franco.

»TRIBUNA« F. B. L.
tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.
Na velesojmu paviljon „G“.**Na javni dražbi**se bode prodalo v nedeljo dne 17. junija 1928 popoldan ob 4. uri na licu mesta **stavbišče**, parcela št. 44/2 kat. obč. Brezovica, to je vogal zemljišča med državno cesto in pešpotjo k farni cerkvi.

7595

Društvo „Vodnik“.**Otvoril sem****mesarijo, podružnico v Stožicah**

Cenjenim odjemalcem bom vedno najboljšo postregel s prvovrstnim blagom; vsako količino mesa do-tavim na d.m. — Pripočam se

Franco Dobnikar, mesar

Ježica pri Ljubljani.

7599

REŠITE IZGUBLJENI DENAR

Preizkušeni tovarni listi

SO GOTOVINA!

Obrnite se takoj na Jugomosse Zagreb, pod „Čisti Dobitak“

Zastopniki in potnikise spreimejo proti **VISOKI PROVIZIJI.**

7564

Razglas.Samolastni lovišči mesta Kočevje in sicer: Mestni gozd v izmeri 307.5371 ha in Mestni Šahen v izmeri 217.6409 ha **se oddaja** potom javne dražbe za dobo 4 let in 8 mesecev, t. j. od 31. avgusta 1928 do dne 31. marca 1933 v **najem.**

Dražba se vrši dne 17. julija 1928 ob 11. uri dopoldne v posvetovalnici mestne občine Kočevje, kjer se lahko upogledajo tudi dražbeni pogoji.

Premoženjska uprava mesta Kočevje

dne 5. junija 1928.

Načelnik **Alojzij Kresse l. r.**

7563

Ležalne stole

á Din 150.—

do povzetju Din 160.—

Žimnice

matraci, posteljne mreže, tovarne postelje (stoli), strome, divane in tapete, niske, izdelke tudi najceneje.

Rudolf Radovan

tapetnik

Krekov trg št. 7

vlog. Mestnega doma. 8.

010101010

Kurja očesa

Najboljše s...stvo

proti kurjim očesom

CLAVEN ie mast

Zaščitni znak

Zaščitni znak

Skladišče v lekarnah

ali drogerijah ali na-

ravnost iz tvornice in

glavnega skladišča

M. Hrnjak

lekarnar, SISAK.

115

MR. BANOVEC**PLANINKA**

Zdravilni čaj

prezavlja. Čisti in

osvežuje kri, izboljša

slabo prebavo, sla-

botno delovanje čre-

ves, naplavljanje,

obolenja mokraćne

kislino, letar, žolca

in žolčni kamen

Vzpostavlja apetit in

izboljša učinkovitost pri

arteriosklerozah.

„Planinka“ čaj je

pripravljen v plombranih

paketi po Din 20 s

napisom proizvajalca

Lekarna Banovec

Ljubljana, Koop. tr.

(Dobi se v vseh le-

karnah.)

Ustanovljeno leta 1879

6. 17-a

Telefon št. 2553

Ključavničarstvo
Avzug Martinčič
LJUBLJANA, Rimska cesta 14

Prvo in edino podjetje za napravo jeklenih valjčnih zas-

torov v Sloveniji.

priporoča napravo novih valjčnih zas-torov in popravilo

istih po konkurenčnih cenah ter ima vse pripadajoče blago

stalno na skladišču.

Izdeluje in se priporoča za naročila

solnčnih plah, okrižil vsake vrste, od p...proste do naj-

bogatejše izpeljave, škarpasta omrežja, železja za štedil-

nike, ventilacije raznih vrst, razna okovja, železna vrata

in okna, okrogla železna stopnišča, predpečnike iz železa

bakra l. t. d. l. t. d.

Stalna zaloga štedilnikov

v priznani, vestni in solidni izvršitvi!

Čist naj bo dom! **Iv. Brunčič & Fr. Rebernik**

Za snažno in trpežno ple-

skarsko delo da ostane lepo

in čisto Vam jamči trdka

pleskarja in ličarja**Ljubljana****Karel Kotnikova ulica št. 3****POKUŠAJTE VAŠU SREČU!**

KUPITE ILI POŠTOM PORUČITE VAŠU SRETNU SREČKU

SAMO KOD: **BRISTOL**

PROD. SREČAKA DRŽAV. KLASNE LUTRIJE

NOVI-SAD. ŽELJEZNIČKA 27. TELEFON 25-96.

ZA NOVO VUČENJE, CENA ZA SVAKU KLASU ¼=25-½=

=50-¾=100-DIN. TRAJITE: PLANI UPUTE ŠALJEMO BEZPLATNO

Ali se želite osvoboditi revmatizma in protina?

Trganje, zbadajoče bolečine v udih in členkih, otekle členkov, poškodovane noge in roke, zbadanje, trganje v raznih delih telesa, da celo slabost oči so večših posledice bolečin vsled revmatizma in prehlajenja, ki se morajo odstraniti, ker bi bolezen vedno bolj in bolj napredovala.

JAZ VAM NUDIM

zdravilno pijačo, ki Vam razkrije sočno kislino, pomaga pri prebavi in čiščenju. Ni to kakšno univerzalno sredstvo ali skrivnostno zdravilo, ampak zdravilo, ki ga je dala dobra mati narava za dobrobit bolnega človeštva.

Vsakemu brezplačno za poskušnje.

Pijte mi takoj in dobili boste in mojih skladišč, ki so po vseh državah, popolnoma brezplačno in franco eno steklenico za poskušnje obnem s navodilom in poučno razpravo. Tako se boste mogli sami prepričati o tem neškodljivem sredstvu in njegovem delovanju.

August Märzke, Berlin — Wilmersdorf, Bruchsalersstrasse Nr. 5. Abt. 19